

Gymnázium a Jazyková škola
s právem státní jazykové zkoušky Zlín

Škola s dobrým startem – házená

Školní vzdělávací program
pro gymnázium se sportovní přípravou

Dokument vychází z Rámcového vzdělávacího programu
pro gymnázia se sportovní přípravou (RVP GSP).

Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín

Škola s dobrým startem

házená

Školní vzdělávací program pro gymnázium se sportovní přípravou

Dokument vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia se sportovní přípravou (RVP GSP).

ÚVODNÍ INFORMACE

Školní vzdělávací programy (ŠVP) Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky (GJŠ) Zlín jsou základními dokumenty, určujícími rámec vzdělávání ve všech oborech gymnázia. Navazují na závazné celostátní dokumenty, zejména na **Národní program rozvoje vzdělávání** (tedy tzv. „Bílou knihu“), **Školský zákon**, a především na **rámcové vzdělávací programy (RVP)**, které však aplikují na konkrétní podmínky a výchovně-vzdělávací cíle našeho gymnázia.

Následující dokument se skládá ze dvou částí:

První vymezuje stávající stav školy, naše záměry a strategie, jak jich dosáhnout. Tuto část uzavírá rámcový učební plán, stanovující počty hodin v jednotlivých předmětech a ročnících. Jde o charakteristiku školy jako celku. (V závěru textu ŠVP ji navíc doplňují informace o hodnocení žáků a o autoevaluaci školy.)

Druhá část dokumentu stanovuje konkrétní realizaci těchto obecných cílů v jednotlivých předmětech. (Tedy jejich **osnovy:** výchovně-vzdělávací strategie, očekávané výstupy, učivo a používané metody.)

Východiskem pro formulaci **školního vzdělávacího programu** byly kromě výše uvedených závazných dokumentů rovněž **názory všech účastníků výchovně-vzdělávacího procesu:** vyučujících, žáků a také rodičů. Při práci jsme dále využili podněty **Školské rady při GJŠ Zlín**, vycházíme rovněž z výsledků pravidelných a rozsáhlých **autoevaluací školy** a ze zkušeností pilotních gymnázií z projektu **Pilot G**. Nová verze všech ŠVP našeho gymnázia navíc odráží naše **zkušenosti s jejich uplatňováním v každodenní pedagogické praxi**.

Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín má celkem **9 školních vzdělávacích programů (ŠVP)**:

- ŠVP „Otevřená škola I“	(pro žáky nižšího stupně osmiletého gymnázia)	vychází z RVP ZV
- ŠVP „Otevřená škola II“	(pro žáky vyššího stupně osmiletého gymnázia)	vychází z RVP G
- ŠVP „Škola s dobrým výhledem“	(pro žáky čtyřletého gymnázia)	vychází z RVP G
- ŠVP „Škola s dobrým startem – atletika“	(pro žáky oboru GSP s kmenovým sportem atletikou)	vychází z RVP GSP
- ŠVP „Škola s dobrým startem – basketbal“	(pro žáky oboru GSP s kmenovým sportem basketbalem)	vychází z RVP GSP
- ŠVP „Škola s dobrým startem – házená“	(pro žáky oboru GSP s kmenovým sportem házenou)	vychází z RVP GSP
- ŠVP „Škola s dobrým startem – plavání“	(pro žáky oboru GSP s kmenovým sportem plaváním)	vychází z RVP GSP
- ŠVP „Škola s dobrým startem – volejbal“	(pro žáky oboru GSP s kmenovým sportem volejbalem)	vychází z RVP GSP
- ŠVP „Škola v pohybu“	(pro žáky nekmenových sportů ve sportovní třídě)	vychází z RVP G

Společně tvoří tyto programy **ucelený soubor základních dokumentů**, popisujících výchovně-vzdělávací cíle Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín i strategie, jak těchto cílů chceme dosáhnout.

OBSAH DOKUMENTU:

Úvodní informace i
Obsah dokumentu: ii
1. Identifikační údaje 1
1.1. Název ŠVP 1
1.2. Vzdělávací program 1
1.3. Studijní forma vzdělávání 1
1.4. Předkladatel 1
1.4.1. Název školy 1
1.4.2. Adresa školy 1
1.4.3. IČ školy 1
1.4.4. IZO 1
1.4.5. Jméno ředitele školy 1
1.4.6. Jméno koordinátora pro tvorbu ŠVP 1
1.4.7. Kontakty 1
1.5. Zřizovatel 1
1.5.1. Název 1
1.5.2. Adresa 1
1.5.3. Kontakty 1
1.6. Platnost dokumentu 2
2. Charakteristika školy 3
2.1. Velikost školy 3

2.2. Poloha a vybavení školy....3
2.3. Charakteristika pedagogického sboru....5
2.4. Základní priority školy....6
2.4.1 Rozvoj jazykových kompetencí....6
2.4.2 Podpora sportovních aktivit....6
2.4.3 Možnost specializace na informatiku a její aplikace....6
2.4.4 Atraktivní podoba přírodovědných předmětů....6
2.5 Rozvoj Jazykové školy....7
2.6 Vnější vztahy školy....7
2.6.1 Spolupráce s rodiči žáků gymnázia....7
2.6.2 Spolupráce se zřizovatelem (KÚ ve Zlíně)....7
2.6.3 Spolupráce se ZŠ....7
2.6.4 Spolupráce se SŠ....8
2.6.5 Spolupráce s VŠ....8
2.6.6 Spolupráce s významnými zaměstnavateli v regionu....8
2.6.7 Spolupráce s dalšími subjekty....9
2.6.8 Studentská rada....9
2.6.9. Obecně prospěšná společnost Scholar....9
2.6.10 Propagace školy....9
2.7 Bezpečnostní koncepce školy....9
2.7.1 Bezpečné prostředí ve škole....9
2.7.2 Bezpečné nakládání s osobními údaji....10

3. Charakteristika ŠVP 10
3.1. Zaměření školy 10
3.1.1 Osmileté gymnázium 11
3.1.2 Čtyřleté gymnázium 12
3.1.3 Sportovní třídy čtyřletého studia 12
3.2 Současná pozice školy a její směřování 13
3.2.1 GJŠ Zlín v rámci nabídky regionálního školství 13
3.2.2 Koncepce rozvoje školy v následujícím období 13
3.2.3 Profil absolventa 14
3.2.4 Základní přístup školy, rovina vztahů mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu 14
3.3 Organizace přijímacího řízení 15
3.4. Organizace maturitní zkoušky 15
3.5. Výchovné a vzdělávací strategie 16
3.6 Kmenový sport házená 19
3.6.1 Sportovní náplň – charakteristika trenérské práce 19
3.6.2. Organizace tréninkového plánu 19
3.6.3. Technické zabezpečení – sportoviště, soustředění, regenerace 19
3.7 Zabezpečení výuky žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP) 20
3.7.1 Diagnostika a evidence žáků se specifickými vzdělávacími potřebami 20
3.7.2 Realizace konkrétních opatření u jednotlivých žáků se SVP ve výuce 20
3.7.3 Práce s mimořádně nadanými žáky 21
3.7.4. Zohlednění žáků se specifickými vzdělávacími potřebami při přijímacích zkouškách a při maturitní zkoušce 22

3.7.5. Další vzdělávání pedagogických pracovníků zajišťujících vzdělávání žáků se SVP 23
3.8 Začlenění průřezových témat 24
3.8.1 Osobnostní a sociální výchova (OSV) 25
3.8.2 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) 26
3.8.3 Multikulturní výchova (MUV) 27
3.8.4 Environmentální výchova (ENV) 28
3.8.5 Mediální výchova (MED) 29
4. Rámcový učební plán 30
Komentář k rámcovému učebnímu plánu: 31
5. Učební osnovy jednotlivých vyučovacích předmětů na gymnáziu se sportovní přípravou 32
Seznam použitých zkratek 33
průřezová témata: 33
předměty: 33
5.1 Učební osnovy předmětu Český jazyk a literatura (CJL) 34
5.1.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 34
5.1.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 34
5.1.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 37
5.2 Učební osnovy předmětu Anglický jazyk (ANJ) 53
5.2.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 53
5.2.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 53
5.2.3. Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 58
5.3 Učební osnovy předmětu Francouzský jazyk 76

5.3.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 76
5.3.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 76
5.3.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 78
5.4 Učební osnovy předmětu Španělský jazyk (SPJ) 90
5.4.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 90
5.4.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 90
5.4.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 93
5.5 Učební osnovy předmětu Německý jazyk (NEJ) 104
5.5.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 104
5.5.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 104
5.5.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 106
5.6 Učební osnovy předmětu Ruský jazyk (RUJ) 119
5.6.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 119
5.6.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 119
5.6.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 120
5.7 Učební osnovy předmětu Základy společenských věd (ZSV) 126
5.7.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 126
5.7.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 126
5.7.3 Očekávané výstupy 130
5.8 Učební osnovy předmětu Dějepis (DEJ) 159
5.8.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 159
5.8.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 159

5.8.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 160
5.9 Učební osnovy předmětu Geografie (GEO) 166
5.9.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 166
5.9.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 166
5.9.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 167
5.10 Učební osnovy předmětu Matematika (MAT) 173
5.10.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 173
5.10.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 173
5.10.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 174
5.11 Učební osnovy předmětu Fyzika (FYZ) 184
5.11.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 184
5.11.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 184
5.11.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 186
5.12 Učební osnovy předmětu Chemie (CHE) 197
5.12.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 197
5.12.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 197
5.13.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 200
5.13 Učební osnovy předmětu Biologie (BIO) 218
5.13.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 218
5.13.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 218
5.13.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 220
5.14 Učební osnovy předmětu Informatika (ITK) 230

5.14.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 230
5.14.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 230
5.14.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 231
5.15 Učební osnovy předmětu Hudební výchova (HUV) 239
5.15.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 239
5.15.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 239
5.15.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 240
5.16 Učební osnovy předmětu Výtvarná výchova (VYV) 248
5.16.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 248
5.16.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 248
5.16.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 249
5.17 Učební osnovy předmětu Sportovní příprava (SPP) 258
5.17.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP 258
5.17.2 Charakteristika vyučovacího předmětu 258
5.17.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících 260
6. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků 264
6.1 Obecné zásady klasifikace 264
6.2 Způsob hodnocení a stupně klasifikace 265
6.2.1 Pětistupňová klasifikace a převod na slovní hodnocení 265
6.2.2 Klasifikační stupeň a jemu odpovídající slovní hodnocení 265
6.3 Hodnocení výsledků vzdělávání 266
6.3.1 Výklad stupňů hodnocení 266

6.3.2 Výpis z vysvědčení a vysvědčení 267
6.3.3 Nesouhlas s hodnocením žáka 267
6.4 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci 267
6.5 Klasifikace 268
6.5.1 Klasifikace povinných a nepovinných předmětů 268
6.5.2 Způsob určení výsledné klasifikace 268
6.5.3 Náhradní termín klasifikace a nehodnocení žáka v 1. pololetí 268
6.5.4 Náhradní termín klasifikace a nehodnocení žáka ve 2. pololetí 268
6.5.5 Klasifikace předmětu sportovní příprava 268
6.6 Komisionální zkoušky a zkoušky k doplnění klasifikace 269
6.6.1 Komisionální zkoušky 269
6.6.2 Opravné zkoušky 269
6.6.3 Zkoušky k doplnění klasifikace 269
6.7 Klasifikace chování 270
6.7.1 Návrh klasifikace chování 270
6.7.2 Kritéria klasifikace chování 270
6.7.3 Postihování chování žáka mimo školu 270
6.7.4 Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování (resp. slovní hodnocení) 270
6.8 Výchovná opatření 271
6.8.1 Pochvala 271
6.8.2 Opatření k posílení kázně 271
6.8.3 Podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia 271

6.9 Studium podle individuálního studijního plánu (ISP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) 272
6.9.1 Individuální studijní plán (ISP) 272
6.9.2 Pravidelné uvolňování z výuky 273
6.10 Individuální vzdělávací plán (IVP) 274
6.10.1 Pravidla pro udělování IVP 274
6.10.2 IVP na nižším stupni gymnázia 274
6.10.3 IVP na vyšším stupni gymnázia 274
6.10.4 Společná ustanovení 274
7. Autoevaluace školy 275
7.1 Kritéria a plán autoevaluace 275
7.2 Prostředky a metody evaluace a autoevaluace 275
7.2.1 Evaluace školy 276
7.2.2 Autoevaluace školy 276
7.3 Cíle autoevaluace 277
8. Závěrem 278

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1. NÁZEV ŠVP

Školní vzdělávací program
Gymnázia a Jazykové školy
s právem státní jazykové zkoušky Zlín
pro gymnázium se sportovní přípravou
„Škola s dobrým startem“

Dokument vychází z **Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia se sportovní přípravou** (RVP GSP).

1.2. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program je koncipován jako **čtyřletý**.

1.3. STUDIJNÍ FORMA VZDĚLÁVÁNÍ

Denní.

1.4. PŘEDKLADATEL

1.4.1. NÁZEV ŠKOLY

Gymnázium a Jazyková škola
s právem státní jazykové zkoušky Zlín

1.4.2. ADRESA ŠKOLY

Nám. T. G. Masaryka 2734
760 01 Zlín

1.4.3. IČ ŠKOLY

00 55 95 04

1.4.4. IZO

IZO školy: 600014398
IZO součásti: 108011119

1.4.5. JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY

Mgr. Alena Štachová
stachova@gjszlin.cz, tel.: 577 007 447

1.4.6. JMÉNO KOORDINÁTORA PRO TVORBU ŠVP

Mgr. Přemysl Šil
sil@gjszlin.cz, tel.: 577 007 446

1.4.7. KONTAKTY

telefon: 577 007 444 (kancelář školy)
e-mail: gym@gjszlin.cz
internetové stránky školy: http://www.gjszlin.cz

1.5. ZŘIZOVATEL

1.5.1. NÁZEV

Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně

1.5.2. ADRESA

třída T. Bati 21
761 90 Zlín

1.5.3. KONTAKTY

telefon: 577 043 111
internetové stránky: http://www.kr-zlinsky.cz

1.6. PLATNOST DOKUMENTU

Text ŠVP Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín **„Škola s dobrým startem“** projednala na svém zasedání dne 8. června 2009 **Školská rada při Gymnáziu a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Zlín**, a doporučila jej jako dokument pro vzdělávání žáků sportovních tříd čtyřletého gymnázia. Jeho **novou verzi** projednala Školská rada při GJŠ Zlín dne 22. června 2018.

Novou verzi textu ŠVP Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín **„Škola s dobrým startem“** projednala na pracovní poradě dne 27. června 2018 **pedagogická rada GJŠ Zlín**.

Školní vzdělávací program **Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín** pro žáky čtyřletého gymnázia **„Škola s dobrým startem“** je v nové verzi **platný od 1. 9. 2018**.

Ve Zlíně dne 29. června 2018

Mgr. Alena Štachová,
ředitelka školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. VELIKOST ŠKOLY

Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín, náměstí T. G. Masaryka 2734-9, bylo zřízeno k 1. 7. 2006, sloučením dvou subjektů – Gymnázia (zřízeno jako samostatná škola k 1. 9. 1999) a Jazykové školy. Gymnázium bylo původně založeno při Střední průmyslové škole chemické v roce 1992. Tehdy byly otevřeny první dvě třídy. K 1. 9. 1999 byly chemické obory vyřazeny ze sítě škol a škola se stala samostatným gymnáziem až do sloučení s Jazykovou školou v roce 2006.

Na Gymnáziu jsou v současné době vyučovány tři studijní obory:

79-41-K/81 Gymnázium
(osmileté gymnázium, 1 třída v ročníku)
79-41-K/41 Gymnázium
(čtyřleté gymnázium, 3 třídy v ročníku)
79-42-K/41 Gymnázium se sportovní přípravou
(čtyřleté gymnázium, sportovní třída, 1 v ročníku)

Tento stav se daří naplňovat dlouhodobě. Počet tříd gymnázia je ustálen na počtu **24 tříd** s celkovou kapacitou **740 žáků**. Samostatnou součást školy tvoří **Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky**.

2.2. POLOHA A VYBAVENÍ ŠKOLY

Budova našeho gymnázia byla postavena v roce 1936 ve funkcionalistickém stylu podle návrhu slavného architekta Vladimíra Karfíka jako Baťův Studijní ústav – tedy budova určená k muzejním účelům s rozsáhlými, příčkami nečleněnými prostorami. Dnes původní vzhled interiérů připomínají pouze nezvykle vysoko umístěná okna. Jednou z velkých výhod pro žáky i zaměstnance školy je umístění školy v blízkosti centra města, nedaleko autobusového i vlakového nádraží, na kopci s nádherným výhledem. (V současné době navíc školu spojuje s centrem města linka městské hromadné dopravy a okolí se „probouzí k novému životu“ vznikem UTB a rekonstrukcemi dalších baťovských objektů.) Moderní architektonická koncepce funkcionalistických staveb umožňuje také na našem gymnáziu jednoduché a účelné uspořádání a dobré světelné podmínky všech vnitřních prostor, jež zpříjemňují jak na chodbách, tak v učebnách vystavené výsledky prací žáků z hodin výtvarné výchovy.

Při určování prostorové koncepce školy jsme vsadili na systém odborných učeben plně vybavených moderní didaktickou technikou podle požadavků jednotlivých předmětových komisí. Všechny učebny mají k dispozici učitelský počítač (z důvodu práce s elektronickou třídní knihou) doplněný o projektor, interaktivní tabuli nebo velkoplošnou dotykovou obrazovku.

Kromě toho škola žákům nabízí 3 počítačové učebny (jedna z nich je vybavena pro potřeby počítačové grafiky), tři výtvarné učebny (včetně grafického lisu a keramické pece), laboratoře chemie, fyziky a biologie, jazykové učebny, hudebnu a televizní studio s fotoateliérem. Žáci mohou využívat studovnu s knihovnou (s více než 6 000 tituly), školní klub, 2 posilovny a školní sportovní halu, nabízející kromě zajištění povinných hodin tělesné výchovy také možnost sportovního vyžití v zájmových útvarech v odpoledních hodinách. Činnosti zaměřené na rozvoj tělesné kultury a zdravý životní styl umožňuje rovněž bezprostřední blízkost lesa a sportovního areálu (Stadion mládeže, Zimní lázně a tenisová hala). Na jaře 2018 dojde k vybudování nového venkovního sportoviště. Dlouholeté škvárové hřiště nahradí moderní atletický ovál s umělým povrchem a sportoviště zaměřená na rozvoj atraktivních sportů současnosti, mezi něž patří např. beach volejbal. Zájemcům z řad žáků školy o aerobik nebo jógu bude od září 2018 k dispozici gymnastický sálek ve 3. etáži budovy.

V rámci projektu IROP jsme naplánovali v roce 2018 rekonstrukci 3. etáže, kde vznikne **Přírodovědně-technické a jazykové centrum školy** (přednáškový sál se zařízením pro vedení videokonferencí se zázemím, nové laboratoře a učebny fyziky a biologie, vč. kabinetů a skladů, zachováme televizní studio a doplníme Pracoviště robotiky). Součástí projektu je také investice v hodnotě cca 1 milionu korun do nákupu nové výpočetní techniky do počítačových učeben.

Dále v roce 2018 realizujeme projekt **Praktického přírodovědného pracoviště pro výuku biologie spojenou s environmentální výchovou**. Jde o dvě propojené místnosti v přízemí budovy školy v návaznosti na školní zahradu – v první plánujeme řídící pracoviště pro sběr dat (pro skupinu 15 žáků) spojené s venkovními pracovišti (meteostanice, hmyzí hotel, miniskleník, ptačí budky vybavené ke kamerovému sledování hnízdění ptáků, biologická naučná stezka zaměřená na regionální přírodu Valašska a pracoviště pro pěstování biologických kultur). Ve druhé místnosti budou vestavěná akvária a terária s drobnými živočichy (nahradí stávající improvizované školní ZOO) a budou zde pěstovány tropické a subtropické rostliny.

Administrativní záležitosti pomáhají žákům řešit ochotné pracovnice podatelny a kanceláří školy (úřední hodiny pro žáky jsou každý den pracovního týdne) a knihovnice (asistentky pedagoga).

Součástí školy není vlastní jídelna – stravování žáků zajišťujeme v nedaleké jídelně Střední průmyslové školy polytechnické – COP (výběr ze dvou jídel, objednávky přes Internet, platby ISIC kartou). V přízemí budovy gymnázia se nachází dobře zásobený bufet (s celotýdenním provozem po dobu vyučování).

Vedení gymnázia reaguje na výsledky autoevaluačních šetření snahou o stálý rozvoj materiálního vybavení školy a postupnou realizaci všech získaných podnětů.

2.3. CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Mezi hlavní klady pedagogického sboru našeho gymnázia (oceňované jak rodiči, tak žáky v dotazníkových šetřeních) patří **kvalita přípravy** a vysoká **aprobovanost**. Členové sboru se snaží vytvářet ve škole **pozitivní klima**. Žáci oceňují zejména kladný a vstřícný přístup, ochotu komunikovat a trpělivost při vysvětlování náročnějšího učiva. Mezi zmiňované kladné vlastnosti našich učitelů patří i smysl pro humor a snaha praktickými pokusy a ukázkami zpestřit průběh hodin. (V tomto smyslu nové verze všech ŠVP v roce 2018 posilují počtem hodin i připravenými aktivitami nabídku pro žáky v oblasti přírodovědně-technických předmětů, jako jsou fyzika, chemie, biologie, geografie a informatika.) Rovněž pozitivně je hodnocen **systém konzultačních hodin**, které mají učitelé v pravidelných časech vyhrazeny pro individuální podporu žáků.

Pohled na **přístupy členů pedagogického sboru** podrobněji specifikují výsledky **autoevaluačních šetření** uplynulých tříletých cyklů: Sbor se podle žáků dělí do dvou skupin – na **zastánce klasického způsobu výuky** (s důrazem na vysokou míru požadovaných vědomostí) a na **příznivce moderních metod** (orientovaných především dovednostně). V celku **se oba přístupy vzájemně doplňují**, pochopitelně nikoli naprosto rovnoměrně. Vztahy profesorského sboru vyplývají ze dvou základních faktů:

1. Velikost sboru znemožňuje jakousi obecně přijímanou představu „spolupracující sborovny“, kde se všichni se všemi dělí o zkušenosti a radí o jednotných strategiích. (V tomto smyslu však pracují jednotlivé předmětové komise a vedení školy probírá připravované strategie s jejich předsedy na pravidelných měsíčních poradách.)

2. Z povahy školy vyplývá velké množství silných individualit – učitelů, kteří pracují spíše samostatně, avšak snaží se (podle **svého přesvědčení**) o co nejkvalitnější výuku. (Pestrost přístupu ve vedení hodin je vyvažována společně vytvořenými a každoročně aktualizovanými podmínkami pro hodnocení, které zaručují v rámci předmětu a ročníku jasné a předem definované požadavky na žáky.)

Celkový **výsledek vyznívá příznivě**, neboť **vysoká míra nasazení a relativní vyváženost rozdílných přístupů** ve svém důsledku vedou k tvorbě **příznivého klimatu pro všestranný rozvoj osobností žáků**.

Obecně vnímané pozitivní klima se odráží také na **úrovni prevence sociálně-patologických jevů**. Žáci vidí učitele jako (někdy) **hodně náročné**, avšak **s vysokou mírou porozumění** (= žáci si uvědomují a přijímají jako fakt, že náročnost je „k jejich dobru“), škola tedy poskytuje **dostatečný prostor k seberealizaci** žáků a zároveň **nestresující prostředí**, které nevede k vytváření situací, jež by bylo nutno řešit formou úniku (drogy, alkohol, kouření, záškoláctví). Naopak **tyto negativní situace eliminuje**.

Specifikem gymnázia je **provázanost výuky na nižším a vyšším stupni**. V rámci naší školy nepůsobí pedagogové, kteří by se specializovali pouze na starší nebo mladší žáky. Důsledkem je jednak lepší návaznost středoškolsky pojatého vyššího stupně gymnázia (vycházející z lepšího pochopení zvláštností práce na nižším stupni), jednak snaha o „větší kvalitu“ a „přípravu na vyšší vzdělání“ na nižším stupni, jak náš pedagogický přístup pojmenovali v rámci autoevaluace školy sami žáci.

2.4. ZÁKLADNÍ PRIORITY ŠKOLY

2.4.1 ROZVOJ JAZYKOVÝCH KOMPETENCÍ

• kromě prvního cizího jazyka (angličtina) možnost výběru druhého jazyka z nabídky: francouzština, němčina, španělština a ruština
• pravidelná komunikace s lektory – rodilými mluvčími (zaměstnanci školy)
• možnost zvolit si nepovinný třetí cizí jazyk (nabídku doplňuje ještě latina a čínština, oba v úrovních začátečníků a pokročilých)
• příprava žáků v jazykových skupinách nejvyšší úrovně v běžné výuce ke složení mezinárodně uznávaných jazykových zkoušek – a to přímo v naší Jazykové škole
• možnost zvolit si cizojazyčné varianty povinných předmětů (základy společenských věd, matematika a geografie v angličtině, dějepis a výtvarná výchova ve francouzštině – pro všechny žáky vyššího stupně gymnázia, každoročně možnost využívá okolo 200 žáků školy)

2.4.2 PODPORA SPORTOVNÍCH AKTIVIT

• sportovní třídy (obor Gymnázium se sportovní přípravou, 5 kmenových sportů: atletika, basketbal, volejbal, házená a plavání – realizováno trenéry, zaměstnanci školy)
• sportovní talenty (vč. reprezentantů) také v nesportovních třídách (stabilně kolem 50, škola vytváří podmínky pro realizaci sportovních aktivit formou úprav rozvrhu a individuálních studijních plánů)
• zdravý pohyb pro všechny žáky (pestrá nabídka sportovních aktivit v TEV, kroužky)

2.4.3 MOŽNOST SPECIALIZACE NA INFORMATIKU A JEJÍ APLIKACE

• informatika ve všech ročnících studia
• volitelné předměty Seminář z informatiky (programování) a Grafika, design a multimédia (aplikace informatiky – úprava tiskovin, fotografií, videa, grafika) zakončené profilovou maturitní zkouškou
• školní Televize T. G. M. jako zájmový útvar
• všechny odborné učebny vybavené didaktickou technikou, 3 počítačové učebny, televizní studio

2.4.4 ATRAKTIVNÍ PODOBA PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTŮ

• moderní chemická laboratoř (z prostředků projektu Laboratorium přírodních věd v roce 2011), spolupráce Přírodovědeckou fakultou UPOL a MU Brno – zdvojnásobení zájmu žáků o volitelné předměty, maturitní zkoušku z CHE a navazující obory VŠ

• realizace dvou projektů se stejným záměrem v oblasti biologie, fyziky, geografie a environmentální výchovy (vybudování pracovišť v roce 2018, aktivity k podpoře přírodovědně-technického vzdělávání v následujících letech), spolupráce s UTB (smluvně zajištěna v roce 2017)
• spolupráce s významnými zaměstnavateli Zlínského kraje (představení atraktivních možností profesního uplatnění, exkurze, stáže, přednášky a besedy s odborníky z praxe)

2.5 Rozvoj Jazykové školy

• pořádání odpoledních a večerních jazykových kurzů
• spolupráce se zahraničními vzdělávacími institucemi – British Council, Goethe Institut, Francouzská ambasáda (organizace jazykových zkoušek FCE, CAE, FIT, Zertifikat Deutsch a DELF)
• zkoušky cizinců z českého jazyka pro získání trvalého pobytu (ve spolupráci s MV ČR)

2.6 Vnější vztahy školy

2.6.1 Spolupráce s rodiči žáků gymnázia

• třídní schůzky (dvakrát ročně), elektronická žákovská knížka (každodenní komunikace)
• Imatrikulace 1. ročníku, Slavnostní vyřazení maturantů (každoročně od roku 2000)
• pravidelné schůze Školské rady při GJŠ Zlín (dvakrát – třikrát ročně)
• Reprezentační ples GJŠ Zlín (v roce 2018 celkem 22 ročníků, od roku 2017 jako maturitní)

2.6.2 Spolupráce se zřizovatelem (KÚ ve Zlíně)

• zajištění nostrifikačních zkoušek
• organizace Evropského dne jazyků (každoročně)
• organizace Světového dne hudby (jednou za 2 roky)
• organizace Dne vědy a techniky (připravujeme od roku 2019 ve spolupráci s UTB a zaměstnavateli)
• zastřešující škola Krajského parlamentu dětí a mládeže

2.6.3 Spolupráce se ZŠ

• spolupráce se sportovně zaměřenými školami: ZŠ Emila Zátopka (plavání, atletika), ZŠ Křiby (házená, basketbal) – podchycení sportovních talentů
• podpora dalšího rozvoje jazykových kompetencí absolventů ZŠ Kvítková
• přírodovědně orientovaná zábavná odpoledne pro žáky ZŠ Malenovice

• aktivity pro posílení polytechnického vzdělávání – ZŠ Křiby (připravujeme pro školní rok 2018/2019)
• Dětský domov a speciální a praktická škola Lazy Zlín – organizace Mezinárodního turnaje ve sjednocené kopané pro handicapované sportovce (pod záštitou Českého fotbalového svazu a europoslankyně Martiny Dlabajové) a basketbalového dopoledne pro handicapované děti

2.6.4 Spolupráce se SŠ

Spolupráce s pedagogickými sbory gymnázií ZK
• výměna zkušeností – setkání pedagogů s kolegy z gymnázií Zlínského kraje
• výměna předsedů maturitních komisí
• spolupráce na projektech financovaných z ESF
• účast na akcích zřizovatele určených k profesnímu rozvoji zaměstnanců subjektů zřizovaných ZK, kde dochází k výměně informací mezi gymnázii i jinými typy SŠ

Spolupráce s dalšími SŠ
• dlouhodobá spolupráce se SPŠ Zlín formou každoročních výměnných pobytů žáků obou škol v belgickém Izegemu
• pravidelná spolupráce se SZŠ Zlín při zajišťování motivačních setkání vyučujících cizích jazyků

Spolupráce se zahraničními SŠ

• partnerské Gymnázium Andreja Vrábla v Levicích (SR) – výměnné pobyty žáků a učitelů, stáže učitelů (podle aprobací) na partnerské škole
• **plán pro následující období:** pro všechny vyučované jazyky zajistit zahraniční SŠ a navázat postupně spolupráci (dopisování, pořádání videokonferenci a výměnné pobyty žáků i učitelů)

2.6.5 Spolupráce s VŠ

• spolupráce v rámci společenských věd s FF UPOL (od roku 2003) – přednášky a exkurze pro žáky
• fakultní škola Masarykovy univerzity v Brně a Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (od roku 2008)
• partnerství s Konfuciovou akademií, pobočkou Pekingské univerzity pro ČR (při UPOL, od roku 2012) – výuka čínského jazyka, letní mezinárodní jazykové kempy v Pekingu pro žáky školy
• smlouva o partnerství s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně (od roku 2017) – přednášky odborníků, exkurze, laboratorní práce žáků na univerzitních pracovištích, vedení žáků školy ve SOČ, plánovaná spolupráce v oblasti propagace techniky a přírodních věd

2.6.6 Spolupráce s významnými zaměstnavateli v regionu

• Uherskohradišťská nemocnice, Continental Barum, Teplárna Zlín, ZOO Zlín, Čepro Loukov, Pivovar Dalešice, čistička odpadních vod – exkurze v rámci přírodovědných předmětů, environmentální výchova, propagace pracovních příležitostí v regionu, spolupráce při realizaci olympiád

• **Plán pro další období:** získat smlouvu o partnerství alespoň se třemi dalšími zaměstnavateli, dále podpořit exkurze v rámci výuky, projednat možnost alespoň krátkodobých stáží našich žáků ve firmách zlínského regionu

2.6.7 Spolupráce s dalšími subjekty

• Česká televize (od roku 2011, odborná podpora redakce školní Televize T. G. M, dodávání regionálních reportáží našimi žáky do vysílání ČT – Zprávičky, Déčko)
• statutární město Zlín (od roku 2015 pravidelné účinkování Školního pěveckého sboru na akcích města)
• nadace Člověk v tísni (organizování festivalu „Jeden svět na školách“ a Studentských voleb)

2.6.8 Studentská rada

• samosprávný orgán žáků gymnázia (schůze každý měsíc, dva zástupci ze všech tříd)
• účast zástupce vedení školy na schůzích, řešení problémů, podněty ke zlepšení provozu a prostředí školy
• organizace vlastních akcí, participace na školních akcích (futsalová liga, šachový turnaj, Majáles, Maturitní ples GJŠ Zlín)

2.6.9. Obecně prospěšná společnost Scholar

• podpora aktivit žáků a zlepšování prostředí školy (od roku 2000)
• pomoc sociálně znevýhodněným žákům
• odměny úspěšným reprezentantům, příspěvek na náklady spojené s reprezentací školy

2.6.10 Propagace školy

• čtyři Dny otevřených dveří (každoročně)
• přípravné kurzy k přijímacím zkouškám pro uchazeče o studium (každoročně)
• internetové stránky s variantami pro veřejnost, rodiče a žáky školy (**http://www.gjszlin.cz**)
• školní facebookové stránky (**https://www.facebook.com/gjszlin**)
• webové stránky školní Televize T. G. M. s příspěvky ze života školy i regionu (**http://www.televizetgm.cz/**)
• ročenky s představením maturitního ročníku (od roku 2000)

2.7 Bezpečnostní koncepce školy

2.7.1 Bezpečné prostředí ve škole

• zprovoznění recepce (pracovní místo podporované Úřadem práce jako společensky účelné)

- zavedení průkazů posluchače JŠ s fotografií
- vytvoření vnitřní bezpečnostní směrnice pro běžný provoz i krizové situace
- zajištění finančních prostředků a realizace systému generálního klíče

2.7.2 Bezpečné nakládání s osobními údaji

- jmenování pověřence (a pověřence v zastoupení)
- stanovení úseků pro nakládání s osobními údaji a odpovědných osob
- nastavení pravidel pro jednotlivé úseky, vytvoření bezpečnostních pravidel
- proškolení osob na všech úrovních (učitelé – třídní učitelé – odpovědné osoby – pověřenec a pověřenec v zastoupení)
- zavedení mechanismů pro řešení krizových situací a zveřejnění informací pro tyto případy

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Gymnázium je všeobecně vzdělávací škola, která připravuje žáky především pro studium na vysokých školách či VOŠ. Absolventi gymnázia jsou velmi dobře uplatnitelní na trhu práce i v případě, že nestudují na vysokých školách. Již od roku 2001 je soustavně sledováno uplatnění absolventů gymnázia. Procento přijatých na VŠ a VOŠ se stále zvyšuje, dlouhodobě také procento absolventů, kteří se po studiu gymnázia hlásí na Úřadu práce je velmi nízké, většinou se rovná nule, resp. se jedná o jednotlivce. **Studijní obory na gymnáziu:**

Platný název oboru:	**Kód oboru:**	**Školní vzdělávací program:**	**Platí pro:**
gymnázium	79-41-K/81	**Otevřená škola I (podle RVP ZV)**	- žáky nižšího stupně osmiletého gymnázia
gymnázium	79-41-K/81	**Otevřená škola II (podle RVP G)**	- žáky vyššího stupně osmiletého gymnázia
gymnázium	79-41-K/41	**Škola s dobrým výhledem (podle RVP G)**	- žáky čtyřletého gymnázia
gymnázium se sportovní přípravou	79-42-K/41	**Škola s dobrým startem (podle RVP GSP)**	- žáky sportovní třídy
gymnázium	79-41-K/41	**Škola v pohybu (podle RVP G)**	- žáky – nekmenové sportovce ve sportovních třídách

3.1.1 OSMILETÉ GYMNÁZIUM

Osmileté gymnázium je určeno pro nadané žáky 5. tříd základních škol, kteří úspěšně vykonají přijímací zkoušky z matematiky a českého jazyka. Osmiletý studijní cyklus na gymnáziu je zárukou dlouhodobé systematické gymnaziální přípravy ke studiu na vysoké škole. Způsob práce odpovídá tomu, že se ve třídě scházejí talentované děti.

Od 1. září 2007 probíhá výuka v nižších třídách osmiletého gymnázia podle školního vzdělávacího programu „**Otevřená škola I**“. Podle učebního plánu tohoto programu začínají všichni žáci jako **1. cizí jazyk** studovat **angličtinu**. Druhý cizí jazyk si vybírají z nabídky: německý, francouzský nebo španělský.

Výuka obou cizích jazyků je podporována i zvýšenou hodinovou dotací ve vyšších ročnících studia a konverzačními hodinami s anglickým, francouzským a španělským lektorem. Jazyková vybavenost žáků se tak dostává na vysokou úroveň. Výborní žáci mají možnost připravit se v rámci studia ke státním základním nebo k mezinárodně uznávaným jazykovým zkouškám (viz dále – čtyřleté studium). Navíc v nižších třídách osmiletého studia je žákům nabízena možnost připravit se v rámci kroužků k nižším úrovním **Cambridgeských zkoušek** (KET, PET, FLYER, MOVER, STARTER).

V průběhu let se postupně ukazují rozdíly mezi žáky čtyřletého gymnázia a žáky vyššího stupně osmiletého gymnázia. Spočívají především v lepší týmové spolupráci v rámci třídy, připravenosti na nové formy a metody práce (dané pravidelným zařazováním projektového vyučování, skupinové a samostatné práce na nižším stupni osmiletého gymnázia), zaručenými jednotnými výstupy z předchozího stupně vzdělávání (odpadá nutnost rozsáhlejšího opakování učiva na začátku kvinty, takže je možné plynule navázat) a vyšší úrovní znalostí obou cizích jazyků, jež umožňuje žáky osmiletého gymnázia zařazovat do pokročilejších skupin a přímo navazovat na nižší stupeň. Tyto okolnosti nás vedly k vytvoření navazujícího samostatného školního vzdělávacího programu „**Otevřená škola II**“.

Program se neliší učebním plánem (jde o **nezbytnost z hlediska organizace rozvrhu** čtyřletého a osmiletého studia, zejm. v posledních ročnících se zvýšeným podílem **volitelných předmětů**), avšak rozdíly jsou v **osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů**. Zároveň i v předmětech, kde se osnovy neliší, předpokládáme **diferencovaný přístup vyučujících** po metodologické stránce.

Kromě povinných všeobecně vzdělávacích předmětů si žáci od septimy postupně vybírají celkem **čtyři volitelné předměty** podle svého zaměření (viz příloha ŠVP). Výběrem volitelných předmětů si rozšiřují znalosti v oborech svého budoucího studia na vysoké škole. Žáci využívají možnost navštěvovat od kvinty dějepis a výtvarnou výchovu **vyučované ve francouzštině** a geografii a základy společenských věd **vyučované v angličtině**.

3.1.2 ČTYŘLETÉ GYMNÁZIUM

Čtyřleté gymnázium je určeno pro uchazeče, kteří mají zájem o následné studium na vysoké škole. Výuka je organizována podle školního vzdělávacího programu „**Škola s dobrým výhledem**“. Již několik let je na gymnáziu věnována pozornost výuce cizích jazyků. Od 1. ročníku se žáci učí dva cizí jazyky. **Všichni** studují **anglický jazyk** a druhý jazyk si vybírají z nabídky: německý, francouzský, španělský nebo ruský. Výuka cizích jazyků je podpořena i navýšením povinné hodinové dotace v 1., 2. a 3. ročníku (viz učební plán) a konverzačními hodinami s anglickým, francouzským a španělským lektorem.

Nově přijatí žáci píší na přelomu května a června rozřazovací testy z cizích jazyků. Podle výsledků těchto testů jsou potom rozděleni do jazykových skupin. Nejlepší skupiny takto vybraných žáků se v rámci povinných vyučovacích hodin intenzivně připravují k jazykovým zkouškám. Každoročně naši žáci (většinou ve 3. ročníku) skládají mezinárodní jazykové zkoušky **FCE**, **CAE**, **ZERTIFIKAT DEUTSCH** a **DELF**, které jsou na vyšší úrovni než společná maturitní zkouška z cizích jazyků. Gymnázium a Jazyková škola má oprávnění organizovat všechny výše uvedené zkoušky, žáci je tedy mohou skládat přímo na škole.

Kromě povinných všeobecně vzdělávacích předmětů si žáci od 3. ročníku postupně vybírají celkem **čtyři volitelné předměty** podle svého zaměření (VP1-4). Výběrem volitelných předmětů si rozšiřují znalosti v oborech svého budoucího studia na vysoké škole. Žáci využívají možnost navštěvovat od 1. ročníku dějepis a výtvarnou výchovu **vyučované ve francouzštině** a geografii a základy společenských věd **vyučované v angličtině**.

3.1.3 SPORTOVNÍ TŘÍDY ČTYŘLETÉHO STUDIA

Třídy **gymnázia se sportovní** přípravou doplňují systém specializovaných škol, které pečují o sportovně talentovanou mládež. Žáci tohoto oboru jsou připravováni podle školního vzdělávacího programu „**Škola s dobrým startem**“, který jsme vytvořili na základě Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia se sportovní přípravou (**RVP GSP**).

Hlavním úkolem gymnaziálních tříd se sportovní přípravou je skloubení povinností při přípravě na vysokoškolské studium s rozvojem sportovního talentu, jde tedy o sladění náročné gymnaziální výuky s efektivním tréninkem. Možnost sportovního růstu a dosažení vysoké výkonnostní úrovně jsou na gymnáziu garantovány **odborným trenérským vedením** a vytvořením **podmínek pro náročnou sportovní přípravu**. Ty jsou dány především speciálním studijním plánem, který počítá s **16 hodinami sportovní přípravy týdně**. Úspěšné složení maturitní zkoušky umožňuje absolventům ucházet se o studium na jakémkoliv typu vysoké školy. Díky profesní přípravě v oblasti sportu a tělesné výchovy mají absolventi velkou šanci uspět na vysokých školách s tělovýchovným zaměřením.

Kmenovými sporty na našem gymnáziu jsou **atletika, basketbal, házená, volejbal a plavání**. V případě těchto kmenových sportů řídí po celou dobu studia sportovní přípravu gymnázium a jeho smluvní trenéři ve spolupráci s příslušnými Sportovními kluby Zlín. **Žáci jsou povinni se**

po celou dobu studia účastnit všech sportovních soutěží v návaznosti na školu a na příslušné zlínské sportovní kluby. Součástí přijímacího řízení na obor gymnázium se sportovní přípravou je **talentová zkouška.**

Sportovní duch školy je patrný také na vztahu k žákům – **nekmenovým sportovcům**, které máme ve všeobecně zaměřených třídách. Mimořádným sportovcům (reprezentantům ČR) škola na základě posouzení žádosti umožňuje organizovat výuku na základě **individuálního studijního plánu**. Podporujeme však také další sportovní talenty, a to formou organizace výuky (dlouhodobé uvolňování). V průběhu času se osvědčil **individuální přístup ke každému z žáků se sportovním zaměřením**.

3.2 SOUČASNÁ POZICE ŠKOLY A JEJÍ SMĚŘOVÁNÍ

3.2.1 GJŠ ZLÍN V RÁMCI NABÍDKY REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ

Za čtvrtstoletí existence se Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín zařadila mezi tradiční vzdělávací instituce Zlínského kraje. Zájem uchazečů několikanásobně překračuje kapacitu školy, výsledky maturitních zkoušek (a to i po zavedení centrálně hodnocených MZ) jsou stabilní s marginálním počtem neúspěšných žáků. Převážná většina absolventů nachází uplatnění v dalším studiu na vysokých školách, naplňují tedy zaměření a cíle školy.

Když MŠMT vyhlásilo rozvojový program „Excelence“ na podporu mladých talentů, zpočátku jsme příliš nebodovali, protože jsme byli výrazně zaměřeni na rozvoj jazykových kompetencí. Proto jsme připravili program určený k rozvoji přírodovědně-technického vzdělávání. Výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat – jen meziročně: v roce 2016 jsme v Excelenci získali 10 bodů a v roce 2017 (za školní rok 2016/2017) již 16,5 bodu a v rámci Zlínského kraje jsme se v tomto hodnocení škol posunuli na třetí místo. Nepovažujeme to však za vítězství, ani se nespokojujeme se zlepšením, máme v úmyslu dále na zlepšování výsledků žáků Gymnázia a Jazykové školy Zlín pracovat.

Již v předchozích letech jsme se snažili integrovat žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, a to se zdravotním znevýhodněním, zdravotním postižením i žáky mimořádně nadané. Cílem je ve všech případech nastavit optimální podmínky pro rozvoj žáka s ohledem na jeho individuální potřeby.

3.2.2 KONCEPCE ROZVOJE ŠKOLY V NÁSLEDUJÍCÍM OBDOBÍ

Analýza potřeb SŠ a VOŠ ve Zlínském kraji v rámci projektu P-KAP z OP VVV naší škole ukázala jako nejproblematičtější oblasti pro další rozvoj školy **podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě** a **podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů**. Výsledek jasně dokazuje, že naše aktuální úvahy o budoucím směřování školy byly v souladu s touto analýzou.

Cílem plánovaných změn je **posílení zájmu o přírodovědně-technické vzdělávání žáků v několika úrovních:** získat atraktivním prostředím **potenciální zájemce o tuto problematiku z řad uchazečů o studium** na naší škole (spolupráce s partnery, akce pro veřejnost),

podpořit zájem našich nejmenších žáků (získat povědomí o tom, že přírodní vědy jsou zajímavé, užitečné a mají vazbu k reálnému životu, vzbudit v žácích vztah k přírodě, jejím hodnotám a ochraně jako jeden ze základních životních postojů), **na vyšším stupni zatraktivnit výuku** a vést všechny žáky také k manuální zručnosti a technickému myšlení (s praktickými úkoly při využití moderních technologií a vazbou na přírodu při sběru a zpracování materiálu by se měli setkat **všichni** žáci) a dále také najít mezi žáky **zájemce o přírodovědně-technické obory jako budoucí profesní dráhu** (zatraktivnění volitelných předmětů, výběr maturitních předmětů a VŠ, podpora talentů v rámci SOČ).

3.2.3 PROFIL ABSOLVENTA

Cílem **gymnaziálního vzdělávání** je především **dobře připravit žáky pro studium na vysoké škole**. Vzhledem k rozmanitosti specializací v nabídce vysokého školství považujeme za podstatné pro absolventa našeho gymnázia **především tyto dovednosti:**

- aktivní znalost dvou světových jazyků
- počítačovou gramotnost
- komunikační dovednosti
- připravenost pro tvořivou samostatnou i týmovou práci.

Dále žákům nabízíme:

- kvalitní všeobecné vzdělání
- odborné znalosti ve zvolené specializaci
- možnost získat řidičské oprávnění skupiny B v průběhu studia

Zároveň klademe po celou dobu studia důraz na:

- utváření zdravého třídního kolektivu
- vědomí sounáležitosti se školou
- a základní hodnoty, jako jsou slušnost, pracovitost, poctivost, tolerance, kamarádství a úcta k druhým

3.2.4 ZÁKLADNÍ PŘÍSTUP ŠKOLY, ROVINA VZTAHŮ MEZI ÚČASTNÍKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Pozornost věnujeme ve všech vyučovaných oborech gymnázia jak kvalitě, přiměřenému množství a vyváženosti obsahu probíraného učiva, tak také vytváření příznivého pracovního klimatu uvnitř školy. Z dotazníkového šetření v rámci autoevaluace školy vyplynulo, že jak rodiče, tak žáci pozitivně hodnotí na Gymnáziu a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Zlín především **přátelskou atmosféru, osobní přístup k žákovi, dobrou komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky a toleranci učitelů k žákům, kteří mohou projevit svůj názor**.

Již od vzniku gymnázia se společně snažíme dát škole **vlastní tvář**, a to nejen postupnou úpravou vnitřních prostor a vytvářením kvalitního zázemí pro každodenní práci, ale i pravidelnými společnými akcemi, na nichž se aktivně podílejí žáci i pedagogové. Již slavnostní imatrikulací v 1. ročníku studia se snažíme dát novým žákům najevo, že se stávají na dost dlouhou a podstatnou část svého života členy otevřeného a přátelského kolektivu.

I přesto však platí, že neméně důležité jako dobrá škola je pro budoucnost žáka **dobré rodinné zázemí**. Dítě spolupracujících rodičů má větší šanci využít toho, co mu učitelé nabídnou. Podle výsledků autoevaluace žákům našeho gymnázia pomáhá, **když se rodiče zajímají o školu a prospěch, pomáhají jim s učením, vytvářejí dobré rodinné zázemí a mají přiměřené požadavky**. V kontaktu s rodiči se snažíme tyto zásady zdůrazňovat.

Jsme přesvědčeni, že dobrou školu tvoří **dobří učitelé, dobří žáci a dobří rodiče. A to společně!**

3.3 Organizace přijímacího řízení

Pravidla pro přijímací řízení do prvního ročníku **jsou vymezena v zákoně č 561/2004 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejm. Vyhlášky č. 353/2016 Sb.** ze dne 24. října 2016 **o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání**. V § 60, odst. 3 se stanovuje, že ředitel školy vyhlašuje přijímací řízení a v jeho rámci může rozhodnout o konání přijímací zkoušky.

Uchazeč je v přijímacím řízení hodnocen podle:

- hodnocení na vysvědčeních z předchozího vzdělávání
- dalších skutečností, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče (platí pouze pro uchazeče o obory čtyřletého studia)
- výsledků přijímací zkoušky (český jazyk a literatura, matematika a její aplikace, jednotná zkouška společnosti CERMAT)
- výsledků talentové zkoušky (platí pouze pro uchazeče o obor gymnázium se sportovní přípravou)

Organizace přijímacího řízení se může každým rokem částečně lišit. Využíváme proto možnosti uvedené v **Manuálu pro tvorbu školních vzdělávacích programů pro gymnázia** a odkazujeme na tomto místě na aktuální podrobné dokumenty našeho gymnázia věnované této problematice na **webových stránkách** naší školy **www.gjszlin.cz/gztgm** v rubrice **Přijímací řízení**.

3.4. Organizace maturitní zkoušky

Podobu maturitní zkoušky určuje **§ 77 – 82 zákona č 561/2004 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon)** ve znění pozdějších předpisů, zejm. Vyhlášky č. **177/2009 Sb.** ze dne 10. června 2009 **o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou** ve znění pozdějších předpisů.

Maturitní zkouška se skládá ze dvou částí:

a) společné části, kterou tvoří didaktické testy z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka (anglický, francouzský, španělský, německý či ruský), nebo matematiky. Zkoušky jsou hodnoceny pouze uspěl / neuspěl a procentním vyjádřením úspěšnosti.

b) profilové části, která má celkem 4 (resp. 3) zkoušky, a to dvě vyplývající z volby zkoušek ve společné části, tedy z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka. Pokud si žák ve společné části zvolil matematiku, profilová zkouška na ni povinně nenavazuje, tedy počet povinných zkoušek profilové části je pro něj pouze 3 zkoušky. Druhé dvě povinné zkoušky vycházejí z nabídky stanovené ředitelkou školy vždy v září pro daný školní rok. Forma zkoušek: český jazyk a literatura + cizí jazyky vždy kombinace písemné práce a ústní zkoušky, podobu ostatních zkoušek opět aktuálně pro konkrétní školní rok určuje ředitelka školy samostatným předpisem. Zkoušky profilové části MZ jsou hodnoceny známkou.

Obě části (státní i profilová) mají také možnost **nepovinných zkoušek**, a to v každé části až dvou. Ve státní části si žák může volit také nepovinnou zkoušku matematika rozšiřující. Žák **úspěšně složí maturitní zkoušku**, pokud úspěšně složí obě její **povinné** části, tedy **všechny dílčí zkoušky**. V případě neúspěchu žák opravuje **pouze** dílčí části zkoušek (nebo zkoušky), v nichž nebyl úspěšný.

Také zde využíváme možnosti uvedené v **Manuálu pro tvorbu školních vzdělávacích programů pro gymnázia** a odkazujeme na aktuální podrobné dokumenty našeho gymnázia věnované této problematice na **webových stránkách** naší školy **www.gjszlin.cz/gztgm** v rubrice **Studenti** a podrubrice **Maturita**. Všechny dokumenty jsou aktualizovány vždy pro daný školní rok.

3.5. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Společné postupy a metody, používané na naší škole k utváření a rozvíjení žákovských kompetencí, tedy dovedností směřujícím k uplatnění žáka v budoucím životě, **se obecně opírají o tři základní pilíře:**

1. o charakter gymnaziálního vzdělávání, které by mělo poskytnout dobrý základ pro budoucí vyšší formy vzdělání i pro orientaci absolventa v náročných podmínkách proměnlivého trhu práce,

2. o otevřenost názorům, připomínkám a námětům žáků, rodičů i všech ostatních, kteří mají o nás a naši práci zájem,

3. o základní postoj, s nímž pedagogové gymnázia přistupovali k tvorbě školních vzdělávacích programů: tedy o uvědomění si, že důležité není jen to, **co** učím, ale také **proč** a **jak**.

Z těchto tří výchozích předpokladů vychází následující tabulka, v níž ty nejzákladnější strategie přehlednou formou přiřazujeme přímo ke klíčovým kompetencím.

Klíčové kompetence (souhrn vědomostí, dovedností, schopností,	**Výchovně-vzdělávací strategie k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:**

postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti):	
kompetence k učení **(strategie učení a motivace pro celoživotní vzdělávání)**	• představujeme žákům různé zdroje informací (knihy, noviny, časopisy, internet) • v hodinách žáky vedeme k výběru a třídění informací • snažíme se v co největší míře pracovat s textem (rozvoj čtenářské gramotnosti) • zařazujeme ve všech ročnících práci na počítačích, při níž žákům umožňujeme aplikovat teoretické zásady pro tvorbu a úpravu textů na úlohách z jiných předmětů (utváříme vědomí mezipředmětových souvislostí) • umožňujeme žákům podle jejich schopností a zájmů účastnit se soutěží, projektových aktivit, připravovat program pro ostatní (akademie, prezentace výtvarných prací, školní televize) • vysvětlujeme svá pravidla hodnocení a žáky učíme tvořit si vlastní hodnotící kritéria
kompetence k řešení problémů **(podněty k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů)**	• při řešení složitějších úkolů žáky učíme fázovat jednotlivé kroky, práci rozdělit, určit dílčí cíle a plánovat jejich splnění • vedeme žáky k využití teoretických poznatků při řešení problémů (např. při slovních úlohách, v laboratorních pracích) • aplikujeme teoretické zásady na konkrétní situace • prakticky naplňujeme zásady výchovy ke zdraví na pohybových aktivitách v TEV, na lyžařském a vodáckém kurzu (stále se zřetelem na výchovný účinek učení se příkladem)
kompetence komunikativní **(vedení k všestranné a účinné komunikaci)**	• umožňujeme žákům prezentovat se před třídou mluvenou formou, snažíme se kultivovat jejich mluvený projev, v hodinách s žáky hlasitě čteme • využíváme skupinové práce k tvorbě kooperativních návyků (rozdělení rolí, dílčí úkoly, společné zpracování a prezentace výsledků) • diskutujeme (o probírané látce, o problémech, podporujeme schopnost obhájit vlastní názor) • podporujeme přátelskou atmosféru ve třídách (organizací seznamovacích pobytů v prvním ročníku, společných výletů a školních akcí, zaměřených na upevnění kolektivu) • vytváříme pocit sounáležitosti se školou (společné akce školy, Slavnostní imatrikulace na začátku studia, Slavnostní rozloučení s maturanty) • spolupracujeme s družebními školami, žáci mají možnost komunikovat v cizím jazyce a poznávat prostředí, vzdělávací proces a život v rodinách v jiných zemích

kompetence sociální a personální (rozvíjení schopností spolupracovat a respektovat ostatní)	• vztah učitelského sboru k žákům je otevřený a přátelský, jednáme s žáky jako s partnery • v diskuzi však vymezujeme pravidla vzájemného respektování • zapojováním žáků nižšího i vyššího stupně do společných akcí a prostupností gymnázia (tatáž budova i pedagogové) odbouráváme věkové bariéry a na obou stupních vedeme žáky k rovnocenné spolupráci
kompetence občanská (příprava aktivních a zodpovědných osobností, uplatňujících svá práva a plnících své povinnosti)	• zapojujeme žáky do chodu a organizace školy (diskuze a dotazníková šetření, aktivní spolupráce s vedením školy prostřednictvím Studentské rady, tvorba školní Televize T. G. M.) • klademe důraz na environmentální výchovu (zej. v BIO, CHE, GEO, tříděním odpadu ve škole, sběrem papíru – soutěž „Zachraň svůj strom“) • vedeme žáky k poznání a respektování vlastních kořenů v rodinné tradici, historii města a regionu a utváření kladného vztahu k české státnosti (zejm. v DEJ, CJL, ZSV a v cizích jazycích) • umožňujeme žákům osobní kontakt s volenými zástupci v rámci besed a soutěží • motivujeme žáky k účasti na evropských projektech (Erasmus+) • výuky na gymnáziu se účastní žáci se zdravotními handicapy i žáci různých národností: jejich plnou integrací vedeme ostatní žáky příkladem k toleranci a vnímavosti vůči individuálním odlišnostem
kompetence k podnikavosti (umožnění poznání a rozvíjení vlastních schopností, jejich uplatňování v praktickém životě, a to zejm. na globalizujícím se a proměnlivém trhu práce)	• žáci konstruují prakticky i formou jednoduchých grafických programů na počítači, podporujeme tak jejich prostorovou představivost a schopnost kreativního řešení problémů (ITK, MAT, GDM) • nabízíme žákům základní informace pro orientaci na trhu práce (ZSV, EKO, výchovné poradkyně) • připravujeme žáky postupně na volbu vlastní životní dráhy nabídkou volitelných předmětů (škola nabízí velký prostor pro vlastní výběr předmětů k přípravě na budoucí profesní zaměření) • připravujeme žáky praktickým nácvikem na hledání zaměstnání a pracovní pohovor, seznamujeme je se základy podnikání (ZSV, EKO, besedy na Úřadě práce)

Kromě uvedených strategií a metod samozřejmě předpokládáme řadu dílčích, ať již uvedených v učebních plánech jednotlivých předmětů, nebo v tematických plánech a přípravách konkrétních učitelů. Počítáme s tím, že ŠVP nám poskytuje pouze základní rámec pro vlastní tvořivou pedagogickou práci.

3.6 KMENOVÝ SPORT HÁZENÁ

3.6.1 SPORTOVNÍ NÁPLŇ – CHARAKTERISTIKA TRENÉRSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem a úkolem v přípravě házenkářek a házenkářů na Gymnáziu a Jazykové škole Zlín je zabezpečit kvalitní tréninkový program s dostatečnými objemy a intenzitou dle moderních forem, metod a zásad sportovního tréninku.

3.6.2. ORGANIZACE TRÉNINKOVÉHO PLÁNU

V dopoledních tréninkových jednotkách se zaměřujeme především na rozvoj všech pro házenou potřebných silových schopností, rozvoj herních činností dále na koordinačních schopností a také na doplňkové sporty, jako je volejbal, fotbal, basketbal a různé průpravné hry. Praktikování těchto doplňkových aktivit nám umožňuje určitý transfer (přenos) dovedností do házené ze zdánlivě odlišných sportů.

V odpoledních tréninkových jednotkách se zaměřujeme na všechny herní činností od individuálních až po kombinace, herní systémy a taktiku.

V rámci týdenního mikrocyklu máme 8 tréninkových jednotek.

Z pohledu ročního plánu začíná příprava na soutěže v srpnu a končí v červnu. V červenci je volno, které se ale netýká reprezentantů, kteří mají většinou přípravu na evropské a světové šampionáty.

V dopoledních hodinách pondělí – 7.15 hod. plavání a regenerace, středa – 7.30 hod. posilování, pátek 7.15 hod. rozvoj herních činností.

V odpoledních hodinách jsou tréninky realizovány s klubovými trenéry dle kategorií převážně od 16.00 hod. každý den a jsou zaměřeny na všechny herní činnosti a taktiku.

Co se týče soutěží, startujeme v nejvyšších dorosteneckých soutěžích – 1.liga mladších a starších dorostenek. U chlapců je to 1. liga starších dorostenců a 2. liga mladších dorostenců.

Utkání probíhají převážně o víkendech v hale Datart, případně u soupeřů dle rozlosování.

3.6.3. TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ – SPORTOVIŠTĚ, SOUSTŘEDĚNÍ, REGENERACE

Tréninky probíhají převážně v hale Datart a v hale SPŠ Zlín a také na sportovištích gymnázia – hala a venkovní hřiště gymnázia.

Regenerace probíhá v městských lázních a v prostorách regenerační linky haly Datart.

Soustředění před sezonou probíhají v srpnu. Realizujeme je převážné ve sportovním komplexu v Morkovicích u Kroměříže. V Průběhu sezony absolvujeme různá krátká kondiční a herní soustředění a také turnaje doma i v zahraničí.

3.7 Zabezpečení výuky žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP)

3.7.1 Diagnostika a evidence žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

Škola postupuje podle zákona č. 561/2004 Sb. a podle vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pedagogičtí pracovníci jsou o tom, jak při zohlednění postupovat, průběžně informováni na poradách a prostřednictvím metodických materiálů výchovných poradkyň a vedení školy.

O požadavcích na zohledňování se dozvídáme u nových žáků na základě žádosti zákonných zástupců. Další možností je, že učitel rozpozná, že žák potřebuje podporu a doporučí konkrétní podpůrná opatření, zahájí jednání pro přípravu plánu pedagogické podpory v koordinaci s poradenskými pracovníky školy. Poradenští pracovníci školy mohou zákonným zástupcům doporučit návštěvu specialistů. Záleží pak na rozhodnutí rodičů a žáka, zda poradenské zařízení navštíví.

3.7.2 Realizace konkrétních opatření u jednotlivých žáků se SVP ve výuce

3.7.2.1 Spolupráce školy s rodiči

Zákonné zástupce informujeme vždy na úvodních třídních schůzkách. Pokud se domnívají, že jejich dítě má specifické potřeby, kontaktují buď poradenské pracovníky školy, nebo příslušné školské poradenské zařízení (ŠPZ), které zpracuje doporučení a prostřednictvím datové schránky je předá škole. Příslušný poradenský pracovník školy v součinnosti s třídním učitelem zajistí realizaci doporučení ŠPZ.

U podpůrného opatření 1. stupně zpracuje návrh postupu zohlednění specifických vzdělávacích potřeb žáka (SVP) třídní učitel opět ve spolupráci s poradenským pracovníkem školy.

Poté se koná schůzka se zákonnými zástupci, žákem, poradenským pracovníkem školy a třídním učitelem. Po projednání konkrétních požadavků k zohlednění vznikne dokument a jednotlivé strany vyjádří svůj souhlas s jeho konečnou podobou. Následně jsou informováni vyučující žáka. Všechna potřebná dokumentace je uložena u poradenských pracovníků školy v souladu s požadavky na ochranu osobních údajů. Realizace podpůrných opatření je průběžně vyhodnocována a v případě potřeby dochází k aktualizaci.

3.7.2.2 Předání požadavků vyučujícím, spolupráce školy, poradenských zařízení a rodičů

Vzhledem k počtu žáků s diagnostikovanými specifickými vzdělávacími potřebami je velmi důležitá komunikace mezi poradenskými pracovníky školy (výchovné poradkyně, školní metodik prevence, školní psycholožka), třídním učitelem a jednotlivými vyučujícími, popř.

pedagogickými asistentkami na jedné straně a se zákonnými zástupci a žáky na druhé straně. Jednotliví žáci jsou průběžně sledováni a vývoj jejich potřeb je konzultován s poradenským zařízením, pokud to situace vyžaduje.

3.7.2.3 Individuální vzdělávací plány

Individuální vzdělávací plány (IVP) jsou realizovány na základě požadavků školských poradenských zařízení. Důležité je, aby byli žáci se SVP přijati svými spolužáky a jejich zohledňování nebylo chápáno jako nerovný přístup. Proto pracujeme s třídními kolektivy i s rodiči spolužáků. Je důležité podat všem zúčastněným potřebné informace včas. Přístupy k žákům se SVP uplatňujeme vždy podle stupně podpůrného opatření.

3.7.2.4 Asistenti pedagoga

V případě doporučení školského poradenského zařízení zaměstnává škola na pozici pedagogického pracovníka asistenty pedagoga. Jejich úkolem je spolupracovat s vyučujícími a zajišťovat začlenění žáka (žáků) se SVP do pedagogického procesu. Naše zkušenosti s touto formou podpory jsou bohaté, asistence se osvědčila jak v případech zdravotního postižení, tak při těžších formách specifických vývojových poruch. V případě, že asistent pedagoga má na starosti více žáků v různých třídách, postupuje tak, že zjistí, které předměty u jeho svěřenců patří k problematickým z hlediska zátěže a podle toho si připraví rozvrh pro individuální péči o tyto žáky. Důležitá je rovněž spolupráce asistenta pedagoga s třídním učitelem a vyučujícími.

3.7.3 Práce s mimořádně nadanými žáky

Nadaní a mimořádně nadaní žáci mají vytvořeny zvláštní podmínky pro rozvoj svého nadání podle § 27 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Systematicky pracujeme především se žáky jazykově nadanými. Žákům již vybaveným základními znalostmi umožňujeme pokračovat buď ve speciálně vytvořených skupinách, nebo se vzdělávají s vyššími ročníky.

Předmětové komise se zaměřují na práci s mimořádně nadanými žáky nad rámec základní výuky: zapojení do soutěží, příprava k získání jazykových certifikátů atd. Rovněž s rodiči mimořádně nadaných žáků je škola ve stálém kontaktu na úrovních vyučujících, třídních učitelů, výchovných poradkyň a vedení školy.

3.7.4. ZOHLEDNĚNÍ ŽÁKŮ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI PŘI PŘIJÍMACÍCH ZKOUŠKÁCH A PŘI MATURITNÍ ZKOUŠCE

3.7.4.1 PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY

Informaci o specifických vzdělávacích potřebách a jim odpovídajícím zohlednění u přijímacích zkoušek dokládají uchazeči posudkem školského poradenského zařízení, který připojují k přihlášce ke studiu. Při zpracování přihlášek jsou uchazeči se SVP v elektronickém systému školy (matrika) evidováni a vedení školy ve spolupráci s výchovnou poradkyní na základě posudku rozhodne o vytvoření odpovídajících podmínek pro úspěšné absolvování přijímacích zkoušek.

Uchazeči se SVP jsou umístěni v samostatné učebně (jde-li o prodloužení času zkoušky o rozdílnou délku, pak ve více učebnách, rovněž uchazeč s asistentem je umístěn samostatně), škola dále zajistí potřebné kompenzační pomůcky (určí školské poradenské zařízení). Všichni vyučující zajišťující průběh přijímacích zkoušek (zadavatelé, náhradníci, dozor) se zúčastní aktualizačního školení, kde zadavatelé pro uchazeče se SVP obdrží konkrétní informace o uzpůsobení podmínek zkoušky.

3.7.4.2 MATURITNÍ ZKOUŠKA

Na konci 3. ročníku výchovná poradkyně projedná se žáky nutnost speciálního vyšetření ve školském poradenském zařízení za účelem zohlednění při maturitní zkoušce. Školské poradenské zařízení zpracuje posudek dle požadavků společnosti CERMAT, která zajišťuje průběh zkoušek a pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek maturitní zkoušky (PUP MZ) vytvořila elektronický formulář posudku. Ten žák odevzdá spolu s přihláškou k maturitní zkoušce.

Posudek PUP MZ obsahuje údaje o zařazení žáka do příslušné kategorie a skupiny žáků podle přiznaného uzpůsobení podmínek pro konání MZ, dále výčet kompenzačních pomůcek a specifikaci případné asistence, tlumočnických služeb nebo odlišností hodnocení. Uzpůsobení podmínek maturitní zkoušky zahrnují například: navýšení časového limitu, umístění žáků s PUP MZ do samostatné učebny, možnost použití individuálních kompenzačních pomůcek, upravenou zkušební dokumentaci, využití individuální techniky pro zápis odpovědí, možnost využít podpory asistenta nebo služeb tlumočníka, vynechání poslechu u žáků se sluchovým postižením atd.

Přiznané uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky nezahrnuje prominutí některých částí zkoušek, „ulehčení“ zkoušek nebo vynechání určitého obsahu. Upravené zkoušky ověřují stejné znalosti a dovednosti jako zkoušky neupravené. Výsledky vyšetření jsou se žákem konzultovány, aby žák věděl, na jaké kompenzace má u maturitní zkoušky nárok. Toto seznámení s PUP MZ žák potvrdí svým podpisem na posudku.

Všichni učitelé, kteří se podílejí na realizaci maturitní zkoušky žáka se SVP (uznanými PUP MZ), musí být proškoleni pro funkci, kterou u MZ konají (zadavatel písemné části MZ, hodnotitel písemné nebo ústní části MZ konkrétního předmětu). Kromě toho vedení školy z informačního systému maturitní zkoušky pro dané žáky a jednotlivé funkce u MZ vytiskne části posudku žáka se SVP s požadavky na uzpůsobení konkrétní části maturitní zkoušky.

Žáci s PUP MZ jsou u písemné části maturitní zkoušky umístěni v samostatné místnosti, resp. místnostech, jestliže se liší délka jejich prodloužení času zkoušky nebo to vyžaduje charakter uzpůsobení podmínek jejich zkoušky. S PUP MZ počítáme rovněž při tvorbě rozvrhu a přípravě maturitní místnosti pro ústní část MZ.

3.7.5. DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ZAJIŠŤUJÍCÍCH VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SVP

Problematika žáků se specifickými vzdělávacími potřebami se vyvíjí a upřesňuje. Jednak díky lepší diagnostice se každý rok zvyšuje počet zohledňovaných žáků, jednak je větší pozornost věnována mimořádně nadaným žákům. V obou případech je správné, že si společnost uvědomuje, jak důležité je potenciál žáků se SVP správně rozvíjet. Z výše uvedeného vyplývá, že je potřeba sledovat novinky jak v legislativní oblasti, tak v oblasti každodenní práce s těmito žáky.

Obě výchovné poradkyně mají plnou kvalifikaci, která je k vykonávání jejich činnosti ze zákona potřeba. Jsou členkami Asociace výchovných poradců a pravidelně se účastní konferencí, které tato organizace pořádá. Každý rok si vyměňují zkušenosti na seminářích organizovaných KPPP Zlín. Výchovné poradkyně se rovněž účastní akcí, které pro VP pořádá UK Praha a MU Brno. Na těchto akcích přednáší problematiku speciálního pedagogického působení vysokoškolští pedagogové. Dalšímu vzdělávání se systematicky věnují rovněž školní metodik prevence a školní psycholožka.

Vyučující mají možnost získat informace na seminářích, která ŠPZ pořádají. Všechna setkání s pracovníky školských pedagogických zařízení jsou současně formou konzultací k problémům SVP. Odborníci ze školských pedagogických zařízení navštěvují školu nejméně dvakrát ročně. Konzultováno je vytváření IVP a rozebíráno je jejich naplňování. Nejde jen o plnění formální, ale řeší se konkrétní problémy a situace, ke kterým dochází.

Důležitá je práce s třídními kolektivy. Vedení školy se ve spolupráci s výchovnými poradkyněmi věnuje také přípravě pedagogů pro realizaci přijímacích zkoušek (vlastní pravidelná školení všech zúčastněných pedagogů v rámci pracovní porady před termínem zkoušek) i

maturitní zkoušky (zajištění certifikovaného školení zadavatelů a hodnotitelů v systému CERTIS, vlastní pravidelná školení všech maturitních funkcí v rámci pracovní porady před termínem zkoušky).

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vedení školy monitoruje formou každoročního zpracovávání Individuálních plánů DVPP a plánuje formou tvorby celoškolního Plánu DVPP, který zahrnuje oblasti, jimž se bude škola v daném školním roce v rámci dalšího vzdělávání pedagogů věnovat. Také práce se žáky s individuálními vzdělávacími potřebami má v těchto plánech pravidelné místo.

3.8 ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata (PT) jsou okruhy aktuálních problémů současného světa, natolik významných, že se musí stát součástí základů vzdělání. Už z povahy těchto problémů, které přesahují úzké hranice jednotlivých oborů lidské činnosti – tedy i jim odpovídajících předmětů, pro nás vyplynula nutnost jejich průběžného začlenění v rámci stávajících vyučovacích předmětů.

Snažili jsme se provázat všechna témata s učivem **co nejvíce** předmětů – tedy **všude tam, kde je to možné**. Při tvorbě ŠVP jsme se v diskuzi o průřezových tématech shodli na názoru, že budování vědomí mezioborových souvislostí a obecné platnosti průřezových témat u žáků by se mělo stát také **součástí naší společné strategie**.

K začlenění PT do jednotlivých předmětů jsme vytvořili **pět přehledných tabulek**, odpovídajících jednotlivým průřezovým tématům. **V řádcích** jsou všechny **vyučovací předměty** uvedené v rámcovém učebním plánu, **ve sloupcích tematické okruhy** jednotlivých průřezových témat.

Čísly (1, 2, 3, 4) je vždy označen **tematický okruh PT**, který je plněn v daném předmětu. **Čísla** znamenají ročník, v němž je příslušný okruh v daném předmětu začleněn, tedy: **1** = první, **2** = druhý, **3** = třetí a **4** = čtvrtý ročník gymnázia. Přiřazení tematických okruhů PT **ke konkrétním výstupům a učivu v jednotlivých ročnících** je jasně patrné z **učebních osnov** vyučovacích předmětů.

- **Poznámka: Volitelné předměty** v tabulkách **neuvádíme**, neboť každý z nich začleňuje jiná průřezová témata, resp. tematické okruhy PT, přičemž daný VP **si nevolí všichni žáci**. K naplnění tematického okruhu produktivních činností průřezového tématu ***Mediální výchova*** přispívá také **existence školní Televize T. G. M.**, v jejíž redakční radě jsou zapojeni žáci nižšího i vyššího stupně gymnázia.

3.8.1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (OSV)

Tematické okruhy průřezového tématu	**Český jazyk a literatura**	**Anglický jazyk**	**Druhý cizí jazyk (FRJ, NEJ, SPJ, RUJ)**	**Matematika**	**Informatika**	**Dějepis**	**Základy společenských věd**	**Fyzika**	**Chemie**	**Biologie**	**Geografie**	**Hudební výchova**	**Výtvarná výchova**	**Sportovní příprava**
Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	1, 2, 3, 4	1, 2, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4		1	1, 4			2, 3		2	1, 2	1, 2, 3, 4
Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	1, 4	1, 4	1, 2, 3, 4				2, 4						1, 2	1, 2, 3, 4
Sociální komunikace	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4				1, 2, 3, 4			3		1	1, 2	1, 2, 3, 4
Morálka všedního dne	2, 3, 4		1, 2, 3			1, 2	1, 2, 3, 4							1, 2, 3, 4
Spolupráce a soutěž		1, 3, 4	1, 2, 3				1, 2, 3, 4	3				1	1	1, 2, 3, 4

3.8.2 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (EGS)

Tematické okruhy průřezového tématu	**Český jazyk a literatura**	**Anglický jazyk**	**Druhý cizí jazyk (FRJ, NEJ, SPJ, RUJ)**	**Matematika**	**Informatika**	**Dějepis**	**Základy společenských věd**	**Fyzika**	**Chemie**	**Biologie**	**Geografie**	**Hudební výchova**	**Výtvarná výchova**	**sportovní příprava**
Globalizační a rozvojové procesy	1, 2, 3, 4		1, 4			1, 2, 3	3				1		1, 2	
Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	3, 4		2, 3, 4			3	2, 3, 4			1, 3	1		1	
Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce		2	3				4							
Žijeme v Evropě	1, 2	1, 2, 4	1, 2, 3, 4			2	2, 3, 4				2		1	
Vzdělávání v Evropě a ve světě			2, 4			3	3						2	

3.8.3 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (MUV)

Tematické okruhy průřezového tématu	**Český jazyk a literatura**	**Anglický jazyk**	**Druhý cizí jazyk (FRJ, NEJ, SPJ, RUJ)**	**Matematika**	**Informatika**	**Dějepis**	**Základy společenských věd**	**Fyzika**	**Chemie**	**Biologie**	**Geografie**	**Hudební výchova**	**Výtvarná výchova**	**Sportovní příprava**
Základní problémy sociokulturních rozdílů	2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3			1, 2, 3	2				1		1	
Psychosociální aspekty interkulturality		1, 4	1, 3, 4										2	
Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	1, 4		1, 2, 3, 4			2	2, 3, 4						1	

3.8.4 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (ENV)

Tematické okruhy průřezového tématu	**Český jazyk a literatura**	**Anglický jazyk**	**Druhý cizí jazyk (FRJ, NEJ, SPJ, RUJ)**	**Matematika**	**Informatika**	**Dějepis**	**Základy společenských věd**	**Fyzika**	**Chemie**	**Biologie**	**Geografie**	**Hudební výchova**	**Výtvarná výchova**	**Sportovní příprava**
Problematika vztahů organismů a prostředí	3						2	1, 2	1, 2	1				
Člověk a životní prostředí	1, 2, 4	2, 3, 4	2, 3, 4			1	2, 3, 4	2, 3	2	1, 2, 3	1		1, 2	
Životní prostředí regionu a České republiky			3						2, 3	2, 3	2			

3.8.5 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (MED)

Tematické okruhy průřezového tématu	Český jazyk a literatura	Anglický jazyk	Druhý cizí jazyk (FRJ, NEJ, SPJ, RUJ)	Matematika	Informatika	Dějepis	Základy společenských věd	Fyzika	Chemie	Biologie	Geografie	Hudební výchova	Výtvarná výchova	Sportovní příprava
Média a mediální produkce	2, 3	4	3, 4	4			2, 4							
Mediální produkty a jejich významy		1, 2, 3	1, 2				1, 2, 3, 4						1, 2	
Uživatelé	2	2, 4	3				4							
Účinky mediální produkce a vliv médií	2, 4	1, 2, 4	3, 4				4						1, 2	
Role médií v moderních dějinách	4	1, 3	4			3	2, 3, 4							

4. RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN

Předmět	Ročník				Celkem hodin	Z toho disponibilních
	1.	2.	3.	4.		
Český jazyk a literatura (CJL)	3+1*	3+1*	3+1*	3+1*	16	4*
1. cizí jazyk (CIJ)	3/2+1*/2	3/2+1*/2	3/2	3/2	14	2*
2. cizí jazyk (CIJ)	3/2+1*/2	3/2+1*/2	3/2	3/2	14	2*
Matematika (MAT)	3+1*	2+2*	3+1*	2+2*	16	6*
Informatika (ITK)	1/2	1/2	1/2	1/2	4	-
Dějepis (DEJ)	2	2	2	-	6	-
Základy společenských věd (ZSV)	1	1	2	2	6	-
Fyzika (FYZ)	2	2	2	1/2	7	-
Chemie (CHE)	2	2	2+1*/2	1	8	1*
Biologie (BIO)	2	2	2	1*/2	7	1*
Geografie (GEO)	2	2	-	-	4	-
Estetická výchova (VYV nebo HUV)	2/2	2/2	-	-	4	-
Sportovní příprava (SPP)	16	16	16	16	64	-
Volitelný předmět (VP1)	-	-	2/2	3/2*	5	3*
Volitelný předmět (VP2)	-	-	2/2	3/2*	5	3*
Volitelný předmět (VP3)	-	-		4/2	4	-
Celkem	**46**	**46**	**46**	**46**	**184**	**22***

KOMENTÁŘ K RÁMCOVÉMU UČEBNÍMU PLÁNU:

• Vzdělávací obor **Geologie** jsme integrovali do následujících předmětů: geografie (bez navýšení hodin) a biologie (0,5 vyučovací hodiny).

• Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** je integrován do předmětů: sportovní příprava (bez navýšení hodin), biologie (0,5 vyučovací hodiny) a do třídnických hodin (chování v mimořádných situacích).

• Indexem **/2** jsou označeny hodiny, které jsou v rozvrhu organizovány jako **půlené (resp. dělené) v rámci jediného předmětu**.

• Indexem ***** jsou označeny **disponibilní hodiny**.

5. UČEBNÍ OSNOVY JEDNOTLIVÝCH VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ NA GYMNÁZIU SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

OSV – Osobnostní a sociální výchova

EGS – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MUV – Multikulturní výchova

ENV – Environmentální výchova

MED – Mediální výchova

PŘEDMĚTY:

CJL – český jazyk a literatura

ANJ – anglický jazyk

NEJ – německý jazyk

FRJ – francouzský jazyk

SPJ – španělský jazyk

RUJ – ruský jazyk

MAT – matematika

ITK – informatika

DEJ – dějepis

ZSV – základy společenských věd

FYZ – fyzika

CHE – chemie

BIO – biologie

GEO – geografie

HUV – hudební výchova

VYV – výtvarná výchova

SPP – sportovní příprava

5.1 Učební osnovy předmětu Český jazyk a literatura (CJL)

5.1.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

5.1.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.1.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět. Vzdělávací obsah předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen do dvou složek (1. jazyk a jazyková komunikace, 2. literární komunikace). Obsah se ve výuce vzájemně prolíná.

Hodinová dotace pro předmět:

Ročník:	1.	2.	3.	4.
Počet hodin týdně:	4	4	4	4

Jazyk a jazyková komunikace je zaměřena na osvojení znalostí z jednotlivých jazykovědných disciplín (hláskosloví, morfologie, nauka o stavbě slova, syntax, lexikologie, sémantika, slovotvorba, stylistika) a na využití těchto znalostí k rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu, k vystižení a formulování hlavní myšlenky. Žák je dále veden, aby rozuměl různým typům textů a přemýšlel o nich, aby využíval jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, aby se vyjadřoval srozumitelně a souvisle, formuloval a obhajoval své názory.

Literární komunikace je zaměřena na získání základního přehledu o vývoji světové a české literatury, na rozbor a interpretaci uměleckých děl. Poznání textu slouží rovněž k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žák - učitel, popř. mezi žáky navzájem. Literární výchova je předmětem s výraznou funkcí esteticko-výchovnou, proto je žák veden k tomu, aby uplatňoval ve svém životním stylu estetická kritéria, chápal umění jako specifickou výpověď o skutečnosti, chápal význam umění pro člověka, přistupoval s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmům druhých lidí, respektoval, chránil a oceňoval naše tradice a získal pozitivní postoj k umění. Obecným cílem je utvářet kladný vztah k materiálním a duchovním hodnotám, snažit se přispívat k jejich tvorbě a ochraně. Znalosti a dovednosti zde získané napomáhají k utváření názorů, postojů, zájmů, vkusu a mravního profilu žáka a celkově rozvíjejí a kultivují jeho duchovní život.

Výuka probíhá v kmenových učebnách, může dle kapacitních možností probíhat i v odborné učebně za využití audiovizuální techniky. Výuku organizuje učitel s využitím skupinové i samostatné práce žáků. Pro doplnění učiva jsou organizovány návštěvy filmových a divadelních představení, možná je také návštěva Krajské knihovny ve Zlíně nebo kulturně-historické exkurze.

Na předmět navazují volitelné předměty ve 3. a 4. ročníku. Ve třetím ročníku si mohou žáci volit VP1,2 **Seminář z českého jazyka a literatury** (ve třetím ročníku dvouhodinový, ve čtvrtém ročníku tříhodinový).

5.1.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení:

- Podporujeme u žáků pozitivní vztah k učení, seznamujeme žáky s efektivními metodami učení, se zpracováním informací a různými formami práce.
- Vedeme žáky, aby s porozuměním poslouchali mluvené projevy a dokázali si pořizovat poznámky.
- Učíme žáky uplatňovat různé způsoby práce s textem, umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace, být čtenářsky gramotný

- vedeme žáky, aby využívali ke svému učení různé informační zdroje.

- Učíme žáky kriticky hodnotit výsledky své práce i přijímat hodnocení výsledků svého učení ze strany jiných lidí.
- Motivujeme žáky k učení ukázkami využití v praxi, dle možností umožníme, aby si platnost tvrzení mohli ověřit sami.
- Vedeme žáky k samostatnosti při vytváření referátů.
- Umožňujeme žákům podle jejich schopností a zájmů účastnit se soutěží, aktivně se podílet na přípravě programu pro ostatní.

Kompetence k řešení problémů:

- Zadáme úkol a zpětnou vazbou kontrolujeme, jak žák vlastními slovy vysvětlí porozumění zadání.
- Vedeme žáky k využívání znalostí z jiných předmětů.
- Podporujeme žáky při hledání různých postupů řešení zadaných úloh.
- Upozorňujeme žáky na chyby, kterých se mohou dopustit.
- Snažíme se vytvářet samostatné, skupinové i společné aktivity, žáci jsou tak nuceni rozhodovat se, volit vlastní možnosti řešení, vedeme je tak řešit problémy s jinými lidmi a rozhodovat se.
- Vedeme žáky k aplikaci získaných vědomostí a dovedností.
- Vedeme žáky k vyhodnocování a k vyvozování závěrů.

Kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k využívání všech dostupných komunikačních prostředků – verbálních i nonverbálních.
- Učíme žáka stylizovat projevy jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikuje.
- Vedeme žáky k vyslovení vlastních názorů, zejm. v mluvních cvičeních, při psaní slohových prací, v mluvených referátech a při vedení diskuze.
- Podporujeme přátelskou atmosféru při práci v hodinách.
- Dle možností využíváme skupinové práce.

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky respektovat odlišné chování a názory jiných žáků.
- Vedeme žáky k zamyšlení nad sebou samým, nad svými životními prioritami, nad příčinami úspěchu, popř. neúspěchu, nad rozvržením svého pracovního dne.
- Snažíme vést žáky k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů.
- Učíme žáky požádat o pomoc, popřípadě pomoc poskytnout.
- Snažíme se vést žáky k vlastnímu úsudku, podporujeme u nich schopnost odolávat společenským a mediálním tlakům.

Kompetence občanská:

- Učíme žáky dodržovat zákony, hájit svá práva i práva jiných, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci.
- Učíme chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje, uznávat hodnotu života a uvědomovat si odpovědnost za vlastní život i za životy jiných.
- Snažíme se vést žáky jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu.
- Vytváříme v žácích pozitivní vztah k rodině, vlasti, národní historii.
- Seznamujeme žáky s hodnotami místní, národní, evropské a světové kultury a vedeme je k pozitivnímu vztahu k těmto kulturám.
- Vedeme žáky k rozšiřování a chápání kulturních a duchovních hodnot svého národa.
- Podporujeme u žáků zájem o politické a společenské dění u nás a ve světě.

5.1.3 OČEKÁVANÉ VÝSTUPY V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

5.1.3.1 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU - JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák vysvětlí pojem jazyk, řeč, objasní vztah myšlení a jazyka, objasní vztah češtiny a slovanských jazyků, rozliší indoevropské a ugrofinské jazyky v Evropě a vystihne obsah pojmů mrtvý jazyk, umělý jazyk, jazyková kultura. Charakterizuje základní vývojové tendence českého jazyka, v písemném projevu dodržuje základní zásady českého pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy, účinně využívá možnosti grafického členění textu.	**Obecné poučení o jazyku a řeči, jazykověda a její disciplíny** - jazyk a řeč, jazyková komunikace, myšlení a jazyk - čeština, národní jazyk Čechů a jeho útvary: spisovná a nespisovná podoba českého jazyka - norma a kodifikace, kodifikační příručky - čeština a slovanské jazyky, jazyky v Evropě i ve světě - základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich	**MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí **OSV** – Sociální komunikace	Práce s Pravidly českého pravopisu a se Slovníkem spisovné češtiny
Vysvětlí funkce knihoven, zná služby poskytované knihovnami, umí zpracovat osnovu, pořizuje si výpisky, výtahy z textu, vystihne pojem resumé, anotace, zná techniky racionálního studia textu, používá při studiu obsah knihy, rejstřík věcný i jmenný.	**Získávání a zpracování jazykových informací, informatika, knihovny, slovníky, encyklopedie** - osnova, výpisky, výtah, resumé, anotace - racionální studium textu, orientace v textu	**OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	
V mluveném projevu využívá	**Stylistika, funkční styly a jejich**		Práce se Slovníkem spisovné

základní principy rétoriky, vhodně používá jednotlivé funkční styly, slohové postupy a útvary.	**realizace v textech** - slohotvorní činitelé subjektivní a objektivní - slohové postupy a útvary		češtiny
Účelně a vhodně volí jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci, používá prostředky vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení.	**Styl prostě sdělovací** - funkce, útvary, informační - slohový postup, krátké informační útvary mluvenéi psané (SMS, telefonický rozhovor…) - základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby - vypravování	**OSV** – Sociální komunikace	Slohová práce – vypravování
Ve svém projevu uplatňuje znalosti syntaktických prostředků českého jazyka, prakticky využívá znalosti ze skladby – ovládá psaní čárek ve větě jednoduché a v souvětí.	**Skladba – syntax** základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy), aktuální členění výpovědi		
Dokáže realizovat v textu referátu znalosti o prostě sdělovacím stylu, účelně volí jazykové prostředky a kompozici textu podle toho, zda jde o referát psaný, nebo mluvený (u mluvené formy dbá na pečlivou přípravu a realizaci řečnického vystoupení), u psané formy respektuje grafické členění a pravopisnou korektnost textu.	**Mluvené a psané útvary prostě sdělovacího stylu** – referát	**OSV** – Sociální komunikace	Písemná práce – referát

V mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti. V mluveném projevu účelně užívá nonverbálních prostředků řeči, rozvíjí společenskou a estetickou hodnotu sdělení, zvláště sdělení v mateřském jazyce.	**Zvuková stránka jazyka** - systém českých hlásek, spodoba hlásek, slovní přízvuk - hlavní zásady spisovné výslovnosti češtiny - odchylky od spisovné výslovnosti		
	Opakování a systematizace poznatků		

5.1.3.2 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák zdůvodní význam umění v životě společnosti i jednotlivce, rozliší různé druhy umění.	**Umění**	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák se seznámí s nejstaršími kulturami, vysvětlí pojmy kultura, národní kultura a přistupuje s tolerancí k estetickému cítění a kulturním tradicím jiných lidí.	**Kultura**	**MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí, tolerance, aktivní vztah k rozdílným kulturním tradicím v multikulturním prostředí naší země i Evropy	
Žák se orientuje v národní a světové literatuře.	**Literatura a její funkce** **Národní a světová literatura**	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy Etnická, jazyková a náboženská rozmanitost	
Žák charakterizuje kulturu regionu, ve kterém žije a studuje.	**Regionální kultura**	**EGS** – Žijeme v Evropě	Aktivní poznávání kulturního dění našeho regionu
Žák chápe ÚLS jako jeden ze zdrojů	**Literatura a ústní lidová**		

literatury, vyjmenuje rozdíly mezi ÚLS a literaturou.	**slovesnost**		
Vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi, rozliší umělecký text od neuměleckého, text interpretuje z hlediska jazyka, kompozice a tematiky, formuluje svoje dojmy z četby textu a debatuje o něm, přičemž při rozboru textu uplatňuje znalosti z literární teorie a historie, popíše specifické prostředky básnického jazyka, charakterizuje základní periody literárního vývoje od vzniku literatury do počátku 19. století.	**Základy literární vědy** - literární teorie, literární historie, literární kritika, poetika **Základní literární druhy a žánry** - hymnus, epos, bajka, sonet, balada, mýtus, pohádka, legenda, cestopis, povídka, román, tragédie, komedie **Poezie, próza, drama** **Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla** **Periodizace literatury**, vývoj světové a naší literatury do počátku 19. stol.	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy (Srovnání mimoevropské a evropské kulturní tradice a hodnot.) **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různých kulturních prostředí, uvědomění si neslučitelnosti rasové, náboženské či jiné intolerance s demokracií.	
Zařadí typická díla do příslušných historických období, samostatně nebo ve skupině vyhledává informace o daném období, text interpretuje, vyjádří vlastní prožitek z četby, při rozboru uplatňuje znalosti z literární teorie, samostatně interpretuje dramatické, filmové i televizní zpracování děl (nácvik těchto dovedností začíná v 1. ročníku a prolíná všemi dalšími ročníky).	**Nejstarší světové kultury – starověké mimoevropské literatury** - vznik a počátek literatury - Mezopotámie - hebrejská lieratura - Egypt - Indie a Čína	**EGS** – Žijeme v Evropě Významní Evropané a jejich vliv na českou politiku, vědu a kulturu	DEJ – historický kontext daného období, architektura, malířství, sochařství, hudba
Ovládá periodizaci literatury	**Antické základy evropské**	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní	DEJ – historický kontext

antického Řecka a Říma a uvede osobnosti i typická díla pro dané období, vyjmenuje antické řecké a římské filozofy, umělce, historiky, řečníky a zhodnotí jejich význam pro dnešek.	**kultury a vzdělanosti** - Řecko - Řím	osobnosti, Morálka všedního dne	
Vysvětlí znaky románského a gotického slohu, pochopí hodnotu rukopisů, vzdělání ve středověku.	**Středověká literatura** - středověká evropská kultura, románský a gotický sloh - evropské hrdinské eposy		
Vysvětlí, jak se historický vývoj odráží na vývoji literatury, charakterizuje pojmy staroslověnština, hlaholice, cyrilice, kronika, legenda, duchovní píseň.	**Počátky písemnictví na našem území** - Konstantin a Metoděj - Kosmas, Dalimilova kronika - Alexandreida, duchovní písně		DEJ – historický kontext

Rozliší světskou a duchovní literaturu, české a latinsky psané památky, vyjmenuje hlavní žánry středověké literatury, popíše architekturu, malířství, sochařství doby Karla IV., vyjádří vlastní prožitky z vnímání středověkých uměleckých děl.	**Středověká česká kultura**, **rozkvět lit. za vlády Karla IV.** - legendy, staročeská satira, drama, filozofická próza, lyrika - latinsky psaná próza, hrdinská epika	**EGS** – Žijeme v Evropě Významní Evropané	DEJ – historický kontext
Vysvětlí pojem reformace, zhodnotí vliv husitství na vývoj literatury, zhodnotí význam osobnosti mistra	**Husitská literatura** - Husovi předchůdci - mistr Jan Hus		DEJ – historický kontext

Jana Husa pro vývoj literatury a českého pravopisu.	- díla s husitskou tematikou - Petr Chelčický - Jednota bratrská		
Charakterizuje renesanční architekturu, malířství, sochařství, hudbu, literaturu, zhodnotí význam autorů i děl pro tento směr i pro dnešek.	**Humanismus a renesance v Evropě** - Itálie - Francie - Holandsko - Španělsko - Anglie - vynález knihtisku	**EGS** - Žijeme v Evropě Evropské kulturní kořeny a hodnoty, odkaz evropské renesance dnešku, potřeba humanity, vzdělání, kulturnosti	ZSV – filozofie evropské renesance, humanismu DEJ – historické souvislosti VYV – dějiny umění
Charakterizuje humanistickou vědu a díla českého humanismu psaná latinsky i v národním jazyce.	**Český humanismus a renesance** - latinsky píšící autoři - česky psaný proud	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	DEJ – historický kontext
Uvede charakteristické autory a díla jednotlivých národních literatur.	**Barokní literatura** - evropské baroko - české baroko: J. A. Komenský	**ENV** – Člověk a životní prostředí (reflexe třicetileté války a jejích hrůz)	DEJ – historický kontext GEO – zeměpisné souvislosti
Definuje základní znaky klasicismu, rozliší vysoké a nízké žánry, charakterizuje myšlenkový směr osvícenství a díla tzv. encyklopedistů, vyjmenuje hlavní vlastnosti preromantických uměleckých děl.	**Evropská literatura 18. století, klasicismus, osvícenství, preromantismus** - Francie - Anglie - Německo		ZSV – využití znalostí osvícenství v dějinách filozofie

5.1.3.3 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák umí rozeznat zvláštnosti ve větné stavbě, odhalí nespisovné odchylky, umí je odstranit, v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu.	**Skladba** - věty podle postoje mluvčího - věty kladné a záporné - zvláštnosti větného členění - čárka ve větě a souvětí **Grafická stránka jazyka**	**OSV** – Sociální komunikace	Jazykové rozbory a diktát
Správně třídí slova podle různých hledisek, dokáže užívat přenesená pojmenování, efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů.	**Slovní zásoba** - prostředky spisovné a nespisovné - druhy pojmenování dle stylistické platnosti - přenášení významu úžení, rozšiřování - slova mnohoznačná a jednoznačná - homonyma a synonyma - spojování slov v sousloví, multiverbizace a univerbizace	**MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů **OSV** – Sociální komunikace	Práce se slovníky Využití sousloví v odborném popisu (viz dále)
Rozezná slova přejatá, správně vyslovuje a píše cizí slova.	**Nauka o tvoření slov a obohacování slovní zásoby** - slovotvorná a morfémová stavba slova - způsoby tvoření slov - slova přejatá, výslovnost, pravopis, užívání - neologizace slovní zásoby	**MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy	Práce se Slovníkem cizích slov

	Využití znalostí ze slovotvorby v pravopisných cvičeních, rozboru a diktátu.		
V mluveném projevu vhodně využívá nonverbálních prostředků řeči.	**Nonverbální komunikace**	**OSV** – Sociální komunikace	
Dokáže odlišit význam popisu prostého či odborného od líčení, rozlišuje přímou a nepřímou charakteristiku, je schopen prakticky využít znalostí v mluveném projevu.	**Popis** - popis prostý - odborný popis - popis pracovního postupu - subjektivně zabarvený popis (líčení) <u>Charakteristika</u> - přímá - nepřímá	**OSV** – Sociální komunikace	Písemná slohová práce – popis, líčení, charakteristika Řečnická cvičení
Žák umí napsat strukturovaný životopis, žádost, úřední dopis.	**Útvary administrativního stylu** - životopis, žádost, motivační dopis	**OSV** – Sociální komunikace	Slohová práce (životopis, žádost, motivační dopis)
Získá dovednost ve vedení osobní i úřední korespondence.	**Korespondence** - osobní dopis - úřední dopis - otevřený dopis - anonym - fiktivní dopis	**OSV** – Morálka všedního dne	
V mluveném projevu využívá slohotvorného rozvrstvení výrazových prostředků češtiny, při	**Řečnická cvičení, rétorika** - přednes - kultura projevu	**MED** – Uživatelé, účinky mediální produkce a vliv médií	Nahlédnutí do jiných oborů podle témat řečnických cvičení.

tvorbě vlastního textu využívá základní principy rétoriky.			

5.1.3.4 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák vysvětlí specifičnost tohoto období české kultury, vyloží postavení české literatury v kontextu literatury světové, vystihne příčiny vzniku NO, charakterizuje hlavní cíle NO, zhodnotí přínos jazykovědců, historiků a sběratelů ústní lidové slovesnosti k rozvoji českého národa, definuje snahy puristů, chápe význam divadla pro rozvoj českého NO, vysvětlí pojmy RKZ, slovanská vzájemnost.	**Národní obrození** - rozvoj jazykovědy, novinářství, historie, básnictví, dramatu - Rukopisy (RKZ)	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	DEJ – národní obrození
Rozpozná znaky romantismu v literárních dílech.	**Romantismus** - charakteristika doby - znaky romantismu - romantismus ve světové literatuře - romantismus v české literatuře	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Žijeme v Evropě **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů	DEJ – období revolucí 1789-1848
Vystihne podstatné rysy realismu v dílech autorů.	**Realismus – 19. století** - charakteristika doby - znaky realismu - realismus ve světové literatuře	**EGS** – Žijeme v Evropě **MED** – Média a mediální produkce **OSV** – Postavení ženy ve	DEJ – revoluční rok 1848 Filmové zpracování uměleckého díla

	- naturalismus ve světové literatuře - realistické tendence v české literatuře v dílech B. Němcové a K. H. Borovského - vrcholná díla českého kritického realismu v 2. polovině 19. století (venkovská, městská a historická próza) - drama v období realismu - český naturalismus	společnosti	
Na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu.	**Básnické generace 2. poloviny 19. století v české literatuře** - májovci - ruchovci - lumírovci	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	

5.1.3.5 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou – jazyk a jazyková komunikace

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák se zamýšlí nad problémem a dospěje k obecnějšímu závěru, využívá různých informačních zdrojů (slovníky, odbornou literaturu, internet,…).	**Úvaha** - hodnotící úvaha	**OSV** – Morálka všedního dne (Já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji.)	
V mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a vhodně užívá zvukové prostředky řeči.	**Řečnická cvičení** - druhy řečnických projevů, příprava a realizace řečnického vystoupení - monolog a dialog - verbální a neverbální	**EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **OSV** - Morálka všedního dne	

	prostředky komunikace		
Využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o druzích vět a jejich vazbách ke vhodnému vyjádření myšlenky k účinnému dorozumívání.	**Skladba** - základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy) - nepravidelnosti větné stavby	**OSV** - Sociální komunikace, Morálka všedního dne (Názory, postoje lidí, společnými silami řešit problémy.)	Mezipředmětové vztahy s cizími jazyky
V mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny, využívá výhod publicistiky – přesvědčuje, získává, ovlivňuje, informuje, vzdělává,…	**Publicistický styl** - literární útvary psané a mluvené publicistiky - slohová charakteristika výrazových prostředků	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne **MED** – Média a mediální produkce	Mezipředmětové vztahy se ZSV, GEO, DEJ
Ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví, samostatně využívá odborné informační zdroje (slovníky, odborné publikace, Internet,…)	**Tvarosloví** - slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary	**OSV** – oznávání a rozvoj vlastní osobnosti	

5.1.3.6 TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák pochopí specifické znaky umění (moderny), orientuje se v moderních uměleckých směrech, na konkrétních příkladech popíše typické prostředky básnického jazyka základních uměleckých směrů a seznámí se s významnými autory jednotlivých období a jejich díly.	**Světová a česká literatura na přelomu století** - světová literatura od poslední třetiny 19. století do konce 1. sv. války, prokletí básníci - moderní umělecké směry - česká literatura přelomu 19. a 20. století	**OSV** – Sociální komunikace – celospolečenské a kulturní vlivy na tvorbu spisovatelů **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy – být vnímavý ke kulturním rozdílnostem, chápat je jako obohacení života	Mezipředmětové vztahy s DEJ, VYV, HUV, ZSV

	- 1. světová válka v dílech českých autorů		
Rozdělí světovou i českou literaturu na prózu, poezii a drama, pochopí, že se mezinárodní politická situace promítla do děl autorů, vytvoří si reálnější představy o dané době díky vlastní četbě, filmu, divadlu a seznámí se s významnými autory a jejich díly.	**Světová literatura mezi válkami** - meziválečná literatura vybraných evropských zemí (francouzská, anglická, americká, ruská, německá a německy psaná literatura v českých zemích)	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy – zaujímat konstruktivní postoje k otázkám míru a lidských práv **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů	Mezipředmětové vztahy s DEJ a ZSV
Pochopí, jak se historie 1. republiky odrazila v dílech autorů, seznámí se s velkými spisovatelskými osobnostmi a jejich díly, uvědomí si těsné sepětí s evropskými literaturami.	**Česká literatura mezi válkami** - česká próza (dělená do skupin podle tématu) - česká poezie (proletářská, poetismus, surrealismus,…) - meziválečné české divadlo	**OSV** – Morálka všedního dne – naučit se řešit spory mezi lidmi, odsoudit zlo a násilí **ENV** – Problematika vztahů člověka a prostředí – technika hraje v životě člověka kladnou i zápornou roli	Mezipředmětové vztahy s DEJ, ZSV

5.1.3.7 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou – jazyk a jazyková komunikace

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák v mluveném projevu využívá základní principy rétoriky, vhodně využívá a kombinuje jednotlivé funkční styly, slohové postupy a útvary, orientuje se v odborném textu, pořizuje z odborného textu výpisky, zpracovává osnovy, výtahy, anotace, shrnutí, efektivně a samostatně používá různé	**Odborný styl** - slohové postupy a útvary - výklad, odborný mluvený referát - kompozice výkladu - jazyk, skladba	**OSV** – Sociální komunikace	Průřezová témata dle zadaného tématu pro vypracování písemné slohové práce nebo dle tématu při mluveném odborném referátu, popř. diskuzi Přípravné písemné slohové práce

informační zdroje – slovníky, encyklopedie, internet, samostatně zpracovává informace, vyjadřuje se věcně správně, jasně a srozumitelně, správně člení text na odstavce a další jednotky, dokáže připravit odborný výklad, popř. mluvený odborný referát, vést diskuzi, v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu.			
Sestaví základní projevy administrativního stylu, vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiui pro zvolené zaměstnání.	**Opakování útvarů administrativního stylu** - životopis - žádost - odvolání	**OSV** – Poznání a rozvoj vlastní osobnosti, seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	ITK – tvorba základních písemností administrativního stylu
Odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby, uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování, využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědí a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, k logickému strukturování výpovědí a k odlišení záměru mluvčího.	**Skladba** - funkce, obsah, zvuková stránka výpovědi - aktuální členění výpovědi - věta jednoduchá, souvětí, složité souvětí - větné členy - větné schéma - nejčastější stylové nedostatky	**OSV** – Sociální komunikace	

Posuzuje a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří všestrannou analýzou textu. Posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu, skladbu, má přehled o slohových postupech uměleckého stylu, rozpozná umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým, dokáže rozpoznat subjekty mimotextové a vnitrotextové – autor, čtenář, lyrický hrdina, postavy, správně člení text na odstavce.	**Vypravování s uměleckými prvky** - umělecký styl - pěstování prvků individuálního stylu - řečnické útvary a jazyková kultura		
	Pravopis		Opakování

5.1.3.8 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou – literární komunikace

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové.	**Česká literatura v době okupace a války** - charakteristika doby - kulturní život za okupace - poezie a próza	**MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů	DEJ – historický kontext daného období
Vystihne podstatné historické události, které ovlivnily vývoj literatury této doby, vystihne podstatné rysy významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj	**Světová literatura 2. poloviny 20. století** - reflexe války - existencionalismus - neorealismus - beatnici - rozhněvaní mladí muži	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy. Globální problémy, jejich příčiny a důsledky. Žijeme v Evropě. Velcí Evropané. Evropské kulturní kořeny a hodnoty	ZSV – filozofické směry 20. století (existencialismus, postmoderna) DEJ – historický kontext daného období ANJ – anglicky píšící autoři FRJ – francouzská literatura SPJ – španělsky píšící autoři

literatury a literární myšlení. Při tvorbě referátů tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje. Rozliší umělecký text od neuměleckého, objasní rozdíly mezi fiktivním a reálným světem a popíše, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu.	- experimentální próza - magický realismus - postmodernismus - literatura s prvky sci-fi - další významní představitelé	**ENV** – Člověk a životní prostředí (u tematiky literatura sci-fi, reflexe války) **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	
Vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové, vysvětlí, jak se historický vývoj odráží na vývoji literatury a umění vůbec. Vysvětlí pojem socialistický realismus.	**Česká literatura v 2. polovině 20. století** - charakteristika doby, periodizace - česká literatura 1945 - 1948 - poezie, próza a drama		DEJ – historický kontext ZSV – pojmy demokracie, totalita
Vysvětlí pojem literatura všedního dne.	**Literatura 1948 - 1968** - situace po únoru 1948, schematismus - socialistický realismus - poezie - próza – návrat k válce - budovatelský román - historický román - literatura všedního dne - drama – absurdní drama	**MED** - Účinky mediální produkce a vliv médií, role médií v moderních dějinách **OSV** - Morálka všedního dne (postoje jednotlivých autorů k dobovým událostem)	DEJ – historický kontext daného období
Vysvětlí pojmy normalizace, oficiální, samizdatová a exilová	**Česká literatura po roce 1968 – rok 1968 a jeho důsledky pro**	**OSV** - Morálka všedního dne (postoje jednotlivých autorů	DEJ – historický kontext daného období

literatura.	**českou společnost a literaturu** - poezie, próza a drama doby normalizační - výrazné osobnosti oficiální literatury - exilová a samizdatová literatura - samizdatové edice a časopisy - exilová nakladatelství	k dobovým událostem)	
	Česká literatura po roce 1989		DEJ – historický kontext daného období

5.2 Učební osnovy předmětu Anglický jazyk (ANJ)

5.2.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor: Cizí jazyk

5.2.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.2.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět ANJ navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět ANJ vyučovaný na ZŠ a směřuje k naplnění požadavků plné připravenosti žáka skládat maturitní zkoušku z ANJ. Komplexnost této zkoušky předurčuje formy, metody i strategie vyučování směřujícím k ideálnímu rozvoji receptivních (poslechu, čtení), produktivních (písemný projev, ústní projev) a interaktivních řečových dovedností žáka.

Předmět se snažíme žákům prezentovat prostřednictvím nejúčinnějších výukových metod, v dokonale vybavených jazykových učebnách, pomocí multimediální techniky, četnou prací s internetem, kontaktem s rodilým mluvčím, ale prvotně moderním pojetím výuky - studiem originálních zahraničních moderních učebnic, případně využíváním CD-romů a DVD, častým střídáním aktivit v hodině, týmovou, skupinovou prací, volným pohybem v hodinách s cílem navodit přirozené prostředí ke komunikaci.

Pravidelnou náplní hodin jsou diskuse, talk-shows, prezentace názorů, tvorba projektů na přitažlivá témata, včetně zábavných aktivit v ANJ v podobě her, poslechu, zpěvu a překladů originálů oblíbených písní. Mezi populární prvky výuky patří bezesporu úkoly typu „řešení problémů“, tzv. „brainstorming“nebo „role-playing“ směřující k rozvoji nejen řečových dovedností, ale rovněž k hlubšímu myšlení a získávání nových kulturních poznatků a celkovému „rozkvětu“ vědění.

Nezapomínáme na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuálním přístupem a zohledněním druhu, stupně i míry postižení, využíváme při tom pomoci asistentek pedagoga, pokud to podmínky provozu umožňují. Současně podporujeme mimořádně nadané a pilné nabídkou intenzivní přípravy ke zkouškám FCE a CAE jako součásti výuky, vhodnými formami náročnějších úkolů, jejich zapojováním do konverzačních či literárních soutěží, publikováním ve školním časopise aj.

Učivo v jednotlivých ročnících vychází ze zvládnutí nejmodernějších středoškolských certifikovaných učebnic úrovní pre-intermediate, intermediate a upper-intermediate, po jejichž dokončení žák plně svými dovednostmi naplňuje úroveň znalosti B2 dle ERR a je patřičně připraven ke státní maturitní zkoušce, přičemž výstupní úroveň našich studentů převyšuje úroveň státní maturitní zkoušky (B1) a koresponduje s úrovní profilové (školní) maturity na úrovni B2.

ročník	hodinová dotace	učivo
1.	4	A2, B1
2.	4	B1
3.	3	B1, B2
4.	3	B2

Žáci jsou vyučováni ve zpravidla patnáctičlenných skupinách, do nichž jsou zařazeni dle výsledků testů zjišťujících vstupní úroveň jazykové dokonalosti. Výběrovým skupinám (zpravidla 3 v každém nastupujícím 1. ročníku) je poskytována výuka nadstandardní úrovně a zrychleného tempa směřující ke složení mezinárodně uznávané zkoušky FCE v závěru 3. ročníku, v případě nejlepších studentů zkoušky CAE během 4. ročníku. Jedna vyučovací hodina ve 2. ročníku je ve všech skupinách vyučována rodilým mluvčím pro navození skutečného cizojazyčného prostředí. Jedná se o samostatný předmět Language Practice.

Od 3. ročníku si žáci mohou obohacovat dovednosti v ANJ výběrem některého z mnoha nabízených volitelných seminářů, cvičení a konverzací, jejichž anotace korespondují s náročností výuky.

Podporou výuce anglického jazyka jsou volitelné předměty vyučované v tomto jazyce v rámci metody CLIL (integrovaná výuka předmětu a cizího jazyka): v 1.a 2. ročníku Geografie a v 1.až 4. ročníku Základy společenských věd. Je nabízena matematika v angličtině.

Dokonalému a kvalitnímu naplnění zmíněných cílů odpovídají formy práce, vyučovací metody, aktivity a postupy.

K nejefektivnějším patří analýzy čtených textů, popisy obrázků, poslechy s porozuměním nahrávek rodilých mluvčích a vytváření vlastních rozhovorů, úkoly založené na řešení problémů či tzv. „brainstorming“ – metoda směřující k utřídění myšlenek. Velmi oblíbenými aktivitami jsou interakční mluvní cvičení, „role-playing“ – stimulování se do přidělených rolí v rozmanitých situacích, „talk-shows“ i diskusní a debatní kroužky, jež mnohdy následují žákovské prezentace názorů. Kreativita a vědomosti jsou nejzákladnějšími „kameny“ pro vytváření individuálních i týmových projektů na nejrozmanitější přitažlivá témata. Žáci vytvářejí prezentace v PowerPointu na různá témata. Zábavnými, ale současně účinnými výukovými momenty jsou ty strávené řízenou či samostatnou prací s anglickými časopisy Friendship, Gate a Bridge. Součástí vyučovacího procesu jsou i exkurze, návštěvy výstav, divadelních představení v anglickém jazyce, výměnné pobyty se zahraničními partnerskými školami (Izegem v Belgii), tematické a poznávací zájezdy do Velké Británie (nově i zájezd s výukou angličtiny), USA, Švédska, účast v konverzačních i esejistických soutěžích, besedy s rodilými mluvčími, organizace veřejných zábavných vystoupení žáků v ANJ. V rámci spolupráce se zahraničními školami pořádáme videokonference.

Žáci se každoročně aktivně zapojují také do programu Evropského dne jazyků, který se koná na naší škole. Mají možnost spolupracovat na mezinárodních projektech, kde angličtina slouží jako hlavní komunikační jazyk. V rámci mezinárodního programu Edison naši žáci komunikují se svými zahraničními protějšky z celého světa při jejich návštěvě u nás.

Podporou výuky jsou také i-Tools korespondující s jednotlivými učebnicemi a umožňující další využití interaktivních tabulí. Žákům také pomáhají materiály a úkoly, které vyučující průběžně doplňují na Moodle.

Své nápady a tvořivost žáci uplatňují i v rámci Evropského dne jazyků, který se každoročně koná na naší škole.

5.2.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy směřující k utváření klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- poskytujeme žákům zpětnou vazbu dosažených výsledků vlastní sebekontrolou či sebehodnocením
- připravujeme do hodin pestrou nabídku rozmanitých aktivit a vyhýbáme se tak nezbytnému stereotypu
- promyšleně a systematicky opakujeme získané vědění a nové prezentujeme tak, aby žáci chápali potřebu si je osvojit
- žáky vedeme k vyjadřování vlastních názorů i případné kritice a samostatnosti uvažování
- v diskusních a debatních částech hodin trváme na tom, aby se zapojovali všichni, a usilujeme o vyvinutí pocitu rovnocennosti všech, bez ohledu na jazykovou dokonalost
- při práci s texty kladným hodnocením a povzbudivými slovy dbáme o kvalitní výslovnost
- kompetence k učení rozvíjíme častým zařazováním práce s odbornými časopisy, informačními zdroji/internet,slovníky, encyklopedie/ i originální anglicky psanou literaturou

- vedeme žáky k samostatnosti a kreativitě při vytváření referátů, esejí či presentací
- podporujeme rovněž dovednost žáka spojit vlastní znalosti, schopnosti a zkušenosti při týmové práci a předat je takto mezi ostatní
- motivujeme žáky k pozitivnímu vztahu k učení praktickým procvičováním simulujícím skutečné každodenní jazykové situace

Kompetence k řešení problémů

- řešení jazykového problému vyhledáváním nejvhodnější varianty zadáváme žákům s cílem zautomatizovat jejich jazykové cítění
- důkladně rozebíráme obtížné součásti a vedeme žáky k objevování vlastních vhodných variant
- podporujeme časté střídání četných individuálních i skupinových či společných aktivit, při nichž jsou žáci nucení samostatně rozhodovat a kreativně řešit navozenou situaci
- zadáváme samostatné práce a domácí úkoly, při nichž si žáci ověřují správnost svého postupu a řešení a upozorněním žáků na možné chyby je učíme, jak v budoucnu obdobné chyby odstranit
- vytváříme v hodinách vhodné prostředí, v němž se žák nestydí zhodnotit vlastní práci i práci spolužáků a zmínit nedostatky

Kompetence komunikativní

- jako motivační stimul komunikace využíváme informační technologii i primární zdroje
- umožňujeme žákům osvojit si rozmanité formy komunikace s akcentem na formálnost či neformálnost situace
- pěstujeme v žácích uvědomění, že komunikace v sobě zahrnuje i nonverbální projev (gesta, úsměv, modulace hlasu,…)
- vedeme žáky k souvislým vyjadřováním hlubšího myšlení na bázi prezentací a zároveň učíme ostatní naslouchat názorům jiných
- pravidelně zařazujeme interaktivní a brainstormingové aktivity s cílem „rozproudit“ nápady, „rozehřát“ kreativitu, procvičit známé dovednosti a usilovat o zjištění nových poznatků
- snažíme se žáky zaujmout vhodně volenými diskusními náměty a usilujeme o jejich jasnou formulaci názorů
- žákovo porozumění slyšenému či čtenému textu je pro nás východiskem k další komunikaci
- vlastním příkladem permanentního projevu v angličtině směřujeme žáky ke zdokonalování výslovnosti

Kompetence sociální a personální

- navozujeme situace, při nichž si žák uvědomuje svůj jazykový progres a jeho důležitost pro jeho budoucnost i sebevědomí
- učíme žáky účinně spolupracovat ve skupině, dvojici (talk-show, rozhovor, interview, debata, dotazník, práce nad projektem)
- vedeme žáky k postojům, jež naznačují, že jejich názory jsou jejich reflexí a že jejich sdělení bude všemi akceptováno bez poznámek či posměchu, naopak i případným vyjádřením respektu či úcty
- usilujeme o vypěstování pocitu, zde jsou to především žáci, kteří utvářejí příjemnou atmosféru v hodině a že sami mohou spolurozhodovat o jejím průběhu

- vedeme žáky k ujasňování a stanovování si svých cílů ve výuce a hledání nejvhodnějších metod jejich dosahování
- rozmanitými hravými aktivitami podporujeme u žáků zdravou soutěživost, avšak při týmových činnostech rovněž kooperaci
- při simulování situací a rolí necháváme žáky „prožít“ variabilní životní okamžiky
- učíme žáky samostatnosti v úsudku, při domácím studiu i organizaci práce v hodině

Kompetence občanská

- umožňujeme žákům řešit problémové úkoly vlastním způsobem
- naslouchámе odlišným názorům, respektujeme je a ke stejné toleranci vedeme i žáky
- srovnáním naší kultury s jinými vytváříme v žácích pozitivní vztah k vlastní zemi i národnosti
- zdůrazňujeme svobodu slova jako důležitou podmínku svobody člověka
- po dosažení úspěchu motivujeme žáky k dalším cílům kladným ohodnocením a podporou sebeúcty každého
- učíme žáky poznávat a ctít kulturní odlišnosti zejména anglicky mluvících zemí
- nabízíme žákům návštěvy kulturních akcí, poznávací, vzdělávací, výukové a výměnné pobyty v zahraničí
- usilujeme o aktivní zapojování žáků do kulturního dění ve městě, o jejich participování v soutěžích
- podporujeme společné (týmové) práce na veřejných projektech, v nichž mohou uplatnit a rozvinout dovednost rozhodování, bystrého úsudku a celkového chápání souvislostí

Kompetence k podnikavosti

- nabízíme žákům aktivity, které podporují jejich schopnost samostatně rozhodovat, reagovat, jednat, plánovat, realizovat, připravovat
- pomáháme žákům odhalit jejich silné stránky a rozvíjíme dále jejich talent zapojováním do soutěží, odborné činnosti, projektů, individuálních nadstandardních zadání
- vedeme žáky k sebehodnocení a případné sebekritice
- podporujeme v hodinách kombinování komunikativních dovedností s dovednostmi praktickými (fotografování, zpěv, počítačová grafika, kreslení, dramatizace, přednes)

5.2.3. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

5.2.3.1 – PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ÚROVEŇ A2, B1

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák si produktivně i receptivně osvojí základní znalosti o morfologii a syntaxi anglického jazyka - zná potřebné gramatické prostředky - dokáže rozlišit, používat a orientovat se ve slovesných časech - dokáže rozlišit rod trpný a činný a prakticky ho uplatnit - umí používat pravidla o stavbě slov, vět a větných celků - rozpozná rozdíly mezi formálním a neformálním výrazem - využívá běžné prostředky textové návaznosti - snaží se používat širší škálu jazykových funkcí	**Mluvnice** - **podstatná jména:** vyjádření počitatelnosti, pravidelné a nepravidelné množné číslo, určenost podstatných jmen, použití určitého a neurčitého členu, předpony, přípony, tvorba slov, přechylování, přivlastňovací pád; - **přídavná jména:** pravidelné a nepravidelné stupňování, předložkové vazby přídavných jmen; **- zájmena:** osobní, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá, determinátory, kvantifikátory; **- číslovky:** základní, řadové, početní výrazy, udávání času; **- slovesa:** významová slovesa – be, have, do; modální slovesa, stažené tvary; slovesné tvary a jejich kombinace – přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas prostý a průběhový, předpřítomný čas; nepravidelná slovesa; vyjádření budoucnosti –		**PŘESAHY:** HUV: - hudba, poslech písní - texty písní CJL: - slovní druhy - slovotvorba - slovníky - formální a neformální jazyk ITK: - Internet - informační technologie, počítač - výpočetní technika - e-mail DEJ: - život dnes a v minulosti **METODY:** - skupinová práce - individuální i společné projekty - diskuze - soutěž - kvíz - hra - práce s Internetem

	will, going to; trpný rod – v prostých formách; frázová slovesa; gerundium, rekce sloves, verbonominální vazby - **příslovce:** základní typy a příslovce ve tvaru přídavných jmen, odvozování, pravidelné a nepravidelné stupňování, frekvenční příslovce, příslovce míry; **- spojky, citoslovce:** základní typy - **větná skladba:** slovosled vět oznamovacích a tázacích, tvoření otázek, vyjadřování záporu v podmětné a přísudkové části věty, shoda podmětu s přísudkem, přívlastek, vsuvky, příslovečná určení; věty přívlastkové a příslovečné – časové a podmínkové		- práce s PC - role-play - řešení problémových situací - definice - brainstorming - diktát - drill -využívání dotykové TV - i Tools - prezentace na vybrané téma
- definuje zdravý a nezdravý životní styl - pojmenuje vybavení bytu/domu, typy bydlení a popíše jeho domácí práce - hovoří o rodinných oslavách a svatbách - dokáže si objednat jídlo v restauraci	**Slovní zásoba:** - Životní styl - Bydlení, nábytek, domácí práce, dům, zahrada - Oslavy, svatba - Druhy restaurací, jídlo a pití - Nakupování, obchody a služby	**OSV** – Rozvoj vlastní osobnosti **MUV** – Sociokulturní rozdíly **ENV** – Člověk a životní prostředí **MED** – Mediální produkty a jejich významy, Vliv médií, Role médií v moderních dějinách	**PŘESAHY:** ZSV: - režim dne a učení ITK: - Internet - informační technologie GEO: - počasí **METODY:**

- domluví se v obchodě - orientuje se ve světě Internetu a techniky - popíše různé druhy počasí a ročních období - charakterizuje výhody a nevýhody různých dopravních prostředků a problémy spojené s cestováním - umí pohovořit o svém budoucím povolání - pojmenuje sociální problémy spojené s nezaměstnaností - hovoří o moderních sdělovacích prostředcích (sociální sítě) - umí charakterizovat typy médií a novin - vyjádří svůj názor na výhody a nevýhody bydlení na vesnici a městě	- Internet, zdroje informací - Počasí, roční období - Životní prostředí - Vzdělávání, kariéra, nezaměstnanost		- skupinová práce - projekt - prezentace - diskuze - práce s časopisy - kvíz - hra - práce s PC/Internetem - interview - Skype, Youtube - Různé sociální sítě - role-play - definice - brainstorming - diktát - drill - talk-show - soutěž

Žák se učí vyjadřovat návrhy a preference - popíše roční období - zahájí, udržuje a ukončí diskusi, telefonní rozhovor, video rozhovor - předvede vedení porad	**Komunikační situace:** Návrhy a odpovědi Telefonní rozhovor Nakupování Dávání instrukcí Rozhovor o menu Vyjádření svých názorů a	**EGS** – Objevujeme svět **OSV** – Poznávání lidí	**PŘESAHY:** GEO ZSV BIO EKO – management, marketing ITK

	preferencí Vyjádření, zjišťování pocitů a názorů Blahopřání, gratulace Počasí, roční období – popis Vyjadřování názorů a udávání důvodů, Příkladů Schopnost opravit se, objasnit, parafrázovat		

Žák srovná rozdílné životní styly - popíše svůj domov - srovná typy bydlení - vyjmenuje a srovná druhy oslav - umí pohovořit o typických svátcích v ČR a Británii - vyjmenuje a srovná typy restaurací - rozvíjí svou slovní zásobu v dané oblasti - aktivně užívá ustálené fráze v dané oblasti - srovná nejčastější typy služeb - vyjmenuje důležité objevy a vynálezy - navrhne svůj vynález - srovná výhody a nevýhody	**Tématické okruhy** Životní styl Bydlení (můj domov, typy bydlení) Tradice a obyčeje Stravování v restauraci Nakupování (placení, záruka, reklamace), služby Člověk a technika (Internet, mobilní telefony)	**EGS** – Objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá **MUV** – Lidské vztahy **OSV** – Komunikace a mezilidské vztahy **MED** – Fungování a vliv médií ve společnosti	**PŘESAHY:** ZSV – zdravý životní styl, kultura FYZ – technika a technologie ITK **METODY:** - prezentace - skupinová práce - projekt - prezentace - role- play - práce s Internetem a PC - Skype, You tube - Sociální sítě

mobilních telefonů a počítačů			

Žák se seznámí se s tradicemi a svátky angl. mluvících zemí – poslouchá písně jako reflexi životního stylu – seznámí se s významnými místy na mapě VB – poznává země Brit. společenství národů – čte s porozuměním zjednodušené texty angl. psané literatury – dokáže je stručně převyprávět	**Reálie:** – životní styl ve VB – nad mapou VB (Skotsko) – tradice a významné svátky ve VB a USA – anglicky mluvící země (Nový Zéland) Literatura: – čtení ukázek klasiků americké – a britské literatury – informace o autorech	**EGS** – Objevujeme Evropu a svět **MUV** – Kulturní diference **MED** – Kritické čtení	**PŘESAHY:** – VOB – GEO – literatura **METODY:** – audio- a videoprogramy – samostatná práce s Internetem – poslech písní – poslech textů literárních ukázek

Žák se seznámí se zvukovou a psanou podobou jazyka - se základními pravidly psaní velkých písmen a grafickými změnami při tvoření množného čísla podstatných jmen - aplikuje přízvuk v mluveném jazyce - osvojuje si pravidla přízvučných slov ve větě - seznámí se se základními pravidly písemného projevu - s přípravou a plánováním - se základními formami písemného projevu	**Písemný projev** - Dopis příteli (neformální dopis) - Krátký příběh - Neformální email - Formální dopis - dotaz - Zpráva - Popis místa, osoby - Životopis, žádost o zaměstnání **Grafická stránka jazyka** -Psaní velkých písmen - Změny při tvoření množného čísla podstatných jmen - Zdvojené souhlásky **Zvuková stránka jazyka** - Rozpoznání a produkce hlásek - Přízvuk - Přízvučná slova	**OSV** – Seberegulace, Organizační dovednosti, Sociální komunikace	**PŘESAHY:** - CJL, GEO **METODY:** - skupinová práce - práce ve dvojicích - samostatná domácí práce - poslech - doplňování - diktát

5.2.3.2 – DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ÚROVEŇ B1

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák je schopen opravit přeřeknutí či nesystematickou chybu - dovede používat opisné prostředky - ovládá běžnou zdvořilostní frazeologii při získávání a poskytování informací - začleňuje do výpovědi prostředky textové návaznosti - prokazuje schopnost aplikace	**Mluvnice** **- podstatná jména:** vyjádření počitatelnosti, bezčlennost, použití členu u jmen a místních názvů; **- přídavná jména:** stupňování, předložkové vazby; **- zájmena:** zvratná, zdůrazňovací, reciproční, neurčitá, determinátory,		

osvojených vědomostí a dovedností v tvarosloví - je schopen vyjádřit různá časová pásma pomocí různých gramatických časů a časových výrazů - umí používat prostředky zdůraznění části textu/výpovědi - umí využívat metafory	kvantifikátory; **- číslovky:** početní výrazy; udávání času, řadové, základní **- slovesa:** modální způsobová slovesa, opisné tvary, kombinace přítomných časů – prostý, průběhový; vyjádření budoucnosti pomocí přítomných časů; kombinace minulých časů – prostý, průběhový; kombinace minulého času prostého s předpřítomným; předpřítomný čas – prostý a průběhový; předminulý čas prostý; vyjádření budoucího času – will, going to, předbudoucí čas, budoucí průběhový čas; trpný rod – v prostých a průběhových formách, s předložkovou vazbou; gerundium, předložkové vazby, verbonominální vazby, frázová slovesa; **- příslovce, spojky, předložky:** jednoduché, složené; časové, místní; **- větná skladba:** slovosled vět, tvoření otázek, tázací dovětky, formální podmět, předmět přímý, nepřímý a předložkový; inverze slovosledu, vsuvky, věty		

	příslovečné – časové a podmínkové, věty přívlastkové, nepřímá řeč -inverze ke zdůraznění části výpovědi		

Žák plynně komunikuje o kultuře a umění - charakterizuje jednotlivé druhy bydlení - vyjmenuje netradiční sporty - charakterizuje výhody nevýhody různých dopravních prostředků - hovoří o sdělovacích prostředcích - vymyslí si svou vlastní reklamu - hovoří o svém oblíbeném filmu	**Slovní zásoba:** - Tanec, kluby, hudební styly a nástroje, koncert - Bydlení, budovy, styl - Netradiční sporty - Doprava, prostředí, problémy - Média, komunikace - Reklama - Film	**MED** – Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Vliv médií	**PŘESAHY:** TEV: - netradiční sporty VYV: - malířství, - design ZSV: - média **METODY:** - skupinová práce - projekt - prezentace - diskuze - práce s časopisy - kvíz - hra - práce s PC/Internetem - interview - role-play - definice - brainstorming - diktát - drill - talk-show

			- soutěž - prezentace knihy - prezentace zadaného tématu - zápis strukturovaného formálního textu (formální dopisy a e-maily)
Žák zformuluje popis, shrnutí, instrukce - zformuluje vzkaz, žádost, odpověď - vymění si informace a rady - charakterizuje životní etapy člověka - napíše formální zprávu na dané téma, je schopen sumarizovat fakta, dát doporučení, dokáže napsat esej na dané téma, argumentovat, vyjádřit názory pro a proti	**Komunikační situace:** Udílení, odmítnutí a žádání o radu a svolení Popis krajiny Vyjadřování názorů Cestování Vyjadřování preferencí Sport Udílení, odmítnutí a žádání o radu a svolení Média - Životní etapy člověka - Umění úspěšné komunikace	**EGS** – Životní styl	**PŘESAHY:** - GEO - TEV - ITK - BIO - EKO – management, marketing

5.2.3.3 – TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ÚROVEŇ B1, B2

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:

Žák vytváří sdělení, které je systematicky rozvinuté a dostatečně podrobné - sestaví výpověď s jasným sledem myšlenek - vhodně používá opisné prostředky, aby případně zakryl mezery v gramatice a slovní zásobě - užívá běžné fráze a obraty účelně a automaticky - produkuje i syntakticky složitější celky - dovede používat přímou řeč a reprodukovat sdělení pomocí řeči nepřímé	**Mluvnice** **- slovesa:** modální (vyjadřující spekulaci, povinnost, povolení, zákaz), modální slovesa pro minulost, slovesa vyžadující infinitiv, slovesa vyžadující použití gerundia, neurčité slovesné tvary (přechodníky, absolutní nominativ s participiem), slovesné časy: otázka, tázací dovětky **- vedlejší věty:** podmínkové (první, druhá, třetí podmínka)**,** přací**,** vztažné **- přímá a nepřímá řeč:** nepřímá řeč - věty oznamovací, tázací, rozkazovací**,** časová souslednost		

Žák popíše vzhled osoby i její vlastnosti - plynně hovoří o své škole - zná různé profese, zvládl by pracovní pohovor v angličtině - rozpozná kulturní rozdíly - pojmenuje různé druhy módních doplňků	**Slovní zásoba:** - Fyzický vzhled a povaha - Škola, učení, třída, vyučovací hodina - Povolání, kariéra, profese - Kulturní rozdíly - Módní doplňky	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **EGS** – Život v Evropě **MUV** – Sociokulturní rozdíly, Interkulturalita, Různá kulturní prostředí	**PŘESAHY:** ZSV: - chování a prožívání - práce, pracovní právo **METODY:** - skupinová práce - projekt - PPT prezentace - diskuze - práce s časopisy - práce s PC/Internetem

			- interview - role-play - definice - brainstorming - diktát - drill - talk-show - soutěž, videokonference

Žák umí vypracovat životopis a žádost o zaměstnání - vyplnit dotazník, formulář - komunikovat a posoudit názor	**Komunikační situace** Popis lidí a jejich charakteristika Vyjádření morálního stanoviska Upřednostnění něčeho nebo někoho Vyjádření názoru a udání důvodu Pohovor při žádosti o zaměstnání	**OSV** – Poznávání lidí, Mezilidské vztahy	**PŘESAHY:** - GEO - ZSV

žák popíše vzhled, vlastnosti a koníčky zvolené osoby - aktivně používá bohatou slovní zásobu v dané oblasti - popíše svou školu a třídu - dovede vyjádřit svou představu ideální školy - vyjmenuje a srovná různé druhy profesí - umí pohovořit o svém budoucím povolání - porovná zvyklosti a kulturu v ČR a anglicky mluvících zemích	**Tématické okruhy** Charakteristika osoby (vlastnosti, vzhled, koníčky) Naše škola Volba povolání, typy profesí, nezaměstnanost Kulturní odlišnosti Historie lidstva Vlastní životopis Můj oblíbený autor Současná móda, doplňky	**OSV** – Komunikace a mezilidské vztahy, Seberegulace a sebeorganizace, Sebepoznání, sebepojetí, Komunikace **VDO** – Občanská společnost a škola **MUV** – Kulturní diference **ENV** – Vztah člověka k prostředí	**PŘESAHY:** ZSV: práce, pracovní právo DEJ: starověké civilizace CJL: charakteristika, životopis VYV: móda, design **METODY:** - PPT prezentace - projekt - interview - role-play

- podá základní informace o starobylých civilizacích - popíše vybrané místo a jeho okolí - napíše svůj životopis - informuje o svém oblíbeném autorovi a jeho díle dovede pohovořit o současné módě a vztahu k ní			

Žák rozšiřuje své poznatky o vlastní zemi – porovnává životní styly v různých zemích – seznamuje se s dalšími angl. mluvícími zeměmi – poznává významná období a osobnosti britských dějin – porovnává systém školství ve VB, USA a u nás – samostatně čte vybrané tituly z brit. a am. literatury – napíše o nich recenze	**Reálie:** – anglicky mluvící země a jejich kultura (Austrálie) – národní identita Čechu a Britů – nad mapou České republiky – vybrané kapitoly z historie VB – systém vzdělávání v naší zemi a ve VB a USA **Literatura:** – četba ukázek z klasiků americké a britské literatury – vlastní četba 4 titulů z britské literatury (2 z nabídky, 2 podle vlastní volby)	**MUV** – Kulturní diference **EGS** – Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané - historie **MED** – Kritické čtení	**PŘESAHY:** – literatura – DEJ – GEO **METODY:** – audio- a videoprogramy – samostatná četba a tvorba esejí – diskuse nad knihou

Žák ovládá formální a neformální styl	**Písemný projev** - Formální dopis/email – oprava	**OSV** – Sociální komunikace **MED** – Média a jejich funkce	**PŘESAHY**: - CJL, ZSV

- používá je i v nových útvarech (recenze, zpráva, žádost a odpověď na ni a další); - aplikuje pohyblivý přízvuk - seznámí se s problematikou hlavního a vedlejšího přízvuku a asimilace; - zaměří na složitější jevy nepravidelného plurálu a homofona	informace, reakce na událost - Žádost, odpověď na žádost - Článek do časopisu - Zpráva - Recenze - Diktát **Grafická stránka jazyka** - Homofona - Nepravidelný plurál podstatných jmen Zvuková stránka jazyka - Přízvuk hlavní a vedlejší - Pohyb přízvuku - Asimilace slovní, mezislovní		Metody: - samostatná práce - skupinová práce - diktát - poslech CEX testy

5.2.3.4 – ČTVRTÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ÚROVEŇ B2

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák dokáže sestavit nepřerušovaný projev - při hledání vhodného výrazu umí využít patřičných „vycpávek“ - je schopen vyjadřovat se rozmanitými jazykovými prostředky s cílem vyhnout se častému opakování - prokazuje rychlou orientaci v použití patřičných gramatických prostředků - dokáže rozlišit činný a trpný rod a používat i jiné vazby trpného	**Mluvnice** **- zájmena:** osobní, přivlastňovací, zvratná, zdůrazňovací, reciproční, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá + determinátory, kvantifikátory **- slovesa:** trpný rod (příčestí trpné v prostých formách, v průběhových farmách, s předložkovou vazbou, vazba *have/get sth done*), modální (s přítomným infinitivem,		

charakteru - je schopen používat širokou škálu gramatických časů a jiných vazeb	s minulým infinitivem, opisné tvary), neurčité slovesné tvary (slovesa vyžadující infinitiv, slovesa vyžadující použití gerundia, slovesa vyžadující použití gerundia po předložce, slovesa vyžadující použití gerundia nebo infinitivu podle významu), vazby *used to, get used to, be used to*, slovesa smyslového vnímaní, neurčité slovesné tvary: příčestí přítomné a minulé, přechodníky, gerundium, infinitiv přítomný a perfektní, slovesa vyjadřující infinitiv s „to“ a bez „to“, vazby podmětu a předmětu s infinitivem, podstatné jméno slovesné, slovesné časy **- vedlejší věty:** podmínkové (reálná, nereálná)**,** časová souslednost **- řeč přímá a nepřímá**		

- hovoří o různých kulturních akcích - definuje svůj vztah k vědě a vědeckým vynálezům - vyjmenuje části lidského těla - popíše druhy ubytování, své zážitky z cestování - ví, jak chránit životní prostředí - mluví o globálních problémech a konfliktech v současném světě - hovoří o sociálních problémech, rasismu	**Slovní zásoba:** - Kultura - Věda, vynálezy, objevy - Části těla, nemoci - Cestování, druhy ubytování - Životní prostředí - Globální problémy, konflikty - Sociální problémy	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Organizační dovednosti, Sociální komunikace, Spolupráce **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky, Život v Evropě **MUV** – Sociokulturní rozdíly, Interkulturalita, Multilingvní situace **ENV** – Člověk a životní prostředí	**PŘESAHY:** ZSV: sociální problémy a deviace - globalizace a globální problémy - kultura, sociální a přírodní prostředí HUV: - hudba - koncerty - kulturní rozdíly CJL: - literatura - divadlo - filmové umění FYZ: - technika a vynálezy BIO: - části těla - nemoci - životní prostředí - příroda **METODY:** - skupinová práce - PPT projekt - prezentace - diskuze - práce s časopisy - kvíz - hra - práce s PC/Internetem

			- interview - role-play - definice - brainstorming - drill - diktát - talk-show

Žák souvisle hovoří na známé téma a reaguje na dotazy k danému tématu - vyjadřuje vlastní názory a myšlenky	**Komunikační situace** Kulturní zážitky Budoucí kariéra Popis životního stylu Cestování – výhody, nevýhody Životní prostředí a jeho ochrana Problémy současného světa Vztahy mezi lidmi	**MUV** – Kulturní diference **OSV** – Mezilidské vztahy **ENV** – Vztah člověka k prostředí	**PŘESAHY:** - CJL - GEO - BIO - ZSV

Žák používá bohatou slovní zásobu k popisu uměleckého díla - napíše recenzi na zvolený film - popíše důležité objevy a vynálezy - vyjádří svou představu o budoucnosti - pohovoří o úloze vědy a techniky v životě člověka - popíše stavbu lidského těla - zná příznaky nemocí - podá informace o úloze vědy v lékařství - hovoří o svém vztahu k cestování - sdělí své zážitky z cest - popíše a srovná druhy ubytování - orientuje se v problematice životního prostředí- - vyjmenuje možná řešení k jeho ochraně - vysvětlí problémy současného světa a navrhne možná řešení - vyjádří svůj postoj k dané problematice	**Tématické okruhy** Kultura v životě člověka (literatura, hudba, film, obrazy) Člověk a pokrok (vynálezy, objevy, pohled do budoucnosti) Péče o zdraví (lidské tělo, nemoci, zdravý životní styl) Cestování (zážitky, druhy ubytování, význam a cíle ubytování, příprava cesty) Životní prostředí a jeho ochrana Problémy současného světa (kriminalita, vandalismus, drogy) Vztahy mezi lidmi (rasismus, vztah k menšinám, cizincům…)	**MUV** – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ **MED** – Tvorba mediálního sdělení **ENV** – Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života, Člověk a zdraví **OSV** – Člověk a jeho svět, Poznávání lidí **EGS** – Evropa a svět nás zajímá	**PŘESAHY:** VYV: malířství HUV: hudební žánry CJL: filmové umění FYZ: užitečné vynálezy ITK: virtuální realita BIO: - lidské tělo a nemoci - genetické inženýrství - klonování - člověk a příroda TEV: doping GEO: cestování ZSV: - člověk a společnost - sociální problémy a deviace - etika, morálka a mravnost **METODY:** - prezentace - diskuze - řešení problémů
– rozšiřuje své poznatky o vlastní zemi – hlavním městě	**Reálie:** – Praha	**EGS** – Objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá – historie	**PŘESAHY:** – DEJ

– seznamuje sese zajímavými místy na mapě USA – poznává významné etapy a osobnosti z historie USA – porovnává svou znalost britské angličtiny s jinými variantami – samostatně čte vybrané tituly angl. psané literatury – zpracovává o přečtených dílech recenze	– význam anglického jazyka ve světě, jeho varianty – nad mapou USA – kapitoly z historie USA **Literatura:** – četba ukázek z americké a britské literatury – vlastní četba 4 titulů (2 z nabídky, 2 vlastní)	**MED** – Stavba a tvorba mediálního sdělení	– GEO – literatura – lingvistika **METODY:** – audioprogramy, videa – filmové ukázky – samostatná četba, tvorba recenzí – diskuse nad knihou
Žák ovládá a aplikuje všechna základní pravidla výslovnosti - seznamuje se s přízvukem a rytmem věty - učí se pravopis méně známých a frekventovaných slov a pravopis zeměpisných názvů - napíše strukturovaný životopis a žádost o místo ve správném stylu a s použitím vhodné slovní zásoby - písemně vyjádří své názory na danou problematiku na vyšší úrovni s použitím rozsáhlejší slovní zásoby	**Písemný projev** - Životopis - Žádost o místo - Zpráva (výzkum, dotazník) - Esej (vyjádření názoru) - Článek do časopisu **Grafická stránka jazyka** - Pravopis méně frekventovaných slov - Geografické názvy **Zvuková stránka jazyka** - Větný přízvuk - Rytmizace věty	**OSV** – Sebepoznání, Sebehodnocení a sebekontrola, Spolupráce	**PŘESAHY:** - CJL, GEO **METODY:** - samostatná práce - spolupráce ve dvojicích, ve skupinách - diskuse - diktát

5.3 Učební osnovy předmětu Francouzský jazyk

5.3.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor: cizí jazyk

5.3.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.3.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět má následující hodinovou dotaci:

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
4 hodiny/týden	4 hodiny/týden	3 hodiny/týden	3 hodiny/týden

Výuka probíhá většinou ve třídách, v rámci možností v jazykových učebnách vybavených audiovizuální technikou a didaktickými pomůckami. Některé vyučovací hodiny jsou vedeny v multimediální učebně, snažíme se tedy maximálně využít moderní techniku k výuce francouzského jazyka, především pro audio a video nahrávky, nebo také interaktivní tabule. Některé materiály jsou žákům poskytnuty prostřednictvím online výuky. Skupiny jsou tvořeny 10 – 18 žáky. Veškeré činnosti směřují ke komunikativnímu využití cizího jazyka – orientace v cizojazyčném prostředí, porozumění rodilému mluvčímu, filmům a rozhlasovému vysílání tak, aby postihl základní problém a sled událostí. Výuka francouzského jazyka je obohacena hodinami konverzace s rodilými mluvčími.

V rámci výuky francouzského jazyka se zvlášť věnujeme nadaným a talentovaným žákům, stejně jako žákům se specifickými vzdělávacími potřebami. To vede k úzké spolupráci s asistenty a výchovnými poradci, se kterými se snažíme vytvořit co nejlepší podmínky pro výuku těchto žáků.

Začátečníci

Žáci se v hodinách seznámí s francouzskou kulturou a jsou vedeni k toleranci odlišných zvyků a stereotypů chování. Styk s francouzskou společností je zajištěn v rámci běžné výuky, ale také v průběhu školních zájezdů (pobytových či výměnných), prací s tiskem odpovídajícímu věku a úrovni jazyka a spoluprací s Francouzsko-českým klubem ve Zlíně, který pořádá kulturní akce s frankofonní tématikou.

V rámci učebnice se využívá projektová výuka, během níž se žáci učí řešit samostatně problémy, vyhledávat a systematizovat potřebné informace.

Své dovednosti si žáci mohou ověřit v rámci školního kola konverzační soutěže ve francouzštině v odpovídající kategorii a v menších dramatických představeních ve francouzštině.

Pokročilí

Výuka výrazně rozšiřuje slovní zásobu a komunikativní dovednosti získané v předmětu jazyk francouzský na základní škole, nižším stupni osmiletého gymnázia nebo v rámci soukromých kurzů tohoto jazyka. Veškerá výuka směřuje ke zvládnutí jazyka na úrovni B2 Evropského referenčního rámce.

Žáci, kteří pokračují ve studiu francouzštiny a mají úroveň minimálně A1, se seznámí s francouzskou kulturou a reáliemi této země a jsou vedeni k toleranci odlišných zvyků a stereotypů chování. Styk s francouzskou společností je zajištěn v rámci běžné výuky ve škole – kromě jiného zajištěním rodilého mluvčího, ale také v průběhu školních zájezdů (pobytových či výměnných), prací s tiskem a přiměřeným věku a úrovni jazyka a využitím moderních informačních technologií, obzvláště Internetu. V rámci používaných materiálů se využívá projektová výuka. V jejím rámci se žáci učí samostatně ve skupině řešit problémy, vyhledávat a systematizovat informace.

Své dovednosti si žáci mohou ověřit v rámci školního kola konverzační soutěže ve francouzštině v odpovídající kategorii, v menších dramatických představeních ve francouzštině a především v rámci nepravidelných výměnných projektů.

5.3.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu.

Kompetence k učení:

- Žáci jsou vedeni k samostatnosti v přípravě na výuku, zpracovávání materiálů a organizaci práce nejen jednotlivců, ale také celé skupiny, zejména v rámci projektové výuky.
- Žáci sami hodnostní nabyté dovednosti a posuzují kvalitu své práce.

Kompetence k řešení problémů:

- Žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení, k výběru vhodných metod při zpracování dokumentů a k tvořivému zpracování zadaných úkolů.

Kompetence komunikativní:

- Žáci jsou vedeni k využití veškerých jazykových dovedností při komunikaci s ostatními účastníky komunikace nejen v oblasti verbální, ale také v písemném projevu.
- Žáci rozeznávají komunikační situace a přizpůsobují jim svůj projev.
- Žáci jsou připravováni na vedení diskuse se schopností citlivě reagovat na ostatní účastníky.

Kompetence sociální a personální:

- Žáci posuzují své schopnosti, možnosti seberealizace v cizojazyčném prostředí.
- V rámci projektové výuky žáci uplatňují své dovednosti, oceňují dovednosti ostatních, spolupracují s ostatními žáky na stanovení a dosažení cílů.

Kompetence občanská:

- Žáci se informují pomocí nových informačních technologií a periodického tisku o společnosti ve frankofonních zemích a chápou různorodost jejich kulturního zázemí a jejich odlišnost od českého.
- Zajímají se v souvislosti s probíranými tématy o veřejný život a ochranu přírody.
- Vyjadřují své postoje a jsou vedeni k vzájemnému respektování svých postojů.

5.3.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.3.3.1 – První ročník gymnázia se sportovní přípravou – začátečníci

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti: - Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k osvojovaným tématům. - Rozumí jednoduché a zřetelné promluvě. - Rozumí instrukcím a požadavkům týkajícím se organizace jazykové výuky. - Čte foneticky správně jednoduchý text. - Rozumí obsahu textů v učebnici a jednoduchým autentickým materiálům (i s využitím vizuální podpory). - V jednoduchém textu vyhledá	**Mluvnice:** - Člen určitý a neurčitý, použití. - Časování pravidelných a vybraných nepravidelných sloves v přítomném čase a v čase minulém (passé composé). - Základní tvoření otázek pomocí inverze a est-ce que. - Přivlastňovací a ukazovací zájmena. - Zvratná slovesa, základní časování v přítomném čase a v čase minulém (passé composé). - Jednoduché příslovce času.	**OSV** – Sociální komunikace, Seberegulace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů. **EGS** – Žijeme v Evropě.	Přesah do **GEO.**

určitou informaci. - Vytvoří odpověď na otázku vztahující se k textu. - Vyhledá známé výrazy a fráze. **Produktivní řečové dovednosti** - Žák vede dialog o sobě a svém okolí, jednoduše vyjádří svůj souhlas a omluvu. - Aktivně používá slovní zásobu týkající se probíraných tematických okruhů. - Reprodukuje velmi jednoduchý a krátký text.	**Fonetika:** - Základní druhy intonace. - Přízvuk. - Základní fonetické jevy. **Tematické okruhy:** - Představení se. - Záliby a zájmy, volný čas. - Kalendář, roční období. - Orientace ve městě – předložky místa. - Denní program, každodenní činnosti. **Komunikace:** - Pozdravení. - Omluva. - Vyžádání jednoduché informace. **Slohové útvary:** - Jednoduchý vzkaz. - Pohlednice.		

5.3.3. 2 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ZAČÁTEČNÍCI

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti: - Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k osvojovaným tématům.	**Mluvnice:** - Dělivý člen, výrazy množství, zájmeno en. - Minulý čas (imparfait).	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž. **MUV** – Základní problémy	Přesah do **ZSV**. Přesah do **BIO**. Přesah do **TEV**.

- Rozumí zřetelné promluvě. - Odvodí význam méně známých slov z kontextu. - Abstrahuje určitou informaci z jednoduché a zřetelné promluvy. - Rozumí instrukcím a požadavkům týkajících se organizace jazykové výuky. - Aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte foneticky správně přiměřeně náročný text. - Rozumí obsahu textů v učebnici a jednoduchým autentický materiálům (i s využitím vizuální podpory). - Přečte i text týkající se tématu, které mu není předem známo. - V textu vyhledá určitou informaci a dále s ní pracuje. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák adekvátně reaguje v komunikačních situacích. - Sestaví jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů. - Napíše krátké pozvání a odpověď. - Napíše krátký dopis, e-mail. - Vytvoří jednoduchý popis.	- Zájmena jako přímý a nepřímý předmět, COD a COI. - Rozkazovací způsob. - Záporná zájmena (rien, personne, jamais, …) - Budoucí čas (futur proche). **Fonetika:** - Složitější fonetické jevy. **Tematické okruhy:** - Nákupy. - Stravování, restaurace. - Svátky. - Popis předmětů, osob. - Rodina. **Komunikace:** - Vyjádření příčiny a účelu. - Představení své osoby a členů rodiny. - Vyjádření pochybnosti a jistoty. **Slohové útvary:** - Pozvání a odpověď na pozvání. - Přijmutí a odmítnutí.	sociokulturních rozdílů, Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.	

5.3.3.3 TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – ZAČÁTEČNÍCI

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti: - Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k osvojovaným tématům. - Rozumí zřetelné promluvě. - Odvodí význam méně známých slov z kontextu. - Abstrahuje určitou informaci z jednoduché a zřetelné promluvy. - Rozumí instrukcím a požadavkům týkajících se organizace jazykové výuky. - Aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte foneticky správně přiměřeně náročný text. - Rozumí obsahu textů v učebnici a jednoduchým autentický materiálům (i s využitím vizuální podpory). - Přečte i text týkající se tématu, které mu není předem známo. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte jednoduchý text v časopise a orientuje se v něm.	**Mluvnice:** - Budoucí čas (futur simple). - Komparativ a superlativ (plus, moins, le plus, le moins). - Vztažné věty qui, que. - Zájmena en, y. - Nepřímá řeč v přítomném čase. **Fonetika:** - Zdokonalování intonace a obtížných fonetických jevů. **Tematické okruhy:** - Média. - Cestování, popis krajiny. - Počasí. - Lidské tělo. **Komunikace:** - Vyjádření pocitů. - Vyjádření osobního názoru. - Vyjádření pocitu spokojenosti a strachu. - Vyjádření rady a rozkazu. **Slohové útvary:** - Osobní dopis.	**OSV** – Sociální komunikace, Seberegulace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Morálka všedního dne **ENV** – Klima, Vybrané přírodní rezervace. **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů, Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí. **MED** – Média a mediální produkce, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií.	Přesah do **EKO**. Přesah do **ZSV**. Přesah do **TEV**.

- Vytvoří jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů. - Aktivně používá slovní zásobu týkající se probíraných tematických okruhů. - Reprodukuje jednoduchý text. - Účastní se rozhovoru na známé téma. - Dbá na jazykovou správnost. - Adekvátně reaguje v komunikačních situacích. - Vyžádá si jednoduchou informaci. - Zapojí se do konverzace. - Napíše osobní dopis.			

5.3.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou – začátečníci

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti: - Žák rozumí hlavním myšlenkám poslechu na známé téma. - Pochopí hlavní smysl autentické konverzace zřetelně vyslovované. - Pochopí hlavní smysl textu v učebnici. - Pochopí hlavní smysl jednoduššího autentického materiálu (i při využití vizuální či slovníkové podpory). - Adekvátně reaguje v běžných komunikačních situacích.	**Mluvnice:** - Podmiňovací způsob. - Trpný rod x činný rod. - Konjunktiv v přítomném čase. - Tvoření otázek – shrnutí. **Fonetika:** - Zdokonalení výslovnosti s důrazem na správnou intonaci. **Tematické okruhy:** - Škola a studium.	**OSV** – Sociální komunikace, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů. **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality, Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí. **ENV** – Člověk a životní prostředí.	Přesah do **ZSV**. Přesah do **GEO**.

- Osvojí si základní zásady při práci s různými typy slovníků. - Čte plynule i delší texty za účelem sdělení obsahu či nějaké informace. - Vyhledá v textu hlavní myšlenky i detailní informace. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák stručně vyjádří svůj názor (známé téma). - Sestaví souvislé sdělení související s probíranými tematickými okruhy. - Adekvátně reaguje v běžných komunikačních situacích. - V případě potřeby si vyžádá potřebnou informaci. - Zapojí se do jednoduché konverzace; udržuje ji. - Sestaví souvislý členěný text týkající se známého tématu. - Užívá složitější spojovací výrazy. - Napíše krátký oficiální dopis a životopis.	- Práce. - Město a venkov. - Životní prostředí, příroda. - Problémy současného světa. - Frankofonie. **Komunikace:** - Žádost o radu. - Vyjádření přání. - Vyjádření podmínky. - Vyjádření žádosti. - Omluva.		

5.3.3.5 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU – POKROČILÍ

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti: - Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k osvojovaným tématům.	**Mluvnice:** - Předložky místa. - Podmiňovací způsob přítomný. - Konjunktiv přítomný – základní	**OSV** – Sociální komunikace, morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž **ENV** – Člověk a životní prostředí	Přesah do **ZSV**. Přesah do **BIO**. Přesah do **TEV**.

- Rozumí zřetelné promluvě. - Odvodí význam méně známých slov z kontextu. - Abstrahuje určitou informaci z jednoduché a zřetelné promluvy. - Rozumí instrukcím a požadavkům týkajících se organizace jazykové výuky. - Aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte foneticky správně přiměřeně náročný text. - Rozumí obsahu textů v učebnici a jednoduchým autentickým materiálům (i s využitím vizuální podpory). - Přečte i text týkající se tématu, které mu není předem známo. - V textu vyhledá určitou informaci a dále s ní pracuje. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák se účastní rozhovoru na známé téma. - Dbá na jazykovou správnost. - Adekvátně reaguje v komunikačních situacích. - Sestaví jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů. - Napíše vlastní životopis.	tvary a použití. - Depuis x il y a. - Trpný rod x činný rod. - Zájmena jako přímý a nepřímý předmět. - Neurčitá zájmena - Otázka – shrnutí, upevnění znalostí. - Tvoření ženského rodu adjektiv, nepravidelná adjektiva. - Nedávná minulost (venir de). - Slovesné vazby s předmětem přímým a nepřímým COD, COI, rozšířené použití. - Shoda v passé composé u sloves časovaných s pomocným avoir. - Samostatná ukazovací zájmena celui-là, celle-là, ceux-là, celles-là. - Parce que x puisque. - Srovnávání pomocí comme. - Dvojitá negace (plus rien, plus personne). - Stupňování de plus en plus, de moins en moins. **Fonetika:** - Složitější fonetické jevy.	**MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů, Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	

- Napíše krátké vyprávění. - Vytvoří jednoduchý popis. - Vytvoří vyprávění – reprodukci. - Vytvoří krátký inzerát.	**Tematické okruhy:** - Setkávání přátel. - Zdraví a udržování formy, zdravý životní styl. - Charakter člověka, vlastnosti. - Příroda a svět kolem nás. **Komunikace:** - Vyjádření přání, vůle, slibu. - Představení své osoby a ostatních. Představení rodinných příslušníků. - Srovnání. Popis obrázku. **Slohové útvary:** - Životopis. - Inzerát.		

5.3.3.6 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou – pokročilí

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti: - Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k osvojovaným tématům. - Rozumí zřetelné promluvě. - Odvodí význam méně známých slov z kontextu. - Abstrahuje určitou informaci z jednoduché a zřetelné promluvy. - Rozumí instrukcím a požadavkům	**Mluvnice:** - Tázací, ukazovací a vztažná zájmena. - Konjunktiv přítomný – rozšíření použití. Vyjádření přání, pocitu, obligace, povinnosti, pochybnosti. - Nepravidelná slovesa v přítomném konjunktivu. - Příčestí přítomné a gerundiv.	**OSV** – Sociální komunikace, seberegulace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Morálka všedního dne. **EGS** – Humanitární pomoc. **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů, Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.	Přesah do **EKO**. Přesah do **ZSV**. Přesah do **TEV**.

týkajících se organizace jazykové výuky. - Aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte foneticky správně přiměřeně náročný text. - Rozumí obsahu textů v učebnici a jednoduchým autentickým materiálům (i s využitím vizuální podpory). - Přečte i text týkající se tématu, které mu není předem známo. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák aktivně využívá dvojjazyčný slovník. - Čte jednoduchý text v časopise a orientuje se v něm. - Vytvoří jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů. - Aktivně používá slovní zásobu týkající se probíraných tematických okruhů. - Reprodukuje jednoduchý text. - Účastní se rozhovoru na známé téma. - Dbá na jazykovou správnost. - Adekvátně reaguje v komunikačních situacích.	- Předminulý čas, le plus-que-parfait. - Nepřímá řeč v minulém čase. Concordance des temps. - Vyjádření omezení, la restriction. - Tout jako zájmeno a přídavné jméno. - Zájmeno on, různá použití. - Pasív, použití u minulých časů. - Negace ne…ni…ni. **Fonetika:** - Zdokonalování intonace a obtížných fonetických jevů. **Tematické okruhy:** - Trávení volného času. - Svět práce a peníze. - Mezilidské vztahy. **Komunikace:** - Vyjádření pocitů a postojů. - Popis jednotlivých etap pracovní činnosti. - Vyjádření příčiny a následku. - Vyjádření rady a rozkazu. **Slohové útvary:** - Dopis, ve kterém se		

- Vyžádá si jednoduchou informaci. - Zapojí se do konverzace. - Napíše osobní dopis. - Napíše krátký oficiální dopis.	představujeme. - Pozvánka. - Krátký oficiální dopis.		

5.3.3.7 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou – pokročilí

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti: - Žák rozumí hlavním myšlenkám poslechu na známé téma. - Pochopí hlavní smysl autentické konverzace zřetelně vyslovované. - Pochopí hlavní smysl textu v učebnici. - Osvojí si základní zásady při práci s různými typy slovníků. - Čte plynule i delší texty za účelem sdělení obsahu či nějaké informace. - Vyhledá v textu hlavní myšlenky. - Postihne strukturu jednoduchého textu. **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák stručně vyjádří svůj názor na známé téma. - Adekvátně reaguje v běžných komunikačních situacích. - V případě potřeby si vyžádá potřebnou informaci. - Zapojí se do jednoduché	**Mluvnice:** - Zápor – shrnutí. - Předložky a příslovce – shrnutí. - Budoucí časy, vč. futur antérieur. - Vztažné zájmeno dont. - Vyjádření účelu pour / afin de / afin que. - Vyjádření příčiny pomocí comme, puisque, car, grâce à. - Umístění zájmen ve větě. - Vedlejší časové věty. - Vyjádření přítomnosti, minulosti a budoucnosti – antériorité, simultanéité, postériorité, upevnění znalostí. - Nominalizace. - Vyjádření příčiny, la conséquence. - Konjunktiv přítomný – užití je pense, je crois + indikativ, je ne pense pas, je ne crois pas + konjunktiv.	**OSV** – Sociální komunikace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů. **EGS** – Vzdělávání v Evropě a ve světě. **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí. **ENV** – Recyklace odpadů. **MUV** – Média a multimediální komunikace.	Přesah do **ZSV**. Přesah do **GEO**.

konverzace; udržuje ji. - Sestaví souvislý členěný text týkající se známého tématu. - Spojí řadu kratších úseků do lineárního sledu. - Logicky strukturuje text. - Osvojí si rozdíl mezi formálním a neformálním stylem.	- Předbudoucí čas. **Fonetika:** - Zdokonalení výslovnosti s důrazem na správnou intonaci. **Tematické okruhy:** - Škola a studium. - Město a venkov. - Problémy současného světa. - Život v Evropské unii. **Komunikace:** - Vyjádření preferencí. - Vyjádření podmínky. - Omluva.		

5.3.3.8 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou – pokročilí

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti: - Žák bez problémů reaguje v běžných komunikačních situacích na běžná témata, ale i na složitější. - Čte plynule i delší texty za účelem sdělení obsahu či nějaké informace. - Vyhledá v textu detailní informace. - Postihne strukturu jednoduchého i složitějšího textu. - Pochopí hlavní smysl i složitějšího	**Mluvnice:** - Minulý čas (passé simple). - Konjunktiv minulý, časování sloves. - Užití spojovacích výrazů v psaném textu (en effet, en fait, au contraire, d'ailleurs, par ailleurs, alors que, pourtant, ...) - Použití minulých časů – passé composé x imparfait x plus-que parfait x passé simple.	**OSV** – Seberegulace **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Globální problémy, jejich příčiny a důsledky. **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality. **ENV** – Člověk a životní prostředí. **MUV** – Účinky mediální produkce a vliv médií, Moderní technologie dnešní doby, Internet.	Přesah do **ZSV**. Přesah do **GEO**.

autentického materiálu (i při využití vizuální či slovníkové podpory). **Produktivní řečové dovednosti:** - Žák stručně vyjádří svůj názor na méně známé téma. - Bez problémů reprodukuje přečtený či vyslechnutý text. - Sestaví souvislé sdělení související s probíranými tematickými okruhy. - V případě potřeby si vyžádá potřebnou informaci. - Zapojí se do složitější konverzace; udržuje ji. - Sestaví souvislý členěný text týkající se i neznámého tématu. - Užívá složitější spojovací výrazy. - Logicky strukturuje text. - Je schopen argumentace.	- Podmiňovací způsob minulý. - Pořadí více zájmen ve větě (le, lui, en, y). - Zdůraznění, la mise en relief. - Vyjádření opozice. - Vyjádření přípustky. **Fonetika:** - Zdokonalení výslovnosti s důrazem na správnou intonaci. **Tematické okruhy:** - Věda a výzkum. - Média. - Frankofonie. **Komunikace:** - Argumentace. - Vyjednávání. - Komentování faktů.		

5.4 Učební osnovy předmětu Španělský jazyk (SPJ)

5.4.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor: Další cizí jazyk – Španělský jazyk

5.4.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.4.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět španělský jazyk vyváženou měrou kombinuje rozvoj řečových dovedností žáků s dosahováním kvalitních znalostí a vědomostí, se schopností pracovat v týmu, přičemž je uplatňován diferencovaný, individuální přístup k žákům s VPU.

Tomu odpovídají metody práce zaměřené na samostatnou i skupinovou činnost žáků, projektové vyučování. Učivo (i jeho aplikace) v hodinách je cíleně zaměřeno k získání a upevnění schopnosti komunikovat v běžných životních situacích – ústně i písemně.

Hodinová dotace předmětu SPJ je následující: V prvním ročníku 4 hodiny týdně, ve druhém ročníku 4 hodiny týdně, ve třetím ročníku 4 hodiny týdně a ve čtvrtém ročníku 3 hodiny týdně. Ve třetím a čtvrtém ročníku navazují na výuku volitelné předměty. Na závěr studia může žák složit maturitní zkoušku v části státní i profilové.

Výuka španělského jazyka probíhá ve specializovaných jazykových učebnách vybavených audiovizuální technikou a didaktickými pomůckami. Výukové skupiny jsou tvořeny 12 - 18 žáky. Veškeré výukové a didaktické metody směřují ke komunikativnímu využití cizího jazyka – orientace v cizojazyčném prostředí, porozumění rodilému mluvčímu a vyřízení základních potřeb v cizím jazyce. Žáci se naučí porozumět textu či krátkému mluvenému projevu, poslechu a zpěvu písní, recitaci básní a říkanek, napsat krátký neformální dopis a vzkaz, pohovořit o sobě a svých blízkých a taktéž zvládnou základní gramatická pravidla – **na úrovni A1 – B1 Evropského referenčního rámce**.

Během studia jazyka se žáci seznámí se španělskou a hispánskou kulturou a reáliemi španělsky mluvících zemí a jsou svými učiteli vedeni k toleranci odlišných kultur, zvyků a stereotypů chování. Kulturní styk se španělskou společností je zajištěn v rámci výuky ve škole, ale také v průběhu školních poznávacích zájezdů, prací se španělským tiskem přiměřeným věku a úrovni jazyka, návštěvou výstav, výměnnými pobyty na zahraničních partnerských školách, návštěva hodin rodilými mluvčími.

Žáci si upevní a prohloubí získané znalosti také hravou formou, budou prezentovat své vlastní projekty, na jejichž základě si podle svých individuálních potřeb zvolí slovní zásobu, naučí se řešit problémy, vyhledávat a systematizovat informace.

Žáci své dovednosti a schopnosti mohou zhodnotit v rámci školního kola konverzační soutěže ve španělském jazyce v odpovídající kategorii a v rámci olympiády ve španělském jazyce pořádané katedrou romanistiky FF MU Brno.

Ve výuce španělštiny nezapomínáme na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuálním přístupem. V hodinách podporujeme nadané žáky nabídkou intenzivní přípravy ke zkouškám Dele, vhodnými formami náročnějších úkolů, jejich zapojováním do konverzačních či literárních soutěží, publikováním ve školním časopise.

Ve výuce i v domácí přípravě žáci využívají materiály, které jsou umístěny na online výuce španělského jazyka na webových stránkách školy.

Očekávané výstupy jsou:
- Receptivní řečové dovednosti
- Produktivní řečové dovednosti
- Interaktivní řečové dovednosti

Do vzdělávacího obsahu jsou **začleněna tato průřezová témata:** Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova, Mediální výchova

5.4.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení
- Vedeme žáky k vybírání a využívání vhodných způsobů, metod a strategií pro efektivní učení se španělskému jazyku.
- Podporujeme u žáků diskusi o učivu a použitých postupech.
- Učíme žáka plánovat si a organizovat probrané učivo, zajímat se o doplňující slovní zásobu a samostatně vyhledávat informace a materiály o Španělsku a Latinské Americe.
- Požadujeme po žákovi, aby operoval s obecně užívanými termíny, uváděl věci do souvislostí, propojoval do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářel komplexní pohled na společenské a kulturní jevy.
- Pobízíme a vedeme žáka ke studiu španělského jazyka a pochopení odlišností kultur.
- Umožňujeme žákům, pokud je to organizačně možné, práci v počítačové učebně.
- Učíme žáky zpracovávat a analyzovat cizojazyčné texty.
- Motivujeme žáky ke školní i domácí práci s různými informačními zdroji (internet, slovníky, encyklopedie).

- Vytváříme u žáků dovednost pracovat s gramatickými tabulkami, aplikovat pravidla na konkrétní jazykovou situaci.

Kompetence k řešení problémů

- Pomáháme žákovi najít správné pravidlo k určitému gramatickému jevu a vedeme jej k aktivnímu přístupu při práci s novou lexikální zásobou.
- Učíme žáka vyhledávat neznámá slova a výrazy ve slovníku, odhadnout význam neznámého výrazu z kontextu a celkově porozumět textu.
- Vytváříme situace, v nichž žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů postupy vhodné k výuce cizího jazyka.
- Nabízíme žákům řešení různých situací, které se objevují v praktickém životě a odpovídají jejich věku.
- Účastí na projektech a jejich prezentaci učíme žáky pracovat podle předem vymezených pravidel, samostatně vyhledat informace, které žák zpracuje sám nebo ve skupině.
- Učíme žáky kriticky zhodnotit práci svou i práci jiných.

Kompetence komunikativní

- Požadujeme na žácích, aby formulovali a vyjadřovali své myšlenky a názory ve španělském jazyce, vyjadřovali se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Učíme žáky naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat a zprostředkovat je ostatním. Žáky zapojujeme do diskuse, aby obhajovali svůj názor a vhodně argumentovali ve španělském jazyce.
- Učíme žáky vnímat rozdíly v neverbální komunikaci v českém a španělském jazyce.
- Vedeme žáky k porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků ve španělském jazyce a přemýšlení o nich.
- Snažíme se, aby žák využíval informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- Motivujeme žáky k procvičování a zdokonalování výslovnosti (pravidelné poslechy, práce s lektorem, rodilými mluvčími).

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme podmínky pro to, aby žák účinně spolupracoval ve skupině, podílel se společně na vytváření pravidel práce v kolektivu a na řešení problémů.
- Podílíme se na utváření příjemné atmosféry ve třídě, vedeme žáky k ohleduplnosti a toleranci při jednání s druhými lidmi.
- Používáme skupinové výuky i práce ve dvojici, aby si žáci vytvořili pozitivní představu o sobě samém a aby se naučili spolupracovat v týmu na základě ohleduplnosti a respektu k ostatním.
- Motivujeme žáky ke vzájemné pomoci při zvládání učiva.

- Vedeme žáky k ohleduplnosti a úctě k jiným lidem, k jiným kulturám.

Kompetence občanská

- Vyžadujeme, aby žák respektoval přesvědčení lidí jiné kultury, váží si jejich hodnot.
- Podporujeme u žáků pozitivní postoj ke kulturnímu dědictví předků srovnáváním s kulturami cizích zemí.
- Vedeme žáky k poznávání hispánské kulturní tradice a zaujímání vlastního postoje k nim.
- Motivujeme žáky k aktivnímu zapojování do kulturního dění ve městě, k účasti v soutěžích, v projektech, na výstavách.

Kompetence k podnikavosti

- Učíme žáky používat bezpečně a účinně audiovizuální techniku a ostatní vybavení využívané ve výuce. Také je vedeme ke vhodnému využití informačních technologií.
- Nabízíme žákům projekt, kde mohou kombinovat své komunikativní dovednosti s dovednostmi pracovními (kreslení, počítačová grafika, fotografování).

5.4.3 OČEKÁVANÉ VÝSTUPY V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

5.4.3.1 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti (poslech a četba s porozuměním) **Žák:** - rozpozná téma - pochopí hlavní myšlenku - porozumí orientačním pokynům - porozumí popisu události - odhadne význam neznámých výrazů **Produktivní řečové dovednosti** (samostatný ústní a písemný projev) **Žák:**	**Jazykové prostředky a funkce** **Fonetika:** - hlavní rysy zvukové podoby španělštiny, vázání, intonace, přízvuk **Pravopis:** - běžně používané znaky, pravidla (ne)označeného přízvuku, **Gramatika:** - Osobní zájmena: vykání, nepřímý a přímý předmět, zájmena s předložkou - přivlastňovací, neurčitá a	**Průřezová témata:** **OSV:** - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace (rodina, přátelé, vztahy) **EGS:** - Žijeme v Evropě, vzdělávání v Evropě a ve světě) - Evropa a svět nás zajímají **MUV:** - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí - Evropa a svět	**CJL:** - srovnání zvukové podoby obou jazyků **GEO:** - poznáváme Španělsko – města a jednotlivé autonomní oblasti, počasí a příroda **DEJ:** - vybrané kapitoly z dějin Španělska **MAT:** - základní početní úkony **HUV:** - španělské lidové písně a tance

- hláskuje - zeptá se na význam slov - pozdraví a rozloučí se - představí sebe i ostatní, zeptá se na jméno, národnost, odpoví - sdělí, jakými jazyky hovoří - pojmenuje věci ve třídě - sdělí, co dělá v hodinách španělštiny - vyjádří, že něco dělá rád/ nerad - sdělí, co dělá o prázdninách (kde, co, jak) - porovná různá místa - vyjádří svůj názor - odpoví na otázky týkající se povolání - zeptá se na adresu, e-mail, tel. číslo - hovoří o počasí - představí a popíše svoji rodinu, - popíše vzhled a vlastnosti osob - popíše svoje zájmy a co se mu (ne)líbí - sdělí, co umí / neumí dělat **Interaktivní řečové dovednosti** **Žák:** - udílí a požádá o orientační pokyny - reaguje na vyjádřené pocity	záporná zájmena - časování pravidelných a vybraných nepravidelných sloves v přítomném čase, zvratná slovesa, slovesa se změnou kmenové samohlásky, slovesa *ser/ estar/ hay* a jejich použití, neosobní slovesa (*gustar, encantar, interesar*), infinitivní vazby *para + infinitiv*, zápor ve větě, dvojí zápor, modální slovesa, tázací výrazy - určitý a neurčitý člen - rod a číslo substantiv/ adjektiv, shoda substantiv a adjektiv v rodě a čísle, číslovky základní - předložky *de(l)/ en/ a(l)* - příslovce a příslovečná určení místa/ času/ způsobu/ míry **Lexikologie:** - Ustálená slovní spojení v rozsahu probírané látky a témat **Komunikační situace** - Souhlas/ nesouhlas - omluva, poděkování, vysvětlení - pozdrav, rozloučení - stručný popis rodiny (přátel) a	- Národnosti a přídavná jména obyvatelská - **Námět činnosti** - Den jazyků, život Španělů a Latinoameričanů v Evropě a styl jejich života, vzdělávání mladých Evropanů	

- zodpoví běžné dotazy - reaguje gramaticky správně v běžných, probraných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů - vyjádří svůj názor, argumentuje	domova, svých zájmů - počasí. **Tematické okruhy** - seznámení se, představování - rodina, přátelé - školní život, život doma - doprava a cestování - práce (profese) a studium - já a mé záliby – volný čas **Reálie** - poznáváme Španělsko - věci, místa a lidé související se španělsky hovořícími zeměmi - oficiální jazyky Španělska - španělština ve světě - Alhambra, Granada - adresy ve Španělsku - zkrácené verze špan. jmen - autonomní oblasti Španělska - počasí a příroda ve Španělsku - španělské svátky a oslavy		

5.4.3.2 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti (poslech a četba s porozuměním) **Žák:** - rozpozná téma - pochopí hlavní myšlenku - porozumí orientačním pokynům - porozumí popisu události - odhadne význam neznámých výrazů **Produktivní řečové dovednosti** (samostatný ústní a písemný projev) **Žák:** - popíše svůj běžný den - vyjádří čas - popíše svůj rozvrh hodin, - sjedná si schůzku; přijme/ odmítne pozvání - zeptá se na cestu a popíše ji - popíše svůj byt/dům, zařízení nábytek - zeptá se na cenu - vypráví o svých stravovacích návycích - poradí, přikáže a zakáže - nakoupí potraviny a objedná si v restauraci	**Jazykové prostředky a funkce** **Fonetika:** - zvuková podoba španělštiny, vázání, intonace; výslovnostní odlišnosti evropské a americké španělštiny **Pravopis:** - pravidla (ne)označeného přízvuk, interpunkce **Gramatika:** - vyjádření plánů do budoucna (*ir + a + infinitiv*) - infinitivní vazby *antes/ después de + infinitiv* - neosobní vazby (*hay que, /no/ se puede, está prohibido + infinitiv*) - zkracování adjektiv (*buen, mal*), srovnávání adjektiv (komparativ, superlativ realtivní) - zájmena ukazovací, neurčitá, záporná - kladný a záporný rozkaz pro tykání a vykání jedné osobě - postavení zájmen ve větě - věty zvolací; spojka *si* + sloveso v přítomném čase - trpný rod a zvratné *se*	**Průřezová témata:** **OSV:** - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace (rodina, přátelé, vztahy) **EGS:** - Žijeme v Evropě, vzdělávání v Evropě a ve světě) - Evropa a svět nás zajímají **MUV:** - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí - Evropa a svět - Národnosti a přídavná jména obyvatelská **MED:** - Média a mediální produkce - rozhlas, televize… **Námět činnosti** - Den Jazyků, jazyky světa a styl života jejich obyvatel	**CJL, ANJ:** - srovnání zvukové podoby těchto jazyků **GEO:** - poznáváme Španělsko (další města a autonomní oblasti) a Latinskou Ameriku **DEJ:** - vybrané kapitoly z dějin Španělska a Latinské Ameriky **MAT:** - základní početní úkony **HUV:** - španělské a latinsko-americké písně a tance

- popíše, z čeho se skládá pokrm - popíše činnosti probíhající nedávno i v minulosti - vypráví o svých cestách, zážitcích - popíše hotel, hotelové služby a pokoj, rezervuje si ubytování - dává pokyny, rady a doporučení - rozumí výstražným, přikazovacím a zákazovým značkám - pojmenuje některé obchody a zboží - pohovoří o tom, co rád nosí a kde nakupovat oblečení **Interaktivní řečové dovednosti** **Žák:** - udílí a požádá o pokyny - reaguje na vyjádřené pocity - zodpoví běžné dotazy - reaguje gramaticky správně v běžných probíraných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů - vyjádří svůj názor, argumentuje	- *Pretérito Indefinido* – minulý čas prostý – pravidelná + nepravidelná slovesa - přímý na nepřímý předmět; gerundium; slovesa v neosobním tvaru: *gustar, parecer, llover, nevar*; - vyjádření průběhovosti: *estar* + gerundium **Lexikologie:** - Ustálená slovní spojení v rozsahu probírané látky a témat **Komunikační situace** - Souhlas, nesouhlas, omluva, pozdrav, vzkaz, gratulace - stručný popis zájmů, zvyklostí, zážitků, vztahů, přání, pocitů - popis cesty, věcí - vyjádření dovolení, zákazu popis pracovního dne, rozvrh hodin - rezervace ubytování, hotelové služby, pokoj, strava - obchody a druhy zboží, oblečení **Tematické okruhy** - každodenní povinnosti - bydleni, vybavení bytu/domu - Evropa a svět nás zajímají - cestování, ubytování a služby		

	- volnočasové aktivity nakupování, obchody, druhy zboží - oblékání, oblečení **Reálie** - národní park Picos de Europa - běžný den ve Španělsku - pracovní doba/ otvírací hodiny ve Španělsku - poznáváme dále Španělsko a Lat. Ameriku (Yucatán; Fair Trade) - španělská kuchyně, tapas - kultura ve Španělsku – hudba, španělsky zpívající interpreti		

5.4.3.3 TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Receptivní řečové dovednosti (poslech a četba s porozuměním) **Žák**: - rozpozná téma - pochopí hlavní myšlenku - porozumí orientačním pokynům - porozumí popisu události - odhadne význam neznámých výrazů **Produktivní řečové dovednosti** (samostatný ústní a písemný projev)	**Jazykové prostředky a funkce** **Fonetika:** - krajové odlišnosti zvukové podoby jazyka – *ceceo, seseo, yeísmo* **Pravopis:** - běžně používané znaky, přízvuk. **Gramatika:** - slovesné vazby: *al* + infinitiv, *estar a punto de, acabar de volver a, dejar de, soler* +	**Průřezová témata:** **Osobnostní a sociální výchova:** - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace (rodina, přátelé, vztahy) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:** - Žijeme v Evropě, vzdělávání v Evropě a ve světě) - Evropa nás zajímá **Multikulturní výchova:** - Vztah k multilingvní situaci a ke	**CJL, ANJ:** - srovnání jazyků **GEO:** - poznáváme hispanofonní země a Českou republiku **DEJ:** - další vybrané kapitoly z dějin Latinské Ameriky a České republiky **HUV:** - hispánské lidové písně a tance **TEV:**

Žák: - vyjádří názor, preference, souhlas a nesouhlas s názory druhých - pojmenuje a popíše některá zvířata - vyjádří, co právě dělá - popíše duševní stavy, pocity, nálady - vypráví o dětství a etapách života - pojmenuje některé běžně používané vynálezy, které změnily náš život - reaguje na zprávy - porovná minulý a současný život - vypráví o historických událostech, o životě slavných osobností - vyjádří přání, potřeby, záměr a účel - předá vzkaz - vypráví o svých narozeninách, pogratuluje a popřeje vše nejlepší - vydává rozkazy, příkazy, zákazy - vyjádří pravděpodobnost/ domněnku - popíše vlastnosti osob - hovoří o mezilidských vztazích - vyjádří pocity, které v něm	infinitiv - Další nepravidelná slovesa; vazba *ir + a + infinitiv, pensar + inf*., *soler + inf*., *llevar + gerundium* - rozdíl v použití *SER* x *ESTAR* - kondicionál a jeho použití - souminulý čas – *imperfektum* (použití – srovnání: *Imperfecto* x *Indefinido* - tvoření příslovcí - zpodstatňování přídavných jmen - neurčité zájmeno *cualquiera*; další neosobní slovesa: *gustar, molestar, dar pena/ rabia*… - předložkové vazby sloves a adjektiv; **Komunikační situace** - životní prostředí, některá zvířata - dětství a další etapy života - vynálezy a jejich využití v běžném životě; reakce na zprávy - porovnání minulého a současného života - některé významné historické události, vyprávět životopisy slavných osobností	spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí **Námět činnosti** - Den jazyků, život Španělů a Latinoameričanů v Evropě a styl jejich života, vzdělávání mladých Evropanů	- mezinárodní sportovní soutěže **FYZ:** - užitečné vynálezy **BIO:** - poznáváme domácí i exotická zvířata

vzbuzují různé činnosti **Interaktivní řečové dovednosti** **Žák:** - udílí a požádá o orientační pokyny - reaguje na vyjádřené pocity - umí odpovědět na běžné dotazy - reaguje gramaticky správně v běžných probíraných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů - vyjádří svůj názor, argumentuje - převede přímou řeč do nepřímé - srovnává, hodnotí, zkoumá	- narozeniny, oslavy, svátky; vyjádření záměru a účelu - povahové vlastnosti a mezilidské vztahy - pocity vůči lidem, věcem **Tematické okruhy** - životní prostředí, některá zvířata - duševní stavy a rozpoložení - dětství, období života, porovnání života dříve a nyní - vynálezy a přístroje každodenní potřeby - vztahy a seznámení - svátky a oslavy, oslava narozenin, gratulace a přání, dárky - Evropa nás zajímá **Reálie** - Galapágy - Říše Inků a Inkové dnes - Latinskoamerická literatura: Allende - sváteční dny ve španělsky hovořících zemích (Vánoce, Velikonoce) - španělské časopisy o životech slavných a latinskoamerické telenovely - Argentinci – jejich povaha a		

	záliby		

5.4.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Receptivní řečové dovednosti (poslech a četba s porozuměním) **Žák:** - rozpozná téma - pochopí hlavní myšlenku - porozumí orientačním pokynům - porozumí popisu události - odhadne význam neznámých výrazů **Produktivní řečové dovednosti** (samostatný ústní a písemný projev) **Žák:** - popíše své zdravotní potíže, co ho bolí - rozumí radám lékaře a všeobecným doporučením - hovoří o tom, jak pečovat o svůj vzhled - dává pokyny, rady a doporučení v neformálních situacích - popíše pozice a pohyby při cvičení - pohovoří o minulých událostech a zážitcích - vypráví smyšlené příhody	**Jazykové prostředky a funkce** **Fonetika:** - zvuková podoba evropské a americké španělštiny, vázání slov, intonace, výslovnost dvojhlásek **Pravopis:** - běžně používané znaky, pravidla (ne)označeného přízvuku (shrnutí), interpunkce **Gramatika:** - imperativ (shrnutí) - zvratná slovesa (shrnutí - další použití *gerundia* (vyjádření způsobu a současně probíhajících dějů) - použití minulých časů: *perfekta, imperfekta* a *indefinida* (shrnutí); člen (shrnutí) - absolutní superlativ *(-ísimo*) - tvoření zdrobnělin (-ito) - (časové) předložky a ukazatele (příslovečná určení) času - předložky a určení místa - nepřímá řeč	**Průřezová témata:** **OSV:** - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace (rodina, přátelé, vztahy) **EGS:** - Žijeme v Evropě, vzdělávání v Evropě a ve světě) - Evropa nás zajímá **MUV:** - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí **MED:** - Média a mediální produkce - Interpretace mediálního sdělení	**GEO:** - poznáváme Španělsko, Latinskou Ameriku a Českou republiku **DEJ:** - další vybrané kapitoly z dějin Španělska, Latinské Ameriky a ČR **HUV:** - Latinskoamerické rytmy – salsa, Carlos Santana **TEV:** - extrémní sporty **BIO:** - lidské tělo **ZSV:** - globalizace a globální problémy - kultura, sociální a přírodní prostředí

- vyjádří současně probíhající děje v minulosti, minulé děje přerušené jinou událostí a myšlenky a slova, která zazněla v minulosti - informuje o životních zážitcích a zkušenostech - vyjádří přání a očekávání - porozumí informativním textům a předává informace - hovoří o svých schopnostech a dovednostech - hovoří o zkušenostech se studiem španělštiny - vyjádří, co se stane a co udělá za určitých podmínek - popíše nejznámější pověry - vyjádří svůj postoj k náboženství/ ateismu **Interaktivní řečové dovednosti** **Žák:** - udílí a požádá o orientační pokyny - reaguje na vyjádřené pocity - zodpoví běžné i složitější dotazy - reaguje gramaticky správně v běžných probíraných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obratů - vyjádří svůj názor, argumentuje	- *subjunktiv* v přítomném čase – použití: přání, vedlejší věty předmětné x účelové, vyjádření pravděpodobnosti, možnosti - budoucí čas jednoduchý, podmínky reálné v budoucnosti **Lexikologie:** - Ustálená slovní spojení v rozsahu probírané látky a témat **Komunikační situace** - škola a vyučování, studentský život, maturita, VŠ vzdělávání, obory, kurzy, možnosti studia v zahraničí a stipendijní pobyty - lidské tělo, zdraví, léčení a léky - pohyby a cviky - detektivky, příběhy - životní zážitky a zkušenosti - schopnosti a dovednosti - gramatické termíny **Tematické okruhy** - lidské tělo a jeho části - zdraví a nemoci - osobní hygiena a péče o vzhled - volnočasové aktivity: pohyb a cvičení - extrémní sporty		

	- znamení zvěrokruhu - náboženství **Reálie** - salsa - dobytí Mexika - Spanglish - latinskoamerická populace v USA - Carlos Santana - Česká republika – ateistická země - pověry ve Španělsku		

5.5 Učební osnovy předmětu Německý jazyk (NEJ)

5.5.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor: Další cizí jazyk – Německý jazyk

5.5.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.5.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Německý jazyk vychází ze vzdělávacího oboru RVP GSP Další cizí jazyk a směřuje k dosažení úrovně B1 podle Společného referenčního rámce pro jazyky. Obsahovou náplní předmětu je nácvik řečových dovedností, a to receptivních, produktivních, interaktivních a mediačních pomocí jazykových prostředků. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba stanovených tematických okruhů a komunikačních situací, které odpovídají vyspělosti žáků a jejich zájmům. Žáci jsou seznamováni též s reáliemi německy mluvících zemí a jsou vedeni k respektování odlišnosti jejich kultur, zvyků a obyčejů.

Německý jazyk má časovou dotaci 4 hodiny týdně v 1. a 2. ročníku a 3 hodiny týdně ve 3. a 4. ročníku. Z těchto celkově 14 hodin jsou 2 disponibilní. Výuka je vždy dělená do skupin (mírně pokročilí, začátečníci). Pracujeme také s žáky mimořádně nadanými a se žáky s potřebou podpůrných opatření. Podle možností se vyučuje v odborné učebně vybavené audiovizuálními pomůckami (televizor, videorekordér, DVD, projektor, sluchátka) a také v učebnách s počítači. K zefektivnění výuky slouží práce v LMS Moodle, kde mají žáci připraveny materiály k jednotlivým kurzům. Ve 3. a 4. ročníku si mohou vybrat z nabídky volitelných předmětů, kde si upevní a rozvinou znalosti ze základních hodin. Dále jsou v nepovinném předmětu Zertifikat Deutsch připravováni k této mezinárodně uznávané zkoušce, kterou pak skládají v naší jazykové škole.

Kompetence jsou dále rozvíjeny i v rámci zahraničních zájezdů a exkurzí, jazykových soutěží a příležitostných akcí pořádaných předmětovou komisí německého jazyka. Žáci si upevňují znalosti a dovednosti rovněž v hodinách jazyka s rodilým mluvčím.

Do předmětu jsou integrována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální rozvoj, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

5.5.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Při řešení úkolů z učebnice nebo pracovního sešitu necháváme žákům prostor pro vlastní postup práce, k hledání správné formulace, k diskusi. Tím jim pomáháme nalézt nejvhodnější postup osvojení si nové látky.
- V hodinách žáky vedeme k výběru a třídění informací, zadáváme jim úkoly z cizojazyčného tisku a z naučné literatury, žáci texty analyzují a zpracovávají do podoby referátů a prezentací před spolužáky.
- Vedeme žáky k tomu, aby přemýšleli, proč a jak se učí cizí jazyk. Pomáháme jim stanovovat si cíle a získávat dovednosti, které jsou pro ně důležité.
- Motivujeme je k vlastnímu sebehodnocení za použití Evropského jazykového portfolia.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k využití dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah při odvozování neznámých výrazů z kontextu.
- Učíme žáky při řešení jazykových problémů pracovat s překladovými slovníky a vyhledávat informace na internetu.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjíme receptivní, produktivní i interaktivní řečové dovednosti nácvikem výslovnosti, písemné i ústní reprodukce přiměřeně obtížného textu a schopnosti poskytnout požadované informace.
- V diskusi vedeme žáky k vyjadřování vlastních názorů, k jasné a výstižné argumentaci, ale i k respektování názorů jiných.
- Učíme žáky naslouchat partnerovi a vhodně reagovat na podnět v dialogu.
- Umožňujeme žákům pracovat s videonahrávkami a poslechovými texty.

Kompetence sociální a personální

- Využíváme skupinové práce k tvorbě kooperativních návyků a vedeme žáky k vyhodnocení jejich vlastního přínosu pro skupinu a k odpovědnosti za vykonanou práci.
- Používáme projektovou výuku a výsledné práce prezentujeme.
- Motivujeme žáky ke vzájemné pomoci při zvládání učiva.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k poznání a respektování vlastních kořenů v rodinné tradici, historii města a regionu a utváření kladného vztahu ke kulturnímu dědictví předků.
- Zařazujeme do výuky informace o reáliích německy mluvících zemí a organizujeme poznávací zájezdy a exkurze.
- Vedeme žáky k toleranci a respektování jiných národů, jejich zvyků a obyčejů.

Kompetence k podnikavosti

- Připravujeme žáky praktickým nácvikem na pracovní pohovor v německém jazyce a učíme je analyzovat nabídky pracovních míst v tisku.

5.5.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.5.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou (mírně pokročilí)

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák rozvíjí základní dovednosti komunikace – vyslovuje a čte nahlas a foneticky správně jednoduché texty – rozumí základním frázím a každodenním výrazům – chápe jednoduchý text a v něm vyhledá potřebnou informaci – učí se pracovat se slovníkem	Begrüßen, Vorstellung, Buchstabieren, Telefonieren, Rechnen, Beruf und Herkunft angeben und danach Fragen stellen – Aussagesatz – Fragesatz – Imperativ „Sie/du“ – Konjugation Präsens	**OSV** – Sociální komunikace	
Žák rozumí poslechovému cvičení – rozliší zápor „nein/nicht/kein“ – zautomatizuje použití zájmen „mein/dein-Ihr	Gegenstände im Haushalt benennen, Preisangaben verstehen und notieren – Zahlen 0-1000 – Personal-/Possessivpronomen – Negation	**OSV** – Morálka všedního dne **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
Žák využívá časové údaje v každodenním životě – orientuje se v jídelním lístku – adekvátně reaguje při návštěvě restaurace či přátel – roztřídí potraviny při nákupu dle balení a ceny	Essgewohnheiten am Tag, Besuch im Restaurant, Einkauf der Lebensmittel, Komplimente beim Tisch – Akkusativ – Starke Verben – Satzrahmen (möchten + Inf.)	**OSV** – Sociální komunikace **MED** – Mediální produkty a jejich významy	

	– Aussagesatz – Wortfolge		
Žák pojmenuje své činnosti a činnosti jiných lidí během dne – rozezná zákaz, povolení a nutnost – vyjmenuje dny v týdnu a uvede své aktivity během nich – orientuje se v nabídce programu akcí	Tätigkeiten am Tag, Geschäfte, Tagesablauf, Freizeit, Verabredung, Brief schreiben, Kalender – Uhrzeit – Modalverben – Wortfolge – Trennbare Verben	**OSV** – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	
Žák popíše místo svého bydliště, typ bydlení a jeho zařízení – vyhledá důležité informace v inzerátech – orientuje se v nabídce hotelových služeb	Wohnungstypen, Zimmer und Einrichtungen, Anzeigen, Konflikte im Haus, Angebote im Hotel – Demonstrativpronomen – Indefinitpronomen – Ortsangaben	**OSV** – Spolupráce a soutěž **EGS** – Žijeme v Evropě	
Žák popíše své zdravotní potíže a jednotlivé části těla – poskytne radu jinému člověku s potížemi – popíše příhodu v minulém čase	Körperteile, Beschwerden beschreiben, Ratschläge geben, Unfall beschreiben – Modalverb „sollen“ – Perfekt (schwache Verben)	**OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **MED** – Mediální produkty a jejich významy	
Žák vyjmenuje své činnosti během pracovního týdne / o víkendu v minulém čase – převypráví něčí příhodu – ujistí se o splnění svého příkazu, příp. vydá nový	Auskunft über Alltag geben, Etwas weiter erzählen, Etwas nacherzählen, Vergewisserung und Befehl – Perfekt (starke Verben) – Richtungsangaben – Unterschied	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti **MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií	

	sollen/müssen		
Žák se umí zeptat na umístění určité budovy ve městě – popíše cestu k určitému bodu – seznámí se zběžně s nejdůležitějšími památkami v Berlíně a v základech s jeho novodobou historií	Stadtplan – Orte angeben, den Weg beschreiben, Vorteile und Nachteile nennen, nach der Auskunft fragen/Auskunft geben, Berlin – Wechselpräpositionen wo/wohin	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Žijeme v Evropě	
Žák dá do souvislosti své činnosti a zájmy s patřičnými věcmi – nahradí podstatné jméno zájmenem ve 3. pádě – porovnává věci – napíše pozvánku na oslavu – vyhodnotí důležité údaje v informačním letáku	Wünsche und Kaufwünsche äußern, Geschenkvorschläge machen, Einladung schreiben – Dativ – Komparativ, Superlativ	**OSV** – Spolupráce a soutěž **MED** – Mediální produkty a jejich významy	
Žák se seznámí v základech s německy mluvícími zeměmi, příp. s nářečními výrazy – uvede ve správné formě datum	Deutsche Sprache und deutsche Kultur, biografische und geographische Angaben machen – Genitiv, Datum	**OSV** – Spolupráce a soutěž, Morálka všedního dne **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality	

5.5.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou (mírně pokročilí)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák porovnává věci a aktivně používá přídavná jména v přívlastku – rozezná významový rozdíl mezi „jaký/který“	Personen beschreiben, Subjektiver Eindruck, Kleidung, Toleranz, Vorurteile – Vergleichung der Personen (als, wie)	**OSV** – Spolupráce a soutěž, Sociální komunikace **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	

	– Deklination der Adjektive mit bestimmtem/unbestimmtem Artikel		
Žák zdůvodní výhody a nevýhody určitých povolání – seznámí se se školským systémem v Německu a porovná ho se systémem v ČR – uvědomí si možnosti, příp. překážky při hledání zaměstnání či dalším studiu	Berufe, Wunschberuf, das deutsche Schulsystem, Berufswahl und Berufschancen, Stellensuche, Lebenslauf – Präteritum der Modalverben – Nebensatz weil/obwohl/wenn	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky, Žijeme v Evropě, Vzdělávání v Evropě a ve světě	
Žák se orientuje v televizním programu – seznámí se orientačně s významnými německými filmy a německými lidovými i folkovými písněmi	Fernsehen, Radio, Lieder, Straßenkünstler – Reflexive Verben – Fragewörter und Pronomen (wofür, dafür) – Konjunktiv II. (hätte, würde + Inf.)	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů **MED** – Mediální produkty a jejich význam	
Žák zváží priority při výběru auta – popíše poruchu na autě, příp. nehodu – simuluje rozhovor v autoopravně, příp. reklamaci – seznámí se zevrubně s výrobou automobilů – chápe výhody a nevýhody práce na směny	Autoindustrie, Autopanne, Autounfall, Werkstatt, Berufe rund ums Auto, Schichtarbeit + Lohn – Steigerung und Vergleich – Passiv	**OSV** – Spolupráce a soutěž	
Žák provede kritiku při výběru partnera, kamaráda	Familie, persönliche Beziehungen, Eheprobleme,	**OSV** – Sociální komunikace	

– porovná rozdílné úlohy manželů – popíše běžný večer v rodinném kruhu – seznámí se s rozdíly ve výchově dříve a dnes – zhodnotí své dětství	Eltern und Kinder, Verwandte, Erziehung früher und heute – Infinitiv mit „zu“ – Nebensatz mit „dass“, „als/wenn“ – Präteritum		

5.5.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou (mírně pokročilí)

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák pojmenuje a charakterizuje typy krajiny – najde potřebné informace v předpovědi počasí – seznámí se s geografickou mapou Německa (hory, řeky, nížiny…) – uvědomí si nutnost třídění odpadu	Natur, Umwelt, Umweltschutz, Wetter, Geographie Deutschlands – Konstruktionen mit „es“ – Relativpronomen – Relativsatz	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti **ENV** – Člověk a životní prostředí	
Žák vybere nejnutnější věci pro cestování a naplánuje dovolenou – osvojí si formality nutné pro vycestování – popíše zajímavý nebo zvláštní prožitek z cest – seznámí se s problémy při hledání zaměstnání v zahraničí – seznámí se s míněním jiných národností o	Reisen, Urlaub, Ferien, Arbeit im Ausland, Ein-/Auswanderer – Verb „lassen“ – zum + Inf. – indirekter Fragesatz – Infinitiv mit „um – zu“ – Nebensatz „damit“	**OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Spolupráce a soutěž **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality **EGS** – Žijeme v Evropě	

Němcích a Němců o imigrantech a vyjádří svůj vlastní názor na tento problém			
Žák zná tisk a jednotlivé rubriky – dokáže z titulku odhadnout obsah textu – porovná politický systém v Německu a u nás – osvojí si názvy nejvýznamnějších politických stran – seznámí se s dějinami Německa po 2. sv. válce od rozdělení po znovusjednocení a uvědomí si důsledky rozdělení země na dvě části	Tagespresse und Nachrichten, Politik – politisches Wahlsystem in der BRD, Parteien, Geschichte Deutschlands nach dem 2. Weltkrieg, politisches System in Tschechien – Präpositionen „außer“ „wegen“ – Ausdrücke mit Präpositionen	**EGS** – Žijeme v Evropě, Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií, Mediální produkty a jejich významy	
Žák chápe rozdílné názory na soužití mladých a starých – popíše nabízené služby v domovech důchodců – hovoří o společnosti vzhledem k poměru pracujících a důchodců – vnímá změnu života člověka s odchodem do důchodu	Alte Menschen, Altenheime, Leben der Rentner, Junge und Alte unter einem Dach – Reflexive Verben – Akkusativ-/Dativergänzung – Reziprokpronomen	**OSV** – Sociální komunikace	
Žák definuje literární druhy a žánry – uvede příklad vlastního rýmu – pokusí se o umělecký překlad jednoduché německé básně do češtiny	Zeitschriften, Bücher, Lektüre, Lyrik, Epik – allgemeine grammatische Wiederholung	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti **MED** – Mediální produkty a jejich významy	

– seznámí se podrobněji s ukázkou z německé literatury – uvědomí si význam knihy v dnešním mediálním světě			

5.5.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou (mírně pokročilí)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák popíše osoby a usoudí, kde a jak žijí, co si přejí – zpracuje statistiku na toto téma – pohovoří o „in“ koníčcích (např. extrémní sporty) – hovoří o významných událostech v životě (svatba, narození dítěte, výhra, úraz, smrt – vyhodnotí situaci na obrázku – umí poskytnout radu	Lebensstile, Freizeittrends, Wendepunkte im Leben – Präsens, Futur I., Perfekt, Präteritum, Plusquamperfektum – Nebensätze mit „wenn und als“ – Reihenfolge, Häufigkeit und Wiederholung, Dauer – Komposita	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Sociální komunikace **EGS** – Žijeme v Evropě **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality	
Žák definuje způsoby komunikace v dnešní době – naplánuje a zařídí věci důležité pro oslavu – kriticky vyjádří svůj názor na reklamu a posoudí její vliv na lidi – je schopen reagovat na nepřipravené dotazy – umí někoho přemluvit	Kommunikation und Werbung – lokale Präpositionen und Adverbien – Nebensätze mit „dass“ – Infinitiv mit „zu“ – Relativsatz – Vergleiche – Komparativ, Superlativ – Arbeit mit dem Wörterbuch	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Sociální komunikace **MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií, Role médií v moderních dějinách	
Žák vystihne věci, osobnosti, skutky	Freude des Lebens, Haustiere,	**OSV** – Spolupráce a soutěž,	

a události, které nás ve světě reprezentují – zhodnotí význam domácích zvířat v rodině – orientuje se v inzerátech – osvojí si nejdůležitější svátky v roce a popíše zvyky dané země – umí si postěžovat a někoho pozvat	Fest- und Feiertage, Heimatstolz – Kausalsätze (weil, da...) – Konzessivsätze (obwohl, trotzdem...) – Konditionalsätze (wenn, falls…) – Finalsätze (damit, um-zu) – Konsekutivsatz (so... dass) – Ableitung	Sociální komunikace	
Žák zhodnotí význam slova „čas“ v lidském životě – objasní pojem „mobilita“ a hovoří na toto téma – dokáže podat návrh, něco objasnit, podat informaci – přiřadí titulky k textům	Zeit allgemein, mobile Welt, Visionen – Zukunft – Konjunktiv II.: Träume, Wünsche, Vermutungen – Modifikation (wohl, ziemlich, bisher…)	**MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí, Základní problémy sociokulturních rozdílů	
Žák je schopen vyjmenovat a popsat nejvýznamnější události 20. století – osvojí si důležité mezníky německých dějin	Das 20. Jahrhundert im Rückblick, deutsche Geschichte – Satztypen – Verbklammer	**EGS** – Žijeme v Evropě **MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií	
	Modellsatz und Typs zur Prüfung „ZD“		

5.5.3.5 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU (ZAČÁTEČNÍCI)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák čte foneticky správně jednoduchý text a krátké dialogy v učebnici - rozlišuje grafickou a mluvenou	**Tematické okruhy:** **Erste Schritte** **Erste Kontakte** **Alter, Beruf, Wohnort**	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace (představování se, představování třetí osoby, rozloučení)	Přesah do GEO (německy mluvící země) Přesah do DEJ (stručná historie

podobu slova - rozumí jednoduchým nahrávkám - orientuje se v obsahu jednoduchého textu - vyhledává odpovědi na otázky - rozumí pokynům v němčině, dokáže na ně adekvátně reagovat - používá slovník učebnice - řeší jednoduché situace související se seznamováním a nakupováním - umí určit čas - dokáže popsat jednoduché zařízení bytu - jednoduše konverzuje na téma bydlení a běžný život v rodině	**Einkäufe** **Essen und Trinken** **Wohnen** Základní pravidla německé fonetiky – distinktivní rysy, slovní přízvuk, intonace, specifické hlásky Člen určitý a neurčitý Osobní zájmena v 1. pádě Časování pravidelných sloves v přítomném čase Přímý a nepřímý pořádek slov Silné skloňování podstatných jmen se členem určitým a neurčitým Vynechávání členu u podst. jmen Časování sloves sein a haben Zápor nein, nicht, kein Přídavné jméno v přísudku Základní číslovky Předložky se 3. pádem Předložky se 4. pádem Skloňování osobních zájmen Pořadí předmětů v německé větě Skloňování tázacích zájmen wer, was Přivlastňovací zájmena Časování nepravidelných sloves v přítomném. čase	**MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí (význam užívání cizího jazyka) **EGS** – Žijeme v Evropě, Vzdělávání v Evropě a ve světě (naši sousedé v německy mluvících zemích, styl jejich života)	německy mluvících zemí)

	Rozkazovací způsob Slabé skloňování podstatných jmen Množné číslo podstatných jmen Předložky se 3. a 4. pádem Vazba es gibt Skloňování zájmen dieser, jeder, alle Způsobová slovesa a sloveso wissen		

5.5.3.6 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou (začátečníci)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák rozumí hlavním myšlenkám autentického ústního projevu na běžné a známé téma - identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy - dokáže odhadnout několik neznámých výrazů z kontextu - hovoří o sobě, svém okolí, svých zájmech, o hudbě – reprodukuje text písně - vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života - reaguje adekvátně a gramaticky	**Tematické okruhy:** **Einkaufen und Kochen** **Im Fernsehstudio** **Wochenplan** **Urlaub und Ferien** **Schule und Beruf** **Freizeit und Hobbys** Označení míry, hmotnosti a množství po číslovkách Doch v odpovědi na zápornou otázku Záporná předpona un- Slovesa s neodlučitelnými a odlučitelnými předponami Zvratná slovesa Slovesa typu unterhalten, einladen	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů (vedení dialogu, poskytnutí informace, prosba, vysvětlení, odmítnutí, omluva) **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Globální problémy, jejich příčiny a důsledky (v rámci cestování zeměmi Evropy srovnáváme život obyvatel - školství, trh práce, volnočasové aktivity) **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů (vztahy mezi kulturami, výchova k toleranci)	Přesah do ZSV Přesah do GEO Přesah do ITK

správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obratů	Časové údaje Stupňování přídavných jmen v přísudku Stupňování příslovcí Zeměpisná jména Souřadicí spojky Sloveso werden Préteritum Perfektum Podmět man a es	**MED** – Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy	

5.5.3.7 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou (začátečníci)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma - užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení - srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text se slovní zásobou na běžná témata - formuluje ústně i písemně svůj názor - mluví o svých pocitech, zdravotním stavu, popíše své zdravotní potíže - vyjmenuje své záliby a umí posoudit jejich pozitiva/negativa - konverzuje na téma móda, diskutuje o oblečení pro různé	**Tematické okruhy:** **Körper und Gesundheit** **Reisen** **Kulturelles Leben** **Mode und Aussehen** Budoucí čas Slovosled ve větě vedlejší Perfektum způsobových sloves Shoda podmětu a přísudku Sloveso tun Vazby sloves, podstatných a přídavných jmen Zájmenná příslovce Vlastní jména osob Užití wie a als při překladu českého jako	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž (diskuze, empatické naslouchání, obhajoba vlastního názoru) **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů (srovnávání kultur jednotlivých německy mluvících zemí s českým kulturním prostředím) **ENV** – Člověk a životní prostředí (životní prostředí a jeho vliv na zdraví člověka) **MED** – Účinky mediální produkce a vliv médií, Uživatelé	Přesah do BIO (anatomie) Přesah do GEO (německy mluvící země) Přesah do CHE (životní prostředí)

příležitosti, obhájí si svůj názor	Préteritum a perfektum smíšených sloves Souvětí Některé typy vedlejších vět – časové, příčinné, přípustkové, podmínkové		

5.5.3.8 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou (začátečníci)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů a při zpracování písemného projevu na méně známé téma - je schopen souvisle popsat své okolí - komunikuje na téma orientace ve městě - s jistou mírou sebedůvěry dokáže diskutovat o mezilidských vztazích - jednoduše prezentuje obsah díla německy píšícího autora	**Tematické okruhy:** **Im Warenhaus** **Orientierung in der Stadt** **Wohnen** **Menschliche Beziehungen** **Lektüre** Přehled skloňování podstatných jmen Skloňování přídavných jmen po členu určitém a neurčitém Tázací zájmena Příklady německých synonymních sloves Neurčitá zájmena Zájmena einer, keiner, meiner Číslovky řadové Datum Směrová příslovce Infinitiv závislý na podstatném a přídavném jménu	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž (mezilidské vztahy, nácvik efektivní strategie – asertivní chování, obrana proti agresi a manipulaci) **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí **ENV** – Člověk a životní prostředí **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Žijeme v Evropě a ve světě	Přesah do ZSV (sociální komunikace) Přesah do GEO Přesah do DEJ (historie Prahy) Přesah do CJL (literární díla německy píšících autorů)

	Infinitiv závislý na slovesu Předložky se 2. pádem		

5.6 Učební osnovy předmětu Ruský jazyk (RUJ)

5.6.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor: Další cizí jazyk – Ruský jazyk

5.6.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.6.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Ročník:	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace:	4	4	3	3

Výuka ruského jazyka je v jednotlivých ročnících zaměřena na rozvoj všech jazykových dovedností (porozumění čtenému, slyšenému, ústní a písemný projev) a jejich postupné rozšiřování. V počáteční fázi výuky se klade velký důraz na zvukovou a grafickou stránku jazyka, vzhledem ke specifičnosti ruského jazyka (azbuka). Výuka se orientuje i na aspekty všeobecně vzdělávací, jazykové učivo je úzce spjato s poznatky mimojazykovými. Přiměřeně se uplatňují údaje ze soudobých i starších ruských reálií a literatury. Ve 3. a 4. ročníku si mohou žáci vybrat z nabídky volitelných předmětů, kde si upevní a rozvinou znalosti ze základních hodin. Zejména při přípravě k maturitní zkoušce z ruského jazyka je využívána online výuka na internetových stránkách školy. Nezapomínáme na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuálním přístupem a zohledněním druhu, stupně i míry zohlednění (ve spolupráci s jejich asistenty a výchovnými poradci). Současně podporujeme žáky mimořádně nadané.

Výuka probíhá v jazykové učebně ruského jazyka a je vždy dělená do skupin.

Výuka ruského jazyka směřuje k **dosažení úrovně B 1 podle Společného evropského rámce pro jazyky**.

Do vzdělávacího obsahu jsou začleněna tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova, Mediální výchova.

5.6.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k efektivnímu využití různých způsobů učení, včetně samostatného (receptivní a produktivní zvládnutí slovní zásoby, příprava referátů).
- Učíme je získávání a zpracování informací a jejich tvořivému využívání při studiu (četba textů, práce s překladovými slovníky a mluvnickými přehledy).
- Vedeme žáky ke kritickému hodnocení pokroku svého učení a práce (pravidelné zařazování souhrnných a dílčích testů a diktátů).

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k uplatnění dříve získaných vědomostí a dovedností (práce s různými typy slovníků, internetem, médii).

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k souvislé, situačně motivované řeči, co nejbližší přirozené komunikaci (situační rozhovory, nácvik poslechu a čtení s porozuměním).
- Vedeme žáky k tomu, aby prezentovali vhodným způsobem svou práci i sami sebe (samostatná příprava vyprávění, ústně s poznámkami i písemně, za domácí úkol).

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k aktivní spolupráci při dosahování společných cílů (práce ve dvojicích, ve skupinách při přípravě dialogů, diskuzí na dané téma).

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k tomu, aby respektovali různorodost názorů a postojů ostatních lidí (příprava monologů, dialogů a diskuzí).
- Vedeme žáky k tomu, aby se učili vyjadřovat své osobní názory a postoje (nácvik ústního i písemného projevu –dialogy, diskuze, referáty).

5.6.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.6.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák rozumí známým výrazům a větám se vztahem k probíraným tématům - jednoduché a zřetelné promluvě	**Tematické okruhy:** - Jak se jmenuješ? - Seznamte se! - Hovoříte rusky?	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti **EGS** – Žijeme v Evropě (specifičnost Ruska)	- Využívání slovníku v učebnici - Využívání mluvnických přehledů Audio a video ukázky z ruských reálií a masmédií.

- instrukcím a požadavkům týkajícím se organizace jazykové výuky - užívá dvojjazyčný slovník učebnice - čte text v učebnici a rozumí jeho obsahu - v jednoduchém textu vyhledá určitou informaci - vytvoří odpověď na otázku vztahující se k textu - vytvoří jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů (ústně i písemně) - reprodukuje jednoduchý text (s pomocí otázek učitele) - adekvátně reaguje v komunikačních situacích	- Jaké jazyky se učíte? - Na návštěvě. - Naše rodina. - Povolání. - Nákupy. Služby. - Škola. - Jídlo. Co si dáte? **Základní komunikace:** - představování - seznamování - pozdravy - pozvání - telefonické domluvení schůzky - poděkování - omluva - dotazy a odpovědi o rodině, povolání, věku, bydlišti, jídle. **Jazykové prostředky, základní gramatické struktury a typy vět:** - azbuka v tiskací i psací podobě - pravopis - věta jednoduchá - otázka - zápor - technika čtení (přízvuk, výslovnost, intonace) - technika mluveného projevu - číslovky do 100		

5.6.3.2 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák běžně rozumí známým výrazům a větám se vztahem k probíraným tématům - rozumí jednoduché a zřetelné promluvě - odvodí význam méně známých slov z kontextu (a s pomocí mateřského jazyka) - odvodí určitou informaci z jednoduché a zřetelné promluvy - aktivně využívá dvojjazyčný slovník - čte foneticky správně texty z učebnice a rozumí jejich obsahu - v textu vyhledá určitou informaci a dále s ní pracuje - vytvoří jednoduché sdělení týkající se probíraných tematických okruhů - aktivně používá slovní zásobu probíraných tematických okruhů - reprodukuje jednoduchý text - adekvátně reaguje v komunikačních situacích - účastní se rozhovoru na známé téma - napíše krátký dopis, krátké vyprávění, odpověď na inzerát	**Tematické okruhy:** - Popis osoby - Režim dne - Zájmy, záliby - Dům, byt - Orientace ve městě - Pamětihodnosti města - Návštěva kina, divadla - Svátky a tradice - Zdraví - Móda - **Základní komunikace:** - pozvání do divadla, do kina - přijetí a odmítnutí pozvání - omluva - politování - prosba - žádost - souhlas, nesouhlas - názor - adresa **Jazykové prostředky, základní gramatické struktury a typy vět:** - složitější fonetické jevy - pravopis - časování pravidelných sloves v přítomném čase - časování sloves se změnou	**MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů. Vztahy mezi lidmi z různého kulturního prostředí. **EGS** – Žijeme v Evropě (ruské tradice)	- Využívání Školního rusko-českého/česko-ruského slovníku - Využívání mluvnických přehledů Audio a video ukázky z ruských reálií a masmédií.

	kmenové souhlásky v přítomném čase - časování zvratných sloves v přítomném čase - řadové číslovky - datum - skloňování osobních zájmen - tvoření minulého času - vykání - skloňování pádových otázek - skloňování podstatných jmen všech rodů, životných a neživotných, v jednot. a množ. čísle - vazby s předložkami - souvětí se základní spojkou protože - vazby: je možné, nelze		

5.6.3.3 TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák čte srozumitelně kratší a delší texty, sdělí informace nebo stručný obsah - vyhledá v textu detailní informace - rozumí hlavním myšlenkám delšího poslechu - postihne různé názory a stanoviska - správně reaguje v běžných	**Tematické okruhy:** - Krásy ČR, Praha - Moje město, bydliště - Vzhled a charakter člověka - Plány do budoucna, profese - CV, hledání práce, pohovor - Ochrana životního prostředí - Počasí, roční období - Turistika, cestování	**ENV** – Člověk a životní prostředí **OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	- využívání překladových a výkladových slovníků - využívání Slovníku nové a moderní ruštiny Audio a video ukázky z ruských reálií a masmédií

komunikačních situacích - při práci ve výuce používá různé typy slovníků - stručně vyjádří svůj názor na známé téma - reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text, který obsahuje známou slovní zásobu - sestaví souvislé sdělení týkající se probíraných tematických okruhů - adekvátně reaguje v běžných komunikativních situacích - účastní se jednoduché konverzace na probírané téma - sestaví delší souvislý text týkající se probíraného tématu - rozpozná formální a neformální výrazové prostředky - vyplní osobní dotazník	**Základní komunikace:** - otázky a odpovědi - omluva - politování - názor, postoj, stanovisko - důvod, argument - nutnost, možnost - orientace v místě - blahopřání - inzerát **Jazykové prostředky, základní gramatické struktury a typy vět:** **-předložkové vazby sloves a přídavných jmen** - skloňování přídavných jmen - datum, letopočet, čas - zpodstatnělá přídavná jména - stupňování přídavných jmen (3. stupeň) - zájmena tázací - je třeba, musí se, musím, mám, smím, smí se, je možno - číslovky nad 100		

5.6.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák čte srozumitelně a plynule delší texty, sdělí obsah nebo informace - vyhledá v textu detailní informaci	**Tematické okruhy:** - Známé ruské osobnosti - Moskva a Petrohrad, RSFR	**EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky (EU a RSFR) **MED** – Média a mediální produkce	- využívání slovníků různých typů Audio a video ukázky z ruských reálií a masmédií.

- seznámí se s prací s rozsáhlejšími texty různého typu (publicistickými, literárními) - využívá při práci ve výuce různé typy slovníků - rozumí hlavním myšlenkám poslechového textu na známé téma - pochopí hlavní smysl autentické konverzace, pomalu a zřetelně vyslovované - adekvátně reaguje v běžných komunikačních situacích - stručně vyjádří svůj názor - reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text - vyžádá si potřebnou informaci - zapojí se do jednoduché konverzace - napíše souvislý text týkající se známého tématu - užívá složitější spojovací výrazy - popíše událost nebo zážitek - napíše životopis, jednoduchý příběh, popis	- V hotelu, na letišti, doprava - Masmédia **- EU** **Základní komunikace:** - kratší telefonický rozhovor - orientace v různých situacích **Jazykové prostředky, základní gramatické struktury a typy vět:** - časování nepravidelných sloves - podmiňovací způsob - rozkazovací způsob - je nutno - věty se spojkou aby - další předložkové vazby sloves - neurčitá zájmena a příslovce - zájmena ukazovací - skloňování přivlastňovacích zájmen - jmenné tvary přídavných jmen - stupňování přídavných jmen (2. st.) - vazby s infinitivem - přechodníky (receptivně) - příčestí a přídavná jména slovesná (receptivně)		

5.7 Učební osnovy předmětu Základy společenských věd (ZSV)

5.7.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vzdělávací obor: Občanský a společenskovědní základ, Člověk a svět práce

5.7.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.7.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

V předmětu základy společenských věd probíráme v jednotlivých ročnících nebo jejich částech samostatně společenské vědy a filosofii. Každý ročník se s ohledem na konkrétní vědu liší zvolenými metodami práce, zároveň však lze po celou dobu studia nalézt v ZSV **spojující prvky:**

1. Cílem hodin ZSV je předat žákům **základní informace z jednotlivých věd, upotřebitelné v praktickém životě**. Vycházíme při výběru informací z faktu, že předmětem projdou všichni žáci, tedy i ti, kteří jsou zaměřeni technicky, přírodovědně atd. Předmět má poskytnout žákům základní všeobecný přehled, orientaci v problematice společenských věd, filosofie a etiky i v občanském životě.

2. Spojujícím prvkem všech ročníků je vymezení **rozdílu mezi laickým a vědeckým pohledem na svět, seznámení s vědeckými metodami a technikami, rozdělením věd a s historií západní vědy**.

3. Za rovnocennou složku považujeme vedle vzdělávání (tedy předávání určitého souhrnu důležitých informací, včetně způsobů, jak je aktivně získávat) také stránku výchovnou. Proto se snažíme ve všech hodinách ZSV v co nejvyšší míře uplatňovat metody směřující k osobnostně-sociálnímu rozvoji, utváření vlastního názoru a kritického pohledu na svět.

Učivo v jednotlivých ročnících jsme uspořádali vzestupně od sebepoznání a zdokonalení vlastního učení a organizace času v prvním ročníku, přes poznání pravidel života ve společnosti a v ekonomické praxi, pohled na historii západního myšlení a etiky, až po velmi praktický pohled na politiku, právní systém a mezinárodní vztahy. Tedy **postupujeme od nejužšího k nejširšímu:**

ročník	**hodinová dotace**	**probíraná věda, resp. vědy**	**základní přístup**
první	1 hod. týdně	psychologie	techniky vedoucí k sebepoznání, lepšímu učení a organizaci vlastního času; vytvoření základního pojmového aparátu vědy
druhý	1 hod. týdně	sociologie a ekonomie	skupinové stmelovací aktivity zaměřené na kooperaci i soutěž, modelové ukázky situací z hospodářského života; objasnění rozdílu mezi laickým a vědeckým pohledem, seznámení

			s metodami a technikami vědy
třetí	2 hod. týdně	filosofie	práce s textem, diskuze a interpretace myšlenek, vyjadřování vlastního názoru; teorie a historie vědy
čtvrtý	2 hod. týdně	etika politologie, právo a mezinárodní vztahy	rozvoj morálních postojů vyhledávání a zpracovávání informací, práce s jejich zdroji, porovnávání teorie a praxe, rozvoj rozhodovacích schopností; politika a média jako určující faktory současného života

Předmět (zejména ve druhém a čtvrtém ročníku) integruje obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce**.

5.7.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu ZSV:

Kompetence k učení

- Seznamujeme žáky s efektivními metodami učení, zpracováním informací a různými formami práce.
- Vedeme žáky k promyšlené organizaci času při jednotlivých činnostech, v celé hodině, během dne i v průběhu života.
- Ustálenou strukturou hodin, důrazem na systematické opakování nových poznatků formou kontrolních otázek a promyšlenou soustavou testů žáky učíme pravidelnosti a řádu ve školních činnostech.
- Pestrou nabídkou činností v hodinách se vyhýbáme stereotypu v předávání informací a umožňujeme žákům různého zaměření, aby lépe pochopili podstatu probírané látky.
- Po žácích požadujeme vyjadřování vlastních názorů, kritický pohled na předložené texty a uvádění příkladů.
- Poskytujeme žákům zpětnou vazbu nejen ve formě hodnocení testů znalostí, ale také při skupinové práci, v diskuzi a při kontrole úkolů různého druhu v hodinách i mimo ně.
- Při výkladu používáme srozumitelného jazyka, avšak s přesnými termíny z oblasti dané vědy, aby si je žáci mohli osvojovat při všech vhodných příležitostech.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky rozčlenit úkol na části a strukturovat postup jeho řešení.
- Nabízíme žákům v průběhu času různé strategie k řešení úkolů téhož typu.

- Používáním různých cest k řešení (které jim předkládáme v učebnici také v písemné formě) je vedeme k přemýšlení nad přístupy k řešení problémů a ke kreativitě.

- Snažíme se vytvářet co největší množství samostatných, skupinových i společných aktivit, v nichž jsou žáci nuceni se rozhodovat a volit vlastní postupy řešení.

- Vedle předkládání hotových, námi vybraných informací, po žácích požadujeme vlastní práci se zdroji a porovnávání obsahu i formy různých informací.

- Při práci v hodině, v testech i v domácích úkolech požadujeme po žácích formulace vlastními slovy, ovšem s použitím odborných termínů příslušné vědy.

Kompetence komunikativní

- Seznamujeme žáky s různými formami komunikace, a to včetně uvědomění si jejich kladů, záporů a vhodnosti použití v různých situacích.

- V průběhu studia rozdělujeme žáky podle různých kritérií do skupin, v nichž musí komunikovat při plnění zadaných úkolů.

- V aktivitách používáme různých forem komunikace, verbální psané i mluvené, nonverbální.

- Součástí hodin jsou diskuze nad různými problémy, v nich požadujeme jasné formulace vlastních názorů.

- Běžně používáme brainstormingu, při němž nejen získáváme určité informace, ale také zdůrazňujeme zásadu, že žádný nápad není méněcenný a může být užitečný při další práci.

- Výsledkem většiny skupinových prací je veřejná prezentace – žáci si volí mluvčího, nebo si rozdělí prezentaci na části; zároveň učíme ostatní naslouchat.

Kompetence sociální a personální

- Podáváme žákům podrobné informace o struktuře osobnosti a požadujeme od nich, aby je aplikovali na sobě.

- Vedeme žáky k zamyšlení nad průběhem denních činností ve vlastním životě, nad poměrem práce, odpočinku a spánku a nad vzájemnou kompenzací různých druhů činností.

- Snažíme se, aby odpovědnost k vlastnímu zdraví nechápali jako společenskou objednávku, ale jako nutnou podmínku pro vlastní spokojený a úspěšný život.

- Vedeme žáky k ujasňování a strukturování svých cílů a k pochopení významu volních vlastností k jejich dosahování.

- Ve společných a skupinových činnostech cíleně vytváříme situace, které odbourávají fyzické i psychické bariéry, stmelují třídu jako celek a prohlubují vztahy mezi jednotlivými žáky.

- Formou aktivit vedeme žáky ke zdravé soutěživosti i ke kooperaci.

- Učíme žáky rozdělovat si práci ve skupině, určovat si konkrétní funkce a organizovat si samostatně práci.

- Zdůrazňujeme existenci sociálních pozic a rolí.

- Stručnými reflexemi proběhlých činností žákům umožňujeme uvědomovat si smysl činností, vlastní pozice v nich a jim odpovídající role.

- Požadujeme důsledně oddělování skupinové práce se vzájemnou komunikací a naslouchání druhým při společných prezentacích výsledků.

Kompetence občanská

- Vysvětlujeme žákům význam a vzájemný vztah kulturního a přírodního prostředí.
- Na historii lidského myšlení vysvětlujeme proměnu vztahu člověka k životnímu prostředí a diskutujeme o jejích důsledcích.
- Učíme žáky základům etiky a vytváříme řadu situací, v nichž se k etickým normám (aplikovaným na reálné situace) vyjadřují jednotlivě, ve skupině nebo ve společné diskuzi.
- Vlastním přístupem, naslouchánímjejich argumentaci i odlišným názorům vedeme žáky k toleranci a respektování druhých.
- Vysvětlujeme význam společnosti, socializace, politického života i právního systému pro život jednotlivce.
- Vytváříme řadu modelových situací, v nichž se žáci učí demokratickým principům v rozhodování.
- Nutností analyzovat, rozhodovat a porovnávat konkrétní problémy s teoretickými zásadami vedeme žáky k přijímání vlastní zodpovědnosti i k lepšímu chápání rozhodování druhých lidí a státních institucí.
- Vytváříme v žácích pozitivní vztah k vlasti, k vlastní historii a symbolům státu.
- Společně hodnotíme klady i zápory integrace ČR do evropských a světových institucí.
- Zdůrazňujeme různorodost lidí a nutnost našeho respektu k ní jako k jedné z podmínek vlastní svobody a sebeúcty.

Kompetence k podnikavosti

- Vedeme žáky k aktivnímu přístupu při hledání zaměstnání.
- Seznamujeme žáky s problematikou trhu a specifiky tržní ekonomiky.
- Vytváříme modelové situace, v nichž žáci trénují reálné situace na trhu práce (přijímací pohovor, sepsání pracovní smlouvy).
- Žáci si samostatně opatřují informace o činnosti úřadu práce.
- Připravujeme situace, v nichž si žáci sami uvědomí náročnost podnikání a úkoly podnikatele, seznamujeme je s právní úpravou podnikání v ČR (živnosti, ziskové občanské společnosti).

Jde o celou řadu důležitých a ne právě jednoduchých cílů. Jejich dosahování považujeme za dlouhodobý proces, rozdělený proto postupně do čtyř let studia. V každé z probíraných věd se snažíme působit na žáky jiným způsobem. Jsme přesvědčeni, že výsledky tohoto výchovného působení se (na rozdíl od jednoduše testovatelných faktických znalostí) projeví teprve v průběhu života, avšak budou o to trvalejší.

5.7.3 Očekávané výstupy

5.7.3.1 Psychologie (první ročník gymnázia se sportovní přípravou)

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace v sociální skupině.	**Úvod do ZSV:** společná pravidla, konsenzus, vzájemné vztahy, podmínky a hodnocení práce	**OSV** – Sociální komunikace	
Žák uplatňuje zásady duševní hygieny při práci i učení. Reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy.	**Režim dne:** režim dne, plánování práce, time management, zaměstnání, rodina a mezilidské vztahy, workoholismus, biologické rytmy, únava, spánek	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro vlastní studium. Využívá poznatky získané při sebepoznávání.	**Učení:** učení, vědomosti, dovednosti, návyky, postup pro správné učení, celoživotní vzdělávání s ohledem na profesní mobilitu	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák rozlišuje chování a prožívání, vyloží základní informace o psychologii jako vědě.	**Úvod do psychologie:** profesionální psychologie, tělo a duše, psychika, chování a prožívání		
Žák stručně popíše historický vývoj psychologie jako vědy a uvědomuje si, jak se měnil její pohled na psychickou stránku člověka.	**Historický vývoj a současná psychologie:** psychologie jako věda, psychologické směry, školy a osobnosti	**OSV** – Spolupráce a soutěž, Sociální komunikace	Návaznost: učivo 3. ročníku – dějiny filosofie.
Žák vysvětlí rozdíl mezi	**Psychologické disciplíny:**		

psychologickým směrem a disciplínou. Charakterizuje základní skupiny psychologických disciplín a uvede jejich příklady.	základní, aplikované a speciální disciplíny		
Žák posoudí úlohu a význam vědy v procesu poznání okolního světa. Dokáže stručně charakterizovat základní metody vědeckého zkoumání.	**Metody zkoumání v psychologii:** věda, postup vědeckého zkoumání, extrospekce (pozorování) a introspekce, experiment, analýza produktu činnosti, rozhovor, test a projektivní test	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Ve 2. ročníku (sociologie) navazuje problematika laického a vědeckého pohledu na svět v lekci Úvod do sociologie a charakteristika vědeckého poznání v lekci Metody zkoumání užívané v sociologii. Ve 3. ročníku (filosofie) téma završujeme v úvodní lekci klasifikací věd.
Žák uvede příklady různých faktorů ovlivňujících průběh činnosti a popíše její jednotlivé fáze. Na tomto teoretickém základě se naučí organizovat si vlastní činnost a uvědomí si význam dodržení pracovního postupu.	**Činnosti:** činnosti, vnější a vnitřní činitele ovlivňující činnosti, fáze činnosti	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, spolupráce a soutěž	Souvislost s učivem českého jazyka: popis pracovního postupu.
Žák se seznámí s biologickou podmíněností prožívání a chování člověky a funkcí nervové soustavy.	**Fyziologické mechanismy činností:** žlázy s vnitřní sekrecí, nervový systém, receptory a efektory, dostředivé a odstředivé nervstvo, CNS, mozek, nižší a vyšší mozková centra, hemisféry, signální soustavy, podmíněné a	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Přesah: biologie člověka. (Při tvorbě textu jsme spolupracovali s kolegy – biology a snažili jsme se sjednotit používanou terminologii.)

	nepodmíněné reflexy		
Žák popíše, jak naši psychiku ovlivňuje sociální prostředí.	**Společenská stránka činností:** sociální interakce, socializace, zkušenosti, kooperace, identifikace se vzorem, sociální pozice a role, hodnoty a normy, typizace, sociální skupina, rodina	**OSV** – Sociální komunikace, spolupráce a soutěž, Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Totéž téma, rozšířené o další informace, zařazujeme ve 2. ročníku (sociologie) v lekci Socializace.
Žák vyloží, jak vnímáme a poznáváme skutečnost, sebe i druhé lidi a co může toto poznávání ovlivňovat.	**Čití a vnímání:** čití, počitek, vnímání, vjem, smyslové orgány, adaptace, kompenzace, výběrovost vnímání, smyslové klamy	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Přesah: BIO
Žák vysvětlí mechanismus vzniku představy a popíše rozdíly mezi různými druhy představ.	**Představy:** představa, pamětná (vzpomínková), fantazijní, rekonstrukční, asociace představ, sny, snění, halucinace	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák si uvědomí spojitost mezi řečí a myšlením a rozdíl v použití řeči u zvířat a u člověka.	**Myšlení a řeč:** myšlení, řeč, vědomí, pojem, znak, systém, „aha“ efekt, „ha-ha“ efekt	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák dokáže rozlišit jednotlivé operace v procesu myšlení.	**Myšlenkové operace:** srovnání, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce, indukce, dedukce, analogie	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace	K problematice indukce a dedukce se několikrát podrobně vracíme ve 3. ročníku (filosofie): zejm. u Aristotela, Francise Bacona a Karla Raymunda Poppera.
Žák definuje a rozdělí z různých hledisek paměť. Popíše význam opakování v procesu učení.	**Paměť:** bezprostřední, krátkodobá a dlouhodobá paměť, druhy paměti podle analyzátorů (zraková, sluchová, čichová, pohybová),	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	

	paměť bezděčná a záměrná, mechanická a logická, paměťový proces		
Žák si uvědomí úlohu pozornost a seznámí se s mechanismem jejího fungování – zejm. s ohledem na vlastní učení.	**Pozornost:** výběrovost pozornosti, bezděčná a záměrná pozornost, orientačně pátrací reflex, stálost a přenášení pozornosti, koncentrace, roztržitost	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák pochopí význam překonávání překážek na cestě k dosahování vlastních cílů i důležitost jejich správného stanovování.	**Vůle:** volní proces, volní vlastnosti osobnosti, manipulace, jednání	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák objasní, proč se lidé odlišují v projevech chování.	**Emoce:** libost a nelibost, ambivalence, nižší a vyšší city, emoce, afekty, nálady, vášně	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák se seznámí s příčinou rozdílů v živosti prožívání a chování, diagnostikuje vlastní temperamentový typ a využívá získané poznatky.	**Temperament:** sangvinik, cholerik, flegmatik, melancholik, extrovert a introvert, vyšší nervová činnost, síla, vyrovnanost, živost, stabilita, labilita	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace	
Žák posoudí vlastní schopnosti. Získané poznatky může využít při volbě profesní orientace.	**Schopnosti:** výkon, vlohy, schopnosti, nadání, talent, genialita, vědomosti, dovednosti, tvořivost (kreativita)	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák si uvědomí složitost přesného vymezení pojmu	**Inteligence:** verbální, zraková, logická, fyzická,	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace,	

inteligence a rozdíl mezi různými druhy inteligence.	hudební, osobní (metakognitivní) a sociální (interpersonální) inteligence, IQ	spolupráce a soutěž	
Žák popíše, co vše je součástí zaměřenosti. Porovná vlastní potřeby z hlediska jejich důležitosti.	**Zaměřenost:** zájem, postoj, potřeba, motiv, motivace, vyhoření, deprivace, frustrace	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Žák vysvětlí vztah mezi charakterem a temperamentem a jejich postavení v celku osobnosti.	**Charakter:** charakteristika, vztah, postoj, vytrvalost, odolnost, sebekontrola a sebehodnocení, svědomí, světový názor, morálka, mravní normy	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Morálka všedního dne	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství.
Žák si vytvoří celkový pohled na osobnost, sumarizuje dílčí znalosti z celého roku. Uvědomí si individuální a typologické rozdíly mezi lidmi.	**Osobnost a životní cíle člověka:** osobnost, individuální a typologické rozdíly, složky osobnosti, cíle krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Morálka všedního dne	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství.
Žák porovná osobnost v jednotlivých fázích života. Vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví.	**Vývoj osobnosti:** vývoj, fylogeneze, ontogeneze, prenatální, natální a postnatální období, kojenecký a batolecí věk, předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk (puberta), adolescence, dospělost, stáří	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, spolupráce a soutěž **MED** – Mediální produkty a jejich významy	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství.
Žák se orientuje v problematice psychologie a dokáže rozdělit a popsat psychické jevy.	**Třídění psychických jevů:** psychické jevy, osobnost, psychické, biologické a sociální znaky, vlastnosti osobnosti, rysy, dílčí psychické předpoklady		

	k činnostem, psychické stavy a psychické procesy		
Žák uplatňuje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi.	**Psychohygiena:** psychohygiena, náročné životní situace, frustrace, deprivace, stres, duševní zdraví, duševní porucha, klasifikace duševních poruch (nemocí)	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	Učivo navazuje na podobně zaměřené lekce výchovy k občanství.

5.7.3.2 Sociologie a ekonomie (druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák se seznámí s obsahem, cílem a předmětem zkoumání sociologie, vymezí rozdíl mezi laickým a vědeckým pohledem na svět a společnost.	**Úvod do sociologie:** sociologie, laický a vědecký pohled na svět, teorie, empirie, paradigma	**OSV** – Seberegulace	Učivo souvisí s problematikou pozitivismu ve 3. ročníku, filosofie.
Žák si uvědomí složitost fungování společnosti a formuluje argumenty pro podporu jednoho z výkladů společnosti.	**Historický vývoj a současná sociologie:** teorie konfliktu, teorie konsenzu, interpretativní teorie, komplementární přístup	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	Souvislost s dějinami 20. století – dějepis, s dějinami ekonomických směrů – 2. lekce 2. ročníku.
Žák se popíše průběh vědeckého výzkumu, seznámí se s hlavními metodami a technikami sběru a zpracování dat, uplatní společensky vhodné způsoby komunikace při práci ve skupině a při výzkumu v terénu.	**Metody zkoumání v sociologii:** vědecký výzkum, metody a techniky	**OSV** – Sociální komunikace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Spolupráce a soutěž **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **MED** – Média a mediální produkce, Mediální produkty a	

		jejich významy	
Žák sdělí informace různými formami, uvědomí si kontext komunikace, možnosti jejího rozdělení a její souvislost s vnitřním prožíváním. Na příkladech se seznámí se subjektivností interpretace projevů jiných účastníků komunikace.	**Komunikace:** mezilidská komunikace, verbální a nonverbální komunikace, bezděčná a záměrná komunikace, příčiny komunikace a chyby v komunikaci	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	
Žák rozliší druhy konfliktů a jejich dopad na skupinu a společnost, správně přiřadí příklady k typům konfliktů a objasní vztah konfliktu a sociální normy a význam sociální kontroly ve skupině a společnosti.	**Sociální konflikt a kontrola:** vymezení konfliktu a jeho forem, sociální norma a sociální kontrola, problémy v mezilidských vztazích	**OSV** – Spolupráce a soutěž	Návaznost: učivo 4. ročníku – Mezinárodní vztahy.
Žák rozliší druhy sociálních útvarů a rozdíly mezi skupinou a davem, nalezne společné vnější znaky a hodnoty, které spojují členy skupiny. Vymezí význam rodiny jako primární sociální skupiny.	**Základní sociální útvary:** sociální útvar, sociální skupina, sociální agregát, primární a sekundární skupiny, rodina, dav	**OSV** – Sociální komunikace, Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Spolupráce a soutěž	Návaznost: učivo 4. ročníku – Rodinné právo.
Žák posoudí problém sociální nerovnosti a seznámí se s koncepcemi ideálu rovnosti v dějinách. Zaujme k problematice vlastní	**Sociální diferenciace společnosti:** sociální nerovnost, přirozené rozdíly mezi lidmi, proměny ideálu rovnosti, vertikální členění společnosti, sociální pozice a role,	**OSV** – Morálka všedního dne	Souvislost s dějinami evropského myšlení – filosofie, 3. ročník (důvody různých podob ideálu rovnosti).

stanovisko. Naučí se pojmenovat vlastní pozice a definovat z nich vyplývající role jako vzorce chování.	sociální mobilita		
Žák posoudí úlohu změn v individuálním i společenském vývoji, zaujme postoj k otázce pokroku a modernizace a k jejich negativním dopadům na náš život. Rozliší změny evoluční a revoluční, konstruktivní a destruktivní.	**Teorie společenské změny:** společenský pohyb, adaptace, vývoj, pokrok a negativní jevy, které jej doprovázejí, změny evoluční a revoluční, konstruktivní a destruktivní	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	Souvislost s učivem 4. ročníku – Globalizace. Přesahy: GEO, BIO
Žák si uvědomuje vliv skupiny na jednotlivce i jednotlivce na skupinu, posoudí význam socializace pro jednotlivce i pro společnost, formuluje jednotlivé fáze procesu socializace.	**Socializace:** socializace, enkulturace a personalizace, porozumění hodnotám a normám, internalizace a jednání, význam začlenění jedince do sociálních skupin	**OSV** – Sociální komunikace	Návaznost na učivo 1. ročníku – psychologie: Společenská stránka činností, Vývoj osobnosti.
Žák si uvědomí význam sociálních norem pro každodenní soužití ve společnosti, rozliší deviantní chování, popíše, jaké mohou být dopady sociálně-patologického chování a k jakým důsledkům mohou vést předsudky.	**Sociální problémy a deviace:** sociální norma a deviace, deviantní chování, sociální patologie, kriminalita, rasismus, teorie „nálepkování“	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **MUV** - Základní problémy sociokulturních rozdílů, Psychosociální aspekty interkulturality	
Žák si vyjasní pojem kultura, svoji zakotvenost v kulturním a přírodním prostředí, kulturní	**Kultura, přírodní a sociální prostředí:** kultura v různých pojetích,	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **MUV** – Základní problémy	Přesahy: GEO, BIO

odlišnosti a rozdíly a z nich plynoucí odlišnosti v projevu příslušníků různých sociálních skupin. Posoudí vliv činnosti člověka na životní prostředí a popíše působení masové kultury a zejm. masmédií na náš život.	materiální a duchovní kultura, subkultura, akulturace a kulturní difúze, masová kultura a masmédia, příroda a zásahy člověka do ní	sociokulturních rozdílů **ENV** – Problematika vztahů organismů a prostředí **MED** – Role médií v moderních dějinách	
Žák definuje základní pojmy z oblasti religionistiky, uvede příklady a vymezí rozdíly. Identifikuje projevy náboženské nesnášenlivosti a sektářského myšlení. Seznámí se ve skupinové práci s hlavními znaky sedmi světových náboženství.	**Náboženství:** víra, náboženství, církev, sekta, ateismus, teismus, karmanové systémy, kmenová, národní a světová náboženství	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	Souvislost s učivem 3. ročníku – filosofie středověku.
Žák definuje ekonomii a ekonomiku, specifikuje rozdíl mezi tržní ekonomikou a jinými hospodářskými systémy. Vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace mechanismy fungování trhu.	**Úvod do ekonomie:** ekonomie, mikro- a makroekonomie, ekonomika, zvyková, příkazová, tržní a smíšená, základní ekonomické otázky, metody zkoumání v ekonomii	**OSV** – Sociální komunikace	**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák získá přehled o původu dvou současných základních ekonomických teorií a dokáže vymezit jejich klady a zápory. Stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a zákonných srážek.	**Historie a současnost ekonomie:** ekonomie jako věda, merkantilismus, klasická škola ekonomie, keynesiánství, liberalismus, státní ekonomická regulace, poptávkově a nabídkově orientované směry		Souvislost s 2. lekcí sociologie a dějinami 20. století. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák definuje a rozdělí potřeby,	**Potřeby a jejich uspokojování:**	**OSV** – Sociální komunikace,	

statky a služby. Popíše, jak uspokojujeme své potřeby v závislosti na konkrétních podmínkách a jak ze statku volného vzniká statek ekonomický.	potřeby, statky, statky volné a ekonomické, ekonomická vzácnost, služby, hospodářská činnost	Spolupráce a soutěž **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky **ENV** – Člověk a životní prostředí	
Žák popíše rozdíl mezi racionálním chováním a preferencí. Na příkladech vysvětlí zásady racionálního chování.	**Racionální plán a volba:** racionální chování, plán a volba, preference, cíle, zdroj, příležitost, ostražitost a aktivita v ekonomickém životě	**OSV** – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	
Žák pochopí základní principy fungování tržní ekonomiky a dokáže vysvětlit pojem „neviditelná ruka trhu“. Uvědomí si při praktické ukázce vliv nabídky, poptávky a konkurence na tvorbu ceny. Objasní kolísání ceny podle vývoje nabídky a poptávky.	**Tržní ekonomika a trh:** tržní ekonomika, trh zboží, trh finanční a trh práce, „neviditelná ruka trhu“, nabídka, poptávka, tvorba ceny, konkurence, nedokonalosti trhu	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák si na praktické ukázce uvědomí význam existence peněz pro fungování trhu. Vysvětlí funkce peněz a vliv inflace na ně, jakož i její dopad na různé účastníky hospodářského života společnosti.	**Směna, peníze, inflace:** barter, monetizace a demonetizace zlata, peníze a jejich funkce, inflace	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák vysvětlí význam a úkoly centrální banky a její vliv na	**Bankovní soustava:** banky, historie bankovnictví,		**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.

komerční banky. Orientuje se v produktech nabízených komerčními bankami a popíše rozdíl mezi spořicím a běžným účtem. Používá běžné platební nástroje i moderní formy bankovních služeb (bezhotovostní platební styk), smění peníze podle kurzovního lístku. Vybere nejvhodnější úvěrový produkt a posoudí způsoby zajištění úvěru. Navrhne způsoby, jak zhodnotit volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry).	centrální banka a její úkoly, komerční banky, aktivní, pasivní a zprostředkovatelské operace, emise, monetární politika		
Žák rozumí pojmu cenný papír a popíše jejich základní druhy. Vysvětlí rozdíl mezi akciemi a obligacemi, zejm. z hlediska jejich rizika pro věřitele. Získá základní informace o fungování burzy a osobách, které na ní obchodují. Uvede principy vývoje ceny akcií a formy investic do CP.	**Cenné papíry a burza:** cenné papíry, dlužník, věřitel, druhy cenných papírů, akcie, obligace, burza, makléř	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák si uvědomí rozdíl mezi dobrovolnou a nedobrovolnou nezaměstnaností, prakticky se připraví na pracovní pohovor a	**Trh práce a mzda:** trh práce, obětovaná příležitost, dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost, práce jako	**OSV** – Seberegulace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, Sociální komunikace, Spolupráce	S následující lekcí Podnikání a s lekcí Pracovní právo ze 4. ročníku tvoří celek „Člověk na trhu práce“.

vhodně prezentuje vlastní osobu i práci, dokáže popsat zdroje informací o poptávce po pracovní síle. Orientuje se v údajích výplatního lístku.	seberealizace, profesní příprava, přijímací pohovor a výběrové řízení, pracovní úspěšnost a kariérní růst, dobrovolnictví jako příležitost k rozvíjení pracovních zkušeností, úřad práce, mzda, složky mzdy, nominální a reálná mzda	a soutěž	**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák popíše možnosti, jak lze v ČR podnikat. Rozliší a porovná vhodnost jednotlivých forem podnikání podle konkrétní situace. Orientuje se v základních pojmech z oblasti podnikání. Posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním. Uvede, jak postupovat při zakládání podnikatelské činnosti a jak získat živnostenské oprávnění. Uvědomuje si význam vzdělání pro zvyšování vlastní hodnoty na trhu práce.	**Podnikání:** výroba, kapitál, investice, podnikatelský záměr, hrubá a čistá investice, fyzická a právnická osoba, živnost, firma, základní právní rámec podnikání v ČR, „lidský kapitál“		**Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák si uvědomí souvislost mikro- a makroekonomiky srovnáním rodinného a státního rozpočtu. Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a sestaví rozpočet domácnosti. Navrhne, jak řešit rozpočtový schodek a	**Daně a státní rozpočet:** rodinný a státní rozpočet, tok peněz v domácnosti, příjmy a výdaje, vyrovnaný rozpočet, rozpočtový schodek, deficit, přímé a nepřímé daně, investiční a neinvestiční výdaje	**OSV** – Seberegulace, Organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	Návaznost na učivo výchovy k občanství. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.

jak naložit s přebytkem. Porozumí tvorbě a významu státního rozpočtu a dokáže popsat jeho příjmové a výdajové složky. Rozlišuje základní typy daní a určí, ke kterým typům činností se vztahují. Uvede, jak a kde podá daňové přiznání a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění. Rozpozná běžné cenové triky (např. „cena bez DPH“).			
Žák se naučí rozčlenit národní hospodářství dvěma různými způsoby a uvědomí si vzájemnou provázanost jednotlivých sektorů. Vyjmenuje nástroje hospodářské politiky a přesněji popíše fiskální, monetární a důchodovou politiku. Posoudí vliv základních ekonomických ukazatelů (HDP, míra inflace a míra nezaměstnanosti) na životní úroveň.	**Hospodářská politika státu:** odvětví (resorty) a sektory národního hospodářství, nástroje hospodářské politiky státu, monetární, fiskální, důchodová, zahraniční, průmyslová, sociální a ekologická politika		Návaznost na učivo výchovy k občanství. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák dokáže vysvětlit, jak ovlivňuje proces evropské integrace ekonomiku Evropy, ČR a jaké možnosti nabízí občanům ČR. Posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu	**Ekonomická integrace ČR do EU:** integrace, Evropská společenství, Evropská unie, význam a proces integrace, společný trh, volný pohyb zboží, osob, pracovních sil a kapitálu, mezinárodní trh práce,	**EGS** – Žijeme v Evropě	Přesahy: GEO, DEJ Navazuje učivo 4. ročníku Evropská integrace. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.

práce. Získá základní informace o historii EU a jednotné evropské měně.	globalizace pracovního trhu, profesní mobilita, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby, euro, Evropská měnová unie		

5.7.3.3 Filosofie (třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák objasní podstatu filosofického tázání, porovná východiska filosofie a vědy k uchopení skutečnosti a člověka. Získá základní informace o filosofii a jejích disciplínách. Zhodnotí význam vědeckého poznání.	**Údiv a pochybování jako počátky filosofického tázání:** filosofie, filosofování, kritika, zkušenostní vědění, filosofické disciplíny, bytí a jsoucno, speciální vědy, vztah filosofie a vědy, základní filosofické otázky		Návaznost: učivo 1. a 2. ročníku ZSV – problematika vědeckého a laického pohledu na svět (úvod do psychologie a sociologie)
Žák porovná východiska mýtu, umění a filosofie k uchopení skutečnosti a člověka. Interpretuje různé texty s cílem najít rozdíly a vysvětlit použité pojmy.	**Počátky antické filosofie:** mýtus, archetyp, pojem, symbolizace, verifikace, profesionální filosof, vztah filosofie k mýtu a k umění, periodizace antické filosofie	**OSV** – Sociální komunikace	Přesahy: CJL na nižším stupni – báje (mýtus)
Žák se seznámí se školami a osobnostmi kosmologického období, formuluje jejich názory a určí shody a rozdíly v nich.	**Kosmologické období:** kosmos, logos, pralátka (arché), apeiron/peras, pohyb/nehybnost, základní elementy, semena věcí, Nús, atomy	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Žijeme v Evropě	Přesahy: FYZ a CHE (atom)
Žák eticky a věcně správně argumentuje v diskuzi a při tvorbě úvahy, uvážlivě a kriticky	**Období antropologického obratu:** sofisté, pravda, etický relativismus, dialektika, vědění,	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne	

přistupuje k argumentům druhých lidí. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem. Zaujme stanovisko k etickému relativismu.	ctnosti, svědomí		
Žák interpretuje text podobenství, zaujme stanovisko k politologickým názorům Platóna a seznámí se s jeho ontologií a gnoseologií.	**Platón:** ontologie, gnoseologie, objektivní idealismus, duše, kardinální ctnosti, utopie, ústavy	**OSV** – Sociální komunikace	
Žák se seznámí se základními pojmy z formální logiky, pojmenuje rozdíly mezi filosofickými názory Platóna a Aristotela a zhodnotí Aristotelův význam.	**Aristotelés:** neformální logika, indukce/dedukce, rod, druh, kategorie, pojem, definice, soud, úsudek, sylogismus, látka (hýlé), forma (morfé), prvohybatel, entelechie, příčina formální, cílová, působící a látková, království/tyrannis, aristokracie/oligarchie, políteiá/demokracie	**OSV** – Sociální komunikace	Návaznost: problematika vědeckého poznání (psychologie, sociologie – i přírodní vědy) Přesahy: CJL 1. ročník – Aristotelova poetika
Žák rozliší hlavní filosofické směry starověku, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých vývojových etapách starověku. Ve skupinách a samostatně zpracuje text a uvědomí si přesah etických principů helénismu do	**Helénismus:** etika, humanismus, kosmopolitismus, skepticismus, eklekticismus, epikúreismus, stoia, novoplatónismus, dobro, zlo, apatheia, aforismus	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **EGS** – Žijeme v Evropě **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí **ENV** – Člověk a životní prostředí	Přesahy: CJL 1. ročník – Marcus Aurelius (Hovory k sobě), Cicero, Seneca, aforismus

současnosti.			
Žák porovná východiska náboženství a filosofie k uchopení skutečnosti a člověka. Uvědomí si význam vzniku univerzit, osvojí si znalosti o periodizaci středověké filosofie.	**Středověká filosofie a vznik univerzit:** středověk, teologie, patristika, scholastika, apoštol, dogma, systém středověkých univerzit, artistická fakulta, trivium, kvadrivium, vztah filosofie a náboženství (resp. víry)	**EGS** – Žijeme v Evropě, Vzdělávání v Evropě a ve světě	Přesahy: CJL 1. ročník – literatura v období vlády Karla IV.; DEJ, CJL – Karlova univerzita
Žák se seznámí se vznikem a počátky křesťanství, zlepší své schopnosti naslouchat a vyjadřovat vlastní názory, pojmenuje proměnu, kterou prošlo filosofické myšlení v tomto období.	**Patristika:** apoštolové, evangelium, křesťanství, víra, apologetika, stvoření, predestinace, čas, gnose, manicheismus, sekta	**OSV** – Sociální komunikace	Přesahy: CJL 1. ročník – nejstarší písemné památky (bible) Návaznost: učivo 2. ročníku ZSV (světová náboženství)
Žák se seznámí s problematikou a osobnostmi rané scholastiky, prohlubuje své schopnosti naslouchat a argumentovat, porovná texty z různých hledisek, uvědomí si vlastní preference ve vztahu rozum/víra.	**Raná scholastika:** scholastika, scholastická metoda, univerzálie, realismus, konceptualismus, nominalismus, ontologický důkaz Boží existence	**OSV** – Sociální komunikace	
Žák charakterizuje filosofické problémy a osobnosti vrcholné scholastiky, objasní Akvinského argumentaci pro důkaz Boží existence, zaujme vlastní stanovisko k tomuto problému.	**Vrcholná a pozdní scholastika:** albertinismus, tomismus, důkazy Boží existence, esence/existence, „Ockhamova břitva“		

Žák sumarizuje své dosavadní poznatky o humanismu a renesanci, zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život. Popíše obrat v myšlení a ve vědě směrem k novověku. Identifikuje projevy náboženské nesnášenlivosti.	**Humanismus a renesance:** humanismus, renesance, zámořské cesty, objevy a vynálezy, „kopernikánský obrat“, geocentrismus/heliocentrismus, kvalitativní/kvantitativní přístup ve vědě, kacíř	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Žijeme v Evropě	Přesahy: DEJ, VYV, HUV, CJL 1. ročník – humanismus a renesance
Žák rozliší hlavní filosofické směry středověku, humanismu a renesance, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých vývojových etapách středověku, humanismu a renesanci. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem. Dokáže popsat povahové vlastnosti ideálu renesančního člověka, rozliší různé přístupy k politickému uspořádání společnosti.	**Renesanční filosofie a reformace:** renesanční platónismus a aristotelismus, politické myšlení, utopie, přirozené právo/společenská smlouva, reformace, rozum a víra, odpustky, zjevená pravda, protestantismus		
Žák rozpozná chyby v komunikaci a dokáže je pojmenovat, rozpozná nekorektní argumentaci. Zpracuje samostatně odborný text, popíše význam Baconovy metody pro další vývoj myšlení.	**Počátky novověké filosofie:** novověk, gnoseologie, empirismus, proces poznání, osvícenství, německá klasická filosofie, idoly, indukce jako metoda poznání v přírodních vědách i ve filosofii	**OSV** – Sociální komunikace **MED** – Mediální produkty a jejich významy, Role médií v moderních dějinách	

Žák dokáže vlastními slovy vyložit základní teze racionalistů, zaujme stanovisko k otázce racionalismu/empirismu, Leibnitzovu pojetí zla, k La Mettrieho pojetí „člověka-stroje“ a k omezením svobody v demokratické společnosti.	**Racionalismus:** rozumové poznání, substance, kogito/ rozprostraněnost, příroda tvořící/stvořená, atributy, svoboda, nutnost, monády, předzjednaná harmonie, theodicea		
Žák se seznámí s názory empiriků, srovná Lockovu klasifikaci smyslového poznání a zaujme stanovisko k Humově kritice možností vědeckého poznání.	**Empirismus:** sensace, reflexe, jednoduché a složité ideje, substance, modus, relace, primární a sekundární kvality, čití a vnímání, myšlení, kauzalita, pravděpodobnost		
Žák eticky a věcně správně argumentuje v dialogu diskuzi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí. Zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život. Porovná romantizující pohled Rousseaua a racionální názor Voltaira.	**Osvícenská filosofie:** osvícenství, utilitarismus, encyklopedie, duch zákona, přirozené právo, faktory, dělba moci, pokrok, „přirozený stav“, společenská nerovnost, „Bouře a vzdor“, „divoch“, člověk-stroj	**OSV** – Sociální komunikace	Přesahy: DEJ, CJL 1. ročník – osvícenství, německý préromantismus a romantismus (ideové východisko pro „Sturm und Drang“)
Žák eticky a věcně správně argumentuje v diskuzi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a	**Immanuel Kant:** kritika, metafyzika, etika, estetika, věc „o sobě“ a věc „pro nás“, vrozené poznávací struktury, prostor, čas a kauzalita, kategorický imperativ,	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	Přesahy: CJL 1. ročník – německý romantismus: Novalis (Hymny noci jako básnická obdoba výroku „hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně“)

svědomí jednotlivce. Uvědomí si etický význam kategorického imperativu a zaujme stanovisko k estetickým kritériím, uplatňovaným v současnosti.	libost/nelibost, lidskost, krása, účelnost		
Žák rozliší hlavní filosofické směry novověku, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých vývojových etapách novověku. Vysvětlí vztah Hegelovy dialektiky k Hérakleitovi, popíše postavení člověka v Hegelově systému.	**G. W. F. Hegel:** dialektika, teze – antiteze – syntéza, idealismus/materialismus, všeobecný/absolutní duch, občan, vláda (postavení člověka v Hegelově systému)		
Žák zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití. Seznámí se s přehledem filosofie moderny a propojí si situaci ve filosofii s událostmi 19. a 20. století.	**Filosofie moderny:** moderna, evoluční teorie, psychoanalýza, strukturální lingvistika, teorie relativity	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne **EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Globální problémy, jejich příčiny a důsledky, Žijeme v Evropě **ENV** – Člověk a životní prostředí **MED** – Mediální produkty a jejich významy, Role médií v moderních dějinách	Přesahy: CJL 3. ročník – Stefan Zweig, Sigmund Freud jako inspirace pro surrealismus Návaznost: 1. ročník ZSV – Dějiny psychologie (Freud), 4. ročník ZSV (globalizace)
Žák eticky a věcně správně argumentuje v diskuzi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní	**Scientisticky orientované směry:** scientismus, marxismus, pozitivismus, novopozitivismus, dialektický a historický materialismus, politická ekonomie, dialektický skok,	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	Návaznost: 2. ročník – Sociologie jako věda (Comte), Dějiny ekonomických teorií (marxismus)

strategie v komunikaci. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce. Seznámí se se scientismem a pojmenuje jeho důsledky pro vývoj ve vědě ve 20. století.	ekonomická základna, nadstavba, vědecké poznání, jev – pojem – zákon, vědecký fakt, pozitivní, kritická analýza jazyka		
Žák si osvojí základní fakta o směrech, jež jsou v opozici ke scientismu. Najde rozdíly a shody mezi voluntarismem a filosofií života. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce.	**Směry v opozici ke scientismu:** voluntarismus, filosofie života, preexistencialismus, vůle a představa, cíl/bezcílnost, askeze, kontemplace, nihilismus, morálka otroků/pánů, osamocenost, nejistota, úzkost, odcizení, ztráta identity		
Žák dokáže charakterizovat směry filosofie moderny, nalézt mezi nimi souvislosti a popsat jejich vztah ke starším směrům.	**Filosofie 20. století I:** vitalismus, pragmatismus, fenomenologie, existencialismus, novotomismus a novoscholastika, životní síla, jev – fenomén, fenomenologická redukce, bytí, pobyt, čas, existence, starost, úzkost, osamělost, absurdita, revolta	**MED** – Mediální produkty a jejich významy	Přesahy: CJL – 2. ročník (Mácha), 3. ročník (Kafka, Orten, Holan), 4. ročník (Sartre a Camus)
Žák rozliší hlavní filosofické směry filosofie moderny, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v 19. a 20. století. Eticky a věcně správně argumentuje v diskuzi. Uvědomí	**Filosofie 20. století II:** filosofická antropologie, filosofie jazyka, kritický racionalismus, postmoderna, antropinum, „jazyková hra“, konsenzus, verifikace/falzifikace, radikální pluralita, „meta-vyprávění“	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	Návaznost: 1. ročník – Úvod do psychologie (verifikace/falzifikace), 3. ročník – Hume

si smysl „radikální plurality“ jako požadavku postmoderny pro nadcházející epochu.			
Žák rozliší hlavní filosofické směry a klíčové představitele české filosofie a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých vývojových etapách české filosofie.	**Česká filosofie:** české filosofické myšlení, staroslověnština, hlaholice, Karlova univerzita, husitství, reformace, humanismus, pansofie, jazyk a národ, exhorta, sociologie, pozitivismus, pragmatismus, iracionalismus, „česká otázka“, fenomenologie, „přirozený svět“, postmoderna	**EGS** – Žijeme v Evropě	Přesahy: CJL (1. – 4. ročník), dějepis Návaznost: 3. ročník – vznik univerzit, reformace, Francis Bacon, pozitivismus, Nietzsche a Schopenhauer, pragmatismus, fenomenologie, postmoderna

5.7.3.4 Etika, politologie, právo a mezinárodní vztahy (čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou)

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák se seznámí se základními pojmy z etiky. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem. Uvědomí si význam a šíři etických otázek.	**Etika, mravnost a morálka:** etika, mravnost, morálka, lidské jednání, etiketa	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne	Návaznost: nižší stupeň – výchova k občanství (etiketa), 3. ročník ZSV – dějiny filosofie
Žák eticky a věcně správně argumentuje v diskuzi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí. Objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a	**Svoboda vůle a svědomí:** dobro, zlo, svoboda, vůle, svědomí, vina, „absolutní svoboda“, anarchismus, fatalismus, autonomie svědomí, skrupulózní, zdravé a laxní	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, Morálka všedního dne	Přesahy: CJL 3. ročník – Karel Čapek

norem. Vyjádří obsah pojmů dobro/zlo, svoboda, vůle a svědomí. Uvědomí si vlastní postoj k dobru a zlu a ke svobodě.	svědomí, situační etika		
Žák si uvědomí různé motivace lidského jednání. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce. Naučí se další metody pro shromažďování argumentů. Formuluje etické principy pro své budoucí povolání – ujasní si postoje k praktickým otázkám etiky.	**Praktická etika:** láska, vášně, motivace lidského jednání, ctnost, sociální etika, praktická etika, profesní etika	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace, Morálka všedního dne **MED** – Média a mediální produkce	Návaznost: 1. ročník – Emoce
Žák vysvětlí pojem politika v různých pojetích a definuje předmět politologie. Rozlišuje složky politického spektra a porovnává přístupy různých politických seskupení k řešení základních společenských problémů na základě jejich ideologického zakotvení. Uvede možná nebezpečí ideologií. Objasní význam politického pluralismu pro fungování demokracie a na příkladech	**Politický život:** politologie jako věda, politika jako participace občanů na veřejném životě, politická strana, politické spektrum, levice – pravice, ideologie (politická doktrína), program politické strany, volby, volební právo pasivní a aktivní, volební systémy (poměrného zastoupení a většinový)	**OSV** – Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž **MUV** – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	Návaznost: učivo výchovy k občanství

ukáže možnosti občana zasahovat do chodu obce a státu. Vyloží podstatu volebních systémů používaných v ČR.			
Žák posoudí formy vztahu politiky a médií a uvede příklady. Analyzuje obsah televizního zpravodajství a dokáže rozeznat jeho jednotlivé aspekty. Kriticky posoudí mediální produkty (zejm. reklamu) s uvědoměním si manipulativních strategií jejich tvůrců. Vymezí pojem veřejné mínění a uvede faktory, které jej ovlivňují.	**Politika a média:** mediální výchova, vztah médií a politiky, televizní zpravodajství (analýza a srovnání mediálních produktů), zpravodajství a publicistika, volební kampaň jako reklama na politiku, reklamní strategie, marketing a public relations, veřejné mínění a faktory, které jej ovlivňují	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž **MED** – Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií, Role médií v moderních dějinách	Přesahy: CJL (komunikační výchova: styl publicistický) **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák vymezí pojem občanství jako státní příslušnost a aktivní občanství (ve vztahu k vlastenectví a nacionalismu). Rozumí pojmu občanská společnost a rozliší druhy občanských společností. Pojmenuje rozdíl mezi lidskými a občanskými právy, dokáže je najít a vysvětlí souvislost mezi právy a povinnostmi. Vyloží podstatu demokracie a rozdíl v postavení občana	**Stát a právo:** občan, občanství, státní příslušnost, aktivní občanství, vlastenectví, nacionalismus, občanské společnosti, občanská a lidská práva, LZPS, stát a jeho formy, národ, ústava, Ústava ČR, charakteristika ČR jako státu, státní symboly, rozdělení státní moci v ČR, orgány moci zákonodární, výkonné a soudní, základní a vyšší územní správní celky v ČR	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	Návaznost: učivo výchovy k občanství, občanské společnosti ziskové (ekonomie, 2. ročník: podnikání), formy vlády u Platóna a Aristotela, společenská smlouva (Hobbes), rozdělení moci (Montesquieu), TGM a „problém malého národa“ (filosofie, 3. ročník) Přesahy: DEJ – stát, historický vývoj státních útvarů a forem vlády

v demokratickém a nedemokratickém státě. Rozliší různé typy států. Charakterizuje ČR jako demokratický a právní stát (s porozuměním oběma pojmům), objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena do tří nezávislých složek, popíše jejich úkoly a činnost konkrétních institucí, které je naplňují. Uvede okruhy problémů, které jednotlivé instituce řeší. Vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a popíše strukturu a obsah částí Ústavy ČR.			
Žák vysvětlí vztah mezi morálními a právními normami a nutnost znalosti a respektování platných právních norem. Popíše strukturu právního systému v ČR, uvede, které státní orgány předpisy vydávají, jak a kde je uveřejňují. Rozlišuje mezi fyzickou a právnickou osobou a na příkladech vysvětlí otázku jejich právní subjektivity a způsobilosti k právním úkonům.	**Právní vztahy:** právo a spravedlnost, subjektivní a objektivní právo, právní systém, právní síla, právní norma a její struktura, právní vědomí, zákonnost, proces schvalování zákonů v ČR, právní odvětví (veřejné, soukromé a veřejně-soukromé právo), právní vztahy (fyzická a právnická osoba, právní subjektivita a svéprávnost, věkové hranice právní odpovědnosti)	**OSV** – Sociální komunikace, Morálka všedního dne, Spolupráce a soutěž	Návaznost: vztah práva a morálky, resp. mravních norem (etika, 3. ročník)

Žák porozumí problematice absolutních práv (a dokáže popsat jejich druhy) a relativních práv (včetně definování závazku, smlouvy a vyjmenování základních druhů smluv). Vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (držba, dědictví) i práva a povinnosti účastníků těchto vztahů. Na konkrétních příkladech vysvětlí práva spotřebitele. Zjistí, jaká je náplň činnosti ombudsmana, z jakých důvodů a jakým způsobem se na něj lze obrátit.	**Občanské právo:** absolutní a relativní majetková práva, majetek a věc, druhy věcných práv, dědictví, závazek, smlouva, druhy smluv, občanské soudní řízení, ombudsman, spotřebitelská výchova, práva spotřebitele a jejich vymezení v občanském zákoníku	**OSV** – Efektivní řešení problémů, Sociální komunikace	Návaznost: učivo výchovy k občanství **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.
Žák objasní význam a funkce rodiny. Zaujme stanovisko k instituci manželství. Vymezí podmínky vzniku, průběhu a zániku manželství i práva a povinnosti jeho účastníků. Uvede práva a povinnosti rodičů a dětí. Rozezná rozdíly mezi jednotlivými formami náhradní rodinné výchovy.	**Rodinné právo:** rodina a její funkce, vztah příbuzenství a švagrovství, podmínky a průběh vzniku manželství, formy sňatků, překážky bránící uzavření manželství, vztahy v manželství, společné jmění manželů, vztahy mezi rodiči a dětmi, vyživovací povinnost, rozvod, vypořádání při rozvodu, registrované partnerství, formy náhradní rodinné výchovy	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Morálka všedního dne	Návaznost: učivo výchovy k občanství, rodina jako primární sociální skupina (sociologie, 2. ročník: základní sociální útvary)

Zvládá komunikaci ve styku s úřady.			
Žák definuje své životní cíle a formuluje překážky na cestě k jejich dosahování. Kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro další studium a profesní orientaci. Posuzuje vzdělávací a profesní nabídku. Orientuje se v základních pramenech pracovního práva. Vymezí podmínky vzniku, průběhu a zániku pracovního poměru i práva a povinnosti jeho účastníků. Uvede, jaké náležitosti musí obsahovat pracovní smlouva a jakými způsoby lze ukončit pracovní poměr. Uvede svá práva, respektuje povinnosti a volí pracovní postupy s ohledem na bezpečnost při práci a životní prostředí. Seznámí se s adekvátním postupem při pracovním úrazu. Charakterizuje možnosti ukončení pracovního poměru. Objasní funkci odborů. Dokáže vysvětlit uplatňování práva na přiměřené zaměstnání	**Pracovní právo:** životní cíle, právo na zaměstnání, úřady práce a jejich funkce, rekvalifikace, podpora v nezaměstnanosti, státní politika zaměstnanosti, systém sociálních dávek, pracovní poměr, pracovní smlouva, pracovněprávní vztahy, pracovní doba, mzda a plat, dovolená, zásady bezpečnosti práce, formy ukončení pracovního poměru, odbory	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Spolupráce a soutěž	Návaznost: učivo výchovy k občanství, osobnost a životní cíle (psychologie, 1. ročník), zaměstnání (ekonomie, 2. ročník) Přesahy: CJL (komunikační výchova: životopis) Součinnost s výchovnou poradkyní, návštěva úřadu práce. **Integrován** obor **Člověk a svět práce**.

v souvislosti s činností úřadů práce. Vyhledá informace o nabídce zaměstnání a rekvalifikace v různých typech médií, objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, uvede, kde a jak žádat o sociální dávky. Zvládá komunikaci ve styku s úřady.			
Žák rozlišuje přestupek a trestný čin, vymezí podmínky trestní odpovědnosti občanů, odůvodní účel negativních sankcí a formy trestů v ČR. Rozeznává, jaké případy se řeší v občanském a jaké v trestním soudním řízení. Získá základní orientaci v právních pramenech trestního práva.	**Trestní právo:** trestní právo hmotné a procesní, přestupek (přestupkové a správní řízení), trestný čin, trestní řízení, orgány činné v trestním řízení, obviněný, obžalovaný, vina, trest (druhy trestů v ČR, milost a amnestie), soustava soudů, odvolání, dovolání, trestní odpovědnost nezletilých, právník, advokát, notář, soudce	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Spolupráce a soutěž	Návaznost: učivo výchovy k občanství, sociální problémy a deviace (sociologie, 2. ročník)
Žák vymezí základní problémy, které zkoumá teorie mezinárodních vztahů a objasní základní pojmy. Rozliší subjekty mezinárodních vztahů, uvede konkrétní příklady, včetně jejich činnosti, a posoudí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového	**Mezinárodní vztahy:** mezinárodní vztahy jako věda, subjekty mezinárodních vztahů, mezinárodní politika, dohody a diplomacie, opatření při porušení nebo ohrožení míru, válečný stav, mezinárodní organizace ozbrojených sil, mírová řešení mezinárodních konfliktů,	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce, Žijeme v Evropě	Návaznost: učivo výchovy k občanství Přesahy: GEO, DEJ

společenství. Uvede, jaký význam má zapojení ČR do mezinárodních organizací a jaký je jeho rozsah. Uvede příklady institucí, na něž se může občan ČR obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí.	mezinárodní ekonomická spolupráce		
Žák uvede příklady činnosti některých mezinárodních organizací a podá jejich základní charakteristiku. Objasní důvody evropské integrace a posoudí její význam pro vývoj Evropy. Rozlišuje funkce hlavních institucí EU a uvede příklady jejich činnosti. Zhodnotí vliv začlenění ČR do evropských struktur z hlediska dopadů na každodenní život občanů ČR. Porovná postavení fyzických a právnických osob v současné sjednocené Evropě s minulostí a naznačí také další vývoj z hlediska práv a povinností.	**Česká republika v mezinárodních organizacích:** Rada Evropy, Organizace spojených národů, Severoatlantická aliance, Evropská unie, členství ČR v dalších organizacích, Schengen	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Žijeme v Evropě **MED** – Média a mediální produkce	Návaznost: učivo výchovy k občanství, ekonomická integrace ČR do EU (ekonomie, 2. ročník) Přesahy: GEO, DEJ
Žák vysvětlí pojem globalizace a zaujme k tomuto procesu vlastní stanovisko.	**Proces globalizace:** globalizace, různé pohledy na problematiku globalizace,	**EGS** – Globalizační a rozvojové procesy, Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	Návaznost: učivo výchovy k občanství, teorie společenské změny,

Uvede příklady nejvýznamnějších globálních problémů planety, stručně je charakterizuje, analyzuje jejich příčiny a domýšlí možné důsledky.	nejvýznamnější globální problémy	**ENV** – Člověk a životní prostředí	kultura, přírodní a sociální prostředí (sociologie, 2. ročník), Marxův popis procesu globalizace (filosofie, 3. ročník: scientismus) Přesahy: GEO, DEJ

5.8 Učební osnovy předmětu Dějepis (DEJ)

5.8.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vzdělávací obor: Dějepis

5.8.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.8.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět dějepis přináší poznatky o konání člověka v minulosti, jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí člověka, především ve smyslu pochopení historických souvislostí a jejich předávání dalším generacím. Klade důraz hlavně na dějiny 19. a 20. století.

Pomáhá žákům pochopit především vývoj v Evropě, evropskou kulturu a proniknout k jednotlivým důležitým jevům a dějům.

Dějepis souvisí úzce s geografií a základy společenských věd, ale také s dalšími předměty, které se dotýkají problémů kultury, literatury náboženství nebo celkového rozvoje lidstva.

Do vzdělávacího programu byla začleněna tato průřezová témata: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova.

Obsah učiva je rozdělen do tří ročníků. V každém ročníku jsou k dispozici **dvě vyučovací hodiny**.

Pro výuku je k dispozici vybavená učebna. Na předmět navazuje volitelný předmět ve třetím a čtvrtém ročníku – Seminář z dějepisu, případně ve čtvrtém ročníku čtyřhodinový předmět Cvičení z dějepisu.

5.8.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení
- Vedeme žáky k používání vhodné literatury, encyklopedií, atlasů a historických časopisů.
- Učíme žáky využívat informace získané v jiných předmětech, mezipředmětové vztahy.
- Vedeme žáky k vyhledávání a kombinaci různých informací a zdrojů.

- Snažíme se, aby žáci používali správnou terminologii.

Kompetence k řešení problémů
- Žáky vedeme k tomu, aby kvalitně prezentovali své vědomosti.
- Vedeme žáky ke kritickému hodnocení pramenů, ke hledání logických souvislostí, k rozpoznání historických myšlenkových manipulací.
- Organizujeme historické exkurze, návštěvy muzeí, výstav, archívů a snažíme se dovést žáky k porovnání teorie s realitou.

Kompetence komunikativní
- Podle možností zařazujeme diskuse, obhajoby názorů žáků, argumentace na základě získaných informací.
- Vedeme žáky k práci s různými typy textů.
- Zadáváme rozšiřující referáty a seminární práce.
- Učíme žáky mluvit kultivovaně, srozumitelně, výstižně.

Kompetence sociální a personální
- Snažíme se o práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali a dokázali obhájit své názory.
- Pomáháme navodit příznivé klima pro práci a vzájemnou komunikaci.
- Snažíme se o zapojení všech žáků a pomoci těm, kteří si nedůvěřují.

Kompetence občanská
- Vedeme žáky, aby cítili úctu k vlastnímu národu, ale také k ostatním národům a etnikům.
- Pěstujeme vztah k našim kulturním tradicím a kulturnímu dědictví.
- Vedeme žáky, aby získali respekt ke kulturním a historickým odlišnostem různých společností.
- Učíme žáky, aby brali ohled na druhé a respektovali názory druhých.

5.8.3 OČEKÁVANÉ VÝSTUPY V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

5.8.3.1 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák objasní základy periodizace dějin - uvede typy historických pramenů	**Úvod do studia dějepisu** Historické prameny Periodizace dějin		
- uvede jednotlivá vývojová stádia člověka	**Pravěk** Doba kamenná	OSV MUV	Přesahy: VYV

- objasní materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách - objasní podmínky a důsledky přechodu k zemědělství a vzniku řemesel	Doba bronzová Doba železná		BIO GEO
- objasní souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem státu - vysvětlí podstatu společenského uspořádání Předního Východu - zdůvodní civilizační přínos starověkých společenství	**Starověk - Staroorientální státy** Mezopotámie Egypt Přední Východ Dálný Východ	ENV	Přesahy: CJL VYV
- chápe podstatu antické demokracie	**Antické Řecko** Vznik řecké civilizace Archaické a klasické období Makedonie a helénismus Kultura	EGS	Přesahy: CJL MAT FYZ ZSV VYV
- zdůvodní význam křesťanství pro budoucí vývoj Evropy - vysvětlí přínos antické civilizace pro evropskou kulturu	**Antický Řím** Království, republika, císařství Vznik křesťanství Zánik Římské říše Vliv římské kultury na vývoj evropské vzdělanosti		
- objasní uspořádání feudální společnosti - chápe projevy vlivu církve a náboženství ve středověké společnosti - popíše proces konstituování raně	**Středověk** **Raný středověk** Vznik raně středověkých států (5. - 11. století) Zvláštnosti vývoje v jednotlivých oblastech.	EGS OSV MUV	Přesahy: CJL VYV GEO

středověkých státních útvarů - charakterizuje základní rysy vývoje na našem území	Křížové výpravy První státní útvary na našem území. Přemyslovské Čechy. Kultura raného středověku.		
- definuje proměny uspořádání středověké společnosti - charakterizuje základní rysy vývoje na našem území - uvědomuje si postavení českého státu v Evropě	**Vrcholný středověk (12. století)** Arabská říše, Byzantská říše, Kyjevská Rus. Vývoj českého státu do vymření Přemyslovců r. 1306. Zemědělství, řemeslo, města. Kultura vrcholného středověku	EGS MUV	Přesahy: CJL VYV GEO

5.8.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák chápe pojmy renesance, humanismus a jejich projevy v myšlení a životě lidí - porozumí důsledkům zámořských objevů - popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský a světový vývoj - vymezí základní znaky stavovství a absolutismu	Mocenské soupeření Anglie a Francie, Stoletá válka Lucemburkové a Evropa Jan Hus, husitství Jiří z Poděbrad, Jagellonci Kultura vrcholného středověku **Zámořské objevy, reformace, renesance, humanismus** Evropa 15. a 16. století Nástup Habsburků na český trůn Stavovské povstání Třicetiletá válka Nástup absolutismu v Evropě	EGS MUV	Přesahy: VYV GEO FYZ BIO ZSV CJL
- charakterizuje postavení českých zemí v rámci habsburské monarchie	**České země po 30-ileté válce** Marie Terezie a Josef II.		

- chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti			
- rozpozná prvky barokní kultury - umí vysvětlit význam osvícenství pro další politický vývoj v Evropě a Americe a pojem osvícenský absolutismus a jeho projevy - umí vysvětlit proces rozkladu středověkých mocenských systémů - uvědomuje si emancipační hnutí národů jako důsledek změn ve společnosti	Petr Veliký, Kateřina Veliká Prusko Vznik USA Velká francouzská revoluce Napoleonské války Období restaurace 1815 - 1848	EGS MUV OSV	Přesahy: ZSV VYV GEO CJL

5.8.3.3 TŘETÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák dokáže uplatnit myšlenky osvícenství na průběh revolucí 1. poloviny 19. století - na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů - posoudí význam ústavy pro nově vznikající státy	Období restaurace v Evropě Revoluce roku 1820, 1825, 1830 Průběh revolučního roku 1848 v jednotlivých evropských zemích	EGS	Přesahy: ZSV
- vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky - objasní tendence vývoje české společnosti v druhé polovině 19. století	Modernizace společnosti, vědeckotechnická revoluce Nové myšlenkové proudy Vývoj v českých zemích v druhé polovině 19. století Pokus o české vyrovnání	EGS	Přesahy: FYZ CJL GEO ZSV

- pochopí probíhající sjednocení Itálie a Německa a dokáže vyvodit důsledky tohoto procesu pro další vývoj Evropy - vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy i v mimoevropském světě	Sjednocení Německa a Itálie Svět před 1. světovou válkou, mocenské spolky, problémy Balkánu		
- charakterizuje obě světové války, dokumentuje sociální, politické a hospodářské důsledky - uvede příčiny a projevy mocenského vývoje světa – vyčerpanost Evropy, vzestup USA a nástup bolševiků v Rusku - pochopí základní principy totalitních režimů – pravicových i levicových - vymezí světovou hospodářskou krizi a její spojení s politickým vývojem Evropy a světa - dokáže charakterizovat životní způsob moderní společnosti	**Průběh 1. světové války** Vznik ČSR, osudy legionářů Revoluce v Rusku Poválečný vývoj ve světě Versaillesko-washingtonský mírový systém Vznik fašismu, nacismu a komunismu **Světová hospodářská krize a její důsledky ve světě, v ČSR** Nástup fašismu v Německu Cesta k Mnichovu **2. světová válka, její průběh ve světě i v Evropě** Protektorát Čechy a Morava Obnova Československa Kultura v první polovině 20. století	MUV EGS	Přesahy: CJL GEO ZSV
	Vývoj ve světě po druhé světové válce, vznik OSN Studená válka a její důsledky Život na obou stranách „železné opony“	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Mediální výchova	Přesahy: CJL GEO ZSV

	SSSR a život ve východním bloku, RVHP, Varšavská smlouva Ohniska konfliktů mezi Východem a Západem USA jako světová velmoc Dekolonizace „třetího světa“ Vývoj v Československu do roku 1969 Období normalizace v našich zemích **Pád komunistických režimů, sjednocovací proces v Evropě** Současné globální problémy		

5.9 Učební osnovy předmětu Geografie (GEO)

5.9.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Geografie

5.9.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.9.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět geografie navazuje svým vzdělávacím obsahem na základní znalosti z předmětu zeměpis / geografie ze základní školy či nižšího stupně osmiletého gymnázia. Tento předmět také **integruje** část obsahu vzdělávacího oboru **geologie**.

Učivo je organizováno ve dvou vyučovacích hodinách v prvním a ve druhém ročníku čtyřletého gymnázia. Při práci uplatňujeme diferencovaný přístup k dětem se SVP, je kladen důraz na mluvený projev. Nadaní žáci jsou úkolováni z rozšiřujícího učiva formou referátů nebo formou seminárních prací navíc. Zájemci o geografii si mohou dále ve třetím ročníku zvolit dvouletý předmět **seminář z geografie** (SGE), který se vyučuje ve třetím ročníku 2 hodiny týdně, ve čtvrtém ročníku 3 hodiny týdně. Ve čtvrtém ročníku si studenti mohou zvolit předměty **cvičení z geografie** (CGE – 4 hodiny týdně). Nelze si zvolit více než jeden volitelný předmět z geografie ve třetím či ve čtvrtém ročníku.

Do vzdělávacího obsahu geografie jsou začleněna tato **průřezová témata:** Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS), Multikulturní výchova (MUV) a Environmentální výchova (ENV).

5.9.2.2. Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu geografie:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k používání vodné literatury (atlasů a map), k operaci s obecně užívanými termíny, uvádění věcí do souvislostí a na základě toho ke komplexnějšímu pohledu na přírodní, společenské a kulturní jevy.

Kompetence k řešení problémů

- Rozvíjíme u žáků samostatné řešení problému, volbě vhodných způsobů řešení a postupů.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti.

Kompetence sociální a personální

- Umožňujeme žákům účinnou spolupráci ve skupině, učíme žáky podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty při jednání druhými lidmi.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí.

Kompetence k podnikavosti

- Učíme žáky bezpečně a účinně používat materiály a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

5.9.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.9.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák vymezí objekt studia geografie - rozdělí geografii jako vědu - zhodnotí význam geografie pro společnost	**1. Úvod do geografie**		
- porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	**2. Planetární geografie** - Vesmír - Tvar a rozměry Země - Pohyby Země		
- používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení pro řešení geografických problémů - orientuje se s pomocí map v krajině - používá s porozuměním vybranou	**3. Kartografie** - Geografická kartografie (geografický a kartografický vyjadřovací jazyk, obecně užívané pojmy) - Obsah map - Geografické informační a navigační systémy (DPZ, GIS,		**Přesahy:** MAT – určování měřítka map

geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území - čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje	GPS) - Práce s mapou - Terénní geografická výuka, praxe a aplikace		
- rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi - objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů - objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině - hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti - zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu - porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na	**4. Fyzická geografie** - Fyzickogeografická sféra, FGS na planetární a regionální úrovni, zonalita, azonalita - Atmosféra - Stavba a složení atmosféry - Počasí a podnebí - Všeobecná cirkulace atmosféry - Podnebné pásy - Hydrosféra - Rozdělení a charakteristika vodstva Země - Světový oceán - Povrchové vody - Podpovrchové vody – podzemní vody - Litosféra - Stavba Země – zemské sféry - Litosférické desky - Endogenní procesy - Exogenní procesy	**ENV** – Člověk a životní prostředí **EGS** – Globální problémy (vliv člověka na jednotlivé sféry)	**Přesahy:** BIO, CHE **Integrována část obsahu** vzdělávacího oboru **Geologie:** 1. Složení, struktura a vývoj Země - zemské sféry - částečně geologická historie Země (pohyby kontinentů) 2. Geologické procesy v litosféře 3. Voda - povrchové vody - podzemní vody 4. Člověk a anorganická příroda - vznik a vývoj půd

život lidí - porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy - analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů - rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin - analyzuje různé druhy poruch v litosféře - určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu - rozliší hlavní biomy světa	- Georeliéf – tvary zemského povrchu - Magmatické horniny - Sedimentární horniny - Metamorfované horniny - Pedosféra složení a stavba půd, vznik a vývoj půd, půdní typy a druhy - Biosféra		
- zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi - analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny - zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální,	**5. Geoekologie a environmentální geografie** - Krajina - Interakce příroda – společnost - Globální problémy	**ENV** – Člověk a životní prostředí **EGS** – Globální problémy	

regionální a globální úrovni			
- zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva - analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa - identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení - zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa - zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů - vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál	**6. Humánní geografie** - Socioekonomická sféra - Obyvatelstvo - Sídla - Hospodářství světa - zemědělství - průmysl - doprava - služby - Politická geografie	**EGS** – Globální a rozvojové procesy **MUV** – Základní problémy sociokulturních rozdílů (migrace)	ZSV – Kultura, přírodní a sociální prostředí (sociologie), Ekonomické systémy (ekonomie)

- rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační seskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti - lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji			
- rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi - lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná	**7. Regionální geografie** - Asie		

5.9.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**

Žák rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi
- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní,
	7. Regionální geografie
	- Afrika
	- Amerika
	  - Severní, Latinská
	- Austrálie a Oceánie
	- Polární oblasti
	  - Arktida
	  - Antarktida
		EGS – Žijeme v Evropě
		ENV – Životní prostředí regionu a ČR
			Přesahy:
			ZSV – EU
			CJL – jazyky v Evropě (indoevropská jazyková rodina)
			
			Integrace části obsahu vzdělávacího oboru **Geologie:**
			- geologické procesy v litosféře

kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná - zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky - využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů - lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika - vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům	- Evropa - obecná charakteristika - Západní Evropa - Jižní Evropa - Severní Evropa - Střední Evropa - Jihovýchodní Evropa - Východní (včetně asijské části Ruska) - Česká republika - Místní region		- geologická mapa ČR

5.10 Učební osnovy předmětu Matematika (MAT)

5.10.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace
Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

5.10.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.10.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět matematika navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět matematika na 2. stupni základní školy a víceletá gymnázia. Předmět kombinuje rozvoj dovedností žáků s dosahováním kvalitních znalostí a vědomostí. Tomu odpovídají metody práce zaměřené na samostatnou i skupinovou činnost žáků, řešení problémů, kontrolu, matematické soutěže na různých úrovních.

5.10.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Podporujeme u žáků rozvoj schopností abstraktivního a logického myšlení, zejména zařazováním vhodných problémových a logických úkolů.
- Vytváříme u žáků schopnosti pracovat s informacemi, odbornou literaturou a výpočetní technikou.
- Vedeme žáky ke stručnému vyjadřování pomocí matematického jazyka včetně matematické symboliky.
- Vytváříme u žáků zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení,…), které žáci mohou efektivně uplatnit při řešení úkolů z reálného života.
- Nabízíme žákům dostatek úloh a příkladů, vycházejících z reálného života a vedoucích k samostatnému uvažování a řešení problémů.
- Vedeme žáky k tomu, že matematická úloha, a nejen ona, má různé varianty řešení, které učíme žáky objevovat.
- Vedeme žáka k tomu, aby uměli známé a osvědčené postupy řešení aplikovat při řešení obdobných nebo nových úkolů a problémů.
- Rozebíráme s žáky problém, vedeme je k plánování postupu řešení, odhadu výsledků a k vyhodnocení správnosti výsledků vzhledem k zadání.

- Vedeme žáky k systematičnosti, efektivnosti a názornosti při řešení problému.
- Vytváříme u žáků dovednost vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a umět hypotézy potvrdit nebo vyvrátit.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k vyjadřování myšlenek, postupů a názorů v logickém sledu.
- Nabízíme žákům příležitost využívat informační a komunikační prostředky pro řešení úkolů i pro komunikaci s ostatními.
- Vedeme žáky k přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně matematické symboliky, učíme žáky porozumět grafům, tabulkám a diagramům.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky ke spolupráci ve skupinách při řešení matematických problémů.
- Podílíme se na vytváření příjemné atmosféry ve třídě i ve skupinách.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k zodpovědnému rozhodování, k pečlivé přípravě na řešení reálné situace a k respektování názorů a námětů ostatních.
- Umožňujeme žákům, aby hodnotili svoji činnost nebo její výsledky, případně činnosti ostatních.

Kompetence k podnikavosti

- Nabízíme žákům různé činnosti (modelování pomocí náčrtků, vytváření modelů různých těles, ovládání rýsovacích pomůcek, práce s kapesním kalkulátorem, …), ve kterých zvládají základní činnosti potřebné pro úspěšné prosazení na trhu práce.

Kompetence k řešení problémů

- Rozebíráme s žáky problém, vedeme je k plánování postupu řešení, odhadu výsledků a k vyhodnocení správnosti výsledků vzhledem k zadání.
- Vedeme žáky k systematičnosti a efektivnosti při řešení problému.

5.10.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.10.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák chápe konstrukci číselných oborů, umí používat jejich označení - ovládá základní početní operace	**Číselné obory** - operace v číselných oborech - druhá a třetí odmocnina a	**OSV** – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení	Přesahy: DEJ – časová osa

ve všech číselných oborech - umí používat číselnou osu - aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty - operuje s intervaly	operace s nimi - číselná osa - absolutní hodnota - intervaly a operace s nimi	dovednosti zapamatování, řešení problémů)	
- provádí operace s množinami - využívá množiny při řešení úloh z praxe - pracuje správně s výroky, užívá správně logické spojky a kvantifikátory - rozliší definici a větu, předpoklad a závěr, správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost	**Množiny a výroková logika** - základní množinové pojmy a vztahy, operace s množinami - výrok a jeho pravdivostní hodnoty - složené výroky – negace, konjunkce, implikace, ekvivalence - kvantifikované výroky – definice, věta, důkaz	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Metody: Nácvik práce s diagramy a tabulkami
- užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel - odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí a účelně využívá kalkulátor - zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému	**Teorie čísel** - násobek a dělitel znaky dělitelnosti - největší společný dělitel, nejmenší společný násobek - prvočísla, čísla složená, základní věta aritmetiky - práce s kalkulátorem, odhady a zaokrouhlování výsledků - mocniny s přirozeným a celým mocnitelem, jednoduché operace s mocninami a odmocninami	**OSV** – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Přesahy: FYZ – numerické výpočty Užití mocnin se základem 10 při převádění jednotek Metody: Nácvik praktického používání kalkulátoru při numerických výpočtů
- provádí operace s mocninami a odmocninami	**Algebraické výrazy** - proměnná, výraz	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů,	Přesahy: FYZ – algebraické úpravy vzorců

- upravuje číselné výrazy a výrazy s proměnnými - rozkládá mnohočleny a efektivně aplikuje tuto dovednost při práci s lomenými výrazy - určuje definiční obor výrazů	- mnohočleny a operace s nimi - vzorce $(a+b)^3, a^3+b^3, a^3-b^3$. - rozklad mnohočlenu na součin vytýkáním a užitím vzorců - lomený výraz - výraz s odmocninou - definiční obor výrazu - vyjádření neznámé ze vzorce	schopnost vidět věci jinak)	
- řeší lineární a kvadratické rovnice, nerovnice a jejich soustavy - rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, zdůvodní, kdy je zkouška nutnou součástí řešení - geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav - analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav	**Rovnice, nerovnice a jejich soustavy** - lineární rovnice a nerovnice s jednou neznámou a jejich soustavy - rovnice a nerovnice v součinovém a podílovém tvaru - lineární rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou - soustavy lineárních rovnic se dvěma a třemi neznámými - grafické řešení soustav dvou lineárních rovnic a nerovnic - kvadratické rovnice (ryze kvadratická rovnice, kvadratická rovnice bez absolutního členu, rozklad kvadratického trojčlenu, vztahy mezi kořeny a koeficienty kvadratické rovnice) - kvadratické nerovnice, geometrická interpretace - rovnice a nerovnice	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Přesahy: FYZ – lineární fce při řešení přímočarého pohybu, teplotní délkové roztažnosti, pokles hustoty kapalin s rostoucí teplotou při konstantním tlaku, atd.

	s neznámou ve jmenovateli - rovnice s neznámou pod odmocninou		
- správně používá geometrické pojmy - zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině - využívá náčrt při řešení rovinného problému - řeší konstrukční úlohy užitím množin bodů dané vlastnosti	**Planimetrie** - klasifikace rovinných útvarů (přímka, polopřímka, úsečka, polorovina, konvexní útvar, úhel, dvojice úhlů) - polohové vlastnosti rovinných útvarů - metrické vlastnosti rovinných útvarů	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (řešení problémů)	Přesahy: FYZ – výpočet obsahů GEO – práce s úhly Metody: Nácvik manuální zručnosti při správném používání rýsovacích potřeb, jako je pravítko s ryskou, úhloměr a kružítko.

5.10.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák řeší konstrukční úlohy užitím množin bodů dané vlastnosti - využívá vlastností geometrických útvarů při řešení planimetrického problému motivovaného praxí - řeší jednoduché konstrukční úlohy pomocí shodných zobrazení a stejnolehlosti	**Planimetrie** - trojúhelník, věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků, významné prvky a vztahy v trojúhelníku - rovnoběžník, lichoběžník, čtyřúhelník, mnohoúhelník, pravidelný mnohoúhelník - kružnice, kruh, jejich části - středový a obvodový úhel - vzájemná poloha přímky a kružnice, dvou kružnic - obvody a obsahy rovinných útvarů - Euklidovy věty, Pythagorova	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (řešení problémů)	Metody: Nácvik manuální zručnosti při správném používání rýsovacích potřeb, jako je pravítko s ryskou, úhloměr a kružítko. Využití výpočetní techniky.

	věta - množiny bodů dané vlastnosti, užití - pojem zobrazení (přímá a nepřímá shodnost) - shodná zobrazení (osová a středová souměrnost, posunutí a otočení) - podobná zobrazení (stejnolehlost a její užití) - konstrukční úlohy		
- načrtne grafy elementárních funkcí a určí jejich vlastnosti - formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí na základě definic - využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů - aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních a logaritmických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi - modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí - řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích	**Funkce** - pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf - lineární funkce, konstantní funkce, přímá úměrnost - funkce s absolutními hodnotami - kvadratická funkce a její užití při řešení kvadratických rovnic a nerovnic - vlastnosti funkcí (rovnost, funkce monotónní, prostá, omezená, sudá a lichá, maximum a minimum) - lineární lomená funkce, nepřímá úměrnost - mocninné funkce s přirozeným a celým mocnitelem - inverzní funkce	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Přesahy: FYZ – využití poznatků o exponenciálních a logaritmických funkcí – např.: zákon radioaktivní přeměny, hlasitost zvuku BIO – množení baktérií Metody: Využití výpočetní techniky

	- funkce druhá a třetí odmocnina - definice n-té odmocniny - úpravy výrazů s mocninami a odmocninami - exponenciální funkce - log. funkce - logaritmus, věty o logaritmech, logaritmy o různých základech, přirozený logaritmus - jednoduché exponenciální a logaritmické rovnice a nerovnice		
- rozliší vnitřní a vnější funkci - používá stupňovou a obloukovou míru a zná převod z jedné do druhé - načrtne grafy goniometrických funkcí a určí jejich vlastnosti - zná vztahy mezi jednotlivými funkcemi a využívá je při úpravách a řešení goniometrických rovnic a nerovnic	**Goniometrie** - periodická a složená funkce - velikost úhlu v míře stupňové a obloukové, orientovaný úhel - funkce sinus, kosinus, tangens, kotangens a jejich grafy - vztahy mezi goniometrickými funkcemi - součtové vzorce, vzorce pro dvojnásobný a poloviční argument - úpravy goniometrických výrazů - jednoduché goniometrické rovnice a nerovnice	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Přesahy: FYZ, biofyzika – goniometrické funkce pro průběh kmitání a vlnění, průběh střídavého proudu a napětí Metody: Využití výpočetní techniky
- zná základní trigonometrické věty a umí je používat při řešení aplikačních úloh	**Trigonometrie** - sinová a kosinová věta - další trigonometrické věty - řešení obecného trojúhelníku, aplikace	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení	Přesahy: FYZ – výpočet obsahů a objemů

		dovednosti zapamatování, řešení problémů)	

5.10.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan - správně používá geometrické pojmy - zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v prostoru, na základě vlastností třídí útvary - určuje vzájemnou polohu útvarů, vzdálenosti a odchylky - sestrojí a zobrazí rovinný řez hranolu a jehlanu a jejich průnik s přímkou - v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly - řeší stereometrické problémy motivované praxí, aplikuje poznatky z planimetrie ve stereometrii	**Stereometrie** - volné rovnoběžné promítání - základní pojmy (bod, přímka, rovina) - polohové vlastnosti bodů, přímek a rovin v prostoru (vzájemná poloha dvou přímek, přímky a roviny, dvou a tří rovin; rovnoběžnost přímek a rovin) - rovinné řezy hranolu a jehlanu - průnik přímky s tělesem - metrické vztahy v prostoru (kolmost přímek a rovin, vzdálenosti a odchylky) - objemy a povrchy těles (hranol, válec, jehlan, kužel, komolý jehlan a komolý kužel, koule a její části) - aplikační úlohy	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	Přesahy: FYZ – výpočet obsahů a objemů Metody: Nácvik manuální zručnosti při správném používání rýsovacích potřeb, jako je pravítko s ryskou, úhloměr a kružítko.
- vysvětlí zavedení soustavy souřadnic v rovině - používá operace s vektory a využívá těchto operací v úlohách analytické geometrie	**Analytická geometrie v rovině** - soustava souřadnic v rovině - vzdálenost bodů, střed úsečky - orientovaná úsečka a vektor, souřadnice vektoru, velikost	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení	Přesahy: FYZ – pohyb těles v gravitačním poli Země a planet ve Sluneční soustavě

- užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky a rozumí geometrickému významu koeficientů - řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarech v rovině - využívá metod analytické geometrie při řešení komplexních úloh a problémů - využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření - z analytického vyjádření určí základní údaje o kuželosečce - řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky (diskuzí diskriminantu kvadratické rovnice)	vektoru - sčítání vektorů a násobení vektoru reálným číslem - lineární závislost a nezávislost vektorů - skalární součin vektorů - parametrické vyjádření přímky - obecná rovnice přímky - směrnicový tvar rovnice přímky - polohové a metrické úlohy - analytické vyjádření kružnice, vzájemná poloha přímky a kružnice, tečna - elipsa, parabola, hyperbola, jejich základní vlastnosti - vrcholová rovnice paraboly, osová rovnice elipsy a hyperboly - určení kuželosečky z jejího analytického vyjádření - vzájemná poloha přímky a kuželosečky, tečna	pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů)	
- upravuje výrazy s faktoriály a řeší rovnice s kombinačními čísly	**Kombinatorika** - faktoriál, kombinační čísla a jejich vlastnosti	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak)	

5.10.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem, charakterizuje možné případy,	**Kombinatorika** - základní kombinatorická pravidla	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak),	

vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet	- variace, permutace a kombinace bez opakování	Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (řešení problémů)	
- využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti - vytváří hypotézy a možnosti jejich uskutečnění	**Pravděpodobnost** - náhodné pokusy, množina všech možných výsledků - náhodný jev a jeho pravděpodobnost - pravděpodobnost sjednocení dvou náhodných jevů, nezávislé jevy	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak)	Přesahy: ZSV – racionální volba a plán
- diskutuje a kriticky hodnotí statistické informace a daná statistická šetření - vytváří a vyhodnocuje závěry na základě dat - volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat - reprezentuje graficky soubory dat, čte, rozlišuje a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich charakteristikám	**Statistika – práce s daty** - statistický soubor, jednotka, znak - absolutní a relativní četnost - rozdělení četností, grafické znázornění - charakteristiky polohy a variability aritmetický, geometrický, harmonický a vážený průměr, modus, medián, rozptyl, směrová odchylka, kvartil, percentil, mezikvartilová odchylka	**OSV** – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů) **MED** – Tvorba mediálního sdělení – zpracování ankety pomocí vhodného diagramu	Přesahy: ITK – zpracování grafického znázornění pomocí ICT Metody: Využití výpočetní techniky
- vysvětlí rozdíl mezi posloupností a funkcí reálných čísel - formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných posloupností - řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o posloupnostech	**Posloupnosti** - posloupnost, její určení, vzorec pro n-tý člen, rekurentní vztahy, součet prvních n členů posloupnosti - graf posloupnosti	**OSV** – Osobnostní rozvoj – kreativita (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak), Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení	Přesahy: EKO – finančnictví Metody: Využití výpočetní techniky

- interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geom. posloupnost ve finanční matematice	- vlastnosti posloupností - aritmetická posloupnost, její užití - geometrická posloupnost a její aplikace ve finanční matematice	dovednosti zapamatování, řešení problémů)	
-chápe rozšíření oboru reálných čísel na obor komplexních čísel -upravujea zjednodušuje výrazy s komplexníni čísly - umí znáornit komplexní číslo v Gaussově rovině rozumí pojmu absolutní hodnota -umí pracovat s goniometrickým tvarem - řeší kvadratické a binomické rovnice v oboru komplexních čísel	**Komplexní čísla** - obor komplexních čísel - algebraický tvar komplexního čísla, operace s komplexními čísly – absolutní hodnota a argument – Gaussova rovina - goniometrický tvar komplexního čísla – Moivreova věta a její užití – řešení kvadratické rovnice v oboru komplexních čísel – binomické rovnice		

5.11 Učební osnovy předmětu Fyzika (FYZ)

5.11.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vzdělávací obor: Fyzika

5.11.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.11.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět fyzika pomáhá žákovi si uvědomovat svoji existenci jako součást přírody a vesmíru. Učí ho souběžně používat empirické i teoretické prostředky poznání. Vzdělávání v předmětu fyzika směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí, k rozvíjení dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti, na základě měření k vytváření a ověřování hypotéz.

Učíme žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, směřujeme k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie, podporujeme vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

5.11.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí volí předmět fyzika strategie, pro které je typická modernost, otevřenost a širší pohled na smysl výuky. Snahou je učinit tento předmět přístupnějším tak, aby podněcoval větší zájem žáků. V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Ukázkami konkrétních technických aplikací matematické přesnosti a spolehlivosti a podněcováním žáka k vlastním jednoduchým výpočtům jej motivujeme k osvojení si základů kvantitativní gramotnosti.
- Rozšiřujeme obzor žáka o znalosti a dovednosti technické a fyzikální, podněcujeme jeho zvídavost a rozšiřuje jeho poznání.
- Vedeme žáka k práci s nejrůznějšími zdroji informace a informačními technologiemi.
- Kombinací otázek a úloh různé složitosti a délky řešení včetně krátkých numerických výpočtů zpaměti posilujeme žákovu schopnost soustředit se.
- Srovnáváním dat z různě věrohodných zdrojů učíme žáka ověřovat data a vedeme ho k opatrnému a kritickému pohledu na zdroje informací.
- Vedeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací, k používání odborných termínů, znaků a symbolů a k samostatnému pozorování a experimentování, porovnávání získaných výsledků.

Kompetence k řešení problémů

- Trvalým navozováním fyzikálních problémů budujeme v žákovi pozitivní přístup k problémovým situacím obecně a vedeme jej ke strukturaci problému.
- Vhodnými poukazy k fyzikálnímu modelu učíme žáka odlišit podstatné od nepodstatného.
- Podněcujeme žáka k odhadování výsledku, učíme jej řádovému, hrubému odhadu a tak pěstujeme jeho dovednost učinit si představu o rozměru kterékoli (fyzikální) situace.
- Vstřícným postojem k odpovědím podporujeme žáka v hledání řešení rozmanitými cestami a rozšiřujeme jeho rejstřík technik, jak se řešení dobrat.
- Systematicky učíme žáka nahradit reálnou situaci zjednodušeným modelem.
- Posilujeme v žácích vědomí, že také chyby jsou nutným a cenným zdrojem poučení.
- Zadáváme takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy řešení problému, tedy nalezení problému, formulaci problému, hledání a zvolení postupu k jeho řešení, vyhodnocení získaných dat.

Kompetence komunikativní

- Pomáháme žákovi osvojovat si návyk vyjadřovat se korektně, věcně a střízlivě, uvážlivě zacházet s číselnými údaji a vždy za ně ručit znalostí míry jejich přesnosti.
- Trvalými poukazy na přibližnost vědeckého poznání a povinnost testovat a vyvracet vědecké hypotézy učíme žáka chápat i diskusi jako příležitost spíše nalézt nedostatky ve vlastním úhlu pohledu než dokazovat svůj názor.
- Ceněním (i chybných) kritických poznámek, vyzdvižením oprávněnosti námitek žáků v konkrétních situacích, vracením těch, kdo se zmýlili, ihned zpět do debaty učíme žáky nediskvalifikovat předem chybující a obecně vnímat všechny účastníky diskuse ne jako protivníky ohrožující naši pravdu, nýbrž jako partnery, kteří jej obohacují a s nimiž se nenásilně a v příznivé atmosféře dobíráme pohledu obecnějšího a úplnějšího.
- Vedeme žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů logickém sledu, ke kultivovanému projevu v písemné i mluvené formě.

Kompetence sociální a personální

- Upozorňujeme na přesah základních fyzikálních zákonů a jejich vztah k osobnímu lidskému hledání a dotazování.
- Seznamujeme žáka se zkušeností, že život vždy přesahuje osobní modelovou představu.
- Vedle vědomí sebe sama vedeme žáky skrze společné aktivity (práce ve skupinách, sdílení experimentálních dat, prezentace) k prožitku smyslu týmové práce.
- Využíváním skupinového vyučování vedeme žáky ke spolupráci při řešení problémů.
- Navozujeme situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti.

- Vedeme žáky k ochotě pomoci.

Kompetence občanská

- Vedeme žáka k osvojení si úkolu a povinnosti coby přirozené součásti života.
- Nácvikem číselných odhadů a výpočtů a odhadů chyby výsledku vedeme žáka k návyku osobního ručení za vlastní výsledek, postoj a názor.
- Trvalým pobytem v prostředí otázky a problému pomáháme žákovi zvykat si na postoj otevřený, nebojácný a tolerantní a na umění spíše než „na straně vzniklého problému“ stát vždy „na straně jeho řešení“.
- Vedeme žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů.
- Podněcujeme žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě.

Kompetence k podnikavosti

- Při řešení fyzikálních úkolů učíme žáky k dosažení cíle hledat různé cesty a rozhodnout se pro některou z nich, v průběhu řešení úkolu svůj postup přehodnotit a zvolit jiný, při řešení rozvinout nápad druhého a dosáhnout cíle i jako člen týmu.
- Při řešení příkladů a úkolů motivujeme žáky, aby si uměli rozvrhnout práci a řešení úkolů tak, aby dosáhli stanoveného cíle.
- Podle povahy úkolů vedeme žáky, aby byli schopni vyhodnotit, zda na dané úkoly stačí sami, nebo je potřebují řešit ve spolupráci s ostatními.

5.11.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.11.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Fyzikální veličiny a jejich měření Žák využívá s porozuměním základní veličiny a jednotky - rozliší základní a odvozené veličiny a jednotky, převádí jednotky - rozlišuje skalární a vektorové veličiny	- soustava fyzikálních veličin a jednotek – mezinárodní soustava jednotek SI, její struktura a účel - skalární a vektorové veličiny a operace s nimi		MAT – převody jednotek, vektorová algebra
Kinematika hmotného bodu Žák využívá abstraktní představy hmotného bodu při řešení	- těleso, hmotný bod, poloha hmotného bodu - mechanický pohyb		MAT – výpočet neznámé ze vzorce, lineární a kvadratická funkce, řešení kvadratických

fyzikálních problémů - rozlišuje inerciální a neinerciální vztažné soustavy a používá se při popisu fyzikálních dějů - klasifikuje pohyby a využívá základní kinematické vztahy pro jednotlivé druhy pohybů	- pohyb posuvný a otáčivý - skalární a vektorové veličiny - základní operace s vektory - trajektorie a dráha hmotného bodu - klasifikace pohybů podle trajektorie a rychlosti - pohyb rovnoměrný přímočarý, zrychlený a zpomalený - zrychlení - volný pád, tíhové zrychlení - rovnoměrný pohyb hmotného bodu po kružnici: perioda, frekvence, úhlová rychlost, dostředivé zrychlení.		rovnic, goniometrická funkce ostrého úhlu, oblouková míra
Dynamika hmotného bodu Žák určuje v konkrétní situaci působící síly a jejich výslednici - využívá Newtonovy zákony při popisu fyzikálních dějů, aplikuje zákony zachování	- síla a její znázornění, příklady různých druhů sil, třecí síla. - skládání a rozklad sil působících na hmotný bod - první pohybový zákon - hybnost hmotného bodu a hybnost soustavy hmotných bodů - druhý pohybový zákon - třetí pohybový zákon - zákon zachování hybnosti - inerciální a neinerciální vztažná soustava, setrvačná síla		TEV – podmínky pro pohyb na nakloněné rovině (lyže, sáňky)
Práce, energie Žák určuje dráhový účinek síly	- mechanická práce, výkon - mechanická energie a jejich		MAT – vektorová algebra perpetuum mobile prvního druhu

- uvádí souvislost mechanické energie s prací - aplikuje zákony zachování - řeší úlohy z praxe s použitím vztahů pro výkon a účinnost	vzájemné přeměny - zákon zachování mechanické energie - výkon, příkon, účinnost		
Gravitační pole Žák objasní silové působení gravitačního pole - popíše ho příslušnými veličinami - rozliší tíhovou a gravitační sílu - objasní s pomocí Newtonova zákona pohyby v gravitačním poli	- Keplerovy zákony - Newtonův gravitační zákon - gravitační pole a jeho charakteristika - tíhové pole Země a pohyby v něm		GEO – Sluneční soustava, zeměpisná šířka a délka ZSV – filosofie: Johannes Kepler
Mechanika tuhého tělesa Žák popisuje translační a rotační pohyb tuhého tělesa kinematicky a dynamicky - určí v konkrétních situacích síly - jejich výslednici, momenty sil a výsledný moment	- tuhé těleso a jeho pohyby - moment síly, momentová věta - skládání sil, rozklad síly na složky - těžiště tělesa a rovnovážný pohyb - kinetická energie tuhého tělesa, moment setrvačnosti vzhledem k ose otáčení		
Mechanika kapalin a plynů Žák uvede rozdíly mezi ideální a reálnou tekutinou - používá vztahu pro výpočet tlaku a tlakové síly - řeší úlohy užitím Pascalova a Archimedova zákona - vysvětlí funkci hydraulického lisu a barometru	- shodné a rozdílné vlastnosti kapalin a plynů - tlak v kapalinách a plynech - tlak v kapalinách vyvolaný vnější silou, Pascalův zákon - tlak vzduchu vyvolaný tíhovou silou - vztlaková síla, Archimedův zákon		BIO – měření krevního tlaku

- stanoví chování tělesa v tekutině porovnáním hustot - aplikuje zákony zachování na proudění ideální kapaliny - řeší úlohy z praxe použitím rovnice kontinuity	- proudění kapalin a plynů, proudnice - objemový průtok, rovnice kontinuity - energie proudící vody		
Základní poznatky molekulové fyziky a termiky Žák využívá základní principy kinetické teorie látek při objasňování vlastností látek různých skupenství a procesů v nich probíhajících - uplatňuje termodynamické zákony při řešení fyzikálních úloh	- základy kinetické teorie stavby látek a její experimentální potvrzení: difúze, tlak plynu, Brownův pohyb - modely struktur látek v různých skupenstvích - termodynamická soustava, rovnovážný stav a děj, izolovaná soustava - termodynamická teplota - vnitřní energie tělesa a soustavy těles, změna vnitřní energie při konání práce a tepelné výměně - tepelná kapacita, měrná tepelná kapacita - kalorimetrická rovnice - první termodynamický zákon	**ENV** – Problematika vztahu organismu a prostředí (toky energií a látek) (technika – rozbor filmových ukázek na CD)	ZSV – filosofie – vývoj názorů na podstatu hmoty – diskrétní vs. spojitá CHE – krystalická mřížka, vznik a druhy vazeb

5.11.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Struktura a vlastnosti plynů Žák vysvětlí stanovené změny ideálního plynu užitím stavové rovnice - formuluje zákon zachování energie pro tepelné děj	- ideální plyn - stavová rovnice pro ideální plyn - děj izotermický, izobarický, izochorický a adiabatický - práce plynu při stálém a proměnném tlaku - kruhový děj a jeho účinnost	**ENV** – Problematika vztahu organismu a prostředí (toky energií a látek) (technika – rozbor filmových ukázek na CD)	
Struktura a vlastnosti pevných a kapalných látek Žák rozlišuje krystalické a amorfní látky na základě znalosti jejich stavby - řeší praktické problémy, objasní průběh pružné deformace pomocí Hookova zákona - užívá vlastnosti teplotní roztažnosti látek - vysvětlí jevy související s povrchovou silou a energií kapalin	- struktura a vlastnosti pevných látek - deformace pevného tělesa - normálové napětí, Hookův zákon - teplotní, délková a objemová roztažnost - povrchový vrstva kapaliny a její vlastnosti - jevy na rozhraní pevná - kapalná látka		
Změny skupenství Žák objasní kvalitativně i kvantitativně změny skupenství látek - předvídá děje související se změnami stavu látek za pomoci fázového diagramu	- tání, tuhnutí, vypařování, var, kapalnění - sytá pára, fázový diagram		TEV – fyzikální principy sáňkování, bruslení, lyžování GEO – atmosféra CHE – výroba plynů a jejich kapalnění
Mechanické kmitání a vlnění Žák užívá základní kinematické	- kinematika harmonického kmitání		HUV – akustika, mechanické zdroje zvuku, vlnění

vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech kmitavých harmonických - objasní princip vzniku a šíření vln, odrazu a interference vlnění	- dynamika harmonického kmitání - energie harmonického kmitání - druhy vlnění a jejich charakteristika		BIO – lidské ucho, principy vnímání zvuku GEO – seismické vlny, tsunami MAT – goniometrické rovnice
Elektrostatické pole Žák objasní silové působení gravitačního pole - dokáže ho popsat příslušnými veličinami - objasní s pomocí Coulombova zákona děje v elektrickém poli	- elektrický náboj a jeho zachování -Coulombův zákon - Intenzita a potenciál elektrického pole - elektrické napětí - kapacita vodiče, kondenzátor		MAT – vektorová algebra
Stacionární elektrické pole Žák rozlišuje vodič, izolant, polovodič, předvídá jeho chování v elektrickém poli - objasní podmínky vzniku stejnosměrného elektrického proudu a jeho vedení v kovovém vodiči - užívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů - vysvětlí podstatu vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech, vakuu a jejich aplikace - objasní model vedení el. proudu v polovodičích	- proud jako veličina - Ohmův zákon pro část obvodu i zavřený obvod - elektrická energie -výkon stejnosměrného proudu - polovodiče - elektrolyty - plyny a vakuum	**ENV** – Člověk a životní prostředí (technika – rozbor filmových ukázek na CD, rozhovor)	

5.11.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Stacionární magnetické pole Žák uvádí základní vlastnosti magnetického pole a pomocí nich řeší úlohy - vysvětlí funkci magnetických zařízení a magnetické vlastnosti materiálu	- magnetická síla - magnetická indukce - magnetické pole polovodiče a cívky - částice s nábojem v magnetickém poli - magnetické vlastnosti látek - magnetické materiály v praxi		GEO – magnetické pole Země, důsledky jeho existence
Nestacionární magnetické pole Žák objasní základní vlastnosti nestacionárního magnetického pole pomocí Faradayova a Lenzova zákona	- elektromagnetická indukce - Faradayův zákon - Lenzův zákon - vlastní indukce, indukčnost - přechodové jevy		
Střídavý proud Žák objasní vznik střídavého proudu, popíše jeho charakteristiky - vysvětlí chování prvků v elektrickém obvodu - popíše základní principy výroby a vedení elektrického proudu v praxi	- vznik střídavého proudu - výkon střídavého proudu, efektivní hodnoty - obvody střídavého proudu - elektromagnetické kmity - generátory - třífázová soustava, využití - transformátor, přenos energie - točivé elektromagnetické pole, elektromotory		
Optika Žák analyzuje různé teorie podstaty světla - předvídá na základě vlastností světla, jeho chování v daném	- světlo jako elektromagnetické vlnění – základní pojmy - rychlost šíření světla v různých prostředích, index lomu - základní zákony		BIO – fyziologie vidění a jeho poruch CHE – polarometrie – stanovení sacharózy v cukerných roztocích ZSV – Francis Bacon: rozum jako

prostředí - využívá základy paprskové optiky k řešení praktických problémů - vysvětlí princip jednoduchých optických přístrojů	- rozklad světla na spektrum - interference - difrakce a polarizace světla - zrcadla, čočky a jejich vady - oko a optické přístroje		nerovné zrcadlo
Elektromagnetické spektrum Žák klasifikuje elektromagnetické záření - využívá analogie elektromagnetického a mechanického vlnění - předvídá chování elektromagnetického vlnění na základě jeho charakteristik a uvede příklady využití vlnění v praxi	- elektromagnetické vlnění - rentgenové záření		BIO – škodlivost všech druhů záření, využití rtg. v praxi
Úvod do fyziky mikrosvěta Žák popíše a vysvětlí podstatu fotoefektu - vymezí základní charakteristické vlastnosti fotonu - vysvětlí duální podstatu částic - popíše podstatu spektrální analýzy - využívá zákony zachování (energie, hybnosti…) u mikročástic - vysvětlí zákonitosti jaderných přeměn - rozliší přirozenou a umělou radioaktivitu - vysvětlí principy využití jaderné energie	- fotoelektrický jev - světelná kvanta vs. vlny - základní poznatky o atomu - objev atomového jádra - čárové spektrum, kvantování energie - kvantová čísla, periodická soustava - složení atomového jádra - hmotnostní úbytek, vazebná energie - jaderné reakce a zákony zachování - radioaktivita přirozená a umělá - energetická bilance jaderných	**ENV** – Člověk a životní prostředí, energie jádra jako náhrada tradičních přírodních zdrojů energie (technika – rozbor filmových ukázek na CD)	CHE – spektrální analýza, periodická soustava, kvantová čísla ZSV – filosofie – atomismus, monadologie, atomová bomba CHE – výpočet vazebné energie atomu, stavba atomu, radioaktivní záření, jaderné reakce, nuklid izotop DEJ – 2. světová válka – použití jad. bomb – urychlení vývoje využití jader

- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření	reakcí, reaktor, bomba		

5.11.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Fyzikální veličiny a jejich měření Žák změří vhodnou metodou vybrané fyzikální veličiny - zpracuje měření, stanoví správně výsledek měření	- absolutní a relativní odchylka měření - měření fyzikálních veličin - aritmetický průměr a průměrná odchylka - nejpravděpodobnější hodnota měřené veličiny	**OSV** – Základní dovednosti pro spolupráci (technika – rozhovor, laboratorní práce)	MAT – statistika
Laboratorní cvičení z fyziky - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje a měřící techniku pro konání pozorování, měření a experimentů - zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce, zformuluje závěry, ke kterým dospěl - vyhledá z dostupných informačních zdrojů všechny podklady, které mu pomohou provést danou experimentální práci - je schopen použít základní pomůcky pro měření fyzikálních veličin - určí teplo přijaté či odevzdané	- základní laboratorní postupy a metody - protokol o experimentu - základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky - základy první pomoci při úrazu v laboratoři - pravidla bezpečnosti při práci s elektrickým zařízením **Tepelná výměna:** - přenos tepla v běžném životě - výroba tepla - šetření s energií (vliv na životní prostředí)oratoři	**OSV** – Základní dovednosti pro spolupráci při laboratorních pracích, cvičení pozornosti a soustředění, řešení problémů **OSV** – Komunikace v různých situacích (informování, vysvětlování, žádost, odmítání) **ENV** – Tepelná izolace, šetření energií	

tělesem, vysvětlí význam velikosti měrné tepelné kapacity - vysvětlí různé způsoby přenosu tepla - určí tuhost pružiny, vysvětlí význam velikosti tuhosti pružiny a hmotnosti tělesa jako základní parametry mechanického oscilátoru - určí dobu kmitu matematického kyvadla v závislosti na délce kyvadla			
- je schopen zapojit elektrický obvod, analyzuje správně schéma elektrického obvodu - je schopen naměřit elektrický proud a napětí na jednotlivých prvcích elektrického obvodu, vypočítat elektrický odpor, zakreslit voltampérovou charakteristiku lineárních i nelineárních prvků elektrického obvodu - dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problému a úloh - vysvětlí chování paprsku při dopadu na optické rozhraní - umí popsat a vysvětlit vlnové	- protokol o experimentu - základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky - základy první pomoci při úrazu v laboratoři - pravidla bezpečnosti při práci s elektrickým zařízením	**OSV** – Komunikace v různých situacích (informování, vysvětlování, žádost, odmítání) **ENV** – Využití energie v alternativních zdrojích, sluneční elektrárny	

vlastnosti světla jako elektromagnetického vlnění - vysvětlí, jak poskytnout první pomoc při úrazu v laboratoři			

5.12 Učební osnovy předmětu Chemie (CHE)

5.12.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vzdělávací obor: Chemie, dále část obsahu oboru Geologie

5.12.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.12.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět chemie vychází ze vzdělávacího obsahu oboru Chemie RVP GSP a je samostatným předmětem vyučovaným v 1. - 4. ročníku. V 1. - 3. ročníku je vyučován v časové dotaci 2 hodiny týdně, ve 4. ročníku v časové dotaci 1 hodiny týdně. Ve 3. ročníku je navíc předmět chemie rozšířen o dvouhodinová laboratorní cvičení, která probíhají ve dvoutýdenních cyklech (vždy ½ třídy) v chemické laboratoři.

Žáci mohou ve třetím a čtvrtém ročníku navštěvovat volitelný předmět seminář z chemie, který rozšiřuje znalosti z předmětu chemie a připravuje je k maturitní zkoušce a k přijímacímu řízení na vysokých školách. Tento volitelný předmět je ve třetím ročníku vyučován v dotaci 2 hodiny týdně a ve čtvrtém ročníku pak pokračuje v hodinové dotaci 3 hodiny týdně.

Dále se mohou žáci se zájmem o chemii přihlásit ve čtvrtém ročníku do volitelného předmětu cvičení z chemie, který je vyučován 2 hodiny týdně a slouží především jako příprava na maturitní zkoušku. Tento volitelný předmět si ale nesmí volit žáci, kteří již navštěvují volitelný předmět chemický seminář.

Předmět chemie svým vzdělávacím obsahem seznamuje žáka se zákonitostmi struktury a přeměn látek, rozvíjí jeho schopnost logického úsudku, analýzy příčin a dedukce důsledků přírodních jevů na základě pochopení klíčových principů a podporuje pozitivní vztah k přírodním vědám a přírodě obecně. Předmět vhodně doplňuje a zároveň některými kapitolami navazuje na učivo souběžně vyučovaných předmětů biologie a fyziky.

Dosahování kvalitních znalostí a vědomostí je docilováno samostatnou i skupinovou činností žáků s důrazem na pozorování, přemýšlení, hledání shod a rozdílů mezi novými a dříve osvojenými poznatky. K lepšímu osvojení a pochopení učiva slouží pravidelné demonstrační pokusy, které vhodně doplňují probírané učivo.

Při realizaci laboratorních prací je hlavní metodou individuální či skupinová práce žáků. Žáci pracují ve dvojicích na některém z osmi pracovních stolů, které jsou vybaveny základním chemickým sklem a pomůckami. Důraz je mimo jiné kladen na získání manuální zručnosti při práci s laboratorními pomůckami a laboratorním sklem.

Do vzdělávacího obsahu chemie je začleněno průřezové téma environmentální výchova.

V prvním ročníku se studenti seznamují s problematikou obecné chemie, jejíž zvládnutí je základním předpokladem pro pochopení učiva druhého a třetího ročníku. Ve druhém ročníku se v prvním pololetí klade důraz na základy anorganické chemie a chemie prvků, náplní učiva druhého pololetí je úvod do studia organické chemie a učivo o uhlovodících. Ve třetím ročníku se žáci seznamují s deriváty uhlovodíků a přírodními látkami. Čtvrtý ročník je zcela zaměřen na výklad kapitol z dynamické biochemie.

5.12.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu chemie:

Kompetence k učení

- Při zkoumání látek vedeme žáky k tomu, aby rozebírali a třídili údaje o chemických látkách, jevech a dějích, učíme je porovnávat tyto informace podle určitých kritérií a vedeme je k určování vztahů mezi nimi.
- Učíme žáky vysvětlovat chemický jev nebo děj pomocí známých chemických zákonů a teorií a pomocí indukce, dedukce a dalších myšlenkových operací odvozovat z výchozích údajů a podmínek závěry.
- Žák s naší pomocí pozná vybrané chemické látky, samostatně pozoruje a provádí jednoduché chemické pokusy, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje z různých pohledů a nalézá mezi nimi případné souvislosti.
- Učíme žáky klást si otázky o průběhu a příčinách chemických dějů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi.
- Pomáháme žákům vyhledávat a třídit informace o chemických látkách a chemických dějích.
- Seznamujeme žáky s obecně užívanými chemickými pojmy, znaky a symboly, uvádíme věci do souvislostí, propojujeme do širších celků poznatky z různých přírodních věd.
- Vedeme žáky k porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí.
- Při zkoumání látek vedeme žáky k uplatňování znalostí získaných v předmětech biologie a fyzika.
- V laboratoři umožňujeme žákům samostatně pozorovat a porovnávat chemické a fyzikální vlastnosti chemických látek a získané poznatky je učíme třídit a kriticky vyhodnocovat tak, aby z nich mohli vyvozovat správné výsledky.
- Učíme žáky operovat s obecně užívanými chemickými termíny a učíme je správně zapisovat chemické vzorce sloučenin.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k tomu, aby byli schopni předvídat vlastnosti chemických látek na základě jejich chemické struktury.

- Rozebíráme s žáky problémy, vyplývající z nadměrného používání chemických látek v běžném životě a vedeme je k zamyšlení, jak mohou sami přispět ke snižování obsahu chemikálií v přírodě.
- Učíme žáky posuzovat důsledky vlastností látek a průběhu chemických dějů z hlediska běžného života, hospodářské činnosti, ochrany a tvorby životního prostředí a bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Vedeme žáky k poznatku, že některé chemické reakce mohou probíhat různými způsoby a učíme je předvídat výsledky těchto reakcí v závislosti na podmínkách, v jakých probíhají.
- Umožňujeme žákům pracovat s chemickými tabulkami a učíme je získávat z nich potřebné informace pro řešení chemických úkolů.

Kompetence komunikativní

- Uvádíme různé názory na některé oblasti problematiky (struktura hmoty, podstata chemických přeměn) a tím vedeme žáky k nutnosti konfrontovat své názory s názory zveřejněnými v literatuře.
- Snažíme se žáky podněcovat k vyhledávání doplňujících informací v aktuálních číslech odborných časopisů a na základě celkové analýzy zjištěných faktů formulovat vlastní postoj k dané otázce.
- Učíme žáky využívat moderní informační a komunikační prostředky při vypracovávání referátů, které se týkají nejnovějších poznatků z oblasti chemie a vědy.
- Vytváříme laboratorní úlohy, při kterých více skupin žáků zkoumá různé vlastnosti neznámé látky, a vzájemným srovnáváním naměřených hodnot zjišťují s pomocí chemických tabulek, o jakou chemickou sloučeninu se jedná.
- Učíme žáky využívat moderní informační a komunikační prostředky při vypracovávání referátů, které se týkají nejnovějších poznatků z oblasti chemie a vědy.

Kompetence sociální a personální

- V laboratoři navozujeme situace, ve kterých žáci spolupracují ve skupinách a při řešení úkolů si musí efektivně rozdělovat práci.
- Navozujeme situace, kdy žák musí prezentovat své názory na probíranou problematiku a analyzuje shodu či naopak rozpor mezi názorem svým a názory ostatních.
- Dohlížíme na dodržování zásad bezpečnosti při práci v laboratoři.
- Při řešení týmových projektů a experimentální práci se snažíme, aby žáci pochopili potřebu efektivně spolupracovat s druhými, podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat, přispívat k diskuzi v týmu, respektovat různá hlediska.
- V laboratoři navozujeme situace, ve kterých žáci spolupracují ve skupinách a při řešení úkolů si musí efektivně rozdělovat práci.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k pochopení základních ekologických problémů a vysvětlujeme jim, jak mohou sami přispět ke zlepšení životního prostředí v okolí svého domova, obce či města.
- Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám a návykovým látkám.
- Upozorňujeme žáky na pravidla bezpečnosti při zacházení s chemickými látkami.
- Učíme je rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích ohrožujících život a zdraví člověka.
- Učíme žáky rozpoznat poškození lidského organismu chemickými látkami a umět poskytnout první pomoc postiženému.
- Vedeme žáky k pochopení základních ekologických souvislostí a respektování požadavků na kvalitní životní prostředí.
- Vysvětlujeme jim, jak mohou sami přispět ke zlepšení životního prostředí v okolí svého domova, obce či města,
- Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám a návykovým látkám.
- Upozorňujeme žáky na pravidla bezpečnosti při zacházení s chemickými látkami.

5.13.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.12.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
- žák vymezí pojem chemický prvek a chemická sloučenina, atom, molekula a ion - vysvětlí rozdíl mezi směsí a chemicky čistou látkou - popíše soustavu a rozliší směs homogenní a heterogenní - provádí dělení složek směsi sedimentací, filtrací, krystalizací, sublimací a destilací	**Látky a soustavy látek:** - pojmy látka, atom, molekula, prvek, sloučenina - směsi, dělení směsí podle velikosti částic - metody oddělování složek směsi - soustavy látek		**Metody:** laboratorní cvičení: **separační metody** - filtrace - destilace - sublimace - krystalizace - chromatografie - sedimentace - extrakce - ukázky separačních metod v hodinách chemie - videoprojekce výukového DVD „Dělení směsí“

- popíše složení atomového jádra, vysvětlí pojmy nuklid, izotop, prvek - charakterizuje typy radioaktivního záření, zapisuje rovnice jaderných reakcí - vymezí pojem orbital, hlavní, vedlejší, magnetické a spinové kvantové číslo - zapíše elektronovou konfiguraci prvků a iontů dle pravidel o zaplňování orbitalů pomocí symbolů a rámečkových diagramů	**Atom a jeho stavba:** - atomové jádro, radioaktivita - elektronový obal, kvantová čísla, výstavbový princip - zápisy elektronových konfigurací prvků	**ENV** – Energie jádra jako náhrada tradičních přírodních energetických zdrojů	**FYZ** – objev atomového jádra, složení atomového jádra, jaderné reakce, radioaktivita, kvantová čísla **Metody:** - ukázky modelů atomů - ukázky elektronových orbitalů
- vysvětlí pojmy perioda a skupina v PSP, zařadí a klasifikuje prvky PSP (s-, p-, d- a f-prvky) - rozpozná nepřechodné a přechodné prvky, nekovy, polokovy a kovy - aplikuje periodický zákon při charakteristice skupiny	**Periodická soustava prvků:** - historie: snaha o třídění prvků - periodický zákon, jeho grafické znázornění - zákonitosti vyplývající z polohy prvku v PSP		**Metody:** - práce se slepou periodickou soustavou prvků - příprava referátu na téma: Pokusy chemiků 19. století o uspořádání chemických prvků podle různých kritérií do tabulek
- vymezí podmínky vzniku chemické vazby - vypočítá vazebnou energii, určí polaritu chemické vazby - určí vaznosti atomů v molekulách, porovná ji s vazebnými možnostmi atomů v základním stavu a excitovaném	**Struktura a vlastnosti prvků a sloučenin:** - chemická vazba, druhy chemických vazeb, oktetové pravidlo - slabé vazebné interakce - vliv chemické vazby na vlastnosti látek		**FYZ** – vazebná energie **Metody:** - práce s kalotovými modely - ukázky modelů základních krystalových struktur

stavu - vymezí pojmy atomové, molekulové a iontové krystaly - vysvětlí s pomocí poznatků o složení a struktuře látek jejich fyzikální vlastnosti	- struktura krystalů		
- definuje pojmy chemická reakce a chemická rovnice, výchozí látky a produkty - zapisuje chemickou reakci chemickou rovnicí a určí typ reakce - vyčíslí chemickou rovnici s použitím pravidla o zachování druhů atomů a pravidel pro vyčíslování redoxních rovnic	**Chemické reakce a chemické rovnice:** - chemické reakce - chemická rovnice, výpočty stechiometrických koeficientů matematickou metodou - třídění chemických reakcí		**Metody:** - skupinová práce (na základě vlastních poznatků vymyslet kritéria pro třídění chemických reakcí) - demonstrační pokusy na jednotlivé druhy reakcí
- uvádí základní faktory ovlivňující rychlost chemické reakce - vysvětlí pojmy aktivační energie a aktivovaný komplex - zapíše kinetickou rovnici chemické reakce - vysvětlí působení katalyzátorů a katalytických jedů. Vymezí pojmy homogenní a heterogenní katalýza	**Reakční kinetika:** - rychlost chemické reakce, teorie reakční kinetiky - faktory ovlivňující reakční rychlost - katalyzátory		**Metody: laboratorní práce** - určení rychlosti konkrétní chemické reakce v závislosti na teplotě a na koncentraci výchozích látek
- vysvětlí pojmy reakční teplo a standardní reakční teplo a klasifikuje chemické děje podle tepelné bilance	**Termochemie:** - reakční teplo - termochemické zákony - výpočet reakčního tepla		**Metody: laboratorní práce** - stanovení reakčního a rozpouštěcího tepla - ve skupinách vymyslet

- aplikuje termochemické zákony při výpočtu reakčního tepla reakce z termochemických rovnic			příklady endotermních a exotermních reakcí z praxe
- vysvětlí pojem chemické rovnováhy v soustavě a její dynamický charakter - zapíše vztah pro rovnovážnou konstantu z chemické rovnice dané chemické reakce - posoudí vlivy na rovnovážné složení směsi změnou koncentrace, teploty, tlaku - vymezí pojmy elektrolytická disociace silný a slabý elektrolyt - vysvětlí průběh acidobazického děje pomocí Bronstedovy teorie kyselin a zásad - definuje disociační konstantu kyseliny K_A a zásady K_B, porovná sílu kyselin a zásad podle hodnot K_A a K_B - zapíše rovnici daného protolytického děje, vyznačí konjugované páry - zapíše rovnici autoprotolýzy vody, definuje iontový součin vody K_V a pH - vypočítá pH roztoků silných kyselin a zásad ze známé koncentrace iontů H_3O^+ a OH^-	**Chemická rovnováha:** - rovnovážná konstanta - ovlivňování rovnovážného složení soustavy - rovnováha v protolytických reakcích, iontový součin vody a odvození pH - rovnováha v redoxních reakcích, elektrolýza		**FYZ – elektrolyty** **Metody: laboratorní práce** - stanovení pH různých roztoků - skupinová práce s indikátory - demonstrační pokusy v hodinách zaměřené na vyredukování ušlechtilých kovů z jejich solí pomocí kovů neušlechtilých

- definuje a správně používá pojmy oxidace a redukce, oxidační a redukční činidlo, vysvětlí podstatu oxidačně redukčních dějů - porovná podle Beketovovy elektrochemické řady napětí schopnost prvků tvořit kationty			
- zapisuje symboly fyzikálních veličin a jejich jednotky, vysvětlí pojem látkového množství, definuje jednotku mol a užívá definiční rovnice pro veličiny: molární hmotnost a molární objem, hmotnostní a objemový zlomek a molární koncentrace - vyhledává hodnoty základních chemických veličin v chemických tabulkách, jejich hodnoty odečítá z grafu - řeší jednoduché příklady na dané výpočtové kapitoly s použitím definičních a odvozených vztahů veličin nebo úměry	**Důležité veličiny v chemii, chemické výpočty:** - látkové množství, molární hmotnost, molární objem, relativní atomová a molekulová hmotnost - výpočty z chemických vzorců - hmotnostní a molární koncentrace roztoků, výpočty na přípravu a ředění roztoků - výpočty z chemických rovnic		**Metody: laboratorní práce** - příprava roztoků o zadané molární nebo hmotnostní koncentraci na základě vlastních výpočtů navážek nebo objemů daných látek - výpočty teoretických výtěžků jednoduchých reakcí a porovnání skutečných výtěžků po provedení reakce v laboratoři
- užívá názvy a značky s-, p- a d-prvků - rozlišuje jednotlivé druhy chemických vzorců - určuje oxidační číslo jednotlivých prvků v molekule nebo iontu a určuje podle vzorce nebo	**Anorganické látky a jejich názvosloví:** - pravidla pro tvorbu názvů anorganických sloučenin - typy chemických vzorců - oxidační číslo - názvosloví kationtů		

názvu druh anorganické sloučeniny - tvoří vzorce a pojmenovává dvouprvkové sloučeniny: hydridy, sloučeniny nekovů s vodíkem, oxidy, sulfidy, halogenidy - pojmenovává a píše vzorce hydroxidů, kyslíkatých kyselin, solí a hydrogensolí, - pojmenovává a zapisuje vzorce koordinačních sloučenin	- názvosloví dvouprvkových sloučenin vodíku a aniontů odvozených od těchto sloučenin - názvosloví bezkyslíkatých kyselin a jejich solí - názvosloví kyslíkatých kyselin a jejich solí - názvosloví koordinačních sloučenin		

5.12.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
- žák zapisuje chemickými značkami nebo vzorci vodík, kyslík, ozon, vzácné plyny, hydridy, binární sloučeniny vodíku s nekovy, oxidy, vodu a peroxid vodíku - charakterizuje složení vzduchu a běžných druhů vody - uvádí základní způsoby přípravy, výroby a využití vodíku a kyslíku a výskyt, úpravu a využití vzduchu a vody - zapisuje a vyčísluje chemické rovnice vyjadřující základní reakce vodíku a kyslíku	**Vodík, kyslík a vzácné plyny:** - vodík, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny vodíku - povrchové vody - podzemní vody - pitná voda a její příprava - kyslík, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny kyslíku - oxidy - vzácné plyny	**ENV** - vodík jako alternativní zdroj energie v blízké budoucnosti - voda, její využití, příčiny jejího znečištění, nedostatek pitné vody a dopad na společnost	**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (třaskavá směs vodíku a kyslíku, příprava vodíku reakcí zinku a HCl, hoření látek na vzduchu a v čistém kyslíku, katalytický rozklad peroxidu vodíku) **laboratorní práce** - stanovení tvrdosti vody chelatometricky - ukázky účinnosti pracího procesu v tvrdé a měkké vodě - videoprojekce – vodík a kyslík
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci halogeny, halogenovodíky a halogenidy,	**Halogeny:** - výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce halogenů, příprava a		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (ukázky chloru, jodu a

kyslíkaté kyseliny halogenů, kyslíkaté soli halogenů a vzájemné sloučeniny halogenů - využívá poznatků o složení a struktuře látek k určení fyzikálních a chemických vlastností fluoru, chloru, bromu a jodu - uvádí příklady výskytu halogenů ve formě halogenidů a základní způsoby přípravy a výroby chloru a použití chloru a jodu - využívá poznatky o stavbě iontových, polárních a kovalentních látek k určení fyzikálních a chemických vlastností halogenovodíků, halogenidů a kyslíkatých kyselin halogenů - uvádí základní způsoby přípravy a výroby HCl	využití - sloučeniny halogenů, halogenovodíky, významné halogenovodíkové kyseliny, halogenidy a kyslíkaté kyseliny halogenů		bromu, ukázka syntézy chloru z HCl a $KMnO_4$, vytěsňovací reakce těžšího halogenu lehčím halogenem, ukázka hořlavosti a nestability chlorečnanů, syntéza jododusíku, ukázka leptání skla pomocí HF, příprava HCl z NaCl a H_2SO_4) - videoprojekce – Halogeny a jejich sloučeniny **laboratorní práce** - stanovení obsahu aktivního chloru v čisticích prostředcích chelatometricky - sublimace jodu
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci chalkogeny, sulfan, sulfidy, oxid siřičitý a oxid sírový, kyselinu sírovou a siřičitou a jejich soli a hydrogensoli - uvádí příklady výskytu síru v přírodě a způsoby jejího získávání - popisuje způsob přípravy sulfanu a výrobu, vlastnosti a využití kyseliny sírové - zapisuje a vyčísluje reakce	**Chalkogeny:** - výskyt chalkogenů v přírodě, vlastnosti a reakce chalkogenů, příprava a využití chalkogenů, - sloučeniny síry, sulfan, oxidy síry, kyslíkaté kyseliny síry		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách - (ukázky čisté síry, tavení síry, příprava plastické síry, hoření síry, rozklad rostlinných barviv účinkem SO_2, příprava H_2S a důkaz jeho hořlavosti, důkaz dehydratačních vlastností kyseliny sírové, ukázky rozpustnosti kovů v kyselině sírové) - videoprojekce: síra a její

zředěné a koncentrované kyseliny sírové s kovy			sloučeniny
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci prvky 15. skupiny, amoniak, oxidy dusíku a fosforu, kyselinu dusičnou a fosforečnou a jejich solí a hydrogensolí - uvádí výskyt dusíku v atmosféře a fosforu ve formě fosforečnanů a způsob získávání a využití dusíku a fosforu - popisuje výrobu a využití amoniaku a kyseliny dusičné - zapisuje a vyčísluje chemické rovnice vyjadřující základní reakce prvků skupiny a jejich sloučenin	**Pentely:** - dusík, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny dusíku - fosfor, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny fosforu		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách - (důkaz nehořlavosti dusíku, příprava amoniaku z amonných solí, důkaz zásaditého charakteru amoniaku, příprava oxidu dusného a ukázka jeho samovolné přeměny na oxid dusičitý, ukázka rozpouštění některých kovů v kyselině dusičné, důkaz samozápalnosti bílého fosforu, ukázka bouřlivé reakce oxidu fosforečného s vodou) - videoprojekce „dusík a fosfor“
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci prvky 14. skupiny, jejich oxidy, kyslíkaté kyseliny a jejich soli, hydroxidy - uvádí příklady alotropických modifikací uhlíku, výskyt uhličitanů v přírodě, výskyt oxidů, příp. sulfidů a dalších důležitých solí křemíku, cínu a olova - popisuje využití a zpracování vápence, použití křemičitanů a oxidu křemičitého při	**Tetrely:** - uhlík, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny uhlíku - křemík, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny křemíku - cín a olovo, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny olova a cínu		**Metody:** - ukázky modelů grafitu a diamantu - demonstrační pokusy v hodinách (vlastnosti aktivního uhlíku, příprava oxidu uhličitého rozkladem vápence, důkaz nehořlavosti oxidu uhelnatého, výroba silikagelu, tavení cínu a olova) - videoprojekce „uhlík a křemík“

výrobě skla, porcelánu a keramiky			**laboratorní práce** - stanovení oxidu uhličitého v nealkoholických nápojích
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci prvky 13. skupiny, borany, boridy, oxid a hydroxid hlinitý - popisuje využití sloučenin boru v chemickém průmyslu - vysvětluje výrobu hliníku z bauxitu, objasňuje amfoterní charakter hliníku a některých jeho sloučenin	**Triely** - bor, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny boru - hliník, výskyt v přírodě, vlastnosti a reakce, příprava a využití, sloučeniny hliníku		**Metody:** - ukázka aluminotermie – termit **laboratorní práce** - výroba prskavek
- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci prvky s-prvky, jejich dvouprvkové sloučeniny (hydridy, oxidy, peroxidy), hydroxidy, kyslíkaté soli a hydrogensoli - uvádí příklady výskytu sodíku, draslíku, hořčíku a vápníku v přírodě ve formě solí a způsob výroby a využití sodíku a hořčíku - využívá znalostí o stavbě iontových látek k určení vlastností sloučenin s-prvků - uvádí způsob výroby hydroxidu sodného, uhličitanu sodného, vysvětlí princip tuhnutí malty, betonu a sádry	**Alkalické kovy a kovy alkalických zemin** - prvky I. A skupiny PSP, jejich výskyt v přírodě, vlastnosti a reaktivita, příprava a využití alkalických kovů, jejich sloučeniny - prvky II. A skupiny PSP, jejich výskyt v přírodě, vlastnosti a reaktivita, příprava a využití kovů alkalických zemin, jejich sloučeniny		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (ukázky alkalických kovů a některých jejich fyzikálních vlastností, reakce alkalických kovů s vodou, neutralizace hydroxidu sodného (vznik chloridu sodného), - hoření a hašení hořčíku vodou, výroba malty) **laboratorní práce** - stanovení tvrdosti vody

- zapisuje chemickými značkami nebo vzorci d-prvky a sloučeniny d-prvků - uvádí významné rudy železa, mědi, stříbra, zinku a rtuti, způsob výroby a použití těchto kovů, význam platiny a zlata - uvádí základní fyzikální a chemické vlastnosti d-prvků - uvádí příklady využití významných sloučenin d-prvků - zapisuje a vyčísluje chemické rovnice vyjadřující základní reakce d-prvků	**Přechodné prvky:** - d- prvky, jejich charakteristika, výskyt v přírodě, vlastnosti a reaktivita, obecné způsoby výroby, využití, koordinační sloučeniny - prvky skupiny železa - prvky skupiny mědi - prvky skupiny zinku - významné prvky III. B až VII. B skupiny PSP		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (elektrolýza a samovolné vytěsňování ušlechtilého kovu z jeho soli méně ušlechtilým kovem, pasivace některých kovů v koncentrovaných kyselinách, rychlost koroze železa v závislosti na prostředí, černání stříbra v sulfanu, vznik měděnky, stálost zlata v kyselinách) **laboratorní práce** - stanovení železa ve vodě vážkovou analýzou
- objasní strukturu organických sloučenin, odvodí vaznost atomu uhlíku a popíše typy vazeb v organických sloučeninách, vysvětlí vliv charakteru vazeb na vlastnosti látek - klasifikuje organické sloučeniny (uhlovodíky a deriváty uhlovodíků) - klasifikuje organické reakce (adice, eliminace, substituce, přesmyk) - charakterizuje organické reakce podle způsobu štěpení vazeb (homolytické, heterolytické) a typu interagujících částic	**Úvod do organické chemie:** - historie a náplň organické chemie, obecné vlastnosti organických látek, jejich prvkové složení - klasifikace a rozdělení organických sloučenin - strukturní teorie, hybridizace atomu uhlíku, izomerie organických sloučenin - typy vzorců organických sloučenin - typy reakcí organických sloučenin, způsoby štěpení vazeb		**Metody:** - skupinová práce s atomovými modely, sestavování různých geometrických vzorců organických sloučenin, vysvětlení izomerie - demonstrace obecných vlastností organických sloučenin na hexanu, benzenu, toluenu, acetonu, etanolu a dalších sloučeninách

(elektrofilní, nukleofilní, radikálové)			
- charakterizuje uhlovodíky, popisuje alkany, alkeny, alkyny a areny, používá jejich názvosloví, popisuje zdroje uhlovodíků a jejich zpracování - popisuje fyzikální vlastnosti uhlovodíků, rozlišuje substituční, adiční, eliminační a polymerační reakce uhlovodíků, uvádí metody jejich přípravy, popisuje toxické působení arenů - vysvětluje změny teploty varu v homologické řadě alkanů - popisuje a vysvětluje průběh chlorace metanu, katalytické dehydrogenace ethanu, adice chloru, chlorovodíku a vody na ethen a ethyn a substituční reakce benzenu (chlorace, nitrace, alkylace a sulfonace) - popisuje výrobu plastů (PE, PP, PS) a další průmyslové využití uhlovodíků	**Uhlovodíky:** - charakteristika uhlovodíků - přírodní zdroje uhlovodíků - názvosloví alkanů, alkenů, alkynů a arenů - fyzikální a chemické vlastnosti uhlovodíků - metody získávání a výroby uhlovodíků, rafinace ropy, dehydrogenační reakce - reakce typické pro uhlovodíky – radikálová substituce alkanů, adiční a polymerační reakce alkenů a alkynů, elektrofilní substituce arenů - významní zástupci uhlovodíků a jejich využití, využití produktů vzniklých rafinací ropy	**ENV** - energetické a surovinové přírodní zdroje na Zemi – základní podmínky života na Zemi - hospodaření s energetickými zdroji, technologie jejich získávání	**Metody:** - ukázky vlastností uhlovodíků (hořlavost, nepolárnost, nízký bod tání a varu, aromatičnost…) - ukázky produktů rafinace ropy – benzín, petrolej, nafta, mazut, mazací oleje, asfalt - ukázka rafinace ropy v laboratorní rektifikační koloně **laboratorní práce** - sublimace naftalenu - příprava ethenu dehydratací etanolu - nitrace benzenu
- charakterizuje halogenderiváty, ovládá jejich názvosloví a klasifikaci, vysvětluje fyzikální vlastnosti a popisuje substituční a eliminační reakce těchto látek	**Halogenderiváty uhlovodíků:** - charakteristika halogenderivátů, jejich výskyt v přírodě - názvosloví halogenderivátů - chemické a fyzikální		**Metody:** - ukázky zástupců halogenderivátů **laboratorní práce** - syntéza bromethanu - syntéza jodoformu

- ovládá metody příprav halogenderivátů adičními a substitučními reakcemi uhlovodíků - popisuje způsob výroby plastů (PVC, teflon)	vlastnosti halogenderivátů - příprava halogenderivátů - typy chemických reakcí halogenderivátů - významní zástupci z řad halogenderivátů a jejich využití		

5.12.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
- žák charakterizuje aminy a nitrosloučeniny, ovládá jejich názvosloví, popisuje základní typy reakcí - popisuje nitraci aromatických uhlovodíků, umí pojmenovat produkty nitrace a zná využití těchto produktů - vysvětluje využití nitrosloučenin, aminů a diazoniových solí při výrobě barviv a plastů	**Dusíkaté deriváty uhlovodíků:** - charakteristika dusíkatých derivátů, jejich výskyt v přírodě - rozdělení dusíkatých derivátů - aminy, vlastnosti, názvosloví, význam - nitrosloučeniny, vlastnosti, názvosloví, příprava a význam		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (diazotace reakce anilinu – příprava barviva oranž II) **laboratorní práce** - nitrace naftalenu
- charakterizuje alkoholy a fenoly, ovládá jejich názvosloví a klasifikaci - objasňuje příčinu vyšší teploty varu alkoholů ve srovnání s jinými organickými sloučeninami se stejným uhlovodíkovým zbytkem, porovnává teplotu varu alkoholů a etherů	**Hydroxyderiváty – alkoholy, fenoly a ethery:** - charakteristika hydroxyderivátů, jejich rozdělení, výskyt v přírodě - názvosloví alkoholů, fenolů a etherů - chemické a fyzikální vlastnosti hydroxyderivátů		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (ukázky alkoholů a fenolů, ověření některých jejich fyzikálních vlastností) **laboratorní práce** - destilace etanolu z připraveného kvasu - syntéza různých druhů

- vysvětluje podstatu rozdílných acidobazických vlastností alkoholů a fenolů - rozlišuje substituční, eliminační, oxidační a esterifikační reakce alkoholů - uvádí metody přípravy alkoholů, fenolů a etherů, objasňuje přípravu ethanolu z přírodních materiálů - popisuje praktické využití alkoholů, fenolů a etherů (rozpouštědla, barviva, léčiva, pesticidy, plasty)	- příprava hydroxyderivátů - reakce hydroxyderivátů - významní zástupci alkoholů, fenolů a etherů		esterů z alkoholů
- charakterizuje karbonylové sloučeniny, používá jejich názvosloví - uvádí metody přípravy aldehydů a ketonů - rozlišuje a ovládá adiční, oxidační a redukční reakce aldehydů a ketonů - vysvětluje princip důkazu aldehydů a ketonů Fehlingovým a Tollensovým činidlem - popisuje praktické využití karbonylových sloučenin (plasty rozpouštědla, barviva, léčiva, pesticidy)	**Karbonylové sloučeniny – aldehydy a ketony** - charakteristika karbonylových sloučenin, jejich rozdělení, výskyt v přírodě - názvosloví aldehydů a ketonů - chemické a fyzikální vlastnosti karbonylových sloučenin - příprava aldehydů a ketonů - reakce aldehydů a ketonů - zástupci karbonylových sloučenin a jejich využití		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách - (ukázky zástupců aldehydů a ketonů, důkazy aldehydů Tollensovým a Fehlingovým činidlem) - rozpouštění polystyrenu v acetonu
- charakterizuje karboxylové	**Karboxylové kyseliny a jejich**		**Metody:**

kyseliny, používá jejich substituční a triviální názvosloví - vysvětluje podstatu acidity karboxylových kyselin a objasňuje vznik vodíkových můstků mezi molekulami karboxylových kyselin - uvádí metody přípravy karboxylových kyselin, vysvětluje průmyslovou výrobu octa z ethanolu - popisuje a vysvětluje průběh acidobazických, dekarboxylačních a esterifikačních reakcí karboxylových kyselin - ovládá přeměny karboxylových kyselin na funkční a substituční deriváty - popisuje významné hydroxykyseliny a uvádí jejich výskyt a význam v přírodě - popisuje praktické využití karboxylových kyselin a jejich funkčních a substitučních derivátů	**deriváty:** - charakteristika karboxylových kyselin, jejich rozdělení, výskyt v přírodě - názvosloví karboxylových kyselin - chemické a fyzikální vlastnosti karboxylových kyselin - příprava karboxylových kyselin - reakce karboxylových kyselin - zástupci karboxylových kyselin a jejich využití - přehled funkčních derivátů karboxylových kyselin - přehled substitučních derivátů karboxylových kyselin		- demonstrační pokusy v hodinách - ukázky karboxylových kyselin a demonstrativní pokusy na jejich fyzikální vlastnosti, ukázka esterifikace kyseliny octové s ethanolem **laboratorní práce** - stanovení kyseliny citronové v citrusech acidobazickou titrací - izolace kyseliny citronové z citronové šťávy - syntéza kyseliny acetylsalicylové - stanovení koncentrace kyseliny octové titrací hydroxidem sodným - syntéza esterů
- charakterizuje základní typy lipidů, používá vzorce a názvy lipidů, objasňuje jejich klasifikaci a vlastnosti - sestavuje vzorce triacylglycerolu z daného vzorce glycerolu a mastné kyseliny	**Lipidy:** - charakteristika a chemické složení lipidů, jejich rozdělení - získávání lipidů lisováním a extrakcí rostlinných materiálů - chemické reakce lipidů – oxidace, hydrogenace, alkalická		**Metody: laboratorní práce** - výroba mýdla zmýdelněním rostlinného nebo živočišného lipidu - stanovení obsahu lipidů v potravinách Soxhlet-Henkelovou extrakční metodou

- vysvětluje způsob a podstatu zpracování tuků a olejů, popisuje výrobu mýdla a princip jeho čistících účinků - charakterizuje funkce lipidů v organismech	hydrolýza - význam složených lipidů - využití lipidů v potravinářském a mydlářském průmyslu		
- charakterizuje a klasifikuje sacharidy, objasňuje strukturu základních hexos a pentos, vyjadřuje acyklickou a cyklickou strukturu základních hexos a pentos pomocí Fisherových, Tollensových a Haworthových vzorců, vysvětluje optickou izomerii sacharidů, uvádí jejich praktické využití - vysvětluje podstatu glykosidické vazby, rozlišuje monosacharidy, oligosacharidy a polysacharidy, škrob, glykogen, celulosu - vysvětluje rozlišení redukujících a neredukujících disacharidů - popisuje získávání a zpracování sacharidů z přírodních zdrojů - objasňuje funkce sacharidů v organismech	**Sacharidy:** - charakteristika sacharidů, jejich biologický význam - dělení sacharidů z chemického hlediska - monosacharidy – rozdělení monosachridů, Fischerovy a Haworthovy vzorce monosacharidů, jejich reakce a významní zástupci - oligosacharidy – vznik disacharidů, vlastnosti, významní zástupci disacharidů, jejich výskyt a význam - polysacharidy – vznik polysacharidů, vlastnosti, významní zástupci polysacharidů, jejich výskyt a význam		**Metody: laboratorní práce** - stanovení sacharosy v cukerných roztocích polarimetricky - ukázky důkazů redukujících a neredukujících disacharidů s Fehlingovým a Tollensovým činidlem

5.12.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
- žák používá vzorce a názvosloví vybraných aminokyselin - charakterizuje esenciální aminokyseliny - vysvětluje vznik peptidické vazby v peptidech a bílkovinách - vysvětluje jednotlivé struktury molekul proteinů a předpovídá podle výsledné struktury molekuly proteinu jeho fyzikální a chemické vlastnosti - popisuje denaturaci bílkovin a vysvětluje faktory, které ji způsobují - klasifikuje bílkoviny a jejich strukturu - vysvětluje funkci bílkovin v organismech	**Proteiny:** - aminokyseliny, jejich charakteristika, vlastnosti, názvosloví a třídění podle chemického složení - peptidická vazba - charakteristika oligopeptidů a polypeptidů, biologický význam - fyzikální a chemické vlastnosti proteinů, koloidní roztoky - primární, sekundární, terciární a kvarterní struktura proteinů - rozdělení bílkovin struktury, funkce, chemického složení a rozpustnosti ve vodě		**Metody:** - demonstrační pokusy v hodinách (ukázka denaturace kaseinu a ovoalbuminu vlivem vysokých teplot, změnou hodnoty pH a zvýšením koncentrace solí v roztoku)
- popíše a rozliší strukturu nukleových kyselin, ribosy a deoxyribosy, purinových a pyrimidinových bází - charakterizuje nukleosidy, nukleotidy a polynukleotidy - objasňuje význam DNA a RNA v organismu - popisuje a vysvětluje hlavní fáze proteosyntézy a chemické	**Nukleové kyseliny:** - charakteristika a chemické složení nukleových kyselin - nukleotidy a vznik polynukleotidů - struktura polynukleotidových řetězců v RNA a DNA - výskyt, význam a funkce DNA v organismech		**BIO** - molekulární základy dědičnosti, genetika **laboratorní práce** - izolace DNA z rostlinných materiálů

příčiny mutací	- typy RNA, jejich výskyt a funkce v buňkách organismů - proteosyntéza, mutace		
- klasifikuje heterocyklické sloučeniny podle velikosti kruhu, typu a počtu heteroatomů v kruhu - popisuje strukturu heterocyklů a jejich vlastností - popisuje výskyt a význam heterocyklických sloučenin v přírodních materiálech	**Heterocyklické sloučeniny:** - charakteristika heterocyklických sloučenin - vlastnosti a výskyt heterocyklických sloučenin v přírodě - rozdělení a přehled významných heterocyklických sloučenin		**Metody: laboratorní práce** - izolace kofeinu z kávy a čajových listů sublimací a extrakcí
- charakterizuje a vysvětluje význam alkaloidů (léčiva, drogy) - popisuje výskyt alkaloidů v přírodních zdrojích a způsoby jejich izolace - popisuje izoprenoidy, uvádí jejich klasifikaci a význam - charakterizuje vitaminy, popisuje jejich klasifikaci (vitaminy rozpustné ve vodě, vitaminy ve vodě nerozpustné) - vysvětluje význam vitaminů jako kofaktory enzymů - popisuje přírodní zdroje vitaminů a jejich význam pro lidský organismus - charakterizuje hormony a jejich funkce v organismu	**Další významné přírodní látky:** - alkaloidy - izoprenoidy (terpeny a steroidy) - vitaminy - hormony		**BIO** - zdravá výživa, hormonální soustava **Metody: laboratorní práce** - stanovení vitaminu C jodometricky

- charakterizuje enzymy jako biokatalyzátory, vysvětluje strukturu enzymů, jejich aktivaci a inhibici - klasifikuje enzymy a popisuje selektivitu jejich působení - vysvětluje závislost rychlosti reakce na koncentraci enzymu a substrátu, teplotě a pH	**Enzymy:** - charakteristika enzymů, jejich vlastnosti a chemické složení - mechanismus účinku enzymů - názvosloví enzymů a jejich rozdělení podle typu katalyzované reakce - inhibice enzymů		**Metody: laboratorní práce** - důkaz katalázy v různých druzích ovoce a zeleniny - ukázka aktivity katalázy z kuřecích jater
- vysvětluje podstatu metabolických procesů - rozlišuje děj anabolický a katabolický - popisuje a vysvětluje biochemické redoxní děje - popíše složení molekuly ATP, její syntézu a význam v biochemických procesech - charakterizuje a popisuje první a druhou fázi degradace lipidů, sacharidů a proteinů - vysvětlí význam molekuly acetylkoenzymu A v metabolických procesech - popíše Krebsův cyklus a jeho napojení na dýchací řetězec - rozumí a popíše proces fotosyntézy	**Dynamická biochemie:** - metabolismus, katabolické a anabolické reakce - energetika metabolických reakcí, molekula ATP - přenašeči vodíku v metabolických dějích (NAD, NADP, FAD) - přehled metabolických drah - katabolické reakce lipidů a vyšších mastných kyselin (Linenova spirála) - katabolické reakce sacharidů a glukosy (glykolýza) - katabolické reakce proteinů, aminokyselin a amoniaku (močovinový cyklus) - citrátový cyklus - dýchací řetězec - fotosyntéza		**BIO** - trávicí soustava, dýchací soustava

5.13 Učební osnovy předmětu Biologie (BIO)

5.13.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

5.13.1.1 Vzdělávací oblast: Člověk a příroda, Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Biologie, dále část obsahu oboru Geologie a část oboru Výchova ke zdraví

5.13.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.13.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět biologie je vyučován jako samostatný předmět v prvním až třetím ročníku a to s dvouhodinovou týdenní dotací v prvním ročníku a s tříhodinovou dotací ve druhém a třetím ročníku. Součástí výuky ve druhém a třetím ročníku jsou laboratorní cvičení, ve druhém ročníku jsou primárně zaměřena na oblast botaniky a zoologie. Témata ve třetím ročníku jsou primárně zaměřena na biologii člověka zoologii. Do výuky je **integrována** část vzdělávací oblasti Výchova ke zdraví a Geologie. Do vzdělávacího obsahu jsou **začleněna tato průřezová témata:** Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a především Environmentální výchova. Na předmět navazuje volitelný předmět Seminář z biologie (pro 3. a 4. ročník studia) a volitelný předmět Cvičení z biologie (pro 4. ročník studia.

Maturitní zkoušku lze skládat v rámci profilové části.

Vzdělávání v předmětu biologie směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o živou a neživou přírodu. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonům a také jim umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Biologie podporuje vytváření otevřeného a kritického myšlení a rozvíjí logické uvažování. Vzdělání v tomto předmětu také učí aplikovat přírodovědné poznatky do praktického života a v neposlední řadě seznamuje žáky se stavbou živých organizmů. Zároveň vzdělávání v předmětu biologie vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností a také závislosti člověka na přírodních zdrojích. Biologie je koncipována jako předmět, který má absolventům poskytnout ucelený přehled znalostí a vědomostí o přírodě a živých organismech v ní. Největší důraz je dán na především na témata fyziologická, obecně biologická, ekologická. Naopak témata taxonomická jsou redukována do rozsahu, který podmiňuje úspěšné pochopení složitosti přírody a komplexnosti vztahů v ní.

Při výuce předmětu biologie jsou používány podle charakteru učiva a cílů vzdělání tyto formy a metody práce: frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím přírodnin, odborné literatury), přírodovědné vycházky a exkurze s pozorováním a krátkodobé projekty. Žáci využívají při výuce prostředky výpočetní techniky, hlavně Internet. V laboratorních cvičeních žáci získávají potřebné dovednosti v práci s veškerým vybavením odborné laboratoře.

5.13.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu.

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací.
- Učíme žáky samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací a tím i nalézání souvislostí.
- Seznamujeme žáky s efektivními metodami učení, zpracováním informací a různými formami práce.
- Vedeme žáky ke správnému používání odborné terminologie.
- Poskytujeme žákům zpětnou vazbu nejen ve formě hodnocení testů znalostí, ale také v diskuzi a při kontrole úkolů různého druhu v hodinách i mimo ně.
- Při výkladu používáme srozumitelného jazyka s přesnými termíny z oblasti dané vědy, aby si je žáci mohli osvojovat při všech vhodných příležitostech.

Kompetence k řešení problémů

- Zařazujeme do výuky metody, při kterých žáci sami navrhují řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta.
- Zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje více postupů řešení.
- Při práci v hodině, v testech i v domácích úkolech požadujeme po žácích formulace vlastními slovy, ovšem s použitím odborných termínů příslušné vědy.
- Vedeme žáky k tomu, aby uměly známé postupy řešení aplikovat při řešení obdobných problémů.
- Rozebíráme s žáky problémy a vedeme je k plánování postupů řešení.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k práci ve skupinách, která je založena na komunikaci mezi nimi a vedeme je k respektování názorů druhých a učíme je diskusi.
- Součástí hodin jsou diskuze nad různými problémy, v nich požadujeme jasné formulace vlastních názorů.
- Běžně používáme brainstormingu, při němž nejen získáváme určité informace, ale také zdůrazňujeme zásadu, že žádný nápad není méněcenný a může být užitečný při další práci.
- Nabízíme žákům příležitost využívat informační a komunikační prostředky pro řešení úkolů i pro komunikaci s ostatními.
- Vedeme žáky k formulování svých myšlenek v mluvené i písemné formě.
- Umožňujeme žákům prezentaci svých prací, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, učíme žáky argumentovat a přijímat kritiku.

Kompetence sociální a personální

- Navozujeme situace vedoucí k posílení žákovské sebedůvěry a pocitu zodpovědnosti.
- Snažíme se, aby odpovědnost k vlastnímu zdraví chápali žáci jako nutnou podmínku pro vlastní spokojený a úspěšný život.
- Vedeme žáky k ujasňování a strukturování svých cílů a k pochopení významu volních vlastností k jejich dosahování.

Kompetence občanská

- Vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování.
- Vedeme žáky k pochopení základních ekologických souvislostí.
- Vysvětlujeme žákům význam a vzájemný vztah kulturního a přírodního prostředí.
- Vlastním přístupem, naslouchání jejich argumentaci i odlišným názorům vedeme žáky k toleranci a respektování druhých.
- Vedeme žáky k aktivnímu zapojování se do kulturního dění ve městě účastí v soutěžích a na výstavách.
- Rozvíjíme u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem a chování se podle nich.

5.13.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.13.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy	• geologická historie Země – geologická období vývoje Země; změny polohy kontinentů; evoluce bioty a prostředí		**Geologie** • Složení, struktura a vývoj Země – **integrováno**
• odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností	• obecné vlastnosti živých soustav	**ENV** – Vztah člověka k prostředí	
• popíše stavbu a funkci rostlinné buňky • popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgánů	• rostlinná buňka • stélka a tělo vyšších rostlin • základy anatomie a morfologie rostlin: kořen, stonek, list, květ a plod	**ENV** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Základní podmínky života	
• vysvětlí rozdíly mezi	• pohlavní a nepohlavní	**ENV** – Lidské aktivity a problémy	

pohlavním a nepohlavním rozmnožováním	rozmnožování • rodozměna • vegetativní rozmnožování hospodářsky významných skupin	životního prostředí, Základní podmínky života	
• vyjmenuje společné a rozdílné fyziologické vlastnosti vyšších a nižších rostlin • porovná stavbu těla vyšších a nižších rostlin	• fyziologické funkce rostlin • stélka • orgány vyšších rostlin		CHE – Dynamická biochemie
• posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla	• rostliny a prostředí	**ENV** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Základní podmínky života	
• zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany	• vybrané ohrožené druhy	**EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	
• popíše stavbu hub, • vysvětlí hlavní způsoby rozmnožování hub • popíše životní cykly hub • charakterizuje význam hub v přírodě • popíše stavbu lišejníku a uvede významné zástupce • zhodnotí roli lišejníků v přírodě	• stavba funkce hub • stavba a funkce lišejníků	**ENV** – Vztah člověka k prostředí	Viz. ekologie
• určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu	• vznik a vývoj půd • rekultivace a revitalizace krajiny • práce v terénu a geologická exkurze		**Geologie** • Člověk a anorganická příroda – **integrováno**

• posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí			

5.13.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák nakreslí a popíše stavbu viru • popíše formy virové infekce a některé způsoby přenosu virů • vyjmenuje některá virová onemocnění • charakterizuje způsob přirozené obrany proti virům • analyzuje problematiku celosvětového rozšíření viru HIV, posoudí rizika, vysvětlí význam prevence	• stavba a funkce virů • životní cyklus virů – formy infekce • virová onemocnění	**ENV** – Vztah člověka k prostředí **OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	CHE – Léčiva, pesticidy, barviva a detergenty **Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – **integrováno**
• určí, které organismy řadíme k prokaryotním • nakreslí stavbu prokaryotní buňky • zdůvodní mimořádný význam bakterií a uvede příklady využití jejich činnosti • uvede příklady mikrobiálních onemocnění • charakterizuje sinice a vysvětlí jejich význam v biosféře	• prokaryotní organismy • stavba buňky • fyziologie prokaryot • bakteriální onemocnění • sinice		**Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Ochrana člověka za mimořádných událostí – **integrováno**
• umí popsat stavbu a funkci základních buněčných organel	• eukaryotní živočišná buňka		

• charakterizuje jednotlivé typy dělení buněk • poukáže na hlavní znaky živočichů a odliší je od ostatních skupin eukaryotních organismů	• rozmnožování buněk: amitóza, mitóza, meióza • znaky živočichů		
• popíše znaky protist • zhodnotí význačné zástupce protist z hlediska ekologického, zdravotního, systematického	• Protista - charakteristika • fyziologické funkce protist • protista jako původci nemocí • protista jako součást ekosystému		**Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Ochrana člověka za mimořádných událostí – **integrováno**
• rozlišuje hlavní kmeny bezobratlých • zhodnotí hlavní skupiny bezobratlých z hlediska ekologického, zdravotního, systematického • uvede hlavní anatomicko-morfologické a fyziologické znaky obratlovců • rozpozná dané druhy obratlovců	• morfologie a anatomie živočichů • fyziologie živočichů • systém a evoluce základních živočišných kmenů: houby, žahavci, ploštěnci, hlístice, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci, strunatci, obratlovci • živočichové a prostředí • etologie	**ENV** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí	**Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví – **integrováno**
• na základě znalostí konkrétních taxonů popíše vývoj jednotlivých fyziologických funkcí	• evoluce a adaptace jednotlivých orgánových soustav		
• vysvětlí principy jednotlivých způsobů rozmnožování • vysvětlí rozdíl mezi vnějším a vnitřním oplozením	• pohlavní a nepohlavní rozmnožování • vývojové cykly základních zástupců		ZSV – psychologie, ontogenetický vývoj

• pojmenuje základní ontogenetické fáze			
• posoudí možnosti uplatnění živočichů v různých odvětvích lidské činnosti a ve výživě člověka		**ENV** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí	• viz ekologie • viz systém živočichů
• podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka	• evoluce člověka		
• vysvětlí význam homeostázy • popíše kosti a svaly jako součásti soustavy opěrné a pohybové	• pohybová soustava		**Výchova ke zdraví** Zdravý způsob života a péče o zdraví – **integrováno**

5.13.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák vysvětlí význam jednotlivých složek krve • popíše jednotlivé části oběhové soustavy a vysvětlí jejich funkci • nakreslí a popíše stavbu a činnost srdce • zhodnotí vliv rizikových civilizačních faktorů na onemocnění oběhové soustavy • zhodnotí význam jednotlivých částí mízní soustavy	• tělní tekutiny, krev • oběhová soustava • mízní soustava • dýchací soustava • trávicí soustava • vliv životních a pracovních podmínek a životního stylu na zdraví v rodině, škole, obci • zdravá výživa – specifické potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese • vylučovací soustava	**ENV** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí	**Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Ochrana člověka za mimořádných událostí, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – **integrováno** CHE – Enzymy

• popíše orgány dýchací soustavy • vysvětlí princip dýchání • vysvětlí negativní vliv kouření na zdraví člověka • popíše orgány trávicí soustavy • vysvětlí proces trávení • vysvětlí přímé souvislosti mezi stravovacími zvyklostmi a civilizačními chorobami • dle možností uplatňuje zásady zdravé výživy • je si vědom nebezpečí poruch příjmu potravy • popíše orgány vylučovací soustavy • vysvětlí funkci ledvin • zdůvodní význam pitného režimu • popíše stavbu a funkci kůže a kožních derivátů • vysvětlí rizika nadměrného slunění v souvislosti s výskytem rakoviny kůže	• kožní soustava		
• vysvětlí podstatu nervového a hormonálního řízení • určí vliv jednotlivých hormonů na funkci	• nervová soustava • hormonální soustava		CHE – Další významné přírodní látky ZSV – Fyziologické mechanismy činností, Psychohygiena

organismu • vysvětlí funkci centrální nervové soustavy a obvodového nervstva • orientuje se v poruchách duševního zdraví (únava, stres)			(psychologie) **Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Ochrana člověka za mimořádných událostí – **integrováno**
• popíše a vysvětlí stavbu a funkci smyslových orgánů • popíše a vysvětlí funkci rozmnožovací soustavy • Ví, jak se chovat odpovědně v sexuálním životě • Orientuje se v dostupných metodách antikoncepce a orientuje se také v jejich vhodnosti a spolehlivosti • uvede rizika spojená s pohlavně přenosnými chorobami	• smyslová soustava • rozmnožovací soustava • hygiena pohlavního styku, hygiena v těhotenství	**OSV** – Poznání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace	**Výchova ke zdraví** • Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Ochrana člověka za mimořádných událostí – **integrováno**
• popíše jednotlivé etapy lidské reprodukce • orientuje se v základních principech asistované reprodukce • vyjádří vlastní postoj k otázce interrupcí • rozlišuje etapy postnatálního vývoje a	• ontogenetický vývoj • první pomoc při úrazech a náhlých zdravotních příhodách • psychohygiena – předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní,		ZSV – Režim dne (psychologie) **Výchova ke zdraví** Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Ochrana člověka za mimořádných událostí – **integrováno**

uvede jejich rozdíly • využívá znalostí o orgánových soustavách pro pochopení procesů probíhajících ve vlastním těle • analyzuje nejčastější příčiny vzniku civilizačních chorob a možné způsoby ochrany před nimi • usiluje o pozitivní změny ve svém životě • svými argumenty podporuje zdravý životní styl • v případě potřeby poskytne první pomoc	komunikace, hledání pomoci • choroby a jejich prevence v rámci jednotlivých soustav • základy první pomoci		
• využívá znalostí o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismu • analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě	• molekulární základy dědičnosti, dědičnost a proměnlivost, genetika člověka, genetika populací	**ENV** – Vztah člověka k prostředí	CHE – Nukleové kyseliny, dynamická biochemie
• používá správně základní ekologické pojmy • objasňuje základní ekologické vztahy	• základní ekologické pojmy, podmínky života. • biosféra a její členění.	**ENV** – Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí **EGS** – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	**Geologie** • Voda, člověk a anorganická příroda – **integrováno**

5.13.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
• Synteticky zvládá charakterizovat znaky rostlinných a živočišných organismů	• Obecné vlastnosti živých soustav		• botanika zoologie
• popíše stavbu a funkci rostlinné i živočišné buňky		**ENV** – jedinečnost živého organismu	
• popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných a živočišných orgánů	• Základy anatomie a morfologie rostlin a živočichů	**ENV** – vliv lidské aktivity na živou přírodu a životní prostředí,	
• upevní si základní přehled systémů organismů a jejich příbuznosti	• Taxonomie rostlin a živočichů		
• vysvětlí základní společné a rozdílné fyziologické vlastnosti živých organismů	• Fyziologické funkce rostlin, živočichů •	**ENV** – přesah dějů do fyzikálních zákonitostí	CHE - Dynamická biochemie, analýza, syntéza
• uvede přehled jednotlivých tkání, stavba, funkce	• Anatomie a morfologie člověka		
• rozumí funkčnosti a součinnosti jednotlivých tělních soustav člověka	• Morfologie a fyziologie člověka	**ENV** – přehled o člověku jako celku a vztah člověka k prostředí	
• popíše rozmnožování a vývoj organismů	• Viry, bakterie, protista, mnohobuněční, savci, člověk	**ENV** – rozdílnosti a jedinečnosti jednotlivých forem života a organismů	• Pohlavní nepohlavní způsoby
• osvojí si základy genetiky, Mendelovy zákony a genetiky populací	• Genetika organismů a populací	**ENV** – Lidské vlivy na prostředí, Genetická manipulace	**Výchova ke kritickému myšlení**

• porozumí základním principům ekologie	• Komplexní ekologie a jednotlivé její obory	**ENV** – kritické souvztahy přírodně ekonomické a globálně společenské	Osobní zkušenosti a pohledy na současný svět
	• Základy Antropomotoriky	**ENV** – vývojová biologie člověka, sportovní trénink	
	• Základy Biomechaniky	**ENV** – praktické propojení fyzikálních poznatků v tělovýchovné praxi a sportovním životě	

5.14 Učební osnovy předmětu Informatika (ITK)

5.14.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Informatika a informační a komunikační technologie
Vzdělávací obor: Informatika a informační a komunikační technologie

5.14.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.14.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět je zařazen do všech ročníků studia, v prvním ročníku je dvouhodinová dotace, ve druhém až čtvrtém ročníku je výuka s jednohodinovou dotací. Výuka probíhá ve skupinách s maximálním počtem žáků 16.

5.14.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k systematickému zpracovávání, vyhodnocování a třídění informací, k uvědomění si významového jádra sdělení.
- Představujeme žákům Internet jako zdroj různých informací.
- Umožňujeme žákům aplikovat teoretické zásady pro tvorbu a úpravu textů, tabulek, prezentací na úlohách z jiných předmětů (utváříme vědomí mezipředmětových souvislostí).
- Klademe důraz na význam výpočetní techniky a digitálních technologií ve všech oblastech života.

Kompetence k řešení problémů

- Podněcujeme v žácích snahu o samostatné vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení a vytrvalému nalezení konečných řešení problémů.
- Motivujeme žáky k tvořivému využívání softwarových i hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.

Kompetence komunikativní

- Vyžadujeme od žáků střídmé, jasné a logicky strukturované vyjádření.
- Podporuje v žácích zájem o smysluplné využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- Zadáváme zpracování projektů, které žáci následně prezentují a obhajují.

Kompetence sociální a personální

- Nabádáme žáky k zodpovědnému přístupu k předmětu, řešení úkolů i k jiným každodenním aktivitám.
- Upozorňujeme na možný nevhodný obsah informací vyskytujících se na Internetu. Nabádáme žáky, aby k těmto informacím přijali odpovědný a etický přístup.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky k respektování autorských práv.

Kompetence k podnikavosti

- Klademe důraz na šetrnou práci s výpočetní technikou.
- Učíme žáky využívat znalosti a zkušenosti získané vzděláním v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

5.14.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.14.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Úvod Žák rozezná součásti počítačové sestavy – HW, SW, operační systémy. • využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie • respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady • seznamuje se s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní	• HW, SW, operační systémy • informace, informační zdroje • přihlašování, popis OS, e-mail, web • služby a IS: služby intranetu, rozvrhy a suplování • příslušenství počítače • školní řád a legislativa ČR dotýkající se oblasti ICT		

pravidla a předpisy při práci			
Práce se soubory Žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	• základní orientace v operačním systému • soubor, složka, název souboru		
Základy internetu Žák komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení • využívá prostředky e-mailové komunikace a zvládá navigaci a vyhledávání na webových stránkách • pracuje uživatelským způsobem s internetovými technologiemi pro cestování, obchod, mapy, vzdělávání a zábavu	• e-mail – specifika příloh, bezpečnost, rizika • webová stránka – prvky, formuláře, adresa • vyhledávání • přenos dat a obrázků z internetu do počítače a jejich úprava • připojení a ochrana • využívání internetu v jiných předmětech		Přesahy: CJL, ANJ, GEO, DEJ, BIO, ZSV, GDM
Základy grafiky Žák zpracovává a vytváří informace v grafické formě při využití grafického editoru • uplatňuje typografická a estetická pravidla při práci s textem i obrázky	• základní typy a pojmy počítačové grafiky • práce s grafickým editorem a rozdíl mezi vektorovou a rastrovou grafikou • ilustrace možností rastrového editoru v praxi		Přesahy: VYV, GDM
Základy práce s dokumenty – Textový procesor Žák pracuje s textem a obrázkem	• formátování písma, typografická pravidla • základní úpravy textu –		Přesahy: CJL, GDM

v textovém editoru • ovládá práci s textovými editory a využívá vhodných aplikací • uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	odstavce, zarovnání a řádkování, vzhled, typ, řez a barva písma, podtržení • pohyb po dokumentu, označování textu do bloku, kopírování • iniciála, symbol, textové pole, automatické tvary • formátování odstavce – zarovnání, odsazení, řádkování, mezery, vazby • záhlaví, zápatí, čísla stránek a vzhled stránky • odrážky a číslování, tabulátory • vkládání tabulek • psaní na klávesnici		
Prezentace Žák ovládá práci s programem na tvorbu prezentaci • zpracuje na uživatelské úrovni informace v textové a grafické formě • pracuje s informacemi v souladu s platnými zákony	• základy práce s programem pro tvorbu prezentace • vytváření prezentace na zvolená témata		Přesahy: CJL, VYV
Tabulkový procesor Žák používá tabulkový procesor ke zpracování dat a k prezentaci výsledků formou grafů	• organizace dat v sešitu – listy, řádky, sloupce, buňky • úprava formátu a datového typu v buňce • vzorec, základní matematické,		Přesahy: MAT, FYZ, CHE

	statistické funkce • tvorba grafů na základě existujících dat, typy grafů a jejich úprava • adresace relativní a absolutní, • tvorba, úprava a změna formátu mřížky, datové řady grafů • řazení podle abecedy, hodnot • řady		

5.14.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Internet Žák rozumí principu Internetu • využívá služby Internetu • orientuje se v základních pojmech počítačových sítí a zná princip jejich fungování	• princip fungování Internetu • služby Internetu • základní pojmy počítačových sítí a princip jejich fungování • rizika Internetu		
Grafika Žák zpracovává a vytváří informace v grafické formě při využití grafických editorů • uplatňuje typografické a estetické pravidla při práci s textem i obrázky • provádí jednoduché úpravy digitálních fotografií provádí jednoduché grafické montáže	• základní pojmy počítačové grafiky • práce s rastrovým grafickým editorem • tvorba fotomontáže • úpravy digitálních fotografií		Přesahy: VYV, GDM

Textový procesor Žák rozumí dokumentu a vytváří jeho vhodnou strukturu, rozpoznává objektový model a nastavuje vlastnosti jednotlivých objektů • používá a vytváří dokumenty ve vhodném elektronickém formátu (Word, PDF, Webová stránka) • uplatňuje základní typografická a estetická pravidla pro práci s rozsáhlejším textem a obrazem	• tabulátory • vyhledávání a nahrazování textu • typografie • tvorba strukturovaného dokumentu knižní povahy za pomocí stylů • obsah • rejstřík • elektronické publikování • regulární výrazy • formát PDF		Přesahy: Všechny další předměty
Tabulkový kalkulátor Žák používá tabulkový kalkulátor ke zpracování dat	• matematické, statistické a logické funkce • kontingenční tabulky • souhrny		Přesahy: EKO, MAT, CHE, FYZ
Tvorba www stránek Žák rozumí základnímu principu tvorby internetových stránek a logice technologií HTML a CSS • rozumí principu publikování www stránek na internetu (statické versus dynamické www stránky) • chápe pojem značkovací jazyk a hypertext • dovede vytvořit	• prostředky pro tvorbu www stránek • struktura www stránek • tvorba jednoduchých www stránek		

jednoduchou www stránku s nadpisem, odstavci a obrázky			

5.14.3.3 Třetí ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Algoritmizace Žák chápe pojem algoritmus, • zná jeho základní vlastnosti • umí vytvořený algoritmus znázornit pomocí vývojového diagramu • umí algoritmus zapsat v programovacím jazyce	• vlastnosti algoritmů • způsoby vyjádření algoritmů • základní typy algoritmů • výpis na obrazovku • uložení a použití informace z paměti počítače • základní matematické výpočty realizované počítačem • podmínka IF THEN ELSE • cyklus		Přesahy: MAT, FYZ
Textový procesor Žák dokáže efektivně upravit rozsáhlý dokument dle požadavků • uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem • vytvoří vazbu mezi textovým souborem a zdrojem dat • vytvoří strukturu dokumentu • dokáže využít vlastností hromadné korespondence • zvládne napsat text obsahující matematický text a	• opakování • hromadná korespondence • úprava existujících dokumentů • typografie • styly • matematická sazba		Přesahy: CJL, MAT, FYZ, CHE

symboly			
Tabulkový procesor Žák používá tabulkový kalkulátor ke zpracování dat	• editace rozsáhlých tabulek • použití pokročilých funkcí k řešení úkolů z praxe		Přesahy: MAT, EKO, FYZ, CHE
Databáze Žák zná výhody databází, dokáže definovat oblasti jejich použití • chápe strukturu jednoduché databáze	• chápe základní logiku a oblasti použití databází		
Tvorba odborného textu Žák nalezne téma dle zadaných požadavků • téma zpracuje po obsahové stránce • vytvoří elektronický strukturovaný textový dokument s odborným textem	• struktura odborného dokumentu • styly textu • typografie • regulární výrazy		Přesahy: MAT, EKO, FYZ, CHE

5.14.3.4 Čtvrtý ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Textový procesor Žák pracuje na pokročilé úrovni v textovém procesoru • ovládá práci s textovými procesory • vytvoří šablonu dokumentu a pracuje s ní	• úprava odborného textu • typografie – použití šablony diplomové práce • psaní rovnic • šablony		Přesahy: Všechny další předměty
Tabulkový procesor			Přesahy:

Žák používá tabulkový kalkulátor ke zpracování dat v běžné praxi	• praktické příklady • výpočet výše mezd, úroků, splátek,… • další úkoly z praxe		MAT, EKO, ZSV
Pokročilá práce s Internetem • kriticky čte a vnímá mediální sdělení • interpretuje vztah mediálních sdělení a reality • uvědomuje si hrozby Internet, snaží je jim vyvarovat a předcházet	• Internetové bankovnictví a další a možnosti internetu • využívání Internetu v jiných předmětech a v praxi • přehled v možných hrozbách Internetu		Přesahy: Všechny další předměty
Praktický problém a jeho řešení s použitím vhodného software Žák samostatně vyřeší praktickou úlohu vyžadující nasazení více typů software • samostatně zpracuje elektronický dokument o řešení daného problému • prezentuje a ilustruje na příkladu výsledek své práce širšímu publiku a jeho použití v praxi	• komplexní využití textového editoru, tabulkového kalkulátoru, databázového systému a případně dalších aplikací nebo vývojových prostředí • typy problémů z praxe • řešení a elektronické zpracování zadaného problému		Přesahy: Všechny další předměty

5.15 Učební osnovy předmětu Hudební výchova (HUV)

5.15.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vzdělávací obor: Hudební obor, Umělecká tvorba a komunikace

5.15.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.15.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Vzdělávání v oboru hudební výchova směřuje k vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových i jiných aktivit.

Jedním z cílů je chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace. V hodinách hudební výchovy žáky vedeme získávání orientace v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti a minulosti, a k pochopení různorodé hudební kultury různých národů a národností. Výuka přispívá k rozvoji žákovy celkové hudebnosti.

Výuka probíhá v odborné učebně hudební výchovy. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání. Jde zejména o:

- skupinové vyučování
- samostatnou práci
- kolektivní práci
- a krátkodobé projekty.

Předmět se vyučuje v 1. a 2. ročníku čtyřletého jako dvouhodinový.

5.15.2.2 Výchovně-vzdělávací strategie

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací,
- k používání odborné terminologie,

- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- a k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů.
- Stanovujeme žákům dílčí vzdělávací cíle v souladu s celkovými cíli vzdělávacího programu.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky ke správným způsobům řešení problémů.
- S chybou žáka pracujeme jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

- Zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat.
- Zajímáme se o náměty a názory žáků.

Kompetence sociální a personální

- Vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování.
- Umožňujeme každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanské

- Vytváříme žákům prostor, aby reflektovali společenské dění.
- Vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé.

5.15.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

5.15.3.1 První ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Žák uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě - využívá svého individuálního pěveckého potenciálu při zpěvu - při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje - zpívá jednohlasé písně, kánony,	hlasová výchova, správné dýchání, hlasová hygiena, rozezpívání, správné tvoření tónů, artikulace, hlavový tón, zpěv, jednohlasé písně lidové a umělé, kánony lidové a umělé, úpravy lidových i umělých písní, trojhlas, intonace, zpěv	**OSV** – Sociální komunikace, Spolupráce a soutěž	Přesahy: BIO

lidový dvojhlas, trojhlas (na základě hudebních schopností a dovedností, a rozložení hlasů ve třídě) - reprodukuje zpívaný (hraný) vzor - na základě svých individuálních schopností a dovedností dotváří hudební melodie, nebo vytváří vlastní - provádí jednoduché hudební improvizace na základě svých individ. schopností a dovedností vytváří tonální představu dur, moll - rytmizuje jednoduché texty - tvoří vlastní rytmické modely, které zhudebňuje - používá rytmické nástroje Orffova instrumentáře k doprovodné hře	hudebních motivů, imitace, intonační výcvik, zhudebnění, přísloví, pořekadel, vlastního textu, vytvoření vlastních drobných skladeb, intervaly, opěrné písně, základ harmonie (T, D, S), rytmický výcvik, hra na tělo, Orffův instrumentář, rytmizace textů a písní rytmickými nástroji		
- užívá i některých melodických nástrojů při individuálních i společných hudebních aktivitách přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem - orientuje se v notovém zápise jednoduchých, příp. i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních skladeb	hra na hudební nástroje, tvorba instrumentálních doprovodů, jednoduchá aranžmá, nauka o hudebních nástrojích, partitura, vývoj notace		
- reaguje na hudbu pohybem a ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím	tanec, pohyb na hudbu, dobové tance, lidové a umělé tance, reprodukce pohybů		

- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby - rozpoznává hudebně výrazové prostředky užité ve skladbě - uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku	hudební myšlení v období rytmicko-monodickém (starověk), polyfonním (středověk, renesance), melodicko-harmonickém (baroko), rytmus, melodie, výrazové prostředky, tónina; hudební, formy: organum, kánon, moteto, mše, madrigal		
- popíše a na příkladech ukáže důležité znaky tvorby a interpretace hudebního díla - vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta	tvůrce hudby a interpret, tvůrce a interpret jako jedna osoba, řecké hudební, umění, raný středověk, skladatelé Ars antiqua a Ars nova a jejich služba idejím, nizozemští skladatelé a, přísná imitace, Palestrina, Lasso; Vodňanský, Kryštof Harant, Adam Michna, B. M. Černohorský; Bach, Mozart, Chopin, Schumann, Liszt		Přesahy: CJL – barokní literatura
- orientuje se ve vývoji hudebního umění - uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách - rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků - na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a	periodizace hudebního vývoje, hudba vokální a instrumentální, hudební formy, charakteristické znaky slohů, hledisko historické a kulturní, hudba česká a světová, pravěk, starověk, Ars antiqua, Ars nova, renesance a humanismus, baroko		Přesahy: ZSV – filosofie

okolnosti vzniku hudebního díla			
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce - rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích	hudební žánry, muzikál, šanson, šantán, kabaret, revue, jazz, swing, trampská píseň		
- interpretuje a kriticky hodnotí hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností - vytváří vlastní soudy a preference o znějící hudbě, které dokáže v diskusi obhájit	estetická a umělecká hodnota hudebního díla, komplexní popis a interpretace hudebního díla, zařazení, díla do historického a sociálního kontextu, vlastní reflexe, hudebních děl		
- přistupuje k hudebnímu dílu jako k autorově reflexi vnějšího i vnitřního světa, vyjadřované pomocí hudby (hudebních znaků), jako k možnému poselství - na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností toto poselství dešifruje a interpretuje - uvědomuje si rozdílnost přístupu jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě - vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout	populární hudba, jazz – konec 19. stol., 20. léta, 30. léta – swing, 40. léta – bop, blues, country western, zpěvácké hvězdy, 50. léta – rokenrol, hudba jako kulturní statek a jako zboží, hudební průmysl, hudba a její využití v běžném životě		Přesahy: ZSV – právo

5.15.3.2 DRUHÝ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
Žák uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě - uplatňuje zásady sluchové hygieny v běžném životě - využívá svého individuálního pěveckého potenciálu při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje - zpívá jednohlasé písně, kánony, lidový dvojhlas, trojhlas, čtyřhlas (na základě hudebních schopností a dovedností, a rozložení hlasů ve třídě) - dotváří hudební melodie, nebo vytváří vlastní - provádí jednoduché hudební improvizace na základě svých individ. schopností a dovedností - zpívá z not v rozsahu 1 – 5 v daných tóninách - vytváří vlastní rytmické modely, které zhudebňuje a podkládá textem	akustika, hlasové ústrojí, sluchové ústrojí, tvorba tónu, vyrovnávání vokálů, hlasové rejstříky, hlavový tón, zpěv, jednohlasé písně lidové a umělé, kánony lidové a umělé, úpravy lidových i umělých písní, trojhlas, čtyřhlas, individuální tvorba, melodie rytmizuje, podkládá textem a zapisuje do not, intervaly, opěrné písně, harmonické cítění, rytmický výcvik, hra na tělo, Orffův instrumentář, vytváření drobných rytmických etud, jejich rytmický, zápis	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Přesahy: FYZ, BIO
- využívá jednoduché, příp. složitější hudební nástroje (např. elektronické) při individuálních či společných hudebních aktivitách	hra na hudební nástroje, tvorba instrumentálních doprovodů, jednoduchá aranžmá, improvizace, stylizace, partitura,		

- orientuje se v notovém zápise, jednoduchých, příp. i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních skladeb - na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje (účastní se jako vokalista nebo instrumentalista)	nástroje symfonického orchestru, orientace v notovém zápise, moderní hudební nástroje		
- pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů	taneční hudba, techno, disco, hip hop, reggae, house, break, trance, rap		
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby - rozpoznává hudebně výrazové prostředky užité ve skladbě - uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku	hudební myšlení v období melodicko-harmonickém (klasicismus, romantismus, impresionismus)		
- popíše a na příkladech ukáže důležité znaky tvorby a interpretace hudebního díla - vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta	tvůrce hudby a interpret, tvůrce a interpret jako jedna osoba, Divadla malých forem, britský rock – Beatles, folk music – Bob Dylan, folkrock – Simon & Garfunkel, underground – Frank Zappa, bigbeat u nás – Miki Volek, Olympic, Matadors, Petr Novák		
- orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých	periodizace hudebního vývoje, hudba vokální a instrumentální, hudební formy, charakteristické		Přesahy: DEJ

etapách - rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků na základě historických, společenských a kulturních kontextů - popíše podmínky a okolnost vzniku hudebního díla	znaky slohů, hledisko historické a kulturní, hudba česká a světová, baroko, rokoko, klasicismus, romantismus – impresionismus, další směry 20. století		
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce - rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích	hudební styly a žánry, funkce hudby, hudba a její využití v běžném životě, hudba jako kulturní statek a jako zboží, hudební průmysl, hudba vážná a populární – převádění stylů, transkripce ve 20. století		
- interpretuje a kriticky hodnotí hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností - vytváří vlastní soudy a preference o znějící hudbě, které dokáže v diskusi obhájit	estetická a umělecká hodnota hudebního díla ve 20. stol., pojem kýč, hudba jako zboží, hudba na objednávku, kvalita uměleckého díla		Přesahy: ZSV – filosofie, právo
- přistupuje k hudebnímu dílu jako k autorově reflexi vnějšího i vnitřního světa vyjadřované pomocí hudby (hudebních znaků), jako k možnému poselství - na základě svých schopností, znalostí i získaných zkušeností toto poselství dešifruje a	bludiště stylů ve 20. století, volná atonalita, dodekafonie a serialismus, modální hudba, neoklasicismus, neofolklorismus, témbrová hudba, elektroakustická a elektronická hudba a mikrointervaly A. Háby, minimalismus, stylové syntézy,		

interpretuje - uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě - popíše možnosti využití hudby - uvědomuje si rozdílnost přístupu jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě - vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout - upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii, a dokáže se od takové hudby distancovat	fúze a „nezařaditelní“, využití hudby, muzikály, festivaly, divadla, nahrávací studia, CD, DVD, masová média, reklama, znělka, moderní populární hudba 70. a 80. let u nás i ve světě, hard rock, heavy metal, art rock, pop rock, disco, punk a nová vlna, nový romantismus a neorock, střední proud, protestsongy, neonacistické metalové kapely		

5.16 Učební osnovy předmětu Výtvarná výchova (VYV)

5.16.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vzdělávací obor: Výtvarný obor, Umělecká tvorba a komunikace

5.16.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.16.2.1 Obsahové, organizační a časové vymezení

Žáci volí mezi Výtvarnou výchovou a Hudební výchovou. Vyučovací předmět má v prvním a druhém ročníku dvouhodinovou časovou dotaci. Ve čtvrtém ročníku je možné volit předmět Kapitoly výtvarné kultury. Ten je svým zaměřením přípravou k maturitě. Maturitní zkoušku lze skládat v rámci profilové části maturity.

Výuka probíhá ve speciálně vybavených učebnách, v galeriích, ve studovně školní knihovny, v počítačové učebně, na pozemku školy, v plenéru. Pracuje se ve skupinách do maximálního počtu dvaceti žáků.

Výtvarná výchova je v prvním a druhém ročníku zaměřena na tvůrčí činnosti, jimiž se realizují jednotlivé okruhy učiva: Obrazové znakové systémy, Znakové systémy výtvarného umění a Umělecká tvorba a komunikace.

Pojetí výuky vede k pochopení sounáležitostí všech oblastí lidské kultury. Vývoj dějin výtvarného umění je žákům ozřejmován s odkazy na vývoj celé společnosti.

Žákům je umožněno jiné než racionální poznání světa. Je rozvíjeno cítění, prožívání, představivost, fantazie, intuice, invence.

Výtvarná výchova formuje estetické a citové vnímání žáků. Teoreticky i praktickou činností se žáci seznámí s výtvarnými technikami. Výběrově budou žáci informováni o významných výtvarných směrech konce 19. století, 20. století a o pluralitním vývoji vizuálního umění začátku 21. století.

Celistvě je rozvíjeno téma **Osobnostní a sociální výchova**. Do výuky jsou zahrnuty **vybrané tématické okruhy** Multikulturní, Mediální, Environmentální výchovy a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Žák je veden k tomu, aby:
- výtvarnou činnost chápal jako objevování a praktické vyjádření svých schopností tvořit
- vytváření estetické kvality bylo určující hodnotou pro jeho budoucí životní směřování
- současné výtvarné umění bylo chápáno v souvislostech s proměnlivou společenskou situací.

5.16.2.2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení a k řešení problémů

- Učíme žáky hledat možné varianty pracovních postupů a aktivně se podílet na procesu vzniku finálního díla.
- Při edukačních a animačních činnostech v galeriích navozujeme v žácích potřebu se v této oblasti vzdělávat, správně orientovat a uvědoměle ji hodnotit.

Kompetence komunikativní, sociální a personální

- Organizujeme výuku tak, aby žák pracoval formou rozsáhlých, ve skupinách zpracovávaných projektů, komunikoval s ostatními a zodpovídal za práci v týmu.
- Dbáme na to, aby žák uměl prosadit vlastní názor a nápad.
- V průběhu pracovního procesu s žákem komunikujeme individuálně a pozitivním hodnocením vytváříme tvůrčí pracovní klima a posilujeme jeho sebedůvěru.
- Do výuky zařazujeme cestu artefiletiky jako výchovně-vzdělávací koncepci založenou na postupech povzbuzujících duševní síly.

Kompetence občanské

- Při organizování veřejných výstav a účasti na výtvarných soutěžích se žák aktivně podílí na prezentaci a reprezentaci školy.
- Směřujeme žáky ke ctění a ochraně našich kulturně historických tradic.

5.16.3 OČEKÁVANÉ VÝSTUPY V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

5.16.3.1 PRVNÍ ROČNÍK GYMNÁZIA SE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVOU

I. OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY
II. ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
III. UMĚLECKÁ TVORBA A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
I. Žák porovnává znakové systémy, objasní vztah mezi nimi, jejich provázanost a vzájemné obohacování.	- znakové systémy jednotlivých druhů umění: výtvarného, hudebního, literárně - dramatického	**OSV** – Artefiletika, relaxační techniky	Přesahy: HUV, CJL

Pochopí vztah vlastní a umělecké tvorby a identifikuje pro ně charakteristické prostředky.	- prostředky vlastní i umělecké tvorby -vhodnost jejich užití ve vztahu ke zpracovávanému tématu	**OSV** – Sociální komunikace a spolupráce	
Rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby.	- obsahy vlastní i umělecké tvorby, jejich význam pro osobní rozvoj a společenskou reflexi	**OSV** – Rozvoj vlastní osobnosti	Přesahy: ZSV
Uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci vizuálně obrazného vyjádření.	- umělecký proces a jeho historická východiska, společenský kontext jeho vzniku	**EGS** – Evropské kulturní kořeny	Přesahy: DEJ, ZSV
Pojmenuje účinky vizuálně obrazného vyjádření na smyslové vnímání a vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě.	- smyslové vnímání a jeho rozvoj, vizuální zobrazování smyslového vnímání	**OSV** – Rozvoj a poznávání vlastní osobnosti	Přesahy: HUV
Uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti, znalosti při vlastní tvorbě.	- interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora - vztah poznání a umělecké tvorby	**OSV** – Artefiletika, Prevence sociálně nežádoucích jevů	
Objasní vliv komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných systémů.	- pochopení uměleckého procesu - prezentace uměleckého díla	**OSV** – Sociální komunikace	Přesahy: CJL, ZSV
II. Žák nalézá a zkouší odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů.	- experiment, použití náhody ve výtvarném procesu k dosažení různých obsahů a účinků, vysvětlení jeho role při vzniku výtvarného díla	**OSV** – Poznávání a rozvoj osobnosti **ENV** – Člověk a životní prostředí	
Využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování.	- umění nových médií	**MED** – Příprava k využití aplikačního softwaru	Přesahy: ITK, ZSV

Porovnává výběr a způsob užití prostředků u vlastních i uměleckých vizuálně obrazných vyjádření.	- výtvarné techniky, klasické postupy jednotlivých výtvarných disciplin, technologické postupy současné tvorby	**ENV** – Člověk a životní prostředí	
Získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů s aktuálními i historickými uměleckými projevy.	- světonázorové, náboženské, filosofické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu	**EGS** – Prolínání světových kultur	Přesahy: DEJ, ZSV
Vysvětlí, jak vizuálně obrazné vyjádření působí v rovině smyslové a sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.	- tradice, zvyky, folklor - vzájemné ovlivňování kultur - moderní umění jako zdroj inspirace	**OSV** – Sociální komunikace	
Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti. Zná příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů.	- proměny stavby uměleckých děl - celistvost a rozklad tvaru – kubismus - povrch a konstrukce – konstruktivismus, geometrická abstrakce - proměnlivost obrazu v čase – futurismus, umění akce - princip náhody, zrušení hranice umění – dadaismus - relativita barevného vidění – impresionismus, postimpresionismus - abstraktní zobrazování viděného – lyrická abstrakce - uplatnění symbolu, tvůrčí	**EGS** – Kulturní okruhy ve světě a v Evropě, prolínání světových kultur **MUV** – Kulturní pluralita a rozrůzněnosti v ČR a v Evropě	

	potenciál podvědomí – symbolismus, surrealismus - neškolené vizuální vyjadřování – art brut		
Objasní, jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.	- komunikace současného umění se společností - proměny videoartu jako protiklad reklamní tvorby - promítání sociálního cítění do vizuálně obrazných vyjádření	**MED** – Mediální produkty, Účinky mediální produkce	Přesahy: ZSV
1. – 2. ročník Žák při vlastní tvorbě uplatňuje umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění.	- kompozice, barva, tvar, linie bod - kontrast, rytmus, plocha - inspirace společenskými jevy - inspirace přírodními motivy - inspirace uměleckým dílem - inspirace hudbou a literaturou - inspirace vnitřním světem citů a emocí - práce v materiálu - práce v plenéru - experiment - kresba, malba, grafika	**OSV** – Seberegulace, Organizační dovedností a efektivní řešení problémů, Relaxační techniky, Artefiletika – Prevence sociálně nežádoucích jevů	Přesahy: HUV, CJL, BIO, DEJ
III. Žák vědomě uplatňuje tvořivost, chápe ji jako faktor rozvoje své osobnosti a dokáže objasnit její význam v procesu	- smyslové vnímání a jeho význam - interpretace a recepce uměleckého díla	**OSV** – Sociální komunikace	

umělecké tvorby i v životě.			
Vysvětlí umělecký výraz jako nedefinitivní ve svém významu. Uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci.	- mnohoznačnost uměleckého projevu - subjektivní chápání uměleckých hodnot ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Přesahy: ZSV
Dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.	- postavení umění ve společnosti, jeho proměny - umění jako proces tvorby nových dosud nezakotvených znaků - vztah vizuálně obrazných vyjádření k jiným uměleckým i mimouměleckým oborům - nové technologie, nové umělecké discipliny a jejich obsahy	**EGS** – Globalizace a rozvojové procesy **ENV** – Člověk a životní prostředí	Přesahy: ITK

5.16.3.2 Druhý ročník gymnázia se sportovní přípravou

I. OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY
II. ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
III. UMĚLECKÁ TVORBA A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy:	**Učivo:**	**Průřezová témata:**	**Poznámky:**
I. Žák rozpozná specifičnost znakových systémů. Uplatňuje jejich prostředky při vlastní tvorbě.	- provázanost znakových systémů jednotlivých druhů umění: výtvarného, hudebního, literárně-dramatického	**OSV** – Poznávání a rozvoj osobnosti, Seberegulace	Přesahy: HUV, CJL
Charakterizuje znakový systém.	- vizuálně-obrazné znakové systémy, současná zobrazující	**ENV** – Člověk a životní prostředí	Přesahy: DEJ

	vyjádření, jejich objevnost a komunikativnost v porovnání s konvenčním vyjádřením		
Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.	- vnímání umělecké tvorby, autorova východiska, rozpoznání kvality a hodnoty uměleckého díla	**OSV** – Sociální komunikace **EGS** – Vzdělávání v Evropě	edukační programy v galeriích
Identifikuje při vlastní tvorbě osobní a společenské zdroje vzniku uměl. díla.	- interpretace uměleckého díla, vlastní parafráze uměleckého díla	**OSV** – Sociální komunikace	Přesahy: CJL, ZSV
Interpretuje vizuálně obrazná vyjádření a objasní jejich účinek v procesu komunikace.	- komunikační kvality uměleckého díla i vlastního tvůrčího procesu	**OSV** – Sociální komunikace	edukační programy v galeriích
Pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, rozšiřuje citlivost při vlastní tvorbě.	- kódování smyslového vnímání do znakových systémů různých druhů umění	**EGS** – Prolínání světových kultur	Přesahy: HUV, CJL
Uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti při přijetí a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření.	- interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce a interpreta	**OSV** – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	
Aktivně vstupuje do procesu komunikace při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření a respektuje jejich pluralitu.	- umění ve společnosti, objasnění role autora i aktivního diváka	**OSV** – Sociální komunikace	edukační programy v galeriích
II. Žák vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů.	- experiment jako inovační činnost k dosažení nových obsahů a účinků, jako element postupu při tvorbě, jako cíl a objasnění jeho role a významu	**ENV** – Člověk a životní prostředí	

Využívá technických možností nových médií pro vyjádření své představy.	- počítačová grafika, videoart, multimédia	**MED** – Role médií v moderních dějinách	Přesahy: ITK, ZSV
Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních i uměleckých vizuálně obrazných vyjádření.	- obsah díla a jeho smyslový i významový účinek - obsah díla a jeho komunikace s divákem	**OSV** – Sociální komunikace	
Získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů s vizuálně obrazným vyjádřením uplatňovaným v komunikaci.	- vliv reklamy - masovost a autentičnost projevu - obecná srozumitelnost - písmo - užitá grafika - design - street art	**MED** – Mediální produkty, spolupráce a soutěž **MUV** – Psychosociální aspekty interkulturality	Přesahy: ZSV, ITK
Vytváří přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kriterií	- portfolio – vlastní volba formy i tématu, zaznamenání edukačních programů v galeriích, interpretace obsahu i forem	**ENV** – Člověk a životní prostředí	Přesahy: CJL
Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti. Uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filosofické okolnosti vzniku uměleckých děl.	- reflexe vývoje umění v současné společnosti - vyjádření iluze v prostoru, objemu a pohybu – fotografie, film, animovaný film, nová media - taktilní a haptické kvality díla – informel - zapojení těla, pohybu a gest do procesu tvorby – akční tvorba, body art - vztah slova a obrazu –	**EGS** – Prolínání světových kultur, Žijeme v Evropě **MED** – Účinky mediální produkce, Uživatelé médií	Přesahy: ITK V praktické části výuky parafráze výtvarných děl.

	lettrismus - uplatnění symbolu – pop art, konceptuální umění - účast v sociálním prostoru – performance - postmodernismus – minimal art, minority, citace, znak, metaznak - stopy člověka v krajině – land art		
Objasní, jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.	- komunikace současného umění se společností - využití reklamy a kýče jako výchozího impulsu ke vzniku uměleckého díla - navazování síly slov, citací a příběhů na vizuálně obrazné vyjádření	**MED** – Vliv médií	Přesahy: ZSV edukační programy v galeriích
1. – 2. ročník Vlastní tvorba prezentační a instalační.	- příprava výstavy, instalace, prezentace, architektura, užitá grafika, práce v materiálu, prostorové vytváření	**OSV** – Organizační dovednosti, Efektivní řešení problémů	
III. Žák vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční.	- umělecký proces a jeho vývoj - vliv uměleckého procesu na chápání reality a naopak - historické proměny pojetí uměleckého procesu	**EGS** – Kulturní změny, Prolínání světových kultur, Vzdělávání v Evropě	Přesahy: DEJ
Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého	- edukační programy v galeriích	**OSV** – Sociální komunikace	

díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti.	- etudy a parafráze v návaznosti na animační činnost - postavení umění ve společnosti		
Objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu.	- prezentace uměleckého díla - magický, mytický, universalistický, modernistický, postmodernistický a pluralitní model umění a jejich komunikativní síla - umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků	**EGS** – Vnímání vývojových procesů probíhajících v určitých etapách	Přesahy: ZSV

5.17 Učební osnovy předmětu Sportovní příprava (SPP)

5.17.1 Zařazení předmětu podle struktury RVP GSP

Vzdělávací oblast: Člověk, sport a zdraví
Vzdělávací obor: Sportovní trénink a zdraví

5.17.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

5.17.2.1 Obsahové, časové a organizační vymezení

Sportovní příprava má dotaci v 1. – 4. ročníku sportovních tříd **16 hodin týdně**. Z toho 6 hodin dopoledního tréninku a 10 hodin odpoledního tréninku.

Obsahuje vzdělávací obory Sportovní trénink a Výchova ke zdraví. Výuka probíhá 3x týdně v dvouhodinových tréninkových blocích v celkovém objemu 6 hodin dopoledního tréninku a 5x týdně v dvouhodinových tréninkových blocích odpoledního tréninku. Dvě hodiny dopoledního tréninku jsou vyhrazeny na regeneraci. Celkový tréninkový objem je 16 hodin týdně.

Zmíněný tréninkový objem se týká **čtyř kmenových sportů:** atletiky, basketbalu, házené a volejbalu. **Plavci** trénují 6x týdně v 1,5 hodinových dopoledních tréninkových blocích a 5x týdně v 2,5 hodinových odpoledních blocích, z toho 1/2 hodina odpoledního tréninku je vyhrazena suché přípravě. Celkový tréninkový objem je 21,5 hod. Žáci všech kmenových sportů pravidelně absolvují tréninková a sportovní soustředění a účastní se všech školních a klubových sportovních soutěží.

Výuka se realizuje ve školní sportovní hale, na atletickém stadionu, v basketbalové, házenkářské a volejbalové hale a v plaveckém areálu.

Sportovní soutěže, tréninková a sportovní soustředění, tréninky jsou organizovány školou ve spolupráci se sportovními kluby na základě školního výukového a tréninkového rozvrhu. Tréninková hodina je vyučovací jednotkou s průběžnou evidencí do třídních knih jednotlivých sportů.

Předmět sportovní příprava si klade tyto cíle:

- připravit žáky k maximální možné (relativní, absolutní) sportovní výkonnosti
- odborně tréninkově rozvíjet specifické pohybové schopnosti a dovednosti
- rozvíjet psychickou odolnost sportovců při stresovém soutěžním zatížení
- koordinovat náročné propojení výukové, tréninkové a soutěžní zátěže
- usilovat o optimální rozvoj zdatnosti, odmítání podpůrných zakázaných látek

- rozvíjet morálně-volní vlastnosti a myšlenku fair play

Sportovní přípravou prolíná průřezové téma **Osobnostní a sociální rozvoj** osobnosti sportovce od rozvoje sportovní osobnosti, utváření interpersonálních sportovních a obecně lidských vztahů, zvládnutí náročné tréninkové a soutěžní zátěže, výuka teorie sportovního tréninku, trvalé odmítání zakázaných podpůrných prostředků, zdravé soupeření o prohlubování olympijské myšlenky fair play ve sportu.

5.17.2.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V následujících oddílech popisujeme výchovné a vzdělávací postupy, směřující k utváření jednotlivých klíčových kompetencí ve vyučovacím předmětu:

Kompetence k učení
- Maximálně zdokonalujeme úroveň motorických schopností a dovedností.
- Učíme žáky organizovat a řídit vlastní trénink, soutěže a školní výuku.
- Vzděláváme žáky v oblasti teorie sportovního tréninku.
- Průběžně soutěžně a tréninkově diagnostikujeme sportovce.
- V rámci ročních tréninkových plánů stanovujeme výkonnostní cíle.
- V tréninkovém procesu upevňujeme morálně-volní vlastnosti žáků.
- Sledujeme výkonnostní růst sportovců.

Kompetence k řešení problémů
- V tréninkovém procesu učíme žáky – sportovce adaptaci na různé zátěžové situace.
- Učíme žáky zvládnout problémové soutěžní a herní situace.
- Pomáháme najít sportovcům optimální cestu ke skloubení náročné výuky se sportovním tréninkem.
- Ukazujeme žákům správnou cestu k řešení interpersonálních problémů ve sportovním kolektivu.
- Vedeme žáky ke kreativnímu přístupu v řešení herních a soutěžních situací.

Kompetence komunikativní
- Učíme žáky kultivované sportovní a společenské komunikaci.
- V duchu pravidel jednání fair play učíme spolupráci ve sportu a úctě k soupeři.
- Vyžadujeme striktní dodržování pravidel a regulí jednotlivých kmenových sportů.
- V tréninkovém procesu vytváříme situace, při kterých se žáci učí sportovní a sociální komunikaci a spolupráci.

Kompetence sociální a personální

- Podporujeme výkonnostní ambice jednotlivců s ohledem na příznivý a progresivní dopad na sportovní kolektiv.
- Zapojujeme sportovce do spolupráce při realizaci a organizaci tréninkové náplně, sportovních soutěží, přijímacího řízení.
- Cíleně vedeme žáky ke sportovním úspěchům, zdravému sportovnímu sebevědomí a samostatnému rozvoji.
- Požadujeme dodržování tréninkových a soutěžních pravidel.
- Požadujeme dodržování výukových pravidel v návaznosti na náročnou tréninkovou náplň.

Kompetence občanská

- Vedeme žáky – sportovce k zodpovědnosti a osvojování si úkolů a povinností jako přirozené součásti života.
- Snažíme se zapojovat sportovce do mimosportovních školních a společenských aktivit.
- Podporujeme žáky v sebereflexi slušného společenského chování a vystupování.
- Umožňujeme žákům participaci na hodnocení své činnosti a výsledků na základě stanovených pravidel a kritérií.
- Vedeme žáky k lidské a sportovní ohleduplnosti a zodpovědnosti za své činy.

Kompetence k podnikavosti

- Odborným trenérským vedením zajišťujeme žákům efektivní tréninkový proces.
- Garantujeme technické zázemí a kontrolujeme dodržování pravidel bezpečnosti u jednotlivých kmenových sportů.
- Upevňujeme u sportovců pocit zodpovědnosti při reprezentaci ČR, školy, sportovního klubu.

5.17.3 Očekávané výstupy v jednotlivých ročnících

1. – 4. ročník gymnázia se sportovní přípravou

Očekávané výstupy:	Učivo:	Průřezová témata:	Poznámky:
Sportovní trénink a zdraví Žák aktivně spoluorganizuje a prakticky realizuje svůj pohybový režim s ohledem na podmínky ročního tréninkového plánu, sportovní specializace a svůj aktuální zdravotní stav - cíleně využívá prostředky tělesné a duševní relaxace a regenerace organismu ve	- pravidelná tréninková zátěž a zvyšování výkonnosti ve vybrané sportovní specializaci, respektující progresivitu sportovní formy - odborně trenérsky vedená tréninková jednotka, podle nejnovějších metod a znalostí - individuální pohybový režim a jeho organizace v souladu se sportovním tréninkem a zdravím		Tréninková zátěž je ve všech ročnících u atletů a míčových her: 3x týdně dvoufázová, u plavců třífázová (suchá příprava). Součástí sportovního tréninku je pravidelná regenerace, která je včleněna do rozvrhu hodin sportovní přípravy.

prospěch sportovního výkonu i zdraví - samostatně zvládá a aplikuje regenerační a relaxační metody a prostředky - reflektuje antidopingovou problematiku a aktivně se vyhýbá nedovoleným podpůrným prostředkům - dodržuje zásady správné výživy a sportovní životosprávy s ohledem na úroveň výkonnosti v daném kmenovém sportu a zdravý rozvoj organismu ve sportovní specializaci	- relaxace, regenerace, výživný a pitný režim, superkompenzace - naplňování struktury ročního tréninkového cyklu v souladu s vrcholy sportovní formy - odlišnosti etap sportovního tréninku v rámci jednotlivých sportů - respektování stupně zatížení z hlediska biologického věku při respektování principu superkompenzace - pravidelné plánování, řízení, kontrola a vyhodnocování sportovního tréninku - role sportovce ve sportovním kolektivu - psychologie sportu - pravidla jednotlivých sportů - sportovní výstroj a výzbroj		Teoretická výuka sportovního tréninku probíhá v hodinách volitelného maturitního předmětu – teorie sportovní přípravy, který je vyučován ve 3. a 4. ročníku. V uvedeném předmětu jsou kapitoly: historie TK, olympijské hnutí, anatomie a fyziologie lidského těla, oběhový a dýchací systém, energetika kosterního svalstva, výživa, vývojová období člověka, sportovní trénink, sportovní diagnostika, protiúrazová prevence.
Činnosti ovlivňující úroveň sportovní výkonnosti ve sportovní specializaci Žák zvládá postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a pohybových schopností ve vybrané sportovní specializaci - rozvíjí pohybové schopnosti a dovednosti s ohledem na své	**Atletika** - sprinty, běhy, skoky, hody, vrhy, víceboje - ve dvoufázové tréninkové zátěži dochází k rozvoji 4 složek sportovního tréninku – tělesné, technické, taktické a psychologické - týdenní dvouhodinová regenerace	**OSV** – Osobnostní rozvoj (rozvoj pohybových schopností v úrovni vrcholového tréninku – rozvoj síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti, rozvoj pohybových dovedností v rámci jednotlivých sportů s cílem jejich dalšího zdokonalování, kreativity, sebereflexe a sebeorganizace)	

individuální předpoklady - zvládá a vědomě ovlivňuje techniku, taktiku, kondici a psychologii sportovního výkonu v přípravě i soutěžích - cílem zvyšování individuální, resp. kolektivní výkonnosti, je zařazení do regionálních výběrů, případně reprezentace ČR	- tréninková a soutěžní zátěž je realizována v dorostenecké, juniorské, potažmo seniorské kategorii - pravidelná tréninková a sportovní soustředění - víkendové soutěže a závody **Basketbal** - dvoufázové tréninkové jednotky - týdenní dvouhodinová regenerace - soutěžní kategorie: dorostenecká liga – dívky, 2. liga ženy, extraliga U 16, U 18 hoši basketbalová liga U 20 -pravidelná tréninková a sportovní soustředění - víkendové soutěže **Házená** - dvoufázové tréninky - týdenní dvouhodinová regenerace - soutěžní kategorie: mladší dorostenky – hrají 1. ligu staršího dorostu, 1. liga mladšího a staršího dorostu – hrají hoši, 1. ligu žen – hrají starší dorostenky, ženy jsou účastnice interligy - pravidelná tréninková a	**OSV** – Sociální rozvoj (komunikace uvnitř a vně sportovního kolektivu, vůdcovská role – kapitán – uvnitř kolektivu, komunikace a kooperace s trenérem, pozitivní sociální rozvoj sportovní individuality a osobnosti ve prospěch sportovního kolektivu) **OSV** – Morální rozvoj (utváření morálně volních vlastností v průběhu sportovního tréninku a soutěží, řešení problémů, rozhodovací dovednosti, hodnotový žebříček, osobní postoje, pravidlo fair play)	

	sportovní soustředění - víkendové soutěže **Plavání** - třífázové tréninky + sobotní dopolední fáze - průběžná regenerace a kompenzace - celostátní plavecká liga – plave se postupovým způsobem od regionálních po celostátní kola - pravidelná tréninková a sportovní soustředění - víkendové závody **Volejbal** - dvoufázové tréninky - týdenní dvouhodinová regenerace - soutěžní kategorie: kadetky hrají krajský přebor + Český pohár, kadeti hrají krajský přebor, juniorky hrají krajský přebor, junioři extraligu - pravidelná tréninková a sportovní soustředění - víkendové soutěže		Diferenciace – v tréninkovém a soutěžním zatěžování dívčí a chlapecké, ženské a mužské složky Diagnostika – pravidelné testování fyzických komponent u jednotlivých kmenových sportů, evidence, statistika.

6. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Hodnocení žákovské činnosti je důležitým předpokladem pro vytvoření **zpětné vazby**, která žákům poskytne informace o průběhu a výsledcích jejich vzdělávání. Tato reflexe vlastní činnosti je nutným předpokladem úspěšného studia. Usilujeme o to, aby známka nebyla konečnou „cílovou metou", ale **ukazatelem na cestě k dosažení cílů**, které si žáci stanoví pro své učení i pro další život. Pozitivní hodnocení je jim pak povzbuzením v činnosti, oceněním výsledků i motivací pro další práci. Negativní hodnocení slouží ke korekci nežádoucích jevů, upozornění na chyby v práci a k posílení kázně.

Obecně se při hodnocení výsledků a chování žáků řídíme těmito zásadami:

- Stanovujeme a vysvětlujeme **jasná kritéria pro hodnocení**, s nimiž se mohou seznámit všichni účastníci výchovně-vzdělávacího procesu (**obecné zásady hodnocení** na GJŠ Zlín tvoří **součást ŠVP a Školního řádu**, dále jsou v podrobné verzi **pro jednotlivé předměty** uveřejněny v aktuální podobě pro daný školní rok jako **příloha Školního řádu pro gymnázium** a vyučující s nimi žáky prokazatelně seznámí v jednotlivých předmětech vždy na začátku školního roku).
- Hodnotíme **individuální výsledky i chování každého žáka** bez srovnávání s ostatními, vždy se snažíme postupovat adresně a korektně.
- Pravidelně (stanoveným způsobem) o prospěchu a chování žáků **informujeme jejich rodiče** (resp. zákonné zástupce).
- **Existují opravné prostředky**, s nimiž jsou žáci seznamováni, pro případ nesouhlasu žáka (nebo jeho zákonných zástupců) s hodnocením.

Pravidla hodnocení a klasifikace žáka na Gymnáziu a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Zlín vycházejí ze **Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání** (školského zákona) ve znění pozdějších předpisů, a dále se řídí zněním **Vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky**, a **Vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání na konzervatoři**, ve znění pozdějších předpisů.

6.1 OBECNÉ ZÁSADY KLASIFIKACE

- Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

- Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

- Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin – předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

- Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, **posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu**.

6.2 Způsob hodnocení a stupně klasifikace

6.2.1 Pětistupňová klasifikace a převod na slovní hodnocení

Na Gymnáziu a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Zlín je k hodnocení výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých povinných i nepovinných předmětech používána **následující pětistupňová klasifikace:**

1 – výborný
2 – chvalitebný
3 – dobrý
4 – dostatečný
5 – nedostatečný

Škola **převede klasifikaci** do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na jinou školu, **pokud tato slovní hodnocení požaduje** (podle § 69, odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. – Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů).

6.2.2 Klasifikační stupeň a jemu odpovídající slovní hodnocení

- **Stupeň 1 (výborný)**

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

- **Stupeň 2 (chvalitebný)**

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně, nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

- **Stupeň 3 (dobrý)**

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat, v uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby, v ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, v kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

- **Stupeň 4 (dostatečný)**

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky, v uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný, v logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

- **Stupeň 5 (nedostatečný)**

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky, v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky, v ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

6.3 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

6.3.1 VÝKLAD STUPŇŮ HODNOCENÍ

- **Prospěl s vyznamenáním**: Žák prospěl s vyznamenáním, nemá-li v žádném předmětu prospěch horší než chvalitebný, průměrný prospěch horší než 1.50 a jeho chování je velmi dobré.

- **Prospěl**: Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen při celkové klasifikaci stupněm nedostatečný.

- **Neprospěl**: Žák neprospěl, má-li z některého vyučovacího předmětu prospěch nedostatečný.
- **Nehodnocen**: Žák je nehodnocen, pokud ho není možné hodnotit z některého předmětu na konci 1. pololetí ani v náhradním termínu.

6.3.2 Výpis z vysvědčení a vysvědčení

Za první pololetí se žákovi vydává výpis z vysvědčení, za druhé pololetí vysvědčení. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení nebo výpisu z vysvědčení je vyjádřeno klasifikací.

6.3.3 Nesouhlas s hodnocením žáka

Má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka **pochybnosti o správnosti hodnocení** na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů od oznámení klasifikace, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení nebo výpisu z vysvědčení, **požádat ředitelku školy o přezkoumání hodnocení žáka**. Ředitelka školy nařídí komisionální přezkoušení žáka. **Komisionální přezkoušení** se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem nezletilého žáka.

V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení týká **hodnocení chování** nebo **předmětů s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření, posoudí ředitelka, zda došlo k porušení pravidel pro hodnocení žáka**. Pokud **k porušení pravidel hodnocení nedošlo**, **potvrdí** ředitelka původní hodnocení, a to **nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti**.

6.4 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel **zejména těmito metodami, formami a prostředky:**

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
- analýzou výsledků činnosti žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky školských poradenských zařízení, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními obtížemi a poruchami,
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci.

6.5 KLASIFIKACE

6.5.1 KLASIFIKACE POVINNÝCH A NEPOVINNÝCH PŘEDMĚTŮ

Učitel je povinen vést soustavnou a průkaznou evidenci o každé klasifikaci žáka. Žáci jsou klasifikováni ve všech povinných a nepovinných předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušný předmět. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Nedojde-li ke shodě, stanoví výsledný klasifikační stupeň ředitelka školy.

6.5.2 ZPŮSOB URČENÍ VÝSLEDNÉ KLASIFIKACE

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Přitom se přihlíží k systematičnosti v práci žáka po celé klasifikační období. **Stupeň prospěchu se neurčuje pouze na základě průměru z klasifikace za příslušné období.**

6.5.3 NÁHRADNÍ TERMÍN KLASIFIKACE A NEHODNOCENÍ ŽÁKA V 1. POLOLETÍ

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín (**zkouška k doplnění klasifikace**), a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do konce června. Není-li možné žáka hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

6.5.4 NÁHRADNÍ TERMÍN KLASIFIKACE A NEHODNOCENÍ ŽÁKA VE 2. POLOLETÍ

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín (**zkouška k doplnění klasifikace**), a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. Do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě poslední ročník nižšího stupně osmiletého gymnázia.

6.5.5 KLASIFIKACE PŘEDMĚTU SPORTOVNÍ PŘÍPRAVA

Žáci kmenových sportů jsou klasifikováni svými trenéry ve spolupráci s vedoucím trenérem kmenového sportu a zástupcem ředitele pro sport **na základě:**

- docházky na tréninky
- dosažené výkonnosti
- účasti ve sportovních soutěžích

6.6 KOMISIONÁLNÍ ZKOUŠKY A ZKOUŠKY K DOPLNĚNÍ KLASIFIKACE

6.6.1 KOMISIONÁLNÍ ZKOUŠKY

Komisionální zkoušku koná žák v těchto případech:

- koná-li **opravnou zkoušku**,
- požádá-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka o jeho komisionální **přezkoušení z důvodu pochybnosti o správnosti hodnocení** do tří dnů od oficiálního informování o výsledné známce (od data vydání vysvědčení),
- pokud ředitelka školy nařídí komisionální **přezkoušení z důvodu porušení pravidel hodnocení** vyučujícím.

Komisionální zkoušku může žák v jednom dni skládat pouze jednu.

Komise pro komisionální zkoušky je tříčlenná. Její předsedou je člen vedení školy, zkoušející učitel a přísedící, který má aprobaci pro stejný nebo příbuzný vyučovací předmět. Členy komise jmenuje ředitelka školy. Pokud je ředitelka zároveň zkoušející, jmenuje předsedu komise Krajský úřad, odbor školství, mládeže a sportu. Výsledek zkoušky vyhlásí předseda komise v den konání zkoušky.

6.6.2 OPRAVNÉ ZKOUŠKY

Žák, který **na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze dvou povinných předmětů**, nebo žák, který neprospěl na konci prvního pololetí nejvýše ze dvou povinných předmětů vyučovaných pouze v prvním pololetí, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku nejpozději do konce příslušného školního roku, tzn. do konce srpna, v termínu stanoveném ředitelem školy.

Žák bude na vysvědčení hodnocen **takovou známku**, jaká odpovídá jeho **výkonu u opravné zkoušky**. **Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně, nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl.**

Ze závažných důvodů může ředitelka školy stanovit náhradní termín opravné zkoušky tak, aby tato byla žákem nižšího stupně osmiletého gymnázia vykonána do 15. září následujícího školního roku a žákem čtyřletého gymnázia nebo vyššího stupně osmiletého gymnázia vykonána nejpozději do konce září následujícího školního roku. Žák nižšího stupně osmiletého gymnázia je do doby vykonání opravné zkoušky zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popř. znovu do posledního ročníku.

6.6.3 ZKOUŠKY K DOPLNĚNÍ KLASIFIKACE

Zkoušku k doplnění klasifikace koná žák pokud:

- **nesplnil** v daném pololetí **Podmínky pro hodnocení v předmětu**, s nimiž byl na začátku školního roku (nebo při přestupu současně se Školním řádem) prokazatelně seznámen.

V případě, že **nepřítomnost žáka překročí 25 % z celkového počtu hodin za pololetí z daného předmětu**, oznámí tuto skutečnost vyučující příslušného předmětu prostřednictvím třídního učitele ředitelce školy. Na základě podkladů **rozhodne ředitelka školy** o nehodnocení žáka a konání zkoušky k doplnění klasifikace. Stejně jako absence se **v předmětu TEV** se posuzují také hodiny, kdy byl žák **pasivně ve vyučování přítomen**, ale necvičil, a **neplnil tedy náplň předmětu stanovenou ŠVP**.

- ředitelka školy žákovi umožnila **doplnit si klasifikaci za ročník**, na který přerušil studium.

Forma zkoušky k doplnění klasifikace může být různá – vždy se však bude jednat **o doplnění chybějící podmínky ke klasifikaci** za pololetí. Pokud ředitelka povolí uzavření ročníku formou zkoušek k doplnění klasifikace ze všech vyučovaných předmětů v ročníku, **pak je rozsahem zkoušky učivo celého roku**.

Zkouška k doplnění klasifikace **není komisionální zkouškou**. Zkoušení probíhá za účasti **zkoušejícího** (učitel žáka v daném předmětu) **a přísedícího** (učitel s aprobací pro výuku téhož nebo příbuzného předmětu).

6.7 Klasifikace chování

6.7.1 Návrh klasifikace chování

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitelka školy po projednání v pedagogické radě.

6.7.2 Kritéria klasifikace chování

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování uvedených ve Školním řádu pro gymnázium. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka a k okolnostem konkrétního případu porušení stanovených pravidel.

6.7.3 Postihování chování žáka mimo školu

Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole. Jsou-li však závažné a prokazatelné důvody, lze přihlédnout k chování i mimo školu, zejm. jedná-li se o případy, jejichž projednávání se škola přímo účastní.

6.7.4 Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování (resp. slovní hodnocení)

- **Stupeň 1 (velmi dobré)**

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení vnitřního řádu školy. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování a pro výchovu mimo vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

- **Stupeň 2 (uspokojivé)**

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Dopustí se závažnějšího přestupku, nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

- **Stupeň 3 (méně uspokojivé)**

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo vnitřního řádu školy; zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v chování.

Do hodnocení chování žáka se promítají zejména

- pozdní příchody do školy
- neomluvené hodiny
- opakované neplnění studijních povinností a domácích úkolů
- pozdní omlouvání absence
- neoznámení předem známé absence třídnímu učiteli
- kouření, požívání alkoholu a návykových látek ve škole, na školních akcích, v okolí školy a v Domově mládeže

6.8 Výchovná opatření

Výchovná opatření jsou pochvaly a jiná ocenění a opatření k posílení kázně.

6.8.1 Pochvala

Třídní učitel, ředitelka školy, zástupce Krajského odboru školství, mládeže a sportu může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školní iniciativy, za záslužný nebo statečný čin, za dlouhodobou úspěšnou práci **pochvalu** nebo jiné ocenění.

6.8.2 Opatření k posílení kázně

Podle závažnosti provinění mohou být žákovi udělena některá z těchto výchovných opatření k posílení kázně: **napomenutí** třídního učitele, **důtka** třídního učitele, **důtka ředitele školy**, **podmíněné vyloučení** ze studia nebo **vyloučení** ze studia.

6.8.3 Podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia

Ředitelka školy může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených Školským zákonem nebo Školním řádem rozhodnout o **podmíněném vyloučení** nebo **vyloučení ze studia**. Podmíněné vyloučení a vyloučení mají pro žáka právní důsledky a ředitelka

školy o nich rozhodne do 2 měsíců ode dne, kdy se o provinění dověděla, nejpozději však do jednoho roku, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení ze studia stanoví ředitelka školy zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Jestliže se žák dopustí v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených Školským zákonem nebo Školním řádem, může ředitelka školy rozhodnout o jeho vyloučení.

Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených Školským zákonem.

Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze studia pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

O rozhodnutí o podmíněném vyloučení nebo vyloučení ze studia informuje ředitelka školy pedagogickou radu.

Žák přestává být žákem školy dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.

Důvody udělení výchovného opatření jsou prokazatelným způsobem oznámeny zákonnému zástupci nezletilého žáka nebo zletilému žákovi.

6.9 Studium podle individuálního studijního plánu (ISP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

6.9.1 Individuální studijní plán (ISP)

Pravidla pro povolování ISP

Individuální studijní plán je organizační opatření v rámci školy, týkající se **především žáků sportovních tříd**, na něž žáci **nemají automaticky nárok.** Vychází z **§ 17 Školského zákona**, kde se v odstavci 2 uvádí, že třídám se sportovním zaměřením nebo žákům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy **odlišně upravit organizaci vzdělávání**.

ISP je povolován vždy na jedno pololetí, **pouze reprezentantům** se **studijním průměrem za předchozí pololetí do 2,80** na základě písemné žádosti zákonného zástupce nezletilého žáka nebo žádosti zletilého žáka s přiloženým vyjádřením sportovního oddílu. ISP umožňuje sportovním reprezentantům soutěžit a trénovat v dopoledních vyučovacích hodinách pod profesionálním vedením trenérů, kteří vedou sportovní evidenci v omluvných listech sportovní absence. Rozhodující pro **udělení ISP ředitelkou školy** je **vyjádření třídního učitele** (z hlediska prospěchu a chování žáka) **a zástupce pro sport** (z hlediska posouzení reprezentační úrovně).

O ISP je nutné **požádat do 20. září** (pro první pololetí) a **do 20. února** (pro druhé pololetí). Na pozdější žádosti nebude brán zřetel s výjimkou nových okolností, které nastanou v průběhu pololetí (pak však bude ISP platit až ode dne přiznání). **Při porušení režimu ISP bude**

tento zrušen a žák bude dále navštěvovat výuku podle běžných pravidel. **ISP se nepřiznává v 1. pololetí 1. ročníku a ve 2. pololetí posledního ročníku.**

Režim individuálního studijního plánu

Všichni sportovci, kterým je ISP povolen, jsou povinni **ihned po jeho povolení** požádat vyučující jednotlivých předmětů o studijní konzultace, které si poznačí do svých konzultačních výkazů spolu s podpisem vyučujícího.

Klasifikaci budou žáci uzavírat do konzultačních a klasifikačních výkazů, ve kterých vyučující **předem** stanoví počet klasifikovaných učebních témat – tedy požadovaný počet známek. Termíny klasifikace si žáci domluví s jednotlivými vyučujícími a budou je průběžně čtvrtletně uzavírat. **Stanovené klasifikační termíny jsou pro žáky závazné.**

Při hodnocení za pololetí vyučující nepřihlíží k výši absence.

Kontrola třídního učitele

Na konci týdne v pátek odevzdají žáci ke kontrole omluvné listy sportovní absence třídnímu učiteli, který jim na základě potvrzených dopoledních tréninků **omluví** tuto absenci a **započítá do celkové týdenní absence** v součtu zameškaných hodin v třídní knize.

Kontrola zástupce pro sport

Na začátku prvního týdne každého měsíce provede zástupce pro sport kontrolu omluvných listů sportovní absence a konzultačních a klasifikačních výkazů. S výsledkem kontroly seznámí třídní učitele. **Pozdní termíny odevzdávání omluvných listů sportovní absence a konzultačních a klasifikačních výkazů ke kontrole jsou důvodem ke zrušení ISP.**

6.9.2 PRAVIDELNÉ UVOLŇOVÁNÍ Z VÝUKY

Pravidla pro povolování pravidelného uvolňování

Vzhledem k tomu, že naše škola je gymnáziem se sportovními třídami, jsou také ve všeobecně zaměřených třídách nekmenoví sportovci, kteří sice nejsou reprezentanty, ale jejich sportovní režim koliduje s pravidelnou výukou.

Těmto žákům nebude přiznán individuální studijní plán, avšak **na základě žádosti**, opět podané na pololetí v termínech **do 20. září, resp. 20. února**, rozhodne ředitelka školy o jejich **pravidelném uvolňování z výuky**. Součástí žádosti bude **rozvrh jejich sportovní činnosti** (tréninky, zápasy, soustředění) potvrzený sportovním klubem (resp. trenérem). Tento rozvrh bude stanoven buď na celé pololetí (pokud se nebude měnit), nebo bude **znovu dokládán při každé změně**. Žák jej bude dokládat zástupci pro sport, který jej bude archivovat a kopii předá třídnímu učiteli pro kontrolu sportovní absence žáka.

Režim pravidelného uvolňování

V případě přiznání pravidelného uvolňování z výuky **je žák omluven pouze z přesně určených hodin**. Při změně těchto hodin je povinen předat zástupci pro sport **neprodleně** nový rozvrh sportovních činností. Pokud v daném pololetí zaniknou tyto sportovní aktivity (např. konec sezóny u hokejistů), **končí také jeho pravidelné uvolňování** a žák je povinen výuku dále navštěvovat v plném rozsahu.

Zameškané učivo je žák povinen **si neprodleně doplňovat**, pravidelné uvolňování z výuky **není důvodem pro následné omlouvání** z ústního nebo písemného zkoušení. Pro hodnocení na konci pololetí platí **stejná pravidla jako pro ostatní žáky** v souladu se Školním řádem pro gymnázium. Vyučující **přihlíží k počtu zameškaných hodin** v předmětu a rozhodne o hodnocení **na základě absence a současně také splnění Podmínek pro hodnocení v předmětu**.

6.10 Individuální vzdělávací plán (IVP)

6.10.1 Pravidla pro udělování IVP

Individuální vzdělávací plán vychází z **§ 18** a **§16 Školského zákona**, který jej popisuje jako nástroj, který může ředitel školy použít k realizaci potřeb **žáků se specifickými vzdělávacími potřebami** a **žáků s mimořádným nadáním**.

Při vydání rozhodnutí o povolení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) vychází ředitelka školy ze skutečnosti, **kdo je žadatelem o IVP.**

6.10.2 IVP na nižším stupni gymnázia

V případě žáka **na nižším stupni gymnázia**, který dosud neukončil povinnou základní školní docházku, lze IVP povolit **výhradně jen žákovi se specifickými vzdělávacími potřebami** (se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním) **nebo žákovi s mimořádným nadáním** na základě žádosti zákonného zástupce **s písemným doporučením školského poradenského zařízení**.

6.10.3 IVP na vyšším stupni gymnázia

Na vyšším stupni může ředitelka povolit IVP **i z jiných závažných důvodů pouze na základě písemné žádosti** zákonného zástupce nezletilého žáka nebo písemné žádosti zletilého žáka.

6.10.4 Společná ustanovení

Všichni žáci, kterým je IVP povolen, budou klasifikaci uzavírat na základě Pravidel pro hodnocení v předmětu, pouze se s vyučujícím dohodnou na termínech jednotlivých zkoušení. V případě problémů nebo nejasností jsou povinni domluvit se s vyučujícím na termínu konzultací.

7. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Autoevaluace je soubor poznatků, vedoucích k systematickému a plánovitému posuzování činnosti školy. Narozdíl od krátkodobých a jednorázových reflexí (hodnocení), kterých se v průběhu každého školního roku uskuteční velké množství (a mohou tvořit součást autoevaluace), je pro autoevaluaci důležité, že se jedná o **proces**, o neustálé, opakované a systematické sebehodnocení, které slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a východisko pro plánování dalších etap školní práce.

7.1 KRITÉRIA A PLÁN AUTOEVALUACE

V souladu s požadavky **rámcových vzdělávacích programů** a na základě **vlastních potřeb** jsme si stanovili oblasti školy, kterých se bude týkat autoevaluace. **Jsou to:**

1. Podmínky ke vzdělávání (umístění školy, budova, učebny, zařízení, pomůcky, podmínky pro sportovní a kulturní činnosti)

2. Průběh vzdělávání (režim výuky a organizace rozvrhu, kvalita výuky)

3. Podpora žáků (pravidla života školy v souladu s věkovými a individuálními zvláštnostmi žáků, nepovinné předměty, zájmové útvary, společné akce školy)

4. Vliv vzájemných vztahů účastníků výchovně-vzdělávacího procesu (atmosféra ve škole, vztahy v rámci třídního kolektivu, vztahy s učiteli, třídními učiteli a vedením školy)

5. Řízení školy (struktura vedení školy, hodnocení práce vedení z pohledu učitelů, žáků a rodičů)

6. Personální podmínky školy (složení sboru, aprobovanost a pedagogické působení, další vzdělávání pedagogických pracovníků)

7. Spolupráce s rodiči (míra informovanosti rodičů o prospěchu a chování žáků i o chodu a nabídce školy, zapojení rodičů do života školy)

8. Výsledky vzdělávání (úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům)

V těchto oblastech jsme se rozhodli:

1. zapojit všechny účastníky výchovně-vzdělávacího procesu (žáky nižšího i vyššího stupně gymnázia, učitele, rodiče a vedení školy)

2. zjišťovat pravidelně aktuální stav (pozitiva, negativa, případné příležitosti a ohrožení)

3. mapovat očekávání (a sestavit seznam priorit na základě četnosti připomínek, finanční a časové náročnosti na realizaci)

4. provádět strategické plánování a pravidelně se vracet k autoevaluačním činnostem (dlouhodová koncepce školy s vyhodnocením předchozího období, Školní akční plány, Výroční zprávy GJŠ Zlín, Autoevaluační zprávy GJŠ Zlín a další nástroje)

7.2 PROSTŘEDKY A METODY EVALUACE A AUTOEVALUACE

Vzhledem k tomu, jak širokou oblast problémů bylo a bude třeba zmapovat a jak velký počet respondentů je nutno oslovit, zvolili jsme pro autoeveluaci **Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín** prostředky a metody přehledně vyjádřené následujícími

tabulkami, které existují také jako samostatný dokument s názvem „**Plán hodnoticích činností Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín**“.

7.2.1 EVALUACE ŠKOLY

Sledované oblasti	Hodnocené skutečnosti	Metody	Četnost hodnocení
Soulad ŠVP s RVP	úroveň vedení hodin, znalostí a dovedností žáků, jejich aktivity, vedení písemných záznamů, klima školy, plnění cílů stanovených závaznými dokumenty, organizace školy, komunikace s žáky a veřejností, uplatnění absolventů, dokumentace	kontrola faktického stavu a dostupné dokumentace (Česká školní inspekce a zřizovatel) – výstupem je Zpráva ČŠI	komplexní nebo orientační, škola neovlivní četnost
Úroveň výchovně-vzdělávacího procesu a plnění cílů ŠVP			
Personální obsazení			
Management školy			
Hospodaření	výkazy, smlouvy, personalistika, plnění rozpočtů a závazných ukazatelů		
Revize BOZP, PO atd.	technický stav, dodržování předpisů, vedení dokumentace	revizní zprávy (odborné firmy a kontroloři)	škola neovlivní četnost
Práce vedení školy	výsledky dlouhodobé práce, úroveň vyžádaných podkladů	hodnocení zřizovatelem	škola neovlivní četnost

7.2.2 AUTOEVALUACE ŠKOLY

Počínaje školním rokem 2009/2010 jsme se rozhodli výrazně změnit systém autoevaluace školy. Rozpracovali jsme ji do **tříletého cyklu**, v němž ve všech třech letech soustavně sledujeme **všechny oblasti**, avšak v každém roce klademe **větší důraz na dvě konkrétní oblasti**. Tento náš pohled se pravidelně střídá, takže ve zvoleném tříletém období vždy v dané oblasti proběhne **přípravná fáze**, samotná **realizace** a **zavádění výstupů autoevaluace do praxe**. Důvodem k této úpravě byly naše vlastní zkušenosti s autoevaluací, závěry z Pilotu G a připomínky členů Školské rady při Gymnáziu a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Zlín.

Vzhledem k významu spolupráce vedení školy se Školskou radou při GJŠ Zlín **jsme sladili tříletá autoevaluační období s funkčními obdobími Rady**, takže její členové se průběžně seznamují s dílčími výsledky při podzimním projednávání Výroční zprávy GJŠ Zlín a v závěru svého funkčního období dostanou k dispozici celou Autoevaluační zprávu GJŠ Zlín, kterou projednají a vyjádří své návrhy pro následující období.

Pro přehlednost uvádíme tabulku, kterou dále rozpracováváme pro jednotlivé oblasti a roky v **Autoevaluačním plánu GJŠ Zlín**, který je samostatným dokumentem.

Sledované oblasti v rámci tříletého autoevaluačního cyklu	**První školní rok**	**Druhý školní rok**	**Třetí školní rok**
Podmínky ke vzdělávání	realizace	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování	příprava a plánování záměrů
Průběh vzdělávání	příprava a plánování záměrů	realizace	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů na vzdělávání	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování	příprava a plánování záměrů	realizace
Výsledky vzdělávání	příprava a plánování záměrů	realizace	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování
Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	realizace	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování	příprava a plánování záměrů
Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	zavádění výsledků do praxe a jejich monitorování	příprava a plánování záměrů	realizace

7.3 CÍLE AUTOEVALUACE

Hlavním cílem autoevaluace školy je pro nás **zhodnocení aktuálního stavu a následné vymezení dalších kroků**, vedoucích k zefektivnění procesu výuky, ke zkvalitnění ŠVP a k dalšímu rozvoji školy.

Celkovou strategii školy s výhledem do budoucna formuluje **Koncepce rozvoje Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín**, na niž navazují **ŠVP „Otevřená škola I, II“, „Škola s dobrým výhledem“ a „Škola s dobrým startem“**.

V procesu vlastního hodnocení školy, a to zejm. **v oblastech autoevaluačních činností**, podrobně popsaných v oddíle **7.2**, sledujeme **tyto základní cíle:**

Oblast autoevaluace:	Základní cíl:
Podmínky ke vzdělávání	Objektivně zhodnotit vnější i vnitřní podmínky školy.
Průběh vzdělávání	Posoudit, do jaké míry žáci dosahují výsledků odpovídajících jejich individuálním schopnostem.
Podpora žáků	Zjistit, jak jsou žáci spokojeni s kvalitou poskytovaného vzdělání, prostředím a nabídkou aktivit ve škole.
Vliv vzájemných vztahů účastníků výchovně-vzdělávacího procesu	Zjistit názory žáků na celkové klima školy, vztahy mezi učiteli a žáky a vztahy v třídních kolektivech.
Řízení školy	Posoudit kvalitu manažerské práce vedení školy.
Personální podmínky školy	Posoudit složení a odborný růst pedagogických pracovníků školy.
Spolupráce s rodiči	Zjistit spokojenost rodičů s kvalitou poskytovaného vzdělání, s prostředím školy a s úrovní komunikace školy s rodiči a veřejností.
Výsledky vzdělávání	Posoudit, jakých výsledků dosahují žáci a jaká je jejich úspěšnost v dalším uplatnění (studijním i profesním).

8. ZÁVĚREM

Jsme přesvědčeni, že k dalšímu zdokonalování **Gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Zlín** i celkové úrovně jím poskytovaných služeb přispěje zejména **systémový přístup** spojený se cíli, vyplývajícími ze všech školních vzdělávacích programů – tedy **ŠVP „Otevřená škola I“** pro nižší stupeň osmiletého gymnázia, **ŠVP „Otevřená škola II“** pro vyšší stupeň osmiletého, **ŠVP „Škola s dobrým výhledem“** pro čtyřleté gymnázium, **ŠVP „Škola s dobrým startem“** pro gymnázium se sportovní přípravou a **ŠVP „Škola v pohybu“** pro žáky – nekmenové sportovce ve sportovních třídách.

Tyto dokumenty tvoří základní osu naší výchovně-vzdělávací činnosti a obsahují veškeré podstatné informace o našem gymnáziu pro žáky, rodiče, veřejnost i pedagogické pracovníky školy.